

Raxdinka

- víla z Vušigdy

Citadely 5

Science fiction

Václav Semerád

© 2020

Autobus

**Raxdinka
- víla z Vušigdy
Václav Semerád**

**Science fiction
(Citadely 5)**

Titul: Raxdinka Podtitul: - víla z Vušigdy Autor: Václav Semerád Žánr: Science fiction Skupina: Citadely 5 Nakladatel: Autobus Hrdina: Jan

Anotace:

Konec

Starý mlýn

Málokdo z lidí dnes může prožít celý svůj život v jediném domě. Lidé se zkrátka občas stěhují. Někdo jednou za život, jiní každoročně. Vynechám kočovníky, kteří jsou co týden jinde. Jsou ještě taková místa, kde to jde, ale Evropa už na to není dělaná.

Není dobré upnout se celý život na jedno místo. Člověk pak ztrácí o životě přehled. A nemusí to být bača na osamělé kolibě, stejně omezený bývá celoživotní měšťan v jediné čtvrti jediného města. Ano, většina Pražáků je omezená. Což platí i o Brňácích, Plzeňácích, i o jiných městech a osadách. Proto lidé z měst často utíkají do chatových osad a zejména Češi jsou tím pověstní.

Se stěhováním je ale spojený jiný jev. Člověk se totiž i rád vrací, nejraději na místa, kde se kdysi cítil šťastný - nejčastěji do kraje svého dětství. Takový návštěvník pak bývá zpravidla hodně naměkko. Ale i to je přece normální.

Mnozí takový návrat odkládají co nejpozději, až si člověk jednoho krásného dne, bohužel někdy až na smrtelné posteli, uvědomí, že nejlepší životní příležitost již beznadějně propásl a ta možnost se už prostě nikdy nevrátí.

Právě to se přihodilo mým prarodičům, kteří návrat do míst svého mládí již navždy prošvihli.

Babička se narodila hodně daleko - až v Srbsku, ve městě Jagodina, kus cesty za Bělehradem. Dlouhá léta se tam nemohla podívat, neboť tomu bránily hranice. Když se nakrátko otevřely, měli prarodiče závažnější existenční starosti - a pak se naše země stala členem vojenského paktu, který Srby bezohledně napadl, takže návrat babičky do míst jejího dětství byl úplně nemožný.

Srbové totiž, na rozdíl od nás, nezapomínají. Dodnes tam nesnášejí Němce - a dnes k Němcům přiřadili i Čechy.

Nepříteli se zkrátka neodpouští!

Zdánlivě jednodušší by bylo navštívit české pohraničí, kde prarodiče žili nějakou dobu po svatbě a kde se narodil můj otec. Ale ani to nebylo tak snadné, když babičku nemoc upoutala na invalidní vozíček. Aspoň nám dětem o těch tajemných krajích spolu s dědečkem občas vyprávěli. A bylo to zajímavé vyprávění!

Otec se do pohraničí ještě stačil vrátit, i když jen »na skok«. Jenže, jak nám potom vyprávěl, nebyl to šťastný návrat. Nikoho tam nepoznal a lidé si ho nepamatovali. Na místě některých domů zbyly jen ruiny, zato ve vsi vyrostlo několik nových domků, které změnilly celkový vzhled obce.

Napadlo mě podívat se tam na poslední chvíli. Chtěl jsem využít poslední prázdniny svého života k cestě do míst, o kterých nám dědeček s babičkou tak poutavě vyprávěli a kam se později, jak jsem se bláhově domníval, už nikdy nepodívám.

Dědeček s babičkou nežili kočovným životem, ale děda měl zaměstnání, při kterém se občas i s rodinou stěhoval.

Nejstarší dědovo působiště krátce po válce bylo v tajemném českém pohraničí, kam tehdy dostal »umístěnku«. Tak to tenkrát chodilo - buď půjdeš kam ti určíme, nebo »k lopatě«. Bohužel to bylo krátce po odsunu Němců a ten kraj nebyl bezpečný. Němci se občas vraceli, odváželi si, co si během odsunu nestačili vzít, byli zpravidla dobře vyzbrojeni a nerozpakovali se střílet. Žádný div, že chtěl děda z toho kraje zmizet co nejdříve, jenže to kvůli »umístěnce« nešlo. Když však nějakí »wehrwolfové« vystříleli na babičku s malým dítětem pořádný rúženec špičatých kulometných střel (naštěstí stříleli přes celé údolíčko, žádná střela se nestrefila a navíc měla babička dobrý nápad padnout k zemi a hrát mrtvou), vzchopil se a trval na okamžitém odchodu z toho kraje.

To malé dítě byl můj táta. Mnoho si z toho nepamatoval, jen jak kolem létal prach z rozdrčené omítky, slyšel hvízdání kulek, třesk drceného zdiva a z velké dálky štěkání kulometu. Ta událost se mu nesmazatelně zapsala do tehdy ještě malé dětské hlavičky a tak nám to později vypravoval. Samozřejmě ho potom nikdo nemohl dojmout bajkami o tom, jak jsme se my Češi zle zachovali k těm »hodným Sudetáčkům« a i my děti jsme dodnes k těm bajkám imunní.

My Češi jsme nechodili »přes čáru« zastřílet si na malé děti i s jejich matkami. Sudetáčci byli větší grázlové.

Nejvíce mě lákal »čertův mlýn«, kterým starší kluci kdysi tátu, tehdy ještě malého, strašili. Podle nich tam žili čerti, kteří zlé a neposlušné děti odnášejí rovnou do pekla. Tátu ujišťovali, že už ho čerti mají v zápisníku a že se má taky těšit na peklo...

Malé děti se strašit nemají, mohou si to pamatovat a pak se nočních můr jen tak nezbaví. Naštěstí tenkrát děda za sebe sehnal náhradníka,

odstěhovali se a v jeho dalším působišti nebyl žádný »čertovský mlýn« ani »wehrwolfové«.

Nikdo mi nevymluví, že ti druzí byli po čertech horší.

A právě na »čertovský mlýn« jsem si vzpomněl, když jsem uvažoval, kam jet o posledních prázdninách svého života. Příště už nebudu říkat »prázdniny«, ale »dovolená«, jenže to je setsakra rozdíl! A pokud mezitím nebudu sám, budu muset brát ohled na zbytek rodiny, pro kterou by byl takový výlet zoufale nudný.

Když nám otec vyprávěl, jak ho kdysi »velcí kluci« strašili čerty, přidal nám k tomu děda pár zajímavých podrobností.

Seznámil se tam tenkrát s jedním ze starousedlíků. Byl to jeden ze »slušných Němců«, měl sice národnost německou, ale ke svým fanatickým soukmenovcům se nepřidal a když se Sudety připojily k Německu, nežádal o Říšskoněmecké občanství. Hlásil se pořád k Čechům, i když od svých soukmenovců vytrpěl různá příkoří. Už to, že dostával potravinové lístky »pro Čechy«, které byly mnohem »hladovější« než lístky určené »pro herrenvolk«. Češi to v Sudetech rozhodně neměli lehké, jenže české občanství ho zachránilo od nasazení na frontu a přidělové lístky po válce od odsunu. Tak se to totiž dělalo a různí »historikové«, kteří pečlivě studovali jen Benešovy dekrety, tam pochopitelně nic takového nenašli. To vymysleli Češi, kteří si okupaci řádně protrpěli. Jaké jsi měl potravinové lístky? Německé? Pak ses dal k Němcům a je jedno, zda jsi Čech nebo Němec, spakuj se a tradá! Jsi Němec, ale měl jsi české »hladové« lístky? Pak jsi náš člověk a žij tu dál. Tak to bylo spravedlivější než dokázal pan doktor Beneš v Londýně vymyslet. A to je také argument proti Sudeťákům, kteří považují odsun za »genocidu Němců v Čechách«. Ba ne, páni »hysterici«, odsun byl spravedlivý! Patřil jsi k okupantům - táhni!

Je pravda, že Němců, kteří zůstali Československu věrni, bylo příliš málo... Byly to zkrátka »bílé vrány« v moři černých.

Od tamtoho Němce něho děda věděl, že mlýn byl ruinou již za Rakouska. Majitelé údajně vymřeli bez potomků, mlýn kdysi »zdědilo« Rakousko-Uherské mocnářství, jenže úředníci na mlýn v takovém zapadákově nenašli kupce, o nečekané »dědictví« se nemohli ani nechtěli starat, takže mlýn zpustl bezmála sto let před rozpadem Rakousko-Uherska. Byl však stavěný tak bytelně, že i neobydlený vydržel stát celé století,

zatímco jiné domy ve vsi, i když položené dál od vody, brzy zchátraly do podoby hromad nevzhledného kamení a cihel.

Existenci čertů ovšem děda i táta s úsměvem popřeli, ale ve vsi se vykládalo, že je tam nějaká tajná chodba. Když se jednou místní Jézédé rozhodlo využít velké mlýnské sklepy k uskladnění brambor, navezli jich tam prý několik vozů - a brambory přes noc zmizely. Dokonce to vyšetřovala »bezpečnost«, tehdejší policie, jako velkou »rozkrádačku socialistického majetku«, jenže tam prý objevili díru, kudy brambory »odtekly« kamsi do hlubin. Zřejmě byla dole jeskyně zaplavená vodou, jejíž průzkum byl v tehdejší době příliš nebezpečný, takže to policajti vzdali a odložili.

Čerti tak zůstali jen v pohádkách pro malé děti...

Jako spousta mladých kluků jsem vlastnil starší »prskolet«, neboli malý motocykl. Nejdůležitější na něm byla spotřeba pouhý litr a půl na sto kilometrů. Pětilitrová nádrž vystačila až na tři sta kilometrů, s tím se dá leckam dojet. Nevelký stan v batohu mi dal jistotu ubytování prakticky kdekoliv a pár konzerv nezávislost na síti pohostinství neboli hospod. Nebude mi vadit, když v cíli mé cesty žádná hospoda nebude. Nejdůležitější na mém vybavení byl bezesporu elán. Nikdy jsem v té vsi nebyl a nepočítal jsem, že by mě někdo znal. Teoreticky by si mohli starousedlíci vzpomenout na dědečkovo jméno, ale bylo to málo pravděpodobné.

Počasí mi přálo. Vyjel jsem po dešti, už nepršelo, vzduch byl ještě vlhký a to se motoru líbilo. Jel jsem jako po másle a brzy jsem začal kličkovat po pohraničních podhorských serpentínách. To se ví, kdyby u silnice nestála cedule se jménem obce, ani bych nepoznal, že jsem na místě. Několik dalších opuštěných baráků se zatím změnilo ve zříceniny, mnohde jen v hromady sutí. V tomto zapomenutém kraji se ani před válkou, ani po ní moc nestavělo. Měl jsem naštěstí mapu, nad níž jsem s dědou i s tátou studoval, kde co je, abych se na místě zorientoval.

Nejprve jsem se stavil u kapličky, kterou jsem podle popisu snadno našel, kde tenkrát po babičce a malém tátovi stříleli. Byla strašně sešlá, nikdo se o ni po celý zbytek století nestaral. Nedalo mi to, vzal jsem z náradí kleště a z děr ve zdi jsem si na památku vypáčil pár špičatých, již dosti zrezivělých kulometných střel.

Ty dole byly určené pro tátu, ty trochu výš pro babičku...

Co to ale bylo za bestie, které si chodily do Čech zastřílet? Byli přece dávno odsunutí, neměli důvod se vracet, jaká nenávist je k nám pár let po válce táhla?

Jenže u té zdi nic víc nebylo. Jen to, že tu mohli oba zůstat v krvi a já bych se ani nenarodil. Naposledy jsem si to prohlédl, nafotil, moc toho tu k vidění nebylo. Sem se už nikdy nevrátím. Tady ta německá nenávist k Čechům přímo kape ze stěn!

Ale ještě jsem se musel podívat do »čertova mlýna«, abych se ubezpečil, že tam opravdu žádní čerti nežijí. Samozřejmě jsem na pohádky nevěřil, nicméně zvědavost mnou cloumala jak se patří. Záhada zmizelých brambor byla totiž docela reálná!

A starý »čertovský mlýn« mě nezklamal. Byl zajímavější, než jsem ve svých představách z dětství čekal.

Jistěže jsem nečekal, že tam najdu čerty. Mlýn chátral déle než sto let, střecha se dávno propadla a zmizela, do výšky trčelo jen pár cihlových komínů, ale mlynář byl zřejmě na zdejší poměry bohatý, vyznával heslo »Můj dům - můj hrad« a nešetřil, takže mlýn vystavěl bytelně. To se ví, že dům u vody musí být stavěný bytelně, jinak by nepřečkal ani první jarní povodeň. Měl proto v přízemí kamenné zdi, všechny přízemní místnosti měly místo obvyklých stropů z dřevěných trámů, prken a omítek na rákos poctivé klenuté stropy z ostře pálených cihel, které vydržely i dlouhé chátrání. Horní patra měla klasické trámové stropy, panu mlynáři asi došly peníze. Nosné trámy jako u jiných opuštěných domů prohnily a zřítily se, do výše trčely jen holé cihlové stěny, ale dole byly všude ještě poctivé omítky, dodnes z nich opadala jen malá část. Na několika místech se na nich zachovala i malba. Mlynář byl zřejmě příznivec lidového umění, měl dole na stěnách skutečně mistrovské obrazy. Zbývaly z nich už jen náznaky, ale i ty byly podivuhodné.

Původně jsem myslel, že ruinu také jen obejdu, vyfotím si ji ze všech stran, nasednu na »prskolet« a odjedu s dobrým pocitem, že jsem si splnil jeden z dětských snů. Jenže když se ukázalo, že ruina je zachovalejší než jsem čekal, nezbylo mi než odvážit se i dovnitř. Staré cihlové klenby vypadaly pevně, nezřítí se na mě. Vrátil jsem se k zaparkované motorce pro silnou svítilnu a hurá do »HIC SUNT LEONES«, jak říkali staří Římané neznámým a ještě neprozkoumaným krajům.

»Zde jsou lvi!« pro Římany znamenalo, že tyto kraje nestojí ani za zkoumáním. Pro mě to byla naopak výzva.

Zavezl jsem »prskolet« dovnitř a zaparkoval ho v jedné ze zadních místností, aby nestál před mlýnem a případné zloděje neprovokoval. Pro jistotu jsem ho zamkl. Jak se říká - podej čertu prst... i když sem skoro nikdo nechodí...

Bylo ovšem na první pohled patrné, že tahle ruina je lidmi dávno zapomenutá. Nejspíš sem nezabloudili ani vesničtí kluci. Dnes se děcka drží povětšinou doma, počítače mají pro ně větší kouzlo než objevitelské výpravy do okolí, ale já se ještě počítám ke generaci, pro kterou měly větší kouzlo »výpravy do neznáma«.

Ačkoliv stropy v přízemí mlýna nespadly, na podlaze všude překážely haldy svinčíku. Lidé ze vsi sem zřejmě vozili kdejakou stavební suť, ležel tu polámaný dětský kočárek, několik starých pneumatik, děravé plechové smaltované umyvadlo, vrstva cihelné a kamenné drti, zkrátka rumišť. Kupodivu tu nebylo vlhko, to mě u starého mlýna překvapovalo. Mlýn byl zadním koncem přilehlý k vysoké skále, která zřejmě přispívala k vodnímu spádu. Teď se voda hnala stranou a k mlýnu jsem musel přejet přes starý kamenný mostek, kupodivu stejně zachovalý jako většina mlýna.

Místnosti v přízemí měly malá okénka, takže byly tmavé. Ve dvou oknech byly dokonce ještě zbytky dřevěných rámců, byť už bez okenních křídel. Proháněl se tu vítr, který sem navál plno prachu. Ležely ho tu všude vysoké, časem ztvrdlé vrstvy.

Páteří stavby byla vysoká klenutá hala. Odhadoval jsem, že sem zajížděly vozy s obilím, aby skládání a nakládání probíhalo pohodlně a pod střechou. Bylo tu široké schodiště, kudy zřejmě nosila mlynářova chasa pytle - obilí nahoru, mouku dolů. Pod půdou bylo jistě vždycky sucho. Stroje a mlýnské kameny byly zřejmě v patře, dispozice budovy tomu odpovídala. Bohužel se nezachovaly ani stroje, ani mlýnské kameny. Schodiště končilo na úrovni patra a výš už chyběly stropy a příroda tu měla mnohem víc možností, jak tu cizí lidskou stavbu pohřbít. Nahoře už rostlo několik poměrně silných stromů. Jejich kořeny časem rozvolní i přízemní zdi a zbytek mlýna se brzy vrátí do lůna přírody. Sto let je z geologického hlediska pouhý mžik...

Vrátil jsem se raději níž, neboť mi zbývala ještě zadní část mlýna a hlavně - tajemné sklepy. Nečekal jsem vzadu rozsáhlé místnosti. Mlýn se kamennými zdmi opíral o skálu, všiml jsem si, že i ta je přitesaná, aby

kamenné kvádry ležely na schodovitě vytesaných stupních místo na šikmé skále. Mlýn byl opravdu pevný jako hrad, všechno bylo fortelné. Musel jsem se v duchu divit, jak je možné, že se na tak dobře postavený mlýn nenašel za starého Rakouska kupec. Pravda, rakouští byrokraté byli jako všude pověstní neschopností... ale přece jen se měli víc snažit...

Jenže v poslední místnosti mě čekalo překvapení. Na konci, skoro až u skály, byla díra do země. V podlaze, která vypadala na udusanou hlínu, se tmavěla díra - opravdu jako do pekla. Zblízka jsem pochopil, že tady byly původně padací dveře, které zanesla ztuhlá vrstva starého prachu a dokonale je zamaskovala. Až když dřevo zpuchřelo a prolomilo se, byla díra na světě.

Nebyla to nakonec ta díra, kterou zmizely brambory?

Ale ne, brambory údajně zmizely z hlubokých sklepů, tohle vypadalo spíš na malý příruční sklípek.

Sklonil jsem se, dokonce jsem si lehl na zem a posvítil si dovnitř baterkou. Když jsem se rozkoukal, zjistil jsem, že její světlo vyhmátlo jakési schody vedoucí obloukem dolů, jenže měly konec za rohem, kam svítilna nedosvítala.

Tam se musím podívat!

Nenapadlo mě, že by takový průzkum měla dělat nejméně dvojice. Kdyby se jednomu něco stalo, mohl by mu druhý pomoci a kdyby to nebylo v jeho silách, měl by aspoň dojít pro pomoc do vsi. Jenže při takové příležitosti je těžké uvažovat až do detailů. Viděl jsem prostě díru do země a táhlo mě to jít se podívat na ty schody. Až odjedu, už se sem nikdy nevrátím a tajemné schody by mě pronásledovaly víc než existence »čertova mlýna«. Ba ne, nemůžete přece přiletět do Egypta obdivovat pyramidy a do žádné z nich ani nevlézt! To prostě nejde!

Vzpomněl jsem si, že poblíž vchodu leží železné harampádí a došel jsem si tam pro nějaké páčidlo. Železných tyčí tu bylo víc, vybral jsem si jeden kus, vrátil se ke zteřelému poklopu, abych se pokusil padací dveře vypáčit. Ukázalo se však, že jsou prohnílé víc než jsem čekal a místo abych je vypáčil nahoru, propadly se směrem dolů a díra se tak zvětšila, že se dolů dalo vlézt.

Takže - s pomocí Boží, jak říkají ateisti - vzhůru dolů!

Padající suť zasypala několik schodů, ale dál směrem dolů už byly schody schůdné. Sestoupil jsem tedy až dolů za zatačku. Odhadoval jsem, že jsem asi dva a půl metru pod zemí, takže mě opět překvapilo, jaké je tu

sucho. Vždyť nedaleko teče potok, který mlýn kdysi poháněl! Bylo mi to divné, nicméně byl to fakt, který jsem bral jako bonus - schody aspoň neklouzaly. Jenomže vedly směrem do skály a to bylo ještě zajímavější. Proč?

Za zatáčkou schody skončily, ale dál to bylo ještě podivnější a nějak jsem to nechápal. Byla tam jen pravoúhlá chodba, dlouhá asi dva metry - a dál už nic. V první chvíli mě napadlo, že si zde pan mlynář zařídil sklípek. Bylo tu sucho, ale i chladno, dal by se využívat jako přírodní chladnička. Ale nějak se mi to nezdálo.

Ta chodba i schody byly pracně vytesané do skály jen tak, pro nic za nic? Muselo to přece dát strašnou fušku, tesat díru dolů do skály, párat se se schody a to všechno jen kvůli sklípku? Viděl jsem více místnůstek vytesaných do jednolité skály, ale nikde se jejich tvůrci nebabrali se schody, aby dole skončili práci po dvou metrech. Bylo přece jednodušší tesat sklípek rovně do skály, jistě by byl stejně studený jako o dva metry níž. Nehledě na to, že by byl při kterékoliv větší povodni zaplavený bahnem a ani čištění by nebylo tak snadné jako u sklípku nad úrovní vody.

Bylo to zkrátka divné a něco mi tu nehrálo.

Profil chodby byl dole natolik velký, že jsem se tam mohl bez problémů narovnat. Ani to nebylo normální. Většina sklípků tohoto druhu je nižších. Škoda zbytečné práce, pro sklípek stačí nevelká díra do skály.

Došel jsem tedy v pohodě na konec sklípku. Světlo lampy ozářilo na zadní stěně jakési záhadné znaky, vytesané do skály a pak zřejmě nabarvené. Barva časem zašla, ale díky plastickému reliéfu to bylo stále zřetelné. Abych si je mohl lépe prohlédnout, přistoupil jsem až ke stěně a natáhl jsem k nim ruku.

Naprosto jsem nečekal, že mi ruka zajede do skály, takže mi v ní úplně zmizí! Ta skála nebyla pevná, jak jsem předpokládal. Ruka mi do ní vjela jako do zakalené vody, vůbec jsem ani necítil nějaký odpor.

Ta stěna... byla pouhou iluzí!

V první chvíli jsem ruku ze stěny ulekaně vytrhl. Stěna se zdála pevná jako dřív. Kdyby to byla zakalená voda, byly by teď na ní vlnky, kola, nebo já-nevím-co-ještě. Ale kdyby to byla voda, těžko by měla hladinu svise, to dá rozum. Tohle je něco naprosto jiného, než jsem kdy v životě zažil.

Takže jsem stál před záhadou, které bylo srdečně jedno, zda ji pochopím nebo ne. Bylo tu ticho, neozval se ani šelest. Když jsem znovu opatrně sáhl

na ty plasticky vytesané znaky, prsty mi do nich opět vjely aniž bych cokoliv cítil.

Znamená to snad, že jsou pouhou iluzí? Pak je ale největší záhadou, co tuto iluzi vytváří a kdo ji sem na mě nastražil. I když si o sobě moc nemyslím, kdo by tu něco dělal kvůli mně? Jsem tu jen náhodou, neboť jsem chtěl po tolika letech navštívit záhadu z dětství svého otce.

Záhada to ale je, i když asi ne kvůli mně. Mám jen smůlu - nebo naopak kliku - že tu stojím a mohu ji začít zkoumat, i když nevím jak a čím začít a jestli vůbec něco vyzkoumám.

Hned mě napadlo: není to holografie?

Té by se to podobalo nejvíc. Ale hned jsem si sám namítl, že to je něco jiného. Holografie se vyvolává speciálním světlem, zatímco má baterka je docela obyčejná a silně pochybuji, že může holografický obraz vyvolat. A žádný jiný zdroj světla zde není. Holografii si tedy s klidným svědomím odškrtnu.

Ale co to tedy, u všech čertů, je?

Pak mě napadlo, kdyby to byla přece jen holografie a kdyby ji vyvolávalo neviditelné ultrafialové světlo (bliklo mi to hlavou, i když jsem tušil, že je to pitomost), pak za ní musí být nějaká deska pokrytá hologramem. Chtěl jsem se jí dotknout... jenže jak moje ruka nenarazila na odpor, vjela mi do skály nejprve po loket a pak až po rameno. Deska s hologramem nikde.

Během prohmatávání skály (i když jsem nic nenahmatal), jsem najednou zakolísal a než jsem vyrovnal rovnováhu, ponořil jsem se do té podivné skály celý a rovnováhu jsem zachytil až na druhé straně...

Podivná chodba tu pokračovala a když jsem se ohlédl, viděl jsem za sebou volnou chodbu s točitými schody na konci. Iluzorní stěna byla vidět jen z jedné strany, zevnitř jako by nebyla. Tak se přece chovají některá zrcadla, z jedné strany zrcadlo, z druhé čiré sklo. Jenže tahle stěna zevnitř jakoby nebyla vůbec.

Couvl jsem o pár kroků zpátky a opravdu měl jsem dojem, že jsem vystoupil z pevné skály. To jsou mi ale věci!

V té chvíli mi docvaklo, že tím záhada nejenže nezmizela, ale ještě narostla. Kdo by něco takového chystal v úplně skrytém místě pod zteřelým dřevem padacích dveří, překrytých vrstvami letitého, ztvrdlého prachu? Kdo to mohl na tomto místě ocenit?

Ponořil jsem se opět do skály - nemohl jsem si pomoci, ale když se můj obličej blížil ke skále, musel jsem zavřít oči. Opět jsem se dostal skrz a viděl jsem pokračování chodby. Ve světle baterky jsem zjistil, že chodba se na konci opět lomí. Záhada tam tedy pokračovala.

Průchozí skála rázem ustoupila co do důležitosti do pozadí. Vždyť to jsou jen neobvyklé dveře! Co je však za rohem chodby? Tam se daly očekávat další a jistě zajímavější záhady!

Vykročil jsem tím směrem za svitu baterky. Chodba byla všude suchá, podlaha neklouzala, tím lépe! Ale čím více jsem se blížil k tomu zalomení chodby, tím více jsem zvolňoval. Nedá se nic dělat, instinkty zvířete se staví proti záhadám. Měl jsem chuť otočit se a utíkat ozlomkrk zpátky, jenže ta záhada mě na druhou stranu příliš lákala. A koho by ne?

I když jsem kráčel čím dál pomaleji, nakonec jsem se přece jen dostal k té zatáčce a posvítíl jsem si do ní. Byl tam opět konec jeskyně, ale tentokrát už jsem se nezastavil a pokračoval ke stěně, abych si ji vlastnoručně ohmatal. Už jsem nevěřil ani kamenné zdi. Kdovíco je to za holografii...

A jak jsem čekal, stalo se. Jenže ta poslední stěna byla opět odlišná. Ta první byla méně než pavučina, vůbec nic jsem necítil, žádný odpor, prostě se mi ruka vnořila do skály. Jenže druhá stěna odpor kladla. Ne velký, ale... asi jako když člověk ponoří ruku do vody. A když do vody plesknete hodně zprudka, pocítíte docela slušný náraz. Tady to bylo totéž, jenže ta stěna nebyla jako voda vodorovně, ale svisle. Další záhada!

I tak jsem do ní vsunul celou ruku a když jsem se trochu víc opřel, vmáčkkl jsem se do ní celý, i když mě nechtěla pustit dál tak snadno jako ta první. Ale nedal jsem se a vtiskl jsem se do stěny veškerou silou. Povolovala neochotně, ale povolovala. Ve chvíli, kdy jsem se k ní blížil i obličejem, musel jsem chtě nechtě zavřít oči (přece jen nejsem zvyklý procházet skálou), ale když jsem ucítil, jak mi oblila obličej, opět jsem oči otevřel.

Jenže jsem neviděl vůbec nic. V té stěně byla tma jako když ve sklepe našeho domku zhasne žárovka. A navíc jsem cítil, že ta stěna je nějak tlustší než minule. Ta minulá byla jako pírko, vůbec jsem ji necítil, a podle všeho byla tenká jako papír, kdežto tahle byla tlustá snad půl metru, nebo ještě víc, kladla mi odpor jako kdybych se pokoušel vmáčkknout do sudu s medem, uhýbala, ale neochotně a cítil jsem se v ní jako pod vodou. Ta divná huspenina mi nevnikala do nosu ani do úst, tím se nejvíc lišila od

vody, ale chyběl v ní vzduch, nebylo čeho se nadechnout. Už jste si někdy sáhli do vody, když jste měli na ruku třeba mikrotenový sáček? Tak jsem si připadal celý. Ale když už jsem tady, přece necouvnu! Chvilku to snad vydržím i se sáčkem přes hlavu! Cítil jsem ale, že mě nedostatek vzduchu donutí couvnout, bude-li trvat ještě déle.

Konečně jsem rukou, nataženou před sebe, zjistil konec i této stěny. Musela mít dobrý metr a nejenže jsem uvnitř neviděl, ale hlavně se v ní nedalo dýchat.

Konec stěny mě ale povzbudil natolik, že jsem se naráz tím podivným sulcem protlačil a vypadl z něho na druhé straně.

Jenže místo abych na druhé straně prohlédl a mohl si udělat představu, kam jsem se to dostal, najednou se mi udělalo mdlo a aniž bych spatřil něco jiného než tmu, sesypal jsem se na zem.

----- Poznámky:

1 Tohle je podle skutečnosti. Ty střely mám ještě někde doma schované...

Zrzavá víla

Probudil jsem se na chlupatém lůžku pod stejně chlupatou přikrývkou. Pomalu jsem otevřel oči. Tma tu nebyla, ale zdejší světlo bylo nepřírozeně do fialova. Bylo to asi stěnami, natřenými na fialovo. Na obličejí jsem měl jakousi průhlednou polomasku - jako používají anesteziologové při narkóze u operací. Chtěl jsem si ji strhnout, ale neposlouchaly mě ruce, nešlo to. A vůbec jsem se cítil slabý jako čaj. Polekal jsem se. Jsem snad v nemocnici? Ale jak jsem se sem dostal? I když - je to možné. Kdybych měl opravdu nějaký úraz, mohl bych na to zapomenout. Takové okno je prý v pouřazovém šoku běžné.

Nad mým lůžkem se dohadovali dva lidé. Starší žena právě hubovala menší dívku. Obě byly v bílém, ale nerozuměl jsem jim, na hubování jsem usuzoval jen z tónu hlasu. Dívka jí odpovídala a opět z tónu jejího hlasu jsem vycítil, že je nejspíš nešťastná. To hubování ji mrzelo, aspoň jsem si to tak představoval. Obě ženy měly na sobě něco jako římské tuniky, v pase sepnuté opaskem se sponou. Vypadalo to trochu zvláštně, i když ne nemožně.

Trochu jsem se pohnul. Starší žena ještě v rychlosti dívence něco nařídila - opět mi to tak připadalo - a pak se rychle vzdálila, zatímco dívka se otočila ke mně a naklonila se nade mne. Při tom asi zjistila, že jsem vzhůru, protože mě vzápětí oslovila.

„Karpo oosu-um esu-uól?“ zeptala se mě.

Nevěděl jsem ale, co na to odpovědět. Tu řeč jsem neznal. Německy to nebylo, to bych přinejmenším poznal. Angličtině, polštině, slovenštině a ruštině bych i rozuměl. Z ostatních jazyků našich sousedů bych nepochopil maďarštinu a cikánštinu, ale i ty bych alespoň rozpoznal. Tuhle hatmatilku jsem nepochopil vůbec. Ani slovo! Ano, jsou na světě jazyky, kterým určitě nerozumím. Například arabština, finština, indické nebo africké jazyky. Ale pravděpodobnost, že na mě v Čechách někdo tou řečí vybafne, je tak malá, že bych si to troufal vyloučit, nebo jsem si to tak aspoň myslel. Bůh sud', co to je za sanskrt! Nemohl by to být jidiš? Ten taky neznám, prostě mi to nic neříkalo.

„Nerozumím ti, děvče!“ vysoukal jsem ze sebe.

Ani mluvení mi nešlo. Jazyk jsem měl neohebný, hýbat ústy mi dalo neúměrně velkou práci a ke všemu ta maska na ústech...

Dívka na okamžik ztuhla a setrvala tak několik vteřin jako zastavený film. Aspoň jsem si ji mohl lépe prohlédnout.

Očima stejných bytostí...

Co mě přímo udeřilo do očí, to byly její nádherné vlnité zrzavé vlasy. Jakoby ten odstín míchal na své paletě Mistr Tizián. Další, co mě zaujalo, byly veliké, krásně modré oči. Oproti nim měla poměrně malý nosík a roztomilou malou bradičku. Vypadala tak trochu jako víla z pohádky.

Pak se opět pohnula.

„To byla čeština, co jsi říkal?“ usmála se na mě.

„A co jiného?“ odvětil jsem. „Vždyť i vy mluvíte česky!“

„Česky tady mluvím jen já a ty,“ odsekla. „Já jsem před pěti minutami česky neuměla. Naštěstí jsi nám hned zpočátku umožnil zjistit, kterým nářečím mluvíš. Kdybys použil jiná slova, společná pro více nářečí, nebylo by to tak snadné.“

„Hlavně že si rozumíme!“ oddychl jsem si. „A vůbec, kde vlastně jsem? Co se to se mnou stalo? Chápej mě, mám okno jako obrovskou výlohu, nic si nepamatuji... jak jsem se sem dostal?“

„Myslíš okno... jako výpadek paměti?“ ubezpečovala se, jestli mi dobře rozumí. „Asi ano, otvor ve zdi to nejspíš nebude,“ odpověděla si hned sama. „Co je poslední, co si ještě pamatuješ? Ať vím, na co mám navázat...“

„Poslední, co si pamatuji...?“ zavzpomínal jsem. „Poslední, co si vzpomenu, bylo jak jsem se protlačoval takovým podivným sulcem, byla v něm tma a nedalo se v něm dýchat... a pak už nic nevím, asi jsem byl v limbu...“

„V tom případě ti toho moc neuteklo,“ ujistila mě. „Provalil ses k nám a zkolaboval jsi na otravu naším vzduchem. Pak uteklo jen dvacet dní, Zarcha tě vzpamatovala poměrně rychle. Tak tedy - vítej k nám! I když se ti to nemusí zamlouvat...“

„Zarcha? Co je to?“

„Ne »co«, ale »kdo«,“ opravila mě. „Zarcha je má velitelka, kdyby ses vzpamatoval o chvíli dřív, ještě bys ji mohl vidět.“

„Myslím, že jsem ji viděl,“ vzpomínal jsem si. „Zdálo se mi aspoň, že tu před chvílkou byla jakási starší ženská...“

„To byla Zarcha,“ přikývla dívka. „Vzpamatovala tě, pak mi patřičně vynadala a odešla, nemá na starosti jenom mě.“

„Proč ti vynadala?“ naježil jsem se, neboť jsem si na to opět velice výrazně vzpomněl.

„Vynadala mi právem,“ řekla dívka se stopou zarputilosti ve svém hlase. „A hodila mi tě na krk, protože jsem všechno vlastně zavinila. Nezavřela jsem dveře, je to tedy má vina. Ale tvá vina je to taky a ještě větší. Neměl ses protlačovat naším špuntem!“

„Špuntem?“ zachytil jsem to slovo.

„Jo, špuntem!“ ještě to slovo zdůraznila. „Ten »sulc«, jak mu říkáš, utěšňuje prostředí, která se nemají míchat, ale hlavně má zabraňovat

pronikání živých tvorů. Do dneška stačil, až tobě se ho povedlo překonat. Ke své škodě.“

„Nebylo to snadné,“ přikývl jsem.

„Čoveče, co tě to napadlo?“ vyjela si na mě nečekaně, skoro jako před chvílí plísnila Zarcha ji. „Na otevřené dveře narazilo už více tvých předchůdců, ale všichni v děsu utekli, většinou již od první iluzorní stěny. Ten poslední před tebou byl odvážnější, měl s sebou nástroj na kropení vodou - jako kdyby měla voda nějaký význam! - a pokoušel se i o druhou stěnu, ale když zjistil, že je zavřená, aspoň pocákal vodou všude kde to šlo a vítězně odešel. Je to už... podle vašeho počítání... sto padesát let...“

Vodou na neznámý sulc? Vlastně - došlo mi - dávalo by to smysl, kdyby ta voda byla svěcená. To už si umím představit. Pan farář vykropil podezřelá místa a když se nikde nevyvalil sirný zápach, bylo to úspěšné splnění úkolu - zbavit mlýn »pekelných mocností«... To měl být ten poslední odvážlivec přede mnou? Za sto padesát let sem nikdo nevstoupil? I když je to možné. Dokud byl mlýn ještě v rozkvětu, do sklípku nikdo z mlýnské chasy nechodil. I kdyby sem nějakým omylem zabloudil, »dveře« byly zavřené a zastavil by se o kamennou stěnu.

„A vy jste k nám na druhou stranu chodili?“ zeptal jsem se.

„Proč ne?“ opáčila. „Nikdo nám to z vaší strany nezakázal. Dávali jsme si pozor, abyste si nás nevšimli, i když... vždycky se to utajit nepodařilo...“

„A kdo vy vlastně jste?“ zmohl jsem se konečně na otázku mířící k podstatě věci. „Vypadáte, jako byste ani nebyli z našeho světa...“

„Jistě,“ souhlasila. „Nejsme z vašeho světa.“

„Takže jste mimozemšťané?“ vydechl jsem překvapeně.

„Jo, to slovo sedí,“ souhlasila klidně. „Nepocházíme z vaší Země, pokud to tak myslíš. Jsi první, koho to napadlo, ti před tebou... i když nás možná taky považovali za něco cizího...“

„Vy jste... vy nejste...“ koktal jsem. „Ale co tady děláte?“

„Pozorujeme vás,“ odvětila s jakousi samozřejmostí. „Už pět tisíc let. Z vašeho hlediska je to dlouhodobá záležitost, jenže z našeho hlediska je to chvilka.“

„Jen pozorujete? Nebo ještě něco jiného?“

„Prakticky jen pozorujeme,“ odvětila. „Ostatní průzkumy, základní, geologický a biologický jsme ukončili už dávno. Vy jste těžší oříšek, říkáte to snad tak. Ne po biologické stránce, v té jste podobní vaší fauně, ale vaše myšlenkové postupy jsou vděčným předmětem zkoumání. No, když ses

k nám dostal, můžeme toho využít. Třeba si teď spolu trochu popovídáme. Povídali jsme si už s vícero zdejšími domorodci...“

„O čem?“ nadskočil jsem, jak by asi nadskočil každý, komu mimozemšťané nabídnou »popovídání«. Může někdo odmítnout něco tak zajímavého?

„Tak... různě,“ vyhnula se přímé odpovědi. „Zajímá tě to?“

„No jistě!“ vyhrkl jsem.

„Ale ano, křesťani se s námi odmítali bavit,“ odpověděla.

„Křesťani vás nejspíš považovali za bytosti zlé...“

„Nikomu úmyslně neubližujeme,“ řekla. „Ani nemůžeme.“

„Nemůžete?“ zapochyboval jsem.

„Nemůžeme,“ trvala na svém. „Proti úmyslnému násilnému chování máme dědičnou psychickou blokádu. Naši předkové se na ní dohodli v dobách, kdy se jednalo o existenci naší civilizace. Pro nás není násilí jen nepřijatelné, ale zhola nemožné. Nejsme schopni zabít ani myš.“

To bylo pro mě nové. Ale snad by se to dalo pochopit. Něco takového popsal Stanislav Lem v jedné své knize². Lidé se tam rozhodli agresivitu potlačit chemicky, jenže to mělo i nežádoucí účinky. Všichni pozměnění nebyli sice schopní násilí, ale nikdo nedokázal riskovat ani v případech, kdy by mohli ohrožené bližní zachránit. Když se z vesmíru na Zem vrátili kosmonauti, vyslaní v předchozí éře, byli nepříjemně překvapení. Lidstvo za jejich nepřítomnosti úplně zastavilo kosmonautiku, neboť nikdo nebyl ochotný - a vlastně ani schopný - riskovat. Až na jeden v té knize popisovaný případ, kdy dívka dokázala riskovat vlastní život, aby zachránila partnera. Láska byla silnější než chemie, nešlo ovšem o zabíjení, ale pouze o riskantní jízdu autem.

Jenže v knize Stanislava Lema nebyla ta procedura dědičná. Možná by stačilo přestat ji používat, třeba jen pro omezený okruh lidí. Ti by pak mohli dělat nebezpečná povolání, jako záchranáře nebo již zmíněné kosmonauty. Jestli to ale chápu správně, tihle si to zajistili dědičně, takže si fakticky uzavřeli cestu zpět. Určitě to stálo za to, jestli to odstranilo války. A jestli nedokáží zabít ani myš, pak se jejich svět musí přímo hemžit hlodavci.

„U vás se to musí hemžit!“ vzdychl jsem si nahlas. „Myši se vám množí jako lavina, ne?“

„V našem světě myši nemáme,“ ujistila mě.

To mě ovšem uzemnilo.

„Jak to?“ vyhrkl jsem.

„Upravili jsme si pustý svět a dovezli jsme tam jen vhodné druhy rostlin i zvířat. Z hmyzí říše jen včely na opylování květů.“

Ano, to by bylo řešení, došlo mi. Také by si mohli chovat zvířata, jako jsou naše kočky. My je přece také tak využíváme. Na jednom světě tedy myši nemají. A druhý nejspíš nechali myším, jako v jiné knize lidé nechali svět mravencům³, či jak to bylo...

„Náš svět kdysi dávno podlehl zkáze,“ rozmetala mi teorii dvou světů aniž bych se jí na to zeptal. „Nemohli jsme s tím nic dělat, exploze hvězdy je příliš ničivý přírodní jev. Ještě jsme se nesetkali s civilizací, která by něco takového zvládla. Dokázali jsme se jen odstěhovat jinam, naštěstí jsme to aspoň zjistili včas. A možná nás právě to nebezpečí donutilo urychleně vymýšlet, jak cestovat vesmírem. Před třiceti tisíci lety naši předkové vymysleli »tunelové cestování dotar« a od té doby je nám vesmír otevřený.“

„Takže jste ten pustý svět našli a upravili si podle svého?“ domýšlel jsem rychle.

„Největší potíž je v tom, že světy vhodné k životu jsou už obvykle obydlené,“ pokračovala. „A když jsme někde požádali o pomoc, všude nám ji místní odepřeli. Nepomohlo ujišťování, že nikomu neublížíme. Zkusili jsme to i na Zemi, ale vaši předkové nás donutili hledat si štěstí jinde. Ne že by nám škodili, to je opravdu nad vaše lidské síly, ale rozdělili se na naše přívržence a odpůrce a začali se kvůli nám mezi sebou zabíjet. Raději jsme Zemi s trochou hořkosti opustili. Asi před pětadvaceti tisíci lety jsme začali úpravu úplně pusté planety, nevhodné k životu. Trvalo nám to tisíc let, ale výsledek nás uspokojil, odstěhovali jsme se tam a přestali jsme žebrať o místo na slunci jinde. Odešli jsme i ze Země, všechny síly jsme museli věnovat na úpravu nového světa a na naše přizpůsobení. Však už bylo na čase, pouhé dva tisíce let po našem odchodu naše bývalé slunce explodovalo a náš původní domov sežehlo... i s těmi krysy... Když konečně zhruba před pěti tisíci lety nastal klid, vrátili jsme se na všechna navštívená místa, i na Zem. Už ne jako prosebníci, ale jako pozorovatelé.“

„Před pěti tisíci lety?“ zavzpomínal jsem v hlavě na napůl zapomenuté vědomosti z dějepisu. „To jste se k nám vrátili někdy v době stavby pyramid v Egyptě?“

„Tak nějak,“ souhlasila. „Jen dodám, že ve vesmíru se něco tak zbytečného jen tak nevidí. Vaše předky to stálo neuvěřitelné množství práce, měli při tom neomluvitelné oběti - ale užitek žádný. V tak velkém měřítku se to už naštěstí neopakovalo.“

Odvrátila se ode mne, ale jen krátce, brzy se nade mnou opět sklonila. Cítil jsem se lépe a její velké oči mě přitahovaly...

„Myslím, že už ses natolik vzpamatoval, že bys měl vstát,“ řekla. „Zatím jen pomalu, opatrně. Nespěchej, neboň se. Všechno má svůj čas. Nejprve si sám vyndej hadičku z nosu a pak se zkus opatrně posadit, já ti v tom pomohu.“

„Co to bylo?“ podíval jsem se na měkkou hadičku, kterou jsem si opatrně vytáhl z nosu. „Kyslík?“ hádal jsem.

„Kyslík ne,“ zavrtěla hlavou, podala mi ruku a pomohla mi posadit se. „To byl kyanovodík, aby se ti lehčeji dýchalo.“

Úplně jsem se zakuckal.

„Kyanovodík?“ vytřeštil jsem oči. „Ale to je přece smrtelný jed! A měl by vonět po hořkých mandlích, ne?“

„Čich se ti ještě upraví,“ ujist'ovala mě. „Ale vůně budeš vnímat jinak než dosud. A co se týče kyanovodíku, je to přece náš nejběžnější plyn. Ten dýcháme - a teď i ty.“

„Já dýchám - kyanovodík? To snad ne! To není možné!“ nechápal jsem. „Kyanovodík je jedovatý plyn, za války mu Němci říkali Cyklon-B a otrávil jím miliony lidí!“

„No vidíš!“ chytila se toho. „Když to víš, potom dvojnásob nechápu, proč ses k nám tak vehementně nacpal.“

„Ale já jsem nevěděl, co je za tou sulcovou stěnou!“ vyhrkl jsem. „Jak jsem to měl tušit?“

„Normální živý tvor se nesnaží prorvat se za každou cenu do neznáma,“ vyčetla mi. „Já vím, je to moje vina, nezavřela jsem pořádně ty dveře. To by nejen vypadaly, ale i chovaly by se jako skála. Je mi jasné, že si trest zasloužím. Tím trestem jsi ty. Musím se teď o tebe postarat, když mám na tom svůj díl viny.“

„A nemůžeš mě prostě vrátit? Jen vystrčit před ty »sulcovité dveře«?“ pokusil jsem se s ní smlouvat.

„To už není možné,“ řekla. „Otrávil by ses na vaší straně kyslíkem. Víš, abych ti to dopověděla do konce - když předkové zjistili, že nemáme k dispozici žádný azyl, že nás nikdo nechce, takže nám zbývá jen dosti pofidérní možnost upravit si jinak neobyvatelnou planetu, někoho tenkrát napadlo uzpůsobit si nejen planetu, ale i sebe. My jsme předtím dýchali kyslík jako vy, jenže jediné volné planety byly s nedýchatelnou atmosférou, kde jsme měli i tak malý výběr. A tenkrát někoho napadlo, že se to všechno

elegantně vyřeší, když předěláme naše životní principy, abychom mohli žít na některé z těchto planet. I když to trvalo pár tisíciletí, nebyl to zavrženíhodný nápad. Už předtím jsme to zkoušeli na dobrovolnících - kosmonautech. Ti se pak mohli na zkoumaných planetách pohybovat bezpečně i bez skafandru...“

„To se jako obětovali pro vědu?“ vytřeštil jsem na ni oči.

„Ono to šlo vždycky i naopak, i když zrovna z kyanovodíku do kyslíku to jde pozvolna a trvá to nejdéle...“ naznačila mi, že to nebude jednoduché. „Pokusy ukázaly, že se nejlépe přizpůsobíme světům s atmosférou tvořenou převážně kyanovodíkem. Těch se ve vesmíru nachází nejvíc, dokonce je jich víc než kyslíkatých. Přestavba je sice poměrně obtížná, nicméně možná. A než žebrot u nepřátelsky naladěných kyslíkatých bytostí, to už bylo opravdu lepší předělat se hromadně a zabrat pro sebe tyto světy. Dnes jich máme už osm a další si připravujeme, i když je nemůžeme osídlit. Osídlili jsme zatím Vušigdy a Ivilhoi. Celkově je nás desetkrát víc, než nás bylo v éře »Velké Přeměny«. Kyanovodík je pro nás výhodnější než byl dřív kyslík. Kyslík má také výhody, usnadňuje třeba náhodný vznik života pomocí elektrických výbojů, ale my nepotřebujeme, aby na našich světech vznikal život od začátku, naopak potřebujeme, aby tam bylo dost místa pro naše rostliny, živočichy a nakonec i pro nás.“

„Kyanovodíkové světy nemají vlastní život?“ zavrčel jsem.

„Zatím jsme žádný takový nenašli,“ ujistila mě s úsměvem. „Jejich atmosféry i povrch jsou plné živin, ale jak jsem už řekla, kyslík umožňuje vznik života pomocí elektrických blesků, jenže kyanovodík to zřejmě blokuje. Jakmile ale uzpůsobíme rostliny žít v kyanovodíkové atmosféře, nastane pravá exploze života.“

„Ale přeměnit životní pochody živých organizmů z kyslíku na smrtelně jedovatý kyanovodík musí být příšerně složité!“

„Neříkám, že je to snadné,“ připustila, „ale jde to. Důkazem jsi i ty sám. Dýcháš pomocí kyanovodíku jako my a bez něj nám i tobě hrozí udušení.“

„Ale... takhle bych se přece nemohl vrátit na Zem!“ došlo mi najednou. „A já tam mám ve mlejně motorku... jakže jsem tu dlouho? Dvacet dní? Proboha, to už jsem měl být dávno doma!“

„A je to pro tebe ještě důležité?“ zeptala se mě soucitně.

To mě tedy uzemnilo. Ale má pravdu! Předělali mě na jiné prostředí, Země má pro mě nedýchatelné ovzduší a já se starám o křáp, beztak zralý

do šrotu? A vracet se domů jako monstrem, které potřebuje k dýchání kyanovodík? Co ještě chci na Zemi?

„Proč jste mě místo toho předělávání na kyanovodík prostě nevyšoupli do našeho světa?“ vyčetl jsem jí.

„Protože jsi měl v sobě tolik kyanovodíku, že bys nevydržel ani pár vteřin,“ odsekla. „Tím bychom do vašeho světa vrátili jen tvou mrtvolu. A to my nesmíme. Přestavba biostylů je sice delší a obtížnější proces, ale díky němu žiješ! Musím ti na rovinu říci, že zpětnou přeměnu sice před pětadvaceti tisíci lety vyzkoušeli, ale celou tu dobu to nikdo nezopakoval, vlastně nebyl důvod něco takového zkoušet. Navíc proto musí být laboratoř umístěná mimo kyanovodíkovou atmosféru a tu bychom museli nejprve postavit, nejspíš na Zemi, kde se nám to jeví jako zbytečné. Přece by ses nechtěl rok a půl mořit s polozapomenutými procedurami, jen aby ses vrátil na Zem, do světa krátce před atomovou zkázkou? Počkej mezi námi! Buď to Země nepřežije, pak ani nebudeš mít kam se vrátit, nebo přežije a pak teprve uvidíš...“

Panebože, co jsem komu udělal? A proč zrovna já? No jo, zavinil jsem si to sám. Nezavřené dveře byla taky chyba, ale cpát se do cizích vrat byla chyba ještě větší. Nemám na koho nadávat, leda na sebe. Ale proboha, co budu dělat tady?

Tu poslední otázku jsem vzápětí vyslovil nahlas.

„Co bys tu chtěl dělat?“ pokrčila rameny. „Budeš zkrátka žít mezi námi. Dostala jsem tě na starost, seznámím tě tedy s naším životem. A možná se ti mezi námi zalíbí...“

Pomohla mi pořádně se posadit a spustit bosé nohy na zem. Přitom jsem zjistil, že jsem vlastně pod lehkou přikrývkou úplně nahý. Ale v této chvíli mi to bylo úplně fuk.

Dýchám kyanovodík! Bez toho jedu se dokonce udusím!

Co jsem komu provedl zlého?

----- Poznámky:

2 Betrizace v knize »Návrat z hvězd«...

3 Clifford Simak - »Když ještě žili lidé...«

Vušigda

Moje ošetřovatelka byla naštěstí vědkyně a do této chvíle se o mě starala jako velice pečlivá zdravotní sestra, takže jí nevadilo, když jsem se pokusil postavit na vlastní nohy, i když jsem neměl na sobě ani ten pověstný fíkový list. Horší bylo, že mi chůze ještě nešla. Stál jsem ještě jakž takž, ale když jsem měl udělat první krok, připadal jsem si pořád ještě vratký.

„Nelámej to hned všechno,“ napomenula mě. „Posad' se na postel, přistrčím před tebe stoleček a zkusíš něco sníst. Nemůžeš se věčně živit hadičkou do žíly!“

Připomněla mi, že mám vlastně hlad. Dvacet dní jsem přece nejedl! Hadičkou do žíly! To není jídlo, jen zoufalé udržování při životě! Na druhé straně, dvacet dní jsem nevydával energii, takže jsem ji ani nepotřeboval.

„Co vy vlastně jíte?“ zeptal jsem se už trochu smířlivěji.

„Dáš si pořádný kus masa s lišejníky?“ nabídla mi.

„Někteří lidé u nás maso vůbec nejedí,“ řekl jsem. „Říkají si vegetariáni.“

„To ty nejsi,“ zarazila mě. „Měl jsi předtím v žaludku maso, tak se jen ptám... nebo chceš opravdu jen ty lišejníky?“

„To spíš jen to maso bez lišejníků,“ navrhl jsem. „Lišejníky na Zemi pojídají jen sobi, nenáročná severská zvířata...“

„Víš co?“ vzdychla si. „Nebudu ti nic říkat, prostě dostaneš pořádný dlabanec a uvidíme, jak si s ním poradíš.“

Přišoupla přede mne pojízdný stoleček s miskou. Docela to vonělo, když odklopila pokličku. Lžice byla jako u nás, ten jídelní nástroj je celosvětově jednotný, lžicí jedí polévky i Číňané.

Pustil jsem se do předloženého menu opatrně, ale chutnalo mi, až jsem vyprázdnil misku. Maso plavalo v omáčce, která mi chutí připomínala svíčkovou na smetaně, kromě ní tam bylo cosi, co chutnalo jako nudle, ta kombinace nebyla k zahození.

„Tak vidíš, jak ti lišejníky chutnaly!“ řekla má ošetřovatelka a vyměnila mi prázdnou misku za sklenici něčeho, co sice také vypadalo podezřele, barvou to připomínalo borůvky... Řekl jsem si, že je to borůvkový koktejl a vypil jsem ho. Chutnalo mi to, ale raději jsem se neptal, z čeho to je, abych se nedočkal nevídaného překvapení.

Moje opatrovnice pak odšoupla stoleček stranou a podala mi hroudu nějakého textilu.

„Strojíte se sice jinak, ale tohle taky zvládneš,“ ujistila mě.

Musela mi ale do toho pomoci. Byl to podobný jednoduchý oděv jako měla ona sama, působil na mě dojmem římské tuniky. Na nohy mi připnula skoro klasické sandály a mohl jsem vstát.

„No vidíš, jak jsi k světu!“ povzbudila mě a podala mi ruku, aby mi pomohla postavit se. Teď už jsem se neklátil jako strašák v poli, stál jsem obstojně a pokoušel se o první, zatím jen pomalé a opatrné kroky.

„Výborně!“ chválila mě. „A poslyš, obvykle se oslovujeme jmény a vy přece také. Můžeš mi říkat Raxdinka, ale jak mám já nazývat tebe?“

„Honzo,“ řekl jsem.

„Aha,“ přijala to. „Takže Jan. Jak se cítíš? Mělo by to být každou minutu lepší...“

„Asi je,“ připustil jsem. „I když je toho na mě najednou moc. Takový skok! Úplná změna životních principů! Pořád jako kdybych tomu nemohl uvěřit!“

„Tak si představ, že totéž prožilo sto milionů lidí,“ vybídla mě dobrácky. „Sto milionů lidí v průběhu století. Milion každý rok, tři tisíce denně, to byla fuška! Jako vždy to měli nejhorší ti první. U posledních již žádné pochyby nebyly, bylo to zaběhané, navíc je tlačil čas, aby byli z toho hrozícího pekla pryč!“

„A to vás bylo jenom sto milionů na celý svět?“ podivil jsem se, neboť mi to až teď došlo. „Nás je skoro osm miliard!“

„Nás bylo původně taky víc,“ přiznala. „Když ale bylo jisté, že naše původní slunce není stabilní, rozhodovali jsme se odejít jinam. K tomu bylo nutné, aby nás bylo méně. Naši předkové se dohodli snížit své počty. Vyhlásili, že každá tehdejší rodina smí mít jen jedno dítě, takže v rozhodující fázi nás bylo už jen sto milionů a to se dalo zvládnout.“

„Politika jednoho dítěte?“ ožil jsem trochu. „Pokud vím, tu na Zemi zkusili Číňané a nezvládli ji.“

„To nebyli ochotní se trochu omezit?“ podivila se.

„Tak nějak,“ přikývl jsem. „Potíž je v tom, že každý Číňan chtěl mít za každou cenu syna. Když se pak rodině narodila dcera, nechali dítě bez pomoci zemřít, aby to vypadalo, že se narodilo mrtvé a mohli se znovu pokoušet o syna. Výsledkem bylo, že z té doby vyrůstali samí muži a pak si nemohli najít partnerky.“

„To ale museli zabíjet nemluvňata!“ otrásla se. „To je u nás zcela vyloučené. Zabíjet mimina! Hrůza! Našim pozorovatelům to nějak uniklo, jinak by o tom mluvily oba naše obydlené světy!“

„To se nedělo u nás, ale v Číně, na opačném konci Země,“ upřesnil jsem to. „Ale mimina se zabíjejí všude na světě, jenže z jiných důvodů. Říká se tomu »lidské právo matky«. Podle těch žen má každá právo nakládat se svým tělem jak chce. Když dítě nechce, dá si je odebrat...“

„A ty to schvaluješ?“ podívala se na mě s očekáváním.

„Ne, ale pokud vím, právníci to nikde pořádně nevyřešili,“ vzdychl jsem si. „Většinou to schvalují.“

„Už jsem se lekla, že i ty...“ oddychla si. „Víš, jaký mám s tebou největší problém? Chybí ti naše psychická blokáda. Takže bys mohl - přinejmenším teoreticky - zabíjet.“

„Mohl bych,“ přikývl jsem. „Když se mě někdo bude snažit zabít, budu se bránit. A třeba silou.“

„Takže jsi - podle našeho názvosloví - »blenij«,“ zařadila si mě pohotově do jakési škatulky. „*Blenijové* jsou lidé, schopní při vlastní obraně zabít útočníka, ať dravé zvíře, nebo i člověka. Ano, jsou i u nás, ale je jich tak jeden na čtyři tisíce. Jsou potřební při průzkumu živých světů, proto se po nich občas v populaci pátrá.“

„Občas se zřejmě i takové výjimky hodí,“ podotkl jsem.

A zase jsem si vzpomněl na tu knihu...

Když se Lemovi kosmonauti vrátili na Zem z vesmíru, lidé se na ně dívali jako na obludy, protože »byli schopní zabíjet«.

Do takové situace bych se opravdu nechtěl dostat. To, že pocházím ze světa, kde je vraždění běžné a navíc má vzestupnou tendenci, znamenalo, že jsem i téměř potenciálně nebezpečný. Ale jakmile si mě mohli zařadit mezi výjimky, sice vzácné, ale vyskytující se i mezi nimi, nemuseli by ke mně cítit zásadní odpor. Ocenil jsem, že Raxdinka ke mně necítila odpor ani když se mě bála, že jsem horší než pouhý *blenij*. A pokud odpor cítila, nedala nic najevo.

Na její pokyn jsem se prošel po místnosti a dokonce jsem si zkusil dupnout. Dopadlo to výborně, nepotácel jsem se. Zřejmě jsem se rychle vzpamatovával. Ale musela to být šílená operace! Úplná změna životních principů! A zpětná přeměna, i když ani ta není teoreticky vyloučená, potrvá podstatně déle. Neuměl jsem si to ani představit. A přitom nejsem lékař! Ti by z toho museli být na větvi ještě víc!

„To by ti tedy šlo,“ pochvalovala si. „Zkusíme další krok. Tady jsme pořád ještě na Zemi. I když v našem doupěti je naše prostředí, ve Vušigdy je k tomu i vyšší tlak a navíc vyšší úroveň gravitace. Vušigdy nemá jen kyanovodíkovou atmosféru, ale také velikost vašeho Saturnu. Ale na to si zvykneš jako my.“

Další kamínek do mozaiky odlišností! Žít na Saturnu, na to je potřeba hodně odvahy! Jak se asi cítili ti první, kteří se do toho prostředí stěhovali? Podstoupili nevyzkoušenou nevratnou změnu a odcestovali do světa, ve kterém by bez úpravy a bez skafandru nepřežili ani vteřinu... to rozhodně nebyly »betrizované« sušinky Stanislava Lema! Ale zvykli si a žijí tam už déle než pětadvacet tisíc let - a když se poměry uklidnily a usadily, vrátili se, aby na Zemi pozorovali rozkvět civilizace v Egyptě a stavbu pyramid, největších zbytečnosti, jaké se vidí ve vesmíru...

No, jsem na to opravdu zvědavý!

Cestu, pokud má smysl o ní vůbec hovořit, jsme uskutečnili pomocí »tunelového cestování«, jak už o něm Raxdinka hovořila. »Dotar« opravdu vypadal jako tunel, dokonce v něm byly i koleje a převážela nás mašinka, zvenku podobná malým motoráčkům, až na druh pohonu a interiér - ten se podobal spíše stíhačce. Kabina byla skoro prázdná, cestovali jsme jen tři, ale letuška nás nejprve usadila do tvarovaných křesel a pečlivě připoutala. Pak si sama sedla do nejbližšího volného křesla, také se připoutala a nejspíš vydala skrytě povel ke startu. V té chvíli se »motoráček« rozjel, že by mu ten odpich záviděla i formule 1. Trvalo to sotva vteřinu, pak to naopak vypadalo, jako bychom najeli do nějaké překážky, hodilo nás to dopředu do pásů, až »motoráček« zastavil, zhoupł se a zůstal stát.

Problém byl, že mě obě, letuška i Raxdinka, musely pomoci vstát, samotnému mi to nešlo. Jednak jsem tu vážil o polovinu víc a za druhé jsem ještě nebyl plně při síle. Ale Raxdinka to zřejmě letušce včas vysvětlila, takže mi pomáhaly se smíchem. Postavil jsem se s pocitem, že se v nejbližší chvíli rozplácnu na podlaze jako žába. Připadal jsem si, jako když vylezu z bazénu po delší době plavání - to se také člověku zdá, že se gravitace zvýšila, ale po chvílce se to vždycky srovná.

„Je tu jedenapůlnásobek gravitačního zrychlení proti Zemi,“ vysvětlovala mi rychle Raxdinka. „To je asi jako kdybys nesl na zádech batoh o poloviční váze tebe samotného. Na to si zvykneš.“

Měla pravdu, ale v první chvíli mi to připadalo nepříjemné. Na zádech jsem přece nic neměl a přesto jsem krácel těžce jako slon. Vystoupili jsme z »motoráčku«, přešli po »nástupišti« a stanuli na jakémisi ochozu.

„A jsme v Risipeji,“ řekla. „Tady bydlím.“

Pod námi se rozkládalo město.

Město se ještě dalo rozpoznat, jenže se pozemským městům vůbec nepodobalo. Zdejší budovy vypadaly jako obrovské černé krystaly s lesklým sklovitým povrchem. Neměly okna, takže mi chybělo měřítko, které jinak okna poskytují. Pomyslel jsem si, že skleněné stěny jsou nejspíš průhledné jen jedním směrem, ale netušil jsem, že skutečnost je jiná. Zdejší budovy opravdu neměly okna. Život se z nich navenek vůbec neprojevoval. Byly to prostě takové zakleté skály, cizí a bez života...

A k tomu úplně nečekaná obloha, pokrytá fialovými mraky, z nichž občas visely výběžky směrem dolů, většinou až na zem. Mraky pluly pomalu a jejich spodní výběžky zametaly město, až nás jeden zahalil do nafialovělé mlhy a v té chvíli jsme neviděli skoro nic než fialové mlžné obrysy nejbližších stěn.

„Máme štěstí, je tu zrovna večer, ale je ještě trochu vidět,“ řekla Raxdinka spokojeným tónem. „Přes den je to nejlepší, ale na den bychom si museli počkat. Pojdme dovnitř, bude tu pršet.“

Vzala mě za ruku a vtáhla do nejbližších dveří. Dal jsem se odvést bez odporu, venku teď bylo příliš vlhko.

Na »nástupišti« nikdo nebyl. »Kosmické nástupiště« bych si představoval živější, ale tady žádné davy neproudily. Dokonce i letuška kamsi zmizela - chápal jsem to, šichta jí naším příletem skončila. Raxdinka mě vtáhla do menší kabiny, říkala jí »sádeg«, hádal jsem na výtah a bylo tomu tak, rozjeli jsme se prudce dolů a jeli jsme podle mého mínění hodně dlouho, jenže ve zdejší prostředí jsem nedokázal odhadnout rychlost klesání, mohli jsme letět rychlostí stíhačky nebo se plazit jako šneci. Pravda, měl jsem na okamžik pocit lehkosti, což ukazovalo na rozjezd směrem dolů. Ale ve zdejší zvýšené gravitaci jsem nedokázal odhadnout, jakou rychlost jsme v té malé chvílce nabrali. Přišlo mi divné, že »kosmické letiště« vestavěli do budovy a ke všemu do takové výšky. Na konci mě to málem složilo na podlahu, když kabinka zabrzdila a decelerace se sečetla s gravitací, naštěstí to trvalo jen krátce, dveře se otevřely a vystoupili jsme.

Stáli jsme na pokraji větší haly, tentokrát tu bylo lidí víc, tady konečně byly ty spěchající davy. Nás si ale nikdo nevšímal. Upřímně řečeno, nikdo neměl důvod si nás všimat, zdálo se mi, že se tihle lidé spěchem podobají Japoncům, jen nemají tak šikmé oči, zkrátka se od Evropanů nelišili, abych tu působil jako exot. Všichni tu měli na sobě podobné tuniky, ale každý jiné barvy. Co jim chybělo na originalitě tvaru, to doháněli barevností, ale i my dva jsme bílou dokonale splynuli s davem. Chvíli jsem pozoroval cvrkot v hale, než mi došlo něco, co mě trochu zelektrizovalo.

Ten dav tvořily skoro výhradně ženy. Od roztomilých, sotva capkajících malých děvčátek po starší, usedlé matrány, ale chlapa jsem tu prostě neviděl. Ledaže by zdejší chlapi vypadali naprosto stejně jako ženy - jednotně oblečení, se stejně dlouhými vlasy, ale i s jemně ženskými obličejí... a všichni, co procházeli dostatečně blízko nás, až na malá děvčátka, měli dobře vyvinutá ňadra. Jestli se opravdu zdejší chlapi od žen neliší, budu s tím mít asi problém.

Raxdinka mě nechala chvíli kochat se davem, ale pak mě opět popadla za loket.

„Pojď se mnou, je to ještě kus cesty pěšky,“ požádala mě a zavěsila se do mě. Dobrá, půjdeme spolu. Ten kus cesty obnášel sotva sto padesát metrů, pak jsme odbočili do užší chodby s řadou různobarevných dveří po obou stranách. Došli jsme nanejvýš do třetiny a Raxdinka mě otočila proti jednomu červenému dveřím.

„Zapamatuj si to - chodba Hóhlašů, dveře číslo pět,“ otočila se ke mně. Jenže to už se dveře - nevím jak - otevřely, vsákly se do stěny, vstoupili jsme a dveře se za námi stejně divně zavřely.

„A jsme doma!“ komentovala to zvesela.

„Jak se cítíš?“ zeptala se mě, sotva jsem se trochu stačil po jejím bytě porozhlédnout. Byl to podle mého odhadu byt, aspoň to nevypadalo na pracoviště.

„Vadí mi ta silnější gravitace,“ přiznal jsem.

„Mně taky,“ přiznala, „ale na to si rychle zvykneš. Posad’ se zatím tady, donesu svačinku a pak si dáme pokračování terapie, co jsme nestihli na Zemi.“

Pokynula mi na širokou pohovku s opěradlem, ale neměl jsem chuť odpočívat.

„Svačinka je dobrý nápad,“ řekl jsem, „ale co máš na mysli pod tím »pokračováním terapie«? Ono to ještě nestačilo?“

„Nestačilo,“ řekla tónem, nepřipouštějícím odpor. „Zatím tě Zarcha přetransformovala podle nového kyanovodíkového vzoru, ale s tím bys tady nevystačil. Uznávám, transformaci bych bez ní nezvládla, to je hodně náročný proces a ona je velice uznávaná specialistka, ale dál už bych si měla vědět rady i sama. Především ti musím zařídit telepatii, jinak budeš mezi námi navždy cizincem a to jistě nechceš. Telepatie ti umožní spojení s »libijantem« a ten tě jednak naučí náš jazyk a za druhé se bude o tebe starat.“

„Co je to - »libijantl«?“ zeptal jsem se.

„To vy lidé na Zemi nemáte,“ ujistila mě. „Centrální mozek Vušigdy řídí snad všechno, co se dalo automatizovat. Takový... robot, to by bylo asi vhodné slovo.“

„CML - Centrální Mozek Lidstva?“ usmál jsem se, neboť tuto vymoženost známe už dávno, bohužel prozatím jen z románů nebo z filmů o budoucnosti. Samozřejmě mi před očima vyskočil ke straně nachýlený CML z jednoho českého seriálu⁴, který právě díky tomu náklonu dělal chybu za chybou.

„Vy už něco takového máte?“ podívala se na mě Raxdinka překvapeně.

„Zatím jen jako nápad, který by se měl teprve uskutečnit,“ zamlouval jsem to. „Provedení je ale nad naše možnosti.“

„Ale telepatii nemáš,“ konstatovala. „Takže neřídíte stroje telepaticky, že ne?“

„Ne, o téhle možnosti se u nás také zatím jen uvažuje.“

„Takže si, prosím tě, lehni na pohovku, musím ti znehybnit hlavu,“ nasměrovala mě k pohovce.

Tam připevnila k bočnímu opěradlu něco mezi středověkým mučícím nástrojem a svěrákem a požádala mě velitelsky, abych do toho vložil hlavu. A pak mi ji tak silně stiskla, až jsem nemohl pohnout hlavou ani o milimetr.

„Nejlépe uděláš, když teď na chvíli zavřeš oči, aby tě nic nerozptylovalo,“ poradila mi. „Bude to trvat... asi deset minut...“

Ležel jsem tedy nehnutě, ale nic se nedělo.

„Vydrž, ještě pět minut!“ řekla po chvíli. Takže polovička té nepříjemné procedury je za mnou, utěšoval jsem se.

Pak Raxdinka uvolnila mučící nástroj a pomohla mi posadit se. Mučící nástroj odnesla a přinesla táč se svačinkou. Vypadalo to jako velké buchty,

ale nebyly s tvarohem ani s mákem, náplň měla chuť vepřové pečeně a obal kolem chutnal jako chleba, byla to tedy pěkně výživná svačinka. Kdybych tak debužiroval pořád, vypadal bych brzy jako bečka, pomyslel jsem si.

To se ti jen zdá, ozvalo se mi najednou v hlavě, máme tu přece zvýšenou úroveň gravitace, vyžaduje vyšší výdej energie a tu musíme někde nabrat. Tady nikdo příliš neztloustne, ledaže by pořád jen ležel...

Copak, copak, snad mi nečteš myšlenky? pomyslel jsem si a podíval se pobaveně na Raxdinku.

Já za to nemůžu, to ty myslíš hlasitě a nesměruješ to, pak to vnímá kdekdo aspoň do pěti metrů, zazvonil mi v hlavě smích. Musíš se naučit telepatii směřovat, pokračovala, když se trochu nasmála. Tvá první lekce telepatie bude o směřování... Jen malé děti telepaticky žvatlají všude kolem sebe, ale jim se to promijí. U dospělého je to trapas...

Směřování telepatie! Nejenže to jde, ale je to nutnost!

Navíc má směřovaná telepatie podstatně větší dosah, dodala k tomu další podrobnost. Všesměrová zahluší okolní prostor do pěti metrů, ale intenzita vjemů ubývá se čtvercem vzdálenosti, dál už není zřetelná. Směřovaná telepatie klesá se vzdáleností jen pomalu, takže má podstatně větší dosah - v husté atmosféře na Vušigdě něco přes sto kilometrů, v řidší na Zemi by to bylo asi na tisíc kilometrů. O další prodloužení se postará »libijantl«, s ním je dosah prakticky neomezený...

První lekce telepatie byla proto o směřování. Musel jsem se sladit s Raxdinčinou telepatickou rezonancí, aby mě vnímala jen ona a nikdo jiný, ale když jsem to poprvé vystihl, šlo mi to samo.

„Tím jsi na úrovni našich batolat,“ řekla se smíchem.

Telepatická rezonance se v jazyce Vušigd'anů řekne »lazin«. Čeština pro ni nemá odpovídající výraz, dá se opsat jen přibližně. Má to něco společného s rezonancí, ale je to vysoce individuální, asi jako otisky prstů, podle nichž se dá člověk jednoznačně určit. To je na Zemi notoricky známé, zločinci proto »pracují« zásadně v rukavicích. Podobně je tomu s »lazinem«, dovoluje uskutečnit spojení se známým protějškem na jakoukoli vzdálenost a proto se na Vušigdy nevyskytují mobilní telefony. Nejsou potřebné.

Druhá lekce z telepatie se týkala navazování spojení se zdejším »libijantlem«, neboli centrálním mozkiem Vušigdy. Ten na tomto světě řídí všechno, co se dá automatizovat. Raxdinka našla v češtině významově nejbližší slovo »robot«, ale rozhodně to není ten čapkovský umělý člověk,

»libijantl« je složitější. Ale protože řídí všechno, je nutné se k němu naučit přistupovat, to je zdejší základ. Jeho výhodou je i snazší »lazin«, než jaký je třeba ke spojení mezi lidmi. Není div, že jsem se ho hbitě naučil.

A pak jsem se nestačil divit. Raxdinka mě navedla, abych »libijantl« požádal o »aťochů jimeni«. Bezelstně jsem ji poslechl, ale v té chvíli mi ztuhl krk, že jsem nemohl pohnout hlavou a chvílku mi nesnesitelně zvonilo v uších, ale když to po chvíli přestalo, začala na mě Raxdinka mluvit nějak divně a já jsem si uvědomil, že jí rozumím, i když jsem tu řeč nikdy neslyšel. Něco podobného jsem zažil, když Raxdinka - ještě na Zemi - požádala místní libijantl, aby ji naučil mluvit řečí, kterou rozpoznal z mé první věty - vlastně už z prvního slova. Taky trochu ztuhla a pak už mluvila česky jako by se v Čechách narodila. Teď se to jenom opakovalo tady - libijantl mě naučil jazyk Vušigdy, takže jsem po krátkém zacvičení mohl mluvit jako zdejší domorodec.

Stal jsem se tedy Vušigd'anem...

A svět Vušigdy se stal mým osudem...

Lekce z historie

Od této chvíle se mnou mohla Raxdinka mluvit úplně stejně česky jako vušigďansky. Uměli jsme oba jazyky a tím jsme se od domorodců mohli odlišovat - kdybychom chtěli. Já jsem naopak toužil co nejvíc mezi zdejší zapadnout a nevyčínvat, i když jsem mohl tušit, že to nebude jen tak.

Raxdinka mi nabídla, že mi podrobně vysvětlí historii cesty Vušigďanů z jejich původního světa Zvórúhí. Nebyl jsem proti - bude užitečné dozvědět se o zdejším světě a jeho lidech co nejvíc. Takže jsme se pohodlně usadili do dvou křesílek, Raxdinka před nás postavila dvě sklenice s fialovým koktejlem (teď už jsem věděl, že se jmenuje »týmíc« a je to namícháno z výtažku z plodů stejnojmenného keře), a pak spustila...

„Když před pětatřiceti tisíci lety vědci světa Zvórúhí zjistili, že drobné fluktuace na povrchu jejich slunce neustále přibývají, což nasvědčuje jeho nestabilitě a hrozící explozi, postavili lidstvo před nepříjemnou volbu. Buď se připravit na neodvratný konec v plamenech vybuchujícího slunce, nebo se pokusit o záchranu. Naštěstí prapředci už tenkrát znali kosmonautiku, navštívili pár sousedních světů a na některých objevili i rozumné obyvatele - i když jen jediná civilizace byla téměř na jejich úrovni, ostatní byly teprve počínající, dosud divošské světy.

Padl návrh postavit gigantickou kosmickou loď, schopnou vzít na palubu veškeré obyvatelstvo Zvórúhí, odletět včas od své hvězdy hrozící výbuchem a usadit se jinde.

Jiný návrh předpokládal stavbu flotily menších lodí. Měl by výhodu, doprava do cíle by byla plynulejší, hvězdné lodi by se mohly vracet a cestu opakovat, ale po spočtení všech parametrů bylo jasné, že tato cesta měla víc úskalí než předností. Jedinou skutečnou výhodou by bylo, že by se do cíle dostala aspoň část obyvatel i při předčasném výbuchu hvězdy. Většina obyvatel by zahynula ještě na Zvórúhí a část ve hvězdných lodích, které by se nestačily dostatečně vzdálit, ale ti první by snad byli v bezpečí. Převažovaly však nevýhody. Menší lodě nemohou mít dostatečně silné pancíře, takže by si tato cesta nutně vybrala daň v podobě havárií. Ve vesmíru je mezi hvězdami množství volně poletujících balvanů, než aby někdo mohl zaručit stoprocentně bezpečný let. Předchozí zkušenosti s takovými srážkami ukázaly, že záchrana posádek havarovaných

průzkumných lodí je iluzorní, i když část posádky náraz v některém hermetickém úseku přežije.

U veliké lodi s kapacitou pro všechny obyvatele by hrozilo, že při předčasném výbuchu hvězdy zahynou všichni a zachrání se pouze posádka průzkumných lodí, které však bez spojení se svým domovem postupně zahynou také. Velká Rada Zvóruhí apelovala na rodiny, aby omezily počty potomků. Obyvatelé Zvóruhí byli disciplinovanější než Čňané a počet obyvatel exponenciálně klesal, ale to by pomohlo, kdyby přepravní kapacita hvězdných lodí stačila pro polovinu nebo jen třetinu obyvatel, ale už ne pro všechny. Otázku dopravy to tedy neřešilo.

Všechny hrozby popoháněly vědce k urychlování výzkumů prakticky ve všech oborech. A tak již po prvních pěti tisíci letech vyzkoušeli »tunelové cestování dotar«, prakticky okamžité lety nadprostorovým tunelem. Jednu takovou cestu máš za sebou a proti všem druhům kosmických lodí jedinečně tato metoda mohla lidi ze světa Zvóruhí zachránit. Postačí dopravit do cílového světa hvězdnou loď jednu stanicí »dotaru«, další by už vyrůstaly jako houby po dešti a cestování by nemělo žádnou překážku.“

„Jestli to dobře chápu, »dotar« způsobí vytvoření »krátkého spojení« mezi dvěma stanicemi, kudy pak projede jeho kabinka,“ chtěl jsem si ověřit svou představu. „Proč se ale musí rozjet na tak velkou rychlost a hned potom stejnou silou brzdit?“

„Vytvoření »krátkého spojení« stojí jednak velké množství energie a navíc není příliš stabilní. Proto je třeba průlet tunelem urychlit na maximální možnou míru,“ vysvětlovala mi ochotně. „Dělá se to dokonce tak, že se nejprve rozjede kabinka a teprve když se blíží k rozhraní, vytvoří se jen na nezbytně nutnou dobu tunel a hned po průletu se ruší. Občas - tak jednou za deset let - se dokonce stává, že se kabinka rozjede, tunel se nepodaří otevřít, takže kabinka v plné rychlosti narazí do koncových nárazníků. Ty jsou beztak potřebné i při úspěšném přenosu a jsou naštěstí tak bezpečně odpružené, aby kabinku zastavily a cestujícím nehrozila újma. Vlastně je úplně jedno, kde se kabinka o nárazníky zastaví, zda v cíli nebo ve výchozím místě.“

Ale nechci odbočovat, vraťme se k historii...

Překážky se zkrátka objevily tam, kde je nikdo nečekal.

Obyvatelé všech obydlených světů se proti přijetí azylantů postavili jako jeden muž a nepřáli si, aby u nich hledali záchranu. Nepomohlo ani, co dobrého pro ně průzkumníci udělali, nestačil vděk za poskytnuté

technologie a jiné výhody. Žádná civilizace si nepřála trvalé usazení jiných bytostí ve svém světě, všechny se obávaly případných budoucích konfliktů. Dokonce i nejubožejší tvorové zaháněli průzkumníky klacky, když došlo na požadavek místa pro prchající obyvatele našeho ohroženého světa.

Jenže naši předkové si kdysi implantovali zásadní nechuť k násilnému řešení problémů. Teď se nemohli násilím postavit ani divochům, kteří měli proti hvězdným lodím jen kamenné sekery. Prostě to nešlo. A čas sice zvolna, ale přece jen ubíhal...“

„Byli i na Zemi?“ zeptal jsem se, i když jsem už měl nějaké tušení, že byli i u nás.

„Jedním ze světů, který naši průzkumníci navštívili, byla i Země,“ potvrdila Raxdinka můj dojem. „Byl by to krásný svět, tenkrát byl jen řídce osídlený, pro záchranu jako stvořený. Navíc - a to bylo zvlášť zajímavé - jeho životní principy byly slučitelné s našimi, takže mohlo docházet i k míšení a u některých kmenů měli míšenci lepší vlastnosti než původní obyvatelé.“

„Jak stojí na Zemi psáno ve starých svitcích: *»A poznávali synové boží, že krásné jsou dcery lidské a vstupovali k nim...«*“, doplnil jsem její výklad.

„Ano, jenže v té době už průzkumníci nemohli své potomky na Zemi dostatečně zabezpečit,“ doplnila zase ona mě. „Několik desítek si jich odvezli, ale stovky jich na Zemi nechali. Vylepšili nechtěně genofond Země, jenže k dohodě nedošlo, naopak, zvedla se proti nim jako »vetřelcům« silná vlna vášní a některé kmeny mezi sebou začaly kvůli sporům bojovat. Průzkumníkům nezbylo než odstranit »jablko sváru« - sebe.“

„Takže odletěli a zanechali po sobě jen pověsti a geneticky vylepšený lidský kmen, který se později stal prokletím, neboť si pro sebe a své členy nárokoval nedotknutelnost...“ doplnil jsem ji s trochou smutku.

„Ano,“ přikývla. „Ale asi sis nevšiml jednoho důsledku. Lidé Země byli v té době slučitelní s našimi předky, dokonce až tak, že mohli mít s nimi i děti. Došlo ti, co to znamená?“

„Jenže pak jste se přece předělali na kyanovodík a tím jste se od lidí Země dokonale oddělili,“ řekl jsem. „Dnes si ani ruce nepodáme bez nebezpečí otravy.“

„Máš sice pravdu, ale to není nejdůležitější,“ řekla. „Zkus se zamyslet, co je závažnější důsledek.“

Zarazil jsem se - a vtom mi to došlo.

„To znamená, že jste na mě mohli bez dalšího výzkumu uplatnit postup, úspěšný u vás!“ řekl jsem vítězně.

Raxdince jako kdyby trochu zajiskřilo v očích, usmívala se, ale přece jen se mi nezdálo, že by moji odpověď schvalovala.

„Je to jen další důsledek,“ přikývla. „Máš pravdu, použili jsme na tebe osvědčený postup, ale to ještě není všechno.“

„Myslíš, že byste mohli předělat víc lidí ze Země?“ hádal jsem opatrně jako stará, protřelá věstkyně, která nechce na sebe prozradit, že vlastně nic neví.

„Mohli bychom,“ přikývla. „Dokonce velmi rychle. Možná to brzy bude nutné. Vy se podle všeho tak důkladně vyvraždíte, že Země bude bez ochranných obleků neobyvatelná... ano, pro kosmonauty už je máte... ale dokázal bys trvale žít ve skafandru? To by nebyl život! Země bude škoda, co by jiné civilizace daly za takový svět... Místo abyste se shodli, rvete se bez přestávky mezi sebou. Poslední dobou stále častěji a krutěji.“

„Ne všichni,“ pokusil jsem se ji zarazit, ale byla spravedlivě rozhořčená a nedala se jen tak zastavit.

„Souhlasím, ne všichni,“ přikývla. „Ale rozhodují rváči. To byla kdysi přednost, když jste měli jako sousedy šavlozubé tygry, lvy a jeskynní medvědy, ale jakmile jste si vytvořili důmyslnější společnost a začali jste se zemědělstvím, medvědy a jiné šelmy jste vyhubili a to byl dobrý důvod s těmi rvačkami přestat.“

»A ono se to spíš ještě stupňuje,« pomyslel jsem si smutně, ale pomyslel jsem si to asi moc nahlas a vnímala to přes telepatii.

„To nám na vás nejvíc vadí,“ řekla. „Nebýt toho, věnovali bychom vám vědecký pokrok a zlepšili bychom život na Zemi... ale takhle? Vždyť byste se naším pokrokem jen lépe vyvraždili!“

„Já vím,“ povzdychl jsem si, tentokrát nahlas. „Zřejmě si s námi nevíte rady. Co u nás vlastně chcete dělat dál?“

„My už jsme s vámi skoro skončili,“ řekla. „Teď už vás jen pozorujeme, jak se šinete do té propasti. Nejste ve vesmíru jediní, ztracených civilizací známe víc, ale pomoci jim neumíme. Škoda těch zničených světů! Byly doby, kdy jsme doslova škemrali, aby nás někteří »vzali do podnájmu«. Dnes jsme naopak rádi, že nás všichni odmítli. Zejména ti, kdo si pak svůj svět zničili a na nás by také ohled nebrali. Jeden z těch zničených světů dnes máme v záloze, radiace už tam poklesla.“

„Počkat!“ zarazil jsem se. „Jak to? Proč jste s námi to... skončili? To jako myslíte, že nás opravdu čeká nějaká propast?“

„Jen se nad svým světem zamysli!“ pobídla mě. „Je vás tam jako much, svět vás už dnes pořádně neuživí - a k tomu děláte všechno možné, abyste ten pád do propasti urychlili. Války máte na denním pořádku, válčíte prakticky pořád, když ne celosvětové, tak aspoň místní, ale každý takový konflikt hrozí rozšířením do zbytku světa. V minulém století se vám to už dvakrát podařilo. Co s tím chcete dělat? Nemůžeme s vámi pohnout.“

„A zkoušeli jste to?“ přerušil jsem ji.

„Vícekrát,“ odvětila. „Po dobrém to nemá smysl a po zlém to nedokážeme, museli bychom zrušit naše zásahy a těch si vážíme, nemůžeme je kvůli vám zradit. Co s vámi? V současné době vás pozorujeme a chystáme se odejít, až si svůj svět změňte v peklo. Možná z toho pekla dokážeme v kritické době vytáhnout pár tisíc lidí. Buď k nám, nebo na ten svět, kde už úroveň radiace poklesla a nezabíjí. Ale je nám z toho smutno.“

„Smutno... to jsou přece lidské city,“ namítl jsem.

„Smutek znají i zvířata,“ zchladila mě. „Většina samic cítí smutek, když zabijete jejich mláďata. Otrlejší samcům to bývá jedno. No, u vás, lidí, bývají někdy otrlé i ty samice...“

„To jsou ale patologické jevy,“ podotkl jsem uraženě.

„Ale máte jich příliš mnoho,“ odrazila můj argument. „Vaše ženy samy přišly s tím, že je nutné k záchraně světa pojídat nejen cizí děti, ale i vlastní! Moc jste se tedy matce Přírodě nepovedli.“

„Ale... odkud to všechno znáš?“ napadlo mě.

„V našich doupatech chytáme vysílání televize,“ ujistila mě. „Pro nás není problém rozumět kterékoliv řeči, ale nejvíc sleduje televizi naše doupě v Severní Americe, tam to chytají nejdéle a už se v jejich vysílání vyznají. V Čechách jste donedávna měli malý výběr programů a ke všemu příliš střídáte jazyky...“

Měla opět pravdu, v Čechách jsme donedávna měli jen tři vysílací kanály, z toho jeden vysílal rusky pro okupační vojska. V naší televizi se střídala čeština se slovenštinou, rarach aby se v tom vyznal - i když nám Čechům to ani nevadilo. Jenže při představě, co asi viděli její kolegové v Americe, mi bylo jasné, jaký obrázek si o nás asi utvořili. Drtivá většina amerických filmů je o tom, jak hrdinní hoši s vlajčičkou s hvězdami a pruhy levou rukou masakrují tu ruské mužiky, tu mimozemská monstra. Hlavně

když mimozemšťané - aspoň podle Američanů - posílají do vesmíru stejná ozbrojená tupá hovada, jaké posílají do jiných zemí v našem světě Američané. Američané ve filmech s nadšením předpokládají stejnou děsivou tupost mimozemšťanů, aby mohli našemu světu předvádět svou »palebnou převahu«.

V žádném americkém filmu nenajdete, že mimozemšťané na naší Zemi jen zhnuseně pozorují, jak se celý náš svět pomalu, ale nezadržitelně šine k propasti, z níž nakonec nevyjde ani noha. Jak mimozemšťané nedokáží zabít ani králíka nebo slepici, takže pro ně na Zemi zbyla nevděčná úloha bezmocných pozorovatelů. Nebojí se po zuby ozbrojených amerických mariňáků, ale mohou se jen dívat, jak ti »skvělí hoši« masakrují neozbrojené civilisty, případně jak na nic netušící lidi shazují čím dál zákeřnější bomby. Proč nikdo neukáže skutečné mimozemšťany? Nebylo by to asi dostatečně »akční«? Nebyl by to »zaručený kasovní trhák«?

Když ale člověk o pravých mimozemšťanech opravdu něco ví, jsou mu všechny filmy o děsivých monstrech z vesmíru buď k smíchu nebo spíš k pláči.

A válečné filmy tím spíš.

„Vraťme se raději do naší historie,“ ukončila Raxdinka tuto odbočku a obnovila původní téma.

„Následujícímu období říkáme »Velká Přeměna« nebo také »Velké stěhování«. Když se ukázalo, že změna životních principů nejenže není vyloučena, ale v praxi se potvrdilo, že je možná, byl to čas velkých rozhodnutí. Jistě uznáš, že právě rozhodnutí bylo na tom to nejhorší. Spousta nadšenců byla pro, ale stejně početná, ne-li početnější skupina opatrnějších byla proti. Ti opatrní chtěli pokračovat v kosmických cestách s nadějí, že jednou přece jen objevíme vhodnou a přitom volnou kyslíkovou planetu. Bylo by to jednodušší, odpadla by přestavba životních principů, které se mnozí hrozili, navzdory úspěšným výsledkům pokusů. Později se ukázalo, že měli v některých bodech pravdu, ale na to se přišlo až po »Velké Přeměně«, kdy se s tím nedalo nic dělat.“

„Co to bylo?“ zeptal jsem se rychle.

„Necháme si to na později,“ odmítla mi vysvětlení, „když budeme pořád odbočovat, nikam se nedostaneme.“

„Promiň,“ ztichl jsem. „Povídej dál...“

„Velká Rada se rozhodla vyhovět oběma táborům, ať sám čas ukáže, co bude lepší. Na prvním objeveném kyanovém světě Vušigdy zahájila stavbu systému »libijantl« a tisíců »dotarových« stanic, doplněných o přechodové komory a lékařské buňky, kde by odborníci měnili příchozí na kyanovodíkový princip života. Na druhé straně zahájila stavbu stovek dálkových kosmických lodí, určených k průzkumu nejen okolních, ale i vzdálených světů. Tyto lodě měly na palubě »dotarové« stanice, které na vhodné planetě smontovaly - o další dopravu i zpáteční cestu se měla postarat už ta dálková »dotarová« stanice. Tím se vyhovělo oběma skupinám.

Trošku předběhnu - do dneška průzkumníci objevili stovky kyslíkatých planet, bohužel většinu obsazených vlastním životem. Jen tři byly prázdné, bez života. Byly na nich jen žalostné zbytky po původních civilizacích, které své světy zničily již dávno, takže by snad byly vhodnější pro kolonizaci než velké kyanovodíkové světy s nutností obrovských zásadních úprav lidí. Bohužel našli všechny tyto tři vhodné světy pozdě. Nejstarší z nich objevili dva tisíce let po zkáze původního světa Zvóruhí. Leda kdyby zahájili kosmický průzkum o více než dva tisíce let dřív... jenže v životě slovo »kdyby« znamená jen uznání předchozí chyby, která se už nedá napravit, nebo jejíž náprava by byla mimořádně náročná.

Zaplaťpámbu za nápad s přeměnou životních principů! Ten naše předky i nás zachoval naživu, i když v odlišném světě.“

„A vy jste se časem vrátili i na Zem,“ dodal jsem tiše.

„Nejen na Zem, prakticky na všechny světy, kam kdy naše hvězdné lodě dolétly,“ rozšířila to. „Průzkum jsme zastavili pouze po dobu »Velké Přeměny«, což bylo něco málo přes století. Byla by chyba zastavit průzkum natrvalo. Například bychom tak mohli pomoci jiným civilizacím, které by se dostaly do podobné pasti, do jaké jsme spadli. Kdybychom objevili svět ohrožený explozí hvězdy, nabídli bychom jeho bytostem cestu na jiný vhodný svět. Máme dnes v záloze prázdné světy kyslíkové, kyanovodíkové, čpavko-metanové i fluorové. Všem takovým civilizacím můžeme dnes pomoci, i když se tak zatím nikdy nestalo.“

„To byste byli jejich nadějí, i když o tom žádná civilizace s tímto problémem ještě neví...“ došlo mi.

„Možná jsme jejich nadějí, možná ne,“ opáčila. „Vraťme se raději ke světu Vušigdy krátce po »Velkém Stěhování«, ještě před výbuchem naší bývalé hvězdy a zkázou světa Zvóruhí. Tou dobou se ukázalo několik

nepříjemných chybek souvisejících se změnou životních principů. Na to, v jakém spěchu ty výzkumy proběhly, jich mnoho nebylo, ale některé chyby nás mrzí dodnes.“

„Dokonalost prostě nikde neexistuje,“ usmál jsem se.

„Ano, ale...“ pokrčila rameny. „Jedna z chyb se projevuje až do dnešní doby. Trochu jsme ji už vynahradili, ale odpomoc se projevuje příliš pomalu. Nápravu odhadujeme až na pár tisíciletí. Viděla jsem, jak tě zaujal dav na naší křižovatce. Bylo tam dost lidí, jestlipak sis tam něčeho všiml?“

„Čeho jsem si tam měl všimnout?“ zarazil jsem se.

„Nic neobvyklého tě tam nezaujalo?“ zeptala se mě se svým šibalským úsměvem. „Myslela jsem, že tě to dosti zarazilo!“

„Trochu mě překvapilo, že jsem tam viděl samé ženy,“ řekl jsem. „Buď jsou vaši muži k nerozeznání od žen, nebo jich tam bylo opravdu tak málo...“

„To druhé je správné,“ zvažněla. „A to je ta chyba.“

„Takže vám chybí muži?“ podíval jsem se na ni udiveně.

„Nechybí úplně, ale je jich málo,“ řekla vážně. „Ta chyba se projevila až po několika generacích, když už si naši předkové pochvalovali, jak hladce změny proběhly.“

„Jak se u nás říká, když si myslíš, že jde všechno perfektně, tak jsi určitě něco přehlédl,“ doplnil jsem ji.

„Ukázalo se, že se něco přihodilo s hormony a s pohlavním dimorfismem,“ nedala se zastavit. „Zkrátka se nám přestali rodit chlapci. Na jednoho chlapečka připadlo až sto děvčátek. Nejhorší je, že se to zafixovalo v dědičnosti a když na to přišli, bylo pozdě. Ve Vušigdy vznikla katastrofální převaha žen. Později se zjistilo, jak ta chyba vznikla i co se s ní dá dělat, ale náprava není snadná. Zkoušeli počítačově odfiltrovat spermie s chromozómy XY, aby se rodili jen chlapci. To sice fungovalo, ale ti chlapci měli pořád tutéž vadu, takže se problém jen posunul o generaci. Navíc by to znamenalo vzdát se přirozeného rozmnožování a spolehnout se na umělé. To nebyla cesta ven!“

Ukázalo se, že záchranou se mohou stát naše průzkumné hvězdné lodě, vyslané ve velkém množství do vesmíru. V těchto lodích byla naštěstí převaha mužů, byť pořád postaru kyslíkového typu. Nebyl už takový problém upravit postup jejich převedení na kyanovodíkový typ, aby se chyba neopakovala. Ti muži nás dnes zachraňují. Jim i jejich potomkům se

dnes rodí chlapci a dívky v poměru půl napůl, nebo jak říkáte na Zemi, *fifty-fifty*.“

„To by ale znamenalo vyřadit zbývající muže z reprodukce, nebo to jde i jinak?“ napadlo mě.

„Vyřadit jakéhokoliv muže z reprodukce není možné,“ řekla vážně. „Mužů z navrácených posádek průzkumných lodí je málo a kdyby se ostatní vyřadili, vedlo by to ke kolektivní degeneraci. Jediná možnost je postupně nahrazovat vadné geny opravenými, a jen postupně je »zahušťovat«. Ono to jde samo od sebe, protože »nových mužů« přibývá rychleji než »starých«. V současné době je globální poměr dvacet dva k jedné - na dvaadvacet žen připadá jeden muž. Klesá to jen postupně, ale klesá to. Díky šťastnému nápadu Velké Rady zkusit oboje se nám do budoucna vrátila naděje. Bohužel pomalu. Mnoho průzkumných lodí zmizelo beze stop, nejspíš havarovaly, takže každý muž z navrácené posádky průzkumné lodě je dnes vítaný.“

„To si jich pak jistě hledíte!“ řekl jsem s úsměvem.

„No a když si složíš celou tu skládačku dohromady, vyjde ti něco zajímavého,“ nedala se Raxdinka ovlivnit. „Vzpomeň si, co platilo za minulé návštěvy našich průzkumníků na Zemi! Tvoji předkové byli s našimi předky natolik slučitelní, že mohli mít mezi sebou smíšené potomky. Některé odvezli k nám, ale většinu jich ponechali na Zemi, kde se úspěšně rozmnožovali dál...“

„Jenže pak se vaši předkové přeměnili na kyanovodíkové,“ namítl jsem, „a tím tu slučitelnost znehodnotili!“

„Ne tak docela,“ opáčila. „Když jsme převedli na náš nový typ tebe, bylo to již podle upraveného postupu. Takže ses vrátil do slučitelnosti s námi a můžeš mít s námi kyanovodíkové potomky. A jsi u nás stejně vítaný jako naši navrátilci z kosmu. Ale kdybys nám chtěl opravdu pomoci, mohl bys na Zemi působit jako verbíř a přilákat k nám další. Můžeš se tam sice vrátit jen ve skafandru, ale naše skafandry nejsou nemotorné jako vaše, ve kterých člověk vypadá jako sněhulák zabalený v peřině. Naše skafandry jsou jen průhledná blána přiléhající na kůži a poznáš je až při detailním zkoumání. Jediné, co je prozrazuje, je náústek, který se úspěšně schová pod plnovous. Kdo plnovous nemá, je nápadný hadičkami od úst - bohužel se to týká hlavně žen. Ale ty jako chlap bys na Zemi nebyl ve skafandru nápadný.“

„Takže byste po mně chtěli, abych se vrátil na Zem a dělal tam volavku?“ došlo mi s trochou nevole.

„Přesně tak,“ přikývla. „Nejlépe oboje. Na Zemi bys dělal »volavku«, i když se mi víc líbí české slovo »verbíř«, ale většinu času bys trávil na Vušigdy, kde bys byl vítaný jako naši navrátilci z kosmu. Tím by se to vyrovnalo. To snad není špatná nabídka!“

Nebyla by to špatná nabídka. Sice jsem chtěl ještě jakožto správný hnidopich podotknout, že slovo »verbíř« je německé a do češtiny jen přejaté, ale spolkl jsem to, víc mě zaujala jiná věc.

„Jenže ti chlapi, které bych přilákal na Vušigdy, by potom chyběli na Zemi, ne?“ vyslovil jsem ji.

„Kolik jich naprosto zbytečně padne ve vašich válkách?“ pokrčila rameny. „Ti na Zemi nechybí? Mělo by to ovšem jednu nepřekročitelnou podmínku. Nesměl bys k nám lákat rváče, kteří by k nám zatáhli pozemské násilí. To znamená, musel bys pečlivě vybírat lidi jako jsi ty sám. »Blenijové« nám nevadí, vrahové ano. Prospěl bys tím nám i vám. Země se řítí do zkázy a ty bys touto cestou zachránil na Vušigdy aspoň pár set svých krajanů. Uznej, nestojí to aspoň za pokus?“

Tento argument jsem nemohl jen tak zavrhnout. Záchrana alespoň malé části našich lidí před atomovou katastrofou, do které se lidstvo nezadržitelně řítí... Jenže když k té katastrofě nedojde, bylo by to víceméně nevratné »zavlečení našich lidí do ciziny«, což popisuje paragraf hraničící s vlastizradou.

Co teď? Babo rad'!

Návnada

Můj pobyt na Vušigdy doznal několik nečekaných zvrátů.

Z původní záchrany mého ohroženého života (vinou vlastní hlouposti) tu nejdřív blikla úloha div ne zachránce světa Vušigdy, pozměněná na úlohu volavky na pokraji vlastizrady. Měl bych do Vušigdy lákat mladé chlapy v produktivním věku, aby pomáhali napravit jednu tisíce let starou chybu. Kdyby šlo opravdu o jejich záchranu před atomovou katastrofou na Zemi, pak bych snad měl lákat všechny krajany bez ohledu na pohlaví, ne? Proč jen chlapy, kteří mohou pomoci Vušigďanům? Připadalo mi to trochu jako zneužívání Země.

Na druhé straně - proč ne? Proč nepomoci lidem Vušigdy? Jsou to přece lidé jako my! A kdyby na Zemi doopravdy hrozila atomová zkáza, Vušigďané by dokázali zorganizovat hromadnou záchranu alespoň části lidí. A nemusí to být asimilací ve Vušigdy, mají přece i kyslíkové záložní světy!

Tak jako tak se ukazovalo, že zde nemusím být jen trapně vděčným nemehlem, které vlezlo kam nemělo, ale že bych si svou záchranu mohl »odpracovat« ve službě svých zachránců. Přece jen by se mi to líbilo víc. Zastávám názor - tuším Baťův - že nejlepší dluh je dluh čestně splacený. Dělán dluhy nerad, jenže člověk některé udělá aniž by na to měl vliv. Příkladem může být dřevorubec, který vydělal denně tři groše, z toho jeden půjčoval, druhým splácel dluh a teprve z třetího žil sám.

Vlastně až teď mě napadlo, komu budu na Zemi chybět a to už brzy. Měl jsem se přece vrátit domů. Nějaké zpoždění rodiče jistě pochopí, ale brzy jim začnu chybět. A i když po mně vyhlásí pátrání, nenajdou mě. To mě trochu mrzelo, i když mohli čekat, že jim po absolvování fakulty vyletím z hnízda, zařídím se pro sebe a nezůstanu jim věčně na krku... kdybych se mohl na Zem vrátit, třeba i ve skafandru, vedla by má první cesta za nimi...

Raxdinka na mě zatím nenaléhala, abych se vyjádřil. Jistě pochopila, že si to musím pořádně promyslet. Rozhodnout jsem se mohl různě a některá tato rozhodnutí hraničila s pozemskými paragrafy, takže bych se mohl stát podle zákonů i zločincem. Sem by se dala zařadit vlastizrada, špionáž ve prospěch cizí mocnosti, případně i zavlčení osob do ciziny - samé krásné paragrafy, pro mne jakoby stvořené. I když jsem si jistý, že zákonodárci neměli na mysli spolupráci s mimozemšťany. Stejně tak si však musím být

jistý, že by se našli ochotní právníci, kteří by tyhle paragrafy na mě přihnuli, jen aby mě mohli skřípnout.

Právníci budou zaručeně první, komu se musím vyhnout. Ti se na Vušigdy dostat nesmí, i kdyby celá zeměkoule hořela! Byli by tam »vítaní« jako myši, krysy a jiní hlodavci.

Ale asi to vezmu. Selský rozum mi říká, že paragrafy, které se dají napasovat na spolupráci s mimozemšťany, se dají použít prakticky na cokoliv, jsou tedy už z podstaty nespravedlivé a řídit se jimi je větší zločin než porušovat je.

Nejspíš to tedy vezmu...

Raxdinka mi možná četla myšlenky, i když jsem se chránil vysílat je všesměrovou telepatii. Díval jsem se na ni a jako kdyby se v jejím obličejíčku odrážely mé vlastní úvahy. Když jsem měl úvahy chmurné, tvářila se nastraženě. Když jsem začal uvažovat na příjemnější téma, rozjasnila se. I když to mohla vyčíst z výrazu mého obličeje, nemám totiž správný »poker-face«, čili nehybnou tvář hráče pokeru, která nesmí prozradit protivníkovi nic z toho, o čem její majitel právě přemýšlí.

Jakmile jsem si tedy - zatím jen v duchu - připustil »asi to vezmu«, rozjasnila se a už tak zůstala.

„Budeme tedy pokračovat,“ řekla nekompromisně. „Lekce z dějin Vušigdy máme jakž takž ukončené, teď se věnujeme lekci o společnosti na Vušigdy. Týká se tě to také, neboť i vy říkáte *»kdo chce s vlky žít, musí s nimi výtí«*...“

„Společnost na Vušigdy... dobře, povídej!“ vybídl jsem ji.

„Na začátku »Velkého Stěhování« byla naše společnost na Zvóruhí podobná společnosti na Zemi,“ zahájila tedy další lekci.

„Základem byla tehdy monogamní rodina, tvořená mužem, ženou a jejich dětmi. Rodiny se spojovaly do obcí a ty do větších celků... asi bychom jim říkali »kraje«, nebo »regiony«, my jsme pro ně měli termín »lukyachy«. To, čemu říkáte »státy«, jsme na Zvóruhí neměli a není to ani na Vušigdy. Termín »lukyachy« se na Vušigdy přeměnil v termín »město«, protože to je teď největší územní celek. Na Vušigdy nejsou malá města ani osady. Jen velká města s okolím. Souvisí to s pokrokem v zemědělství. Dřív byly na Zvóruhí malé zemědělské osady a jejich obyvatelé se postarali nanejvýš o nejbližší pozemky - víc nezvládli. Později vznikly velké zemědělské celky a vesnice začaly být nevýhodné. Nějakou dobu je držela

tradice, ale později mělo bydlení na vsích už jen nevýhody. Na Vušigdy jsme měli moderní zemědělství od začátku a vesnice už ani nikdo nezakládal.“

„Dobře, ale jak je to s rodinami?“ přerušil jsem ji.

„Bohužel se nám nepodařilo udržet jako základ monogamní rodiny. Může za to nepoměr mezi muži a ženami, jak jsem ti před chvílkou vysvětlila. Jistě pochopíš, že rodina v tradiční podobě muž, žena a děti je nemožná za situace, kdy je pouze jeden muž na sto žen. Chtěli bychom to zvrátit, ale to bude možné, až se nám podaří ten poměr srazit na jedna ku jedné.“

Poměrně krátce jsme drželi něco jako pozemské »harémy«, kde »rodinu« tvořil jeden muž a sto žen, ale to se ukázalo krajně nevýhodné. Muž se obvykle cítil pánem »svých« žen, ženám to pochopitelně vadilo a protože jich bylo početně víc, prosadily ve velice krátké době změnu, kdy se muž z vládce harému změnil v jejich otroka. S tím však nesouhlasili muži a společnost i tento model rychle zavrhl, i když některé jeho znaky přetrvaly.“

„Prostě jste to řešili za pochodu,“ pokrčil jsem rameny. „Jak jinak, když docházelo k tak podstatným změnám?“

„Současný stav je kompromis,“ souhlasila. „Tvrdošijně se v něm drží základní jednotka rodiny - muž a žena. Držíme se toho jako cíle, kterého chceme zuby nehty dosáhnout. Zatím je tu nutná i větší pomocná jednotka zvaná »tovelozy«. Jejím základem je ono torzo rodiny - muž a žena, jen děti vychováváme společně. Nejvyšší počet žen v »tovelozy« určuje poměr narozených žen na muže plus dvě. Dnes, jak jsem už řekla, se rodí na jednoho muže dvaadvacet žen, »tovelozy« může mít tedy až čtyřiaadvacet žen. Většina ale maximálního počtu nedosahuje. Rodinné rady tvoří všechny ženy a muž, který má kromě hlasu navíc právo veta. Není tedy jejich otrokem, ale ani despotou.“

Pozice »hlavní ženy« není stálá. Střídají se, aby se dostalo na všechny. »Funkční období hlavní ženy« není pevně dané, ale nemá být kratší než osm dnů a delší než třicet. Podnět ke střídání dává vždy »hlavní žena«. Některé se snaží o co nejdelší období, jiné to omrzí dřív a některé se tam sotva ohřejí a předávají funkci dál. Ani pořadí žen na funkci »hlavní ženy« není stálé. Mohou se na něm dohodnout, avšak ta, která ve funkci nejdéle nebyla, může na to místo uplatnit přednost. Nemůže tak dojít k neoprávněnému odstrkování ani k neoprávněné dominanci.“

„A jak taková »velká rodina« vzniká?“ zajímalo mě.

„Začíná se pochopitelně od dvojice,“ řekla Raxdinka. „K ní se postupně přidávají další až do maximálního počtu, kterého, jak už jsem řekla, všechny »tovelozy« nedosahují. Podnět k přijetí další ženy může podat kdokoliv - muž, kterákoliv z žen, ale i ta, která se chce připojit. Přijetí však musí »rodinná rada« schválit jednomyslně, v tom mají právo veta všichni. Je to pochopitelné, když mají dál žít spolu a musí se shodnout. Když jsem studovala poměry na Zemi, setkala jsem se i s pojmem »rozvod«. Ten máme také a pro ženy je zde jednodušší než na Zemi. Mohou »tovelozy« kdykoliv opustit. Muž to má těžší - to je ten pozůstatek z minula. Jeho členství v »tovelozy« končí buď jeho smrtí, nebo rozchodem s poslední ženou. Je snad jasné, že první případ převažuje - nevím aspoň o jediném případě úplného rozpadu některé rodiny.“

„Máte to pěkné,“ řekl jsem. „A do takhle rozjetého vlaku mám zčistajasna naskočit?“

„Nemusíš,“ usmála se. „Ale jen hlupák by toho nevyužil.“

„A co až budu verbovat na Zemi?“ zeptal jsem se.

„Aha - na to jsem zapoměla,“ ťukla se do čela. „Když je muž na cestách nebo v práci, mají všechny ženy povinnost čekat na něho a žádná nesmí od rodiny odejít, dokud se on nevrátí. Ten stav končí, kdyby muž na cestě zemřel.“

„A jak je to u vás s nevěrou?“ zeptal jsem se.

„Myslíš, kdyby muž odešel k jiným ženám? Nebo aby žena odešla za jiným mužem? Proč by to dělali? Muž má žen i tak víc než dost a žena jiného volného muže nesežene. A ženy si muže dobře hlídají... co bych ti říkala - neděje se to.“

„Tvrдила jsi mi, že nejste schopni násilí!“ připomněl jsem jí.

„Nejsme,“ souhlasila. „Ale ženy jsou schopné se domluvit. Ani muž není schopen násilí a když mu všechny naráz odepřou sex, je to dost velký nátlak. On sice může totéž dělat jim, ale pro ně to takový trest není a kdyby to používal nespravedlivě, uměly by ho »umravnit«. Tady je nejlépe chovat se »mravně« a nedělat problémy, nemyslíš?“

„Nechci dělat problémy,“ řekl jsem. „Jde o to, jak se budou chovat ostatní. Kde se chovají mravně všichni, tam člověk nemusí čekat podraz, kde ale někdo na sobě nechá dříví štípat a jiný toho nestydatě využívá, tam je to podstatně horší.“

„Nesud' nás podle Země,“ požádala mě. „Podrazy nejsou ve Vušigdy zvykem. Ale to časem poznáš sám...“

Otočila se a dělala uraženou. No dobře, byl jsem upřímný, byl jsem takový už na Zemi. Asi bude potřeba delší čas na to naše vzájemné poznávání...

„Víš co?“ řekl jsem, „Měl bych se naučit zacházet s vaším skafandrem - když už se mám stát tou volavkou...“

„Takže to bereš?“ otočila se zase ke mně.

„Zkusím to,“ řekl jsem.

Adaptace

Myslel jsem si, že rovnou nastoupím do »dotaru«, který mě odveze do doupěte na Zemi, tam na sebe natáhnu skafandr a hurá do Čech! Jenže se ukázalo, že to nepůjde tak rychle.

Nápad s volavkou zřejmě vznikl nedávno a Vušigd'ané ho sami ještě úplně nepřijali. Navíc výroba skafandru není otázkou hodiny. Raxdinka mě sice dovedla do jejich »Střediska výzkumu Země«, ale tam mi zatím předběžně sejmuli všechny možné míry, aby na mně skafandr neplandal nebo aby mě naopak nesnesitelně neškrtil. Dělal to tak, že jsem se nehybně postavil, aby mě mohlo NĚCO ze všech stran ofotit - z toho se všechny míry zjistí lépe než kdyby mě poměřovali krejčovským metrem. Jinak se ke mně chovali uctivě - byl jsem přece první obyvatel Země ve Vušigdy a navíc jsem projevil chuť zapojit se ve prospěch Vušigd'anů, to jim jistě stálo za pozornost, kterou mi projevovali.

Pak mě ale vypoklonkovali ze »Střediska« a měl jsem zatím volno, než experti produmají nejlepší »volavčí strategii«.

„Máme tu menší problém,“ řekla Raxdinka, když jsme se vrátili do jejího nevelkého bytu. „Máme v současné době bytovou krizi, zkrátka - volné byty jsou jedině na opačné polokouli, tady se musí žádat a vyřízení nějakou dobu trvá. Nabízím ti vstřícně ubytování u mě. Máme si přehradit ložnici na dvě?“

„Já na tom trvat nebudu,“ řekl jsem. „Už toho mám v téhle gravitaci až po krk!“

A protože byl už večer - stihli jsme toho za jeden den i tak víc než dost - dali jsme si trochu pozdní večeři. Mohli bychom si dojít do nejbližší jídelny, ale šlo to i tady. V obývacím pokoji se náhle otevřela dvířka a na stolek vyjela brčálově zelená krychle, ze které se, když ji Raxdinka otevřela, linula slibná vůně.

Na každého z nás vyšel velký rohlík, či spíš bageta. Uvnitř bylo zapečené něco jako párek. Párek v rohlíku? Na to byl příliš velký. Takže obložená bageta? Jenže tady to nebylo rozkrojené pečivo s halabala vloženým párkem, tohle bylo už tak upečené. Jednak to nemohlo při jídle vypadávat a za druhé, šťáva z párku se při pečení vsákla do těsta kolem, to se prostě nedalo s našimi »hot dogs« vůbec srovnávat. To jídlo bylo zkrátka o třídu lepší.

A pak - hurá na kutě! Každý na své lůžko pod huňatou přikrývkou.

To byl ale den! Na takové se nezapomíná!

Ráno mě probudila velice příjemná vůně. Otevřel jsem oči a chvíli si zvykal na světlo. Dřív než světlo mě ale probudila vůně a to už jsem viděl Raxdinku, postrkující do ložnice stoleček na kolečkách, na němž mi k posteli přivázela snídani. Takový servis jsem samozřejmě nečekal, ale Raxdinka dělala, jako by to bylo naprosto samozřejmé.

Římští patriciové byli zvyklí jíst a ležet při tom, takže jsem si řekl, že napodobím Římany. Raxdinka si přinesla malou kostku na sezení a posadila se naproti mně. Pak mi nabídla snídani. Bylo toho několik misek, skoro všechno dvojmo, i když menší porce, některé národy na Zemi to dělají také tak. Musel jsem ode všeho ochutnat a opravdu to bylo vynikající, i když jsem střídal sladké a slané s nakyslými plody - a všechno bylo báječně.

Když pak Raxdinka vyskočila a odvezla stoleček se zbytky naší první společné snídane, vyskočil jsem také a rychle se oblékl.

Druhý den mého pobytu na Vušigdy začal skvěle, lépe ani začít nemohl. A nezdálo se, že by to dobré mělo skončit.

Raxdinka rozhodla, že mi ukáže místní muzeum »Velkého Stěhování«. Nebylo daleko, zdejší domy však byly mrakodrapy, takže jsme nejprve jeli »sádegem« dolů, pak tunelem podzemní dráhy a nakonec opět nahoru. Vše bez přesezení v jediné kabině, stejné jako kabinka výtahu, jakou jsem už jednou jel. »Sádeg« je zdejší městská hromadná doprava, nahrazuje nejen autobusy, tramvaje i metro, ale i výtahy. Ukázalo se, že »sádeg« nemusí být jen strohá kabinka výtahu. Ze stěn se dají vyklopit sedačky, stěny na požádání zprůhlední a mohli jsme vidět šachty i tunel. I když byly osvětlené jen spoře, bylo to i tak docela zajímavé.

Muzeum zabíralo v mrakodrapu poměrně rozsáhlý prostor, odhadem jako dvě stě tělocvičen. Raxdinka mě dotáhla do části věnované průzkumu Země, bylo znát, že to je její oblíbené místo. Byly tam i nějaké přehledy. Zdejší číslice mi »libijantl« nalil do hlavy v rámci učení jazyka, takže jsem nad nimi začal kacířsky pochybovačně uvažovat.

„Říkala jsi mi, že máte geneticky zabudovaný odpor proti násilí,“ začal jsem jednu z provokačních otázek. „Teď si všimni, kolik míšenců nechali vaši průzkumníci na Zemi. Vynech ty, které si odvezli, sleduj jen ty, co zůstali na Zemi. Pochopitelně se dál mísili s domorodci, až vznikl »geneticky vylepšený« národ, aspoň proti okolním národům. To bych ještě

pochoopil, ale teď mi něco nesedí. Proč byl ten národ tak úspěšný ve válkách? Vždyť vyhubil několik desítek nepřátelských kmenů! A ti nepřátelé byli v daném místě »usedlí«, ti neměli zájem válčit. Ti »vylepšení« potomci je většinou krutě vyvraždili. Jak to? Vždyť by měli být naopak mírnější než domorodci! A dnes jejich potomci na Zemi financují války a sami je úspěšně vedou. Není to trochu divné?“

„Ten rozpor je jen zdánlivý,“ přikývla. „Psychogenetická blokáda násilí se pochopitelně nedala udělat ze dne na den všem. Přeměna na kyanovodíkový životní princip nám trvala něco přes sto let, ale to nás tlačila nestabilní hvězda světa Zvóruhí, údajně to byl neskutečný fofr. Blokádu proti násilí nic nepopohánělo a navíc byly obavy, co to s lidmi udělá. Zaváděli ji proto pomalu a opatrně. A průzkum Země tenkrát potřeboval lidi, kteří si poradí s barbarskými národy. Proč dnes nemůžeme na Zemi vystupovat oficiálně? Hlavně proto, abychom se nedostávali do konfliktů - upřímně řečeno, krutost některých lidí je dnes vyšší než v dobách před pětadvaceti tisíci lety.

Proto tenkrát průzkumníky vybírali a genetická úprava proti násilí byla u tohoto oboru handicapem. Na Zemi tak vystupovali ti, kdo dokázali na násilí odpovědět ještě větším násilím. Z dob před pětadvaceti tisíci lety se na Zemi žádné zprávy nedochovaly, ale v našem muzeu jich najdeš dostatek.“

A opravdu, exponátů z té doby tu bylo poměrně dost. Navíc mnohé z nich byly v elektronické podobě, neboli v podobě knih. Zdejší knihy nemají mnoho společného s knihami, jak je známe na Zemi. Dovedou sice zobrazit i ploché archy pokryté písmem, ale nejčastěji to jsou holografické třírozměrné pohyblivé obrazy, jakési filmy. Nepromítají se na stěnu či jinou promítací plochu, ale vystávají přímo nad knihou.

A musím uznat, některé z té doby byly hodně kruté. Lov na lovná zvířata se ještě dal snést, zato lov členů sousedního kmene, zakončený hostinou připravenou výhradně ze zabitých dětí mnou pořádně zacloumal. Nedivil jsem se, že mi ty záběry Raxdinka pomohla najít, ale vypnula zvuk a když se záběry z vyvraždování objevily, otočila se, aby je neviděla. Bylo to na ni příliš drsné. A když jsem pár těch záběrů shlédl, ani jsem se jejímu odporu nedivil. Přitom věřím, že i ona prošla jakýmsi výběrem, neboť na Zem, a to i k nám, do Čech, dodnes posílají jen silnější povahy. Nemusíme se ani vracet tak daleko do minulosti, stačí couvnout v čase o pouhé století, kdy se daly záběry pro otrlé diváky natáčet i v Čechách.

Natož v Africe...

Konečně mě zavolali ze »Střediska výzkumu Země«, že pro mě mají skafandr a mám si ho přijít vyzkoušet, aby mi neplandal nebo aby mě neškrtil. Šli jsme tam opět spolu, já bych tam ještě netrefil, kdežto pro Raxdinku to byla rutinní cesta. Přivítali nás jakmile jsme dorazili a hned začalo zkoušení.

Skafandr mě trochu udivil. Byla to na první pohled kupička zmačkaného červeného celofánu s přilbou, která jediná vypadala trochu pevně. Vypadala jako cyklistická - na tvaru prý nezáleží, ale tahle prý na Zemi působí nejméně provokačně. Na motorku by se víc hodila uzavřená motocyklistická, jenže ta se sundává, zato v této mohu klidně sedět i u stolu. Helma skafandru se nedá sundávat, neboť je v ní »podpora života«. Američtí astronauté ke stejnému účelu mají na zádech pěkně velkou skříň. Pochopitelně používali v každé »výzkumné stanici« v různých dobách přilby různých tvarů - od starořeckých, s hřebenem z koňských žíní, po pruské helmy nahoře s bodcem. Za Protektorátu měli v pohraničí Čech, tedy vlastně v Sudetech, přilby typu Wehrmacht, ke konci války s domalovanou českou vlajkou, dnes jsou ve světě rozšířené aerodynamické cyklistické přilby, mezi nimiž se zdejší ztratí.

Další předmět, se kterým jsem se potřeboval seznámit, byl »fugyvyciv«. Vypadal spíš jako dámská kabelka a považoval jsem za pravděpodobné, že v ruce motorkáře bude působit jako pěst na oko. Navrhl jsem, aby změnil tvar na klasickou brašnu na popruhu, jako bývala svého času móda brašen od plynové masky. Ta snad ještě přetrvává a nebude působit nepřírozně. Pro zdejší návrháře není nic nemožného a když jsem jim načrtl, jak by měla vypadat, za chvíli mi ji donesli. V brašně se nacházel počítač - tak jsem si to slovo v první chvíli pro sebe přeložil, i když bych to s našimi počítači raději srovnávat neměl.

Ta tenká blána byl skafandr. Na první pohled to byla kupa zmačkaného červeného celofánu. Neopatrně jsem se podřekl, že by snad měl být průhledný a bezbarvý, aby na mě nepřitahoval pozornost lidí, mezi nimiž se budu pohybovat, ale tím jsem na sebe jen prozradil svou neznalost barevných posuvů.

Když jsem se probudil po své přeměně, vypadala Raxdinka jako víla z pohádky. Jenže v tom je velká barevná zrada.

Kyanovodíkové bytosti totiž zdaleka nemají stejnou barvu s kyslíkovými. Při pohledu očima pozemšťana jsou modrozelené. V našem světě to působí nezdravě, až mrtvolně, tady je to běžná barva. Jenže - a to je nejdůležitější - při přeměně se nezmění jen barva pleti, rtů, vlasů a všeho dalšího, ale také - naštěstí tímtež směrem - světlocitlivé prvky oka. A protože naše vnímání určuje rezonance světlocitlivých prvků s přicházejícím světlem, vidíme se kyanidovými očima ve stejných barvách jako před přeměnou. Jenže lidé na Zemi nás vidí jako modrozelené zombie. Musíme to něčím vyrovnat - a tomu slouží barva skafandru. Napadlo mě, že se modrozeleně často zpodobňují vodníci a rusalky a jak jsem se dozvěděl, občas se stávalo, že lidé na Zemi Vušigd'any spatřili v čirém, neobarveném skafandru. Stačí vypnout zbarvení.

Tak si kamarády pamatuješ(a tak se vidí oni sami)
↔ Tak vidíš své kamarády kyanidovými očima(a tak musíš vypadat, aby tě viděli normálně)
↓ Tak by tě viděli tvoji kamarádi bez korekce barev

Posun barev nám ale naopak zkreslí pohled na pozemšťany. Budu je vidět červené jako vařené raky. Až si skafandr obléknu a podívám se do zrcadla, uvidím i sebe v odstínech červené, tak jako když pohlédnu na své bývalé kamarády. Ti se na mě ovšem dívají pozemskýmá očima a budou mě vidět tak, jak vidí sami sebe - přirozené barvy má zkrátka každý svět jiné. Budeme tedy vidět posunutě - a sami se zbarvíme pomocí skafandru, abychom vypadali pro pozemšťany přirozeně.

Oblékání skafandru je poměrně dlouhý proces. Skafandr se obléká na holé tělo, protože musí všude těsně přilnout ke kůži. Do uší, nosu a především do úst se vkládají vchlípeniny. Nejprve se proto musí některá místa zevnitř natřít gelem, především ta, která přiléhají na oči a do úst. S tím souvisí odstranění řas na víčkách - víčka musí klouzat uvnitř obličejové části volně, bez zadržávání. Musím si zvyknout občas mrknout, i když nebudu mít oschlé oči a nebude mě to k mrknutí nutit. Kdybych nemrkal, působilo by to nepřirozeně. Před oblékáním si musím vypláchnout nos jakýmsi roztokem, aby se netvořil nosní hlen, a též ústa proti vysychání. Skafandrem vedou téměř neviditelné ploché trubičky, většinou po zádech, nejnápadnější jsou trubičky vedené do úst. Jsou z každé strany jedna a slouží jak k dýchání, tak ke krmení a napájení. O to se stará maličký komputer v přilbě, příkazy si sám čte z hlavy. Hadičky končí vzadu v ústech. Není to zrovna příjemné, ale když si na to člověk zvykne, ani mu to nepřijde. To se rozumí, jíst a pít běžná jídla a nápoje je zcela vyloučené.

Na všechno se dá ale rychle zvyknout, nakonec i na odlišné barvy. Když se budete na svět dlouho dívat skrz červené sklíčko a pak je odstraníte, bude se vám svět zdát nepřirozeně modrý, než se oči opět přizpůsobí. A to se rozumí, v místech přes oči musel být i skafandr čistě průhledný, bez červené barvy. I tak budu vidět víc do červena! Pole, přiléhající na oči, bude ovládat komputer v přilbě, takže může být čiré, zbarvené anebo jen protisluneční, což jsem si musel hned vyzkoušet. Samozřejmě jsem asistentky nejraději viděl normálně.

Napadlo mě, jestli bych se do Raxdinky zakoukal, kdybych ji viděl ještě jako člověk? Asi bylo jen dobře, že jsem ji spatřil už změněnýma očima. Ale když se to tak vezme - přeměnění jsme byli oba stejně a původně jsme byli stejní lidé jako oni, vždyť se předtím na Zemi tihle lidé bezproblémově mísili s pozemšťany, to se zkrátka jen přeneslo do změněného základu.

A já teď patřím k Vušigďanům.

Rozumí se samo sebou, že jídlo má tekutou podobu a nemá daleko k umělé výživě podávané přímo do žil. Je bezodpadové, což umožní dlouhodobý pobyt v »jedovatém prostředí Země« - i když by neměl přesáhnout pět až šest dní. Předpokládá to již dva dny předem pojídání »bezodpadové« stravy - člověk se nejprve musí od odpadů z normálního jídla očistit. První oblékání bylo proto jen cvičné a jen kvůli odzkoušení. Obléká se na holé tělo s asistencí dvou lidí - ale při chronickém nedostatku mužů jsem musel očekávat, že mi budou pomáhat asistentky. Raxdinka se ochotně nabídla jako první, ale druhá byla úplně neznámá dívka. Naštěstí se s Raxdinkou znala, takže mi nezbylo nic jiného než se před oběma nestydět. Vědě se zkrátka občas přinášejí oběti...

I ve skafandru jsem se cítil úplně nahý, ale to už jsem měl na sobě aspoň ten červený celofán, takže se to už sneslo. Ukázalo se, že mi skafandr sedne, změřili mě prve dobře, takže nastoupilo stejné, ne-li pracnější svlékání.

A s velkou láhví tekuté stravy jsem se mohl vrátit »domů«, přesněji k Raxdince... Mám teď dva dny na »čištění« a adaptaci. Dva dny nesmím nic jíst kromě té tekuté stravy.

To se dá vydržet.

Rodiče

Měli jsme tedy dva dny volna. Raxdinka navrhla, že mi dá nějaké lekce ze zdejší techniky.

Nebyl jsem proti.

My pozemšťané jsme nezřízeně pyšní na úroveň naší vědy a techniky. Přitom jsme ji vyvíjeli tak posledních dvě stě let. Do té doby jsme toho dokázali žalostně málo. Po tisíce let zajišťovaly dopravu povozy tažené zvířaty. A porovnejte si těžké husitské vozy s lehkými, řemeslně dokonalými římskými nebo egyptskými válečnými vozy! Přitom v době, kdy naši předkové sotva smolili kamenné sekeromlaty, létala civilizace Zvóruhá do kosmu.

Exodus do kyanovodíkového světa je exemplární příklad. Znamenalo to zahodit dosavadní technologie a vymyslet naprosto odlišné. Pravda, měli na to tisíce let, ale za tu dobu vymysleli tolik novinek, že se nám lidem Země o nich ani nezdá. Zdaleka nešlo pouze o dalekosáhlou přestavbu kyslíkových organizmů na jiné životní principy, i když i to byl úkol, na který by ani Herkules nestačil. Nešlo o to, vyklopit přebudované lidi do plání cizího, donedávna smrtelně nepřátelského světa, ti lidé tam chtěli najít nový domov, museli se tedy stěhovat do připravených domů a ihned se zapojit do produkce dalších, nota bene s úplně jinými stroji a jinými vymoženostmi této nově postavené civilizace. Ano, trvalo to tisíce let, i když vlastní »Velké Stěhování« zabralo něco přes sto let, ale ta tisíciletí byla vyplněna obrovským vypětím sil. Bez toho by civilizaci pravděpodobně nezbylo nic lepšího než připravit se na hromadnou smrt.

Tato civilizace se ale nevzdala. Je prostě jiná...

Mělo to ovšem jednu - a to dost podstatnou - nevýhodu.

Můj pracně získaný inženýrský diplom by zde měl pouze historickou cenu, asi jako dnes diplom magistra alchymie, vydaný Karlovou univerzitou kdysi ve středověku. I kdybych si ho sem přinesl, mohu si ho dát leda za rámeček jako hezký obrázek. Tady je všechno úplně jinak. Konstruktivní ocel? Ve zdejší atmosféře by dlouho nevydržela. Ostatní materiály? To samé. Přírodní zákony tu jsou sice stejné, jenže jsou uplatněné v úplně jiném prostředí. Veškeré vědomosti, tak nějak spojené s pozemským prostředím, jsou tady k ničemu. Vysokou školu bych musel vystudovat znovu, z dosavadních znalostí bych uplatnil snad jen matematiku, ta je

v celém vesmíru stejná, ale nauka o materiálech je jiná a s tím i všechny odvozené vědní disciplíny.

Samozřejmě spousta zdejších materiálů vypadala podobně jako staré známé materiály na Zemi, jen v jiných barvách. Třeba zlato - bylo i tady vysoce ceněné pro chemickou stálost, ale tady to byl rumělkově červený kov. Ne že by změnilo barvu, jen naše pozměněné oči ji viděly jinak. Místo železa tu měli kov zelenkavé barvy. Zdejší sklo sice vypadalo jako sklo, to jest byl to průzračný materiál, jenže to nebylo pozemské sklo. Tady se dala sklenička upustit na zem a nerozbila se. Místo dřeva tu měli velice pevný purpurový materiál a tak to pokračovalo dál. Dalo se na to zvyknout, jen mi to neustále připomínalo, že se nacházím v úplně odlišném světě úplně odlišné civilizace.

Zkrátka bych musel začínat »od píky«.

Uvidíme, k čemu se tu budu hodit... rozhodně se nechci stát pouhým exponátem v muzeu - v části věnované Zemi.

Dva dny uplynuly jako voda, a opět jsem stál v laboratoři »Střediska výzkumu Země«, abych si tentokrát navlékl skafandr na delší dobu a vyslechl si poslední dobré rady od zkušenějších.

„Budeme tě sledovat,“ slibovala mi Raxdinka.

Objektivy kamer nebyly v přilbě vůbec znát, ale až budu na Zemi, budou přenášet všechno do přijímače v »doupěti«, takže si po svém návratu mohu prohlédnout, jak jsem kde trapně koktal. Neměl bych na to zapomínat a pokud možno bych měl brát věci s nadhledem. Když vím o existenci kamer, snadněji se budu držet zpátky a nenechám se strhnout.

Oblékání skafandru bylo rychlejší než minule. Jednak jsme byli lépe sešraní, asistentka namazala příslušná místa gelem již před mým příchodem a nezdržovali jsme se výkladem.

Následoval oblek, oblékaný přes skafandr. Je nutný jen jako součást kamufláže, taktéž falešné řasy, obočí a kadeře vykukující zpod přilby. Oblečení je také zdejší výroby, protože oblek, který jsem měl na sobě ve chvíli, kdy jsem se protlačil do »doupěte«, se mezitím ve zdejší atmosféře rozpadl. Musel jsem opět načrtnout, co jsem měl na sobě a výrobu nechat zdejším. Podle mého mínění ho udělali krásně - ostatně na něm by až zas tolik nezáleželo.

A pak jsem se opět protlačil skrz známý sulc - uzávěr mezi nesnášenlivými prostředími - a ocitl jsem se ve sklípku.

A teď hurá ven, mezi lidi!

Už v kamenném sklípku se mi zdálo, že skála má purpurové zbarvení, ale to nic nebylo proti tomu, když jsem vystoupal po schůdcích do sklepa a vyšel na světlo. Najednou jsem měl pocit, že jsem někde na Marsu. Všechny rostliny kolem byly červené, od krvavě rudé po světlou rumělku. Musím se na Vušigdy podívat do přírody, jestli je taky tak do červena, nebo se to týká jen rostlin na Zemi? Ty se přece nepřebarvily, jen je nyní vidím změněnýma očima s posunutým viděním barev.

Země se mi zkrátka odcizila... nebo jsem se odcizil Zemi? Asi oboje. Jak je to v té básni?

Opustíš-li mne, nezahynu. Opustíš-li mne, zahyneš!

Takže jsem pro svou rodnou kolébku zahynul...

Vlastně je to tak, co si mám nalhávat? Vlezl jsem někam, kam jsem neměl lézt, byla tam kyanovodíková atmosféra, takže jsem se otrávil a zemřel. To, že mi místní obyvatelé darovali život a spolu s ním i nabídku nového domova, je malý bonus. Do svého původního světa teď smím jediné v červeném skafandru, aby ve mně lidé neviděli modrozelenou příšerku...

Nakoukl jsem do sklípku vedle a příjemně mě překvapilo, že tam můj »prskolet« dosud stojí. Zřejmě sem nikdo nepřišel a opuštěnou motorku »neznárodnil«. Cítil jsem se pořád jejím majitelem, bývala to přece moje motorka. Nepotřeboval bych ji, ale chtěl jsem ji ještě pro pořádek dovézt domů.

Motorku jsem odemkl úplně zrezivělým klíčem, který byl v mých původních věcech. Naštěstí zámek povolil, ale s oděvem se rozpadly i mé doklady i s peněženkou, takže mám motocykl, ale nemám ani řidičák, ani papíry k motorce a kdyby mě policajti nezastavili, dojedu jen tak daleko, kam mi vystačí benzín, protože nemám ani vindru na další. Nu což, v nejhorším domů doletím. I když by to vypadalo hodně divoce.

Zakýval jsem prskoletem, abych se přesvědčil, zda v nádrži zůstal nějaký benzín. Byl tam a domů by mi měl stačit. Doma hodím motorku do kůlny, půjdu se podívat za rodiči - a pak už nejspíš motorku nebudu potřebovat.

Never more - nikdy víc!

Bude to asi smutné setkání...

Vytlačil jsem motorku ze starého mlýna na cestu a ohlédl se. Čertův mlýn - jistým způsobem byla ta pověst pravdivá! Sice jsem neupsal duši

čertům, ale přišel jsem o tělo. Náhradou jsem získal jiné, ale to už mi nedovoluje žít na Zemi jako dosud. Teď je mým osudem Vušigdy. Je to něco za něco - něco jsem ztratil, něco získal. Naštěstí mi Raxdinka ztráty nahrazuje. Raxdinka, má dobrá víla z Vušigdy, je i dobrou náplastí na mou bolístku. Musím si přiznat, s ní mě to ani tolik nebolí.

Nastartoval jsem a pomalu jsem se rozjel. Nespěchám. Není kam se hnát - ani proč. Jdu vyřídit své poslední věci na Zemi...

Není to nakonec jakýsi - návrat ze záhrobí?

Do jisté míry se to tak dá chápat.

Domů jsem dojel až k večeru. Klíče od domu byly taktéž zrezivělé, rozdroily se mi v ruce. Musel jsem na rodiče zazvonit a když vykoukl otec, musel jsem ho prosit, aby mi přišel otevřít.

„Nemám klíče!“ zavolal jsem na něho, když se mu nechtělo a volal na mě, ať si odemknu sám.

Takže jsem si musel hned v průjezdu vyslechnout lamentaci o nezodpovědnosti mého přístupu, když si nedávám pozor na tak důležité věci jako jsou klíče, které nepoctivý nálezce zneužije ke vloupání do domu a tak dále...

Ukázal jsem tátovi, co mi z klíčů zbylo a jeho lamentace se změnila ve stylu, že jsem nechal klíče nezodpovědně zrezivět...

Ježkovy zraky, pomyslel jsem si, kdyby šlo jen o klíče!

Ale mlčel jsem, uklidil prskolet do kůlny a konečně vešel do našeho domku. Tady ve světle jsem si poprvé ověřil, že osoby dříve známé se mi teď zdají červené jako vaření raci. A první byl na řadě otec, rozmrzelý ze ztracených klíčů.

„Prosím tě, kde ses tak coural?“ vyjel na mě. „Sliboval jsi, že se vrátíš z vandru do prvního a kolikátého je?“

„Budeš se asi divit, tati, ale opravdu nevím, kolikátého je,“ řekl jsem klidně, ale pevně.

„Vypadá to podle toho!“ přijal to otec jako přiznání k další chybě, kterou je třeba vyzvednout a rozpitvat. „Tak se nemůžeš divit, že jsme s tebou nepočítali na večeri.“

„Já teď beztak jíst nemohu,“ uklidňoval jsem ho.

„Kdy jsi jedl naposledy?“ podíval se na mě nevrle.

„Cestou na motorce,“ odvětil jsem podle pravdy. Ano, jedl jsem - či spíše ucucával jsem za jízdy tekutou stravu.

„To se chceš vybourat, co?“ pochopil to otec zase jinak, než jak to doopravdy bylo.

„Je mamka doma?“ zeptal jsem se raději.

„Už se na tebe chystá!“ varoval mě táta.

„Všechno je úplně jinak...“ řekl jsem. „Prkotiny mě vůbec nezajímají...“

Matka byla v naší obývací kuchyni, ale nechtěla se na mě ani podívat. Dělala uraženou. No jasně, slíbil jsem, že přijedu do konce prázdnin a nedodržel jsem to. Musím je nejprve přesvědčit, že někdy se slib při nejlepší vůli dodržet nedá. A rozhodl jsem se nic neskrývat. Pravda může být velice pádný argument.

„Á, mladý pán se přihrnul!“ uvítala mě nevrlým tónem. „Co bylo příčinou toho zpoždění?“

„Zemřel jsem,“ ohlásil jsem asi tu nejdůležitější příčinu.

„Vtípky tě neopustily, jak vidím,“ odsekla.

„To není výjimečně vtip, to je pravda,“ řekl jsem. „Zemřel jsem při setkání s mimozemšťany. Oni za to nemohou, mají příliš vražedné prostředí... Vzkřísili mě, ale... nejsem už člověk. Jsem teď mimozemšťan. Chápete? Vzkřísili mě jako jednoho z nich.“

„To snad nemyslíš vážně!“ obořil se na mě otec.

„Chcete vědět, jak teď doopravdy vypadám? Dívejte se!“

Zadal jsem telepatický příkaz skafandrovému komputeru, aby celý skafandr odbarvil. Červená barva začala rychle mizet, až jsem se viděl normálně jako na Vušigdy, jenže rodiče mě viděli svýma lidskýma očima - modrozeleného.

„Proboha!“ vykřikl otec.

„To ne! To snad ne!“ zděsila se i matka.

»Odchi!« požádal jsem rychle telepaticky, aby komputer uvedl skafandr do původního stavu.

Moje kůže opět zčervenala, ale rodiče měli ještě před očima mou pravou mimozemskou podobu. Stáli, jako kdyby vedle nich udeřil blesk.

„To je vysvětlení, proč jsem nemohl přijet dřív,“ řekl jsem jako by se nechumelilo. „Větší část té doby jsem byl mrtvý. Pak mě konečně v posledním týdnu oživili, ale musel jsem si nejprve zvyknout, že jsem jako oni. Věřte mi, jste první, s kým o své nové podobě na Zemi mluvím.“

„Ty jsi... jako oni?“ dostal ze sebe ztěžka otec.

„Ano, jsem,“ přikývl jsem. „Mohu teď žít jen v jejich světě, dýchám vzduch, který je pro vás smrtelně jedovatý a na Zem smím jít jen ve

skafandru, který téměř není vidět, ale umožňuje mi žít a také mě přebarvuje do lidské podoby, protože moje pravá podoba je... viděli jste sami...“

„Ježíšikriste, to snad ani není možný!“ spínala ruce máma a rozbřečela se.

„A to teď budeš takový - pořád?“ staral se otec. Líbilo se mi, že objal mámu, aby jí dal morální oporu. Potřebovala ji.

„Pořád,“ přikývl jsem. „Vrátil jsem se, abych svůj pobyt na Zemi nějak uzavřel. Chtěl jsem vás ještě jednou vidět a chtěl jsem vás připravit na to, co se stalo. Kdybych se tu neukázal, nevěděli byste, co se se mnou stalo. Takhle to víte - nemusíte po mně dát pátrat, nebudu už na Zemi. Přijal jsem tady ještě jeden úkol, který chci splnit, a pak se vrátím do světa Vušigdy.“

„A to už tě nikdy neuvidíme?“ zaúpěla máma a rozbřečela se ještě víc, až mi jí bylo líto.

„Nevím,“ pokrčil jsem rameny. „Nevylučuji, že se ještě na Zem podívám, dokud budu zaměstnaný u Kosmického průzkumu. Ale trvale tu žít nemohu. Zdejší vzduch je pro mě jedovatý, na Zem smím jediné ve skafandru, nesmím se tu nadechnout, napít nebo něco ochutnat, všechno je tady pro mě jedovaté. Nebude zkrátka možné, abyste mě viděli každý týden.“

„A kde tedy budeš?“ staral se otec.

„A víte, že to přesně nevím?“ odpověděl jsem. „Ve vesmíru se dá cestovat různě, ale já nikdy nepoletím hvězdnou lodí, jsou příliš pomalé. Vušigďané mají rychlejší kosmickou dopravu a tou teď cestují. Z Vušigdy na Zem je to jediný skok, ale kde přesně ve vesmíru ta Vušigdy je, to ani nevím.“

„A my... mohli bychom se za tebou někdy podívat?“

„Tam, co teď budu žít, je příliš jedovaté ovzduší,“ řekl jsem omluvně. „Mohu vám leda navrhnout, abyste se nechali předělat stejným stylem, jakým jsem předělaný i já. Pak byste mohli žít na Vušigdy buď se mnou, nebo někde poblíž, ale ani vy byste se pak nemohli vracet na Zem. Mezi našimi světy je překážka vzájemně nebezpečných prostředí.“

„Panebože, čeho jsme se dočkali?“ lamentoval otec, až mi ho bylo líto. „Vždyť je to jako kdybys doopravdy umřel!“

„Ale já jsem doopravdy umřel,“ přikývl jsem. „Další život mi dali Vušigďané. Až na barvu kůže vypadám jako dřív, všechno si ze svého pozemského života pamatuji, jenže Země už není můj životadárny domov, ale jedovatý nepřátelský svět.“

„Vždyť máme jenom tebe!“ vzlykla máma. „A já už jsem se tolik těšila na vnoučata!“

„Vnoučata... možná je budete mít na Vušigdy,“ řekl jsem neurčitě. „Ale děti z Vušigdy na Zem nemohou. Leda - jak jsem už řekl, kdybyste se tam odstěhovali se mnou a prodělali stejnou přeměnu jako já. Otevřela by vám Vušigdy, ale uzavřela možnost návratu na Zem.“

„Poslyš, a... nevymýšlíš si to všechno?“ změnil otec náhle tón řeči. „Uznávám, byla by to opravdu originální výmluva, proč ses vrátil pozdě z cesty, ale... čeho je moc, toho je příliš! Všeho s mírou, i vtipů!“

„Bohužel to není vtip, tati,“ řekl jsem uklidňujícím tónem. „Taky to pro mě byla rána, když jsem zjistil, co se mnou udělali. Ale ani oni neměli na výběr. Nechtěli mě nechat mrtvého, ale nic jiného nemohli dělat než předělat mě na jejich životní principy. Ocitl jsem se znenadání v cizím světě a přišel jsem o možnost návratu na Zem, o kamarády, nejspíš i o vás... já už jsem se s tím vyrovnal, teď je řada na vás. Můžete si vybrat. Buď přijdete o mě, nebo - kdybyste šli se mnou - přijdete o Zemi. Je to jako zemřít na Zemi a probudit se v cizím světě. Já už to mám za sebou.“

„Říkáš... odstěhovat se tam s tebou...?“ uvažovala máma.

„Ale to snad znamená nejprve umřít, ne?“ namítl táta.

„Skoro,“ pokrčil jsem rameny. „Odstěhovat se tam znamená přijít o kamarády, nechat tu všechno a doufat, že najdete přátele tam. Leda... leda byste některé přátele přemluvili jít tam také.“

„To těžko!“ řekl otec. „Co by tam dělali?“

„Totéž co já a vy dva,“ odvětil jsem. „Žít se tam dá, to vám mohu potvrdit. Jen ten návrat... Není úplně nemožný, vždyť mě tady vidíte, ale není ani snadný. Nejde to bez skafandru a nejde to natrvalo. Vždycky už jen na pár hodin. Vzduchu mám na pět dní, ale poslední dva dny už bych byl o hladu a žízni.“

„Čeho jsme se to dočkali?“ brečela máma. „Jediný syn - a teď tohle!“

„Když někomu jediný syn doopravdy umře, je na tom ještě hůř,“ utěšoval jsem ji. „Takhle aspoň víte, že jsem naživu, budu na vás vzpomínat a kdoví, třeba se za vámi občas podívám, i když jen na skok. Kdybyste se tam odstěhovali za mnou, přišli byste o zdejší příbuzné a přátele, ale mohli byste se tam těšit z vnoučat. Určitě si tam nějaké pořídím.“

„To by sis tam nejprve musel odvést nějakou holku,“ řekl pochybovačně táta. „Která by tam ale s tebou šla?“

„Už mám jednu vyhlédnutou tam,“ ujistil jsem je. „Tam totiž žijí lidé skoro jako my. Nemusím si tam s sebou brát žádnou zdejší, děvčat je tam habaděj!“

„Ale... taky takovou... umrlou...?“ vyjekla máma.

„Ale mami,“ vzal jsem ji za ruku, „necítíš, že vůbec nejsem studený? A mám teď trochu jiné oči, v zrcadle se vidím jako dřív a holky jsou tam hezčí než tady. Kdybyste se tam dostali, viděli byste mě úplně normálně. Jaký je rozdíl, když se někdo odstěhuje někam daleko, třeba do Ameriky, a do Vušigdy? Ten v Americe se může pořád utěšovat, že se může kdykoliv vrátit do Čech, ale kdo se sem opravdu vrátí? A Vušigdy je lepší než Amerika.“

„Mluvíš, jako kdyby tě tam za nábor dalších hejlů platili!“ řekl zamračeně otec.

„A víš, že máš pravdu?“ usmál jsem se na něho. „Až na to, že jim ten nábor, jak tomu říkáš, budu dělat i zadarmo. Opravdu si myslím, že je tam lépe než v Americe - natož tady.“

„Vlastenec tedy zrovna nejsi!“ vyčetla mi máma.

„Naopak!“ zvažněl jsem trochu. „Bylo by skvělé, kdyby se na Vušigdy utvořil český krajský spolek. Zkrátka kdyby nás tam bylo víc. Být tam sám, s kým bych si mohl poklábosit česky? Jen s lidmi, kteří byli v Čechách. Mimoszemšťané mají v Čechách ukrytou tajnou výzkumnou stanici, ale žije tam jen pár vědců. Ale jen s nimi jsem si mohl popovídat česky. Zejména zpočátku, když jsem neuměl ani slovo po jejich.“

„Teď už po jejich umíš?“ podíval se na mě táta podezíravě. Měl asi důvod nevěřit mi - abych za pár dní zvládl cizí jazyk, ke všemu vzdálený češtině? Netušil zkrátka nic o strojovém učení.

„Umím,“ ujistil jsem oba.

Musel jsem prohodit aspoň pár slov Vušigdsky, aby mi to uvěřili, ale ujistil jsem je, že ovládám i telepatii, takže se s mnoha lidmi z Vušigdy domluvím i na dálku.

„Kvůli telepatii tam neznají ani mobilní telefony. Ne že by je nedokázali vymyslet a vyrobit, ale prostě je nepotřebují.“

Pak jsme se ještě chvíli bavili o příbuzenstvu. Věděl jsem, že příbuzných máme málo a nestýkáme se s nimi. Teta a strejc se občas objeví na hřbitově, kam nosí na Dušičky kytky na společný hrob dědečka a babičky, ale ne častěji než jednou do roka. Věděl jsem, že máma s tetou,

svou sestrou, se kdysi pohádala, takže se od té doby nezdraví ani na tom hřbitově.

„Ti pro mě smutnit nebudou,“ mávl jsem nad nimi rukou.

„My jim o tobě ani neřekneme,“ ujist'ovala mě máma.

„Neříkejte o mně nikomu,“ souhlasil jsem. „Měli by vás za blázny. Tomu přece neuvěří nikdo, kdo mě neuvidí.“

Jenže pomalu se blížila půlnoc a já jsem viděl, že debata už začíná váznout. Ospalí jsme byli všichni, takže jsem navrhl, že se sejdem u snídaně a teď už jdeme spát a naposledy si vychutnám postel ve svém pokojíčku.

„Jen bych se ještě zeptal - co je zítra? Chtěl bych se podívat za bývalými kamarády do hospody.“

„Zítra je pondělí,“ ujistil mě otec. „Mohli bychom se tam odpoledne podívat všichni tři. Baby tam mají dámský kroužek.“

„A chlapi budou zase rozebírat fotbal,“ rýpla si máma.

„Fajn,“ řekl jsem. „Tak mě ráno vzbud'te.“

A odešel jsem do svého pokojíčku.

Tím pádem mohli odejít spát i oni...

Ráno je taky den.

Ráno mě nechali spát skoro do deseti. Oba rodiče mám už důchodce, měli mě dost pozdě a proto jsem také jedináček. Dosud jsem jim dělal radost, nakonec i tím, že jsem vystudoval techniku, na což byl táta hrdý... až teď tohle... Nápad vzít je do Vušigdy se mi nezdál špatný. Proč by si na stará kolena nemohli užít takový výlet, byť bez návratu? Může jim to přece vynahradiť Raxdinka a případně později i nějaké to vnouče.

Na druhé straně mi bylo jasné, že to pro ně není lehké. Tak jako tak o něco přijdou. Buď o syna - což by bylo asi stejné, jako kdybych spadl pod rychlík nebo se čelně srazil s kamionem, nebo, když nebudou litovat ztráty příbuzných, přijdou o všechny známé a o všechna známá místa, o vzpomínky z mládí... a i když se mi to v prvním okamžiku zdálo přespříliš patetické, přijdou i o vlast. To je přece jen víc než rodinný domek s výhledem do ulice.

Rozhodl jsem se proto nenaléhat na ně. Nechám je, ať si to nejprve mezi sebou proberou sami ve svých hlavách. K takovému zásadnímu rozhodnutí je nutná naprostá shoda - a když nebudou chtít, nechám je na Zemi a občas je navštívím, jestli se přece jen nerozmysleli.

Něco jiného jsou kamarádi, spolužáci a vrstevníci. Ty bych tam chtěl opravdu nalákat. Bude-li nás tam víc, nebudeme se bát vlka nic... no, vlci tam zcela jistě nejsou, ale nejsou tam ani myši, komáři a jiná obtížná havěť. Nevzali je tam, nechali je shořet v původním světě. Přetáhli tam spoustu rostlin, vesměs kulturních plodin, hospodářská zvířata, ale z říše hmyzu jen včely, nezbytné k opylování květů. I to by mohlo převážit jazýček vah na stranu Vušigdy. A když neuspějí ani u nich?

V Čechách je dnes spousta lidí úplně na dně. Žijí na ulici, někdy přespávají na ubytovnách, jinde jim pomáhá Charita nebo Armáda Spásy, ale někteří živoří v kolektorech dálkového topení. Spadnout do takového svrabu je lehké, ale vyhrabat se z toho je nekonečně obtížnější. Je to vlastně začarovaný kruh. Bez bydliště neseženete práci, bez práce ubytování. A ne vždy si za to mohou bezdomovci sami. Stačí rozvod s pomstychtivou ex-manželkou, která manžela bez důkazů označí u soudu za násilníka a dosáhne toho, že ho Policie vyžene z jeho vlastního bytu na ulici.

O spravedlnosti našich pozemských soudů se dají vyprávět celé horrory a většina z toho je pravdivá, protože justiční zločiny jsou díky justiční mafii beztrestné.

Co když takovým lidem nabídnu odchod z tohoto světa? Já vím, takhle se označuje asistovaná euthanasie, ale mohl bych i na sobě dokázat, že mezi sebevraždou a »odchodem z tohoto světa« může být opravdu zásadní rozdíl. Odchod do Vušigdy neznamena smrt, může to být opravdu jen prostá změna domova.

Zkusím to.

Volavka

Přišel jsem do hospody poměrně brzy, ale už tam bylo pár štamgastů. Dovolil jsem si přisednout k jednomu stolu. Chlapíky jsem neznal, ale ti, co jsem znal, tady ještě nebyli, nebudu přece sedět u nějakého stolu sám.

Jak jsem čekal, hoši si velice rychle všimli, že nemám před sebou pivo, ani nic jiného. Ten, co seděl hned vedle mě, se mě udiveně zeptal, kde mám pít. Tím na mě strhl pozornost všech, neboť sedět v hospodě bez pití není zrovna obvyklé.

„Později,“ odmítl jsem mu vysvětlení.

„Copak?“ podíval se na mě nevraživě. „Jestli nemáš prachy, měl by sis aspoň pamatovat - bez peněz do hospody nelez!“

„Mám jiné důvody,“ ujistil jsem ho.

„Tak co tady chceš, když nepiješ?“ divil se hodně okatě.

„Jestli vám to nebude vadit, chci hlavně poslouchat,“ řekl jsem. „Byl jsem dlouho v cizině a čeština mi zní jako rajska řeč.“

„Tak si pust rádio, vole, a nelez do hospody!“ poradil mi.

„Rádio? Ty kecy se dneska nedají poslouchat,“ namítl jsem. „Jadrnou češtinu člověk dneska uslyší jen v český hospodě!“

„Má recht!“ ozval se chlápek naproti. „Rádio! To už bys ho mohl rovnou odkázat na telku! Tam je to němlich to samý!“

„Ty jsi byl v cizině?“ podíval se po mně další. „Kdepak, esli to není tajný?“

„Ve Vušigdě,“ odvětil jsem. „Tam se česky nemluví. Vrátil jsem se navečer a tak jsem tady, snad něco zajímavého uslyším.“

„Kde?“ rozesmál se další. „Tady v tomhle zapadákově? A něco zajímavýho?“

„Hoši, mně stačí poslouchat,“ řekl jsem. „Čeština je pro mě něco jako andělská hudba!“

„Na andělskou hudbu bys musel do kostela na mši,“ ujistil mě zase ten první. „Varhany jsou božskej nástroj. Když hrají, cítíš Boží velebnost a když je zmlknou, cítíš Boží milosrdenství.“

Chlapi se tomu zasmáli a já s nimi.

„A jak je vocaď daleko, ta... díra nebeská, co jsi byl?“

„Vušigda?“ usmál jsem se. „Říkáš - díra nebeská? A víš, že to docela sedí? Ale jak je vocaď daleko, na to se musím zeptat.“

„Ty to nevíš?“

„Nevím,“ přiznal jsem. „Budu se muset zeptat. Nemusím to snad vědět přesně, stačilo by plus-mínus světelný rok.“

„No, do toho rozmezí se vejde úplně všechno, ne?“

„Všechno tady na Zemi,“ přikývl jsem. „Potíž je v tom, že si teď zvykám na jiná měřítka. Nejbližší hvězda je čtyři světelné roky odsud a Vušigda je mnohem dál. Ten světelný rok je ještě docela mrňavá míra. Zeptám se na to, abych příště nevypadal tak hloupě, že ani nevím, jak je to daleko od Země.“

Bylo zajímavé pozorovat jejich obličej, když jim začínalo docházet, o čem vlastně mluvím. První zmínku o světelném roku brali jako normální přehánění. Na jejich místě bych to ani nemohl chápat jinak. Jenomže mé tvrzení, že Vušigda je mnohem dál než nejbližší hvězda, způsobilo, že začali usilovně přemýšlet. Co může být dál, než nejbližší hvězda? Jenže u většiny se začalo jejich ohromení měnit v nedůvěru. Dál než nejbližší hvězda? To si z nich musím dělat legraci!

Konečně se vzpamatovali první.

„Hele, to máš od Aštara Šerana?“ vyjel na mě ten vedle mě.

Aštar Šeran samozřejmě na Vušigdy nikdy nebyl. Mohl by být v kontaktu s jinou civilizací? Teoreticky ano, ale aby na Zem přišla jiná civilizace a Vušigďané by si jí nevšimli? To by nebylo moc pravděpodobné. Měl bych se na toho Aštara pořádně přeptat a navštívit ho. Jestli se opravdu zná s nějakými Plejád'any, neměl by se divit ani mně.

„Aštara Šerana neznám,“ odpověděl jsem. „Jen jsem o něm něco zaslechl, nebo četl, už ani nevím... Ale co vím najisto, ten pán ve Vušigdy nikdy nebyl.“

„Ty taky ne, frajere!“ vyjel na mě můj soused u stolu.

„Chceš důkaz, že si nevymyslím?“ otočil jsem se k němu.

„To by mě fakt zajímalo!“ řekl chlap.

„Takže důkaz číslo jedna!“ usmál jsem se. „Pánové, zajděte si všichni k očnímu. Vůbec jste si nevšimli, že mezi vámi sedím ve skafandru, že? Kalhoty, boty i bundu mám přes skafandr.“

Jak se dalo čekat, ztuhli všichni.

Sáhl jsem si dvěma prsty na hřbet ruky a odtáhl jsem blánu skafandru od své kůže. Blána přitom zčervenala ještě víc, chyběl jí modrý podklad mé kůže a byla ještě zřetelnější. Až teď viděli, že ji na sobě mám, ale ještě asi neprokoukli, že ji mám všude.

„Tý brd' o, co je tohle?“ vyhrkl můj soused.

„Skafandr pro pobyt v jedovatém prostředí,“ řekl jsem.

„A proč ho máš na sobě tady?“ divil se hodně okázale. „Je snad tady nějaké jedovaté prostředí?“

„Pro vás ne,“ pokrčil jsem rameny. „Pro mě ano. Opravdu jste ještě nepochopili, že jsem mimozemšťan?“

„Ty?“ zalpal po dechu chlap naproti.

„Takže důkaz číslo dvě!“ usmál jsem se. „Ten skafandr není čistě průhledný, jak se vám možná zdá. Když si ho nadzvednu, je vidět, že je do červena. Proč? Protože musí dorovnávat pravou barvu mé kůže. Chcete vidět, jak vypadám doopravdy?“

„Chceš si tu červenou slupku svléknout?“

„To nemohu, vaše ovzduší je pro mě jedovaté,“ řekl jsem. „Sundat skafandr by pro mě byla sebevražda. Ale mohu ho nechat zprůhlednět. Dám mu příkaz, aby se odbarvil a pak mě uvidíte, jako kdybych žádný skafandr neměl. Dívejte se!“

Nařídil jsem skafandru odbarvit se a potěšeně jsem sledoval reakce chlapů. Tak vytřeštěné oči jsem už opravdu dlouho neviděl a tolik povislých čelistí také ne. Myslím, že další přesvědčování už nebude nutné, tohle by přesvědčilo i zatvrzelého dogmatika.

„A teď už mohu prozradit, proč si tu nemohu dát ani malé pivo,“ řekl jsem. „Zdejší vzduch i tekutiny jsou pro mě jedovaté. Takže - je mi líto. Kdysi jsem si dal pivo rád. Utěšuje mě, že tam, co žiju teď, mají taky docela dobré pití.“

„Kdysi sis dal pivo rád?“ opakoval po mně nevěřicně chlap naproti. „Jak to?“

„Kdysi jsem byl člověk jako vy,“ řekl jsem klidně. „Když si trochu zavzpomínáte, možná si na mě vzpomenete. Jenže jsem se stal mimozemšťanem a teď smím na Zem jenom na návštěvu.“

„Stal ses mimozemšťanem?“ opakoval po mně nedůvěřivě ten naproti. „Je to vůbec možný?“

„Sedím tady s vámi, takže to možné je,“ ujistil jsem ho.

„A jsi tu na návštěvě...“ uvažoval chlap naproti. „A čeština ti zní jako andělská hudba... na té... Vušigdy... se česky nemluví a proto jsi přišel do hospody... nejspíš i bez peněz, nebo se pletu? Tobě se tam ale musí po Čechách stýskat!“

„Trochu,“ připustil jsem. „Vušigdy je jiný svět, to se nedá zapřít. Nemají tam vesnice, jen města...“

„Jak to, prosím tě?“ ožil chlap naproti. „To musí být hec, že tam nejsou vesnice... to všichni lidé žijí ve městech?“

„Přesně tak,“ řekl jsem. „Vesnice byly na ústupu už v jejich starém světě Zvórúhí. Pokročilé zemědělství už nepotřebuje, aby zemědělci žili blízko u polí, to platí i na Zemi. Bydlení na vesnici má své výhody - například větší klid, blízkost přírody, ale také nevýhody. Na Zemi je to horší dostupnost lékařské péče, kultury, obchodů - co si budeme povídat! Když se stěhovali ze Zvórúhí do Vušigdy, tak tam prostě založili rovnou města a na vesnice se vykašlali.“

„Stěhovali se? Proč?“

„Protože jim planeta Zvórúhí shořela při výbuchu hvězdy. Naštěstí to zjistili včas a dokázali se přestěhovat jinam.“

„Přestěhovali se jinam...“ opakoval nedůvěřivě chlap. „To by museli mít hodně vyspělou kosmonautiku!“

„Mají,“ ujistil jsem je. „Létali do vesmíru už v době, kdy na Zemi bušili Neandertálci do pazourků. A už tenkrát byli na Zemi. Pak ale měli problémy se svým sluncem, se stěhováním do úplně jiného světa... na Zem se vrátili až za faraonů a stavby prvních pyramid. Ale to už se tu mohli pohybovat jen ve skafandrech.“

„Jestli je to skutečně tak, smekl bych před nimi,“ řekl chlap naproti, zdál se mi ze všech nejpohotovější. „Přestěhovat všechny obyvatele k jiné hvězdě, to by musela být fuška.“

„Počkej!“ zarazil ho chlap vedle mě. „Za doby faraonů se tu mohli pohybovat jen ve skafandrech... to snad za Neandertálců taky, ne?“

„Za Neandertálců ještě ne,“ řekl jsem. „To ještě byli s lidmi Země slučitelní. Dokonce prý na Zemi nechali i pár desítek svých potomků, míšenců. Zachovalo se to v pověstech. *»A poznávali synové boží, že krásné jsou dcery lidské a vstupovali k nim...«* To ještě byli jako my. Jenže s odstěhováním do nového světa se mu museli přizpůsobit. Nejenže se dokázali přestěhovat od hvězdy k hvězdě, ale dokázali sami sebe přizpůsobit jedovatému světu. Jenže tím pádem se pro ně stala jedovatá Země. Něco za něco.“

„Přizpůsobili... sami sebe?“ lapal po dechu chlap naproti, ale oči lezly z důlků všem.

„Neměli by to jednodušší, kdyby se přestěhovali k nám na Zem?“ napadlo chlapa vedle mě. „Naši předkové by se jim těmi kamennými sekeromlaty těžko ubránili!“

„Uvažujete příliš barbarsky,“ vrtěl jsem hlavou. „Vyvráždit domorodce a sebrat jim jejich svět, to by asi udělali Američané a možná i Češi. Tihle ne. Dalo jim větší fušku osídlit divokou a jedovatou planetu než krást jiným jejich, ale Vušigd'ané nejsou barbaři, jako my.“

„Mohli by obsadit jen část Země,“ napadlo chlapa naproti.

„A domorodce zahrnat do rezervací?“ ušklíbl jsem se. „Tak to udělali Američané! Ale když se to vezme nestranně, Vušigd'ané na tom nakonec vydělali. Kyslíkových planet je ve vesmíru málo a všechny jsou již osídlené domorodci... nebo prostě nějakými bytostmi... nejsou všude lidé... Jedovatých planet je ve vesmíru víc a jsou neobydlené. Když se přizpůsobili těm nejobvyklejším, mají teď nadbytek místa pro kolonie.“

„Ale tím přišli i o možnost vrátit se domů, ne?“

„Kam - domů?“ opáčil jsem. „Jejich domovský svět shořel. A navíc, nově získané planety jsou větší než byla jejich původní Zvórúhí i než je Země. Je tam víc místa, ložiska surovin nejsou vydrancovaná... jak říkám, vydělali na tom.“

„A ty ses dal k nim?“

„Jak se to vezme,“ pokrčil jsem rameny. „Dostal jsem se k nim nechtěně, ale nelituji toho. Kdybych o nich tenkrát věděl, co o nich vím dnes, dal bych se k nim úplně dobrovolně.“

„Takže jsi vlastně - emigrant!“

„Emigrant ne, vždyť jsem se o to nesnažil,“ namítl jsem. „Vzali mě k sobě spíš jako hosta. A vezmou tam lidí ze Země víc. Kromě návštěvy Země se tu mám ohlédnout po dobrovolnících, kteří by tam šli se mnou.“

„To si snad z nás děláš psinu, nebo co?“ řekl nesouhlasně chlap naproti. „Dobrovolníci! Prosím tě, co by tam asi dělali?“

„Mohli by připravovat přesídlení části obyvatel Země,“ řekl jsem klidně. „Vušigd'ané mezitím objevili pár neobydlených světů a jeden by nám mohli věnovat.“

„Vždyť my přece nic takového nepotřebujeme!“ vybuchl jiný. „Proč by nám měli dávat nějaký svět?“

„Teď ještě ne,“ přikývl jsem. „Časem to může být aktuální. Víte, Vušigd'ané objevili několik světů, na kterých se obyvatelé vyvráždili. Jsou volné a na některých radioaktivita klesla natolik, že by se daly osídlit. Jsou

tam opuštěná a dávno rozpadlá města se spoustou archeologických památek... bohužel i vydrancovaná ložiska surovin a velké haldy toxického odpadu, který se rozpadá pomaleji než radioisotopy...“

„A to by nám nabídli?“ ohrnul nad tím nos chlap naproti. „To bych jim klidně nechal, ať si to strčí někam!“

„Až bude všude na Zemi smrtící radiace, budeme ještě rádi, když nám dají svět, na kterém se to už vyzářilo!“ ujistil jsem ho.

„Až bude všude na Zemi smrtící radiace?“ opakoval po mně zaraženě chlap naproti. „To myslíš... po atomové válce?“

„Přesně tak,“ přikývl jsem. „Země nebude první svět, kde po vyvraždění nezůstane naživu ani myš! Vušigd'ané nás pozorují už od doby faraonů, podle nich je to vysoce pravděpodobné. Až tady začnou vyrůstat atomové hříby, až nám bude za zadkem hořet koudel, budeme ohromně vděční za nabídku života, i když třeba na »použitém« světě! Darovanému koni na zuby nekoukej! Další možností by byla, jak sami říkáte, emigrace do světa Vušigdy. Tam je již všechno připravené, jenže bychom se museli nechat předělat na jejich životní principy. A protože je to vyzkoušené, bylo by to možná lepší. Byli bychom s Vušigd'any slučitelní, tak jak byli kdysi oni s našimi předky.“

„A jako tenkrát by »poznávali synové boží« - to asi myslíš ty kosmické hrdiny - »že krásné jsou dcery lidské« - tedy nejspíš naše baby - »a vstupovali k nim...« tedy že by nám přebírali naše holky a my abysme se na to jen dívali?“ rýpnul si chlap vedle mě.

„Zajímavá představa!“ pousmál jsem se. „Bohudík vzdálená skutečnosti. Vypadá to totiž naopak, víc by to asi vadilo našim ženám. Na Vušigdy je totiž »přebuchtíno«. Je tam velký přebytek žen a dívek a pozemské děvy tam budou mít setsakra konkurenci. Přitom jsem tam ještě neviděl ošklivku. A to už tam mám jednu namluvenou, učila mě řízenou telepatii a vypadá jako pohádková víla... Spíš by se měli Vušigd'ané obávat, že jim budou naši hoši chodit za místními holkami, ale Vušigd'ané jsou přející a nebudou kvůli tomu dělat žárlivé scény. Volných žen je tam víc než dost.“

„A kolik myslíš, že tam seženeš dobrovolníků?“ podíval se na mě opět se skeptickým výrazem ve tváři chlap naproti mně.

„Co já vím?“ pokrčil jsem rameny. „Když sto, tak sto. Když deset, tak deset. Nejsem snad jediný dobrodruh, který přistoupí na jejich podmínky a bude pomáhat připravovat přijetí ostatních lidí ze Země. Až tady začnou

bouchat atomové rachejtle, bude pozdě na rozmýšlení, pak to bude - ber nebo pojdeš!“

„A co když žádná válka nebude?“ namítl chlap proti mně.

„To tady na Zemi nikdo nezaručí,“ řekl jsem. „Samozřejmě se ví, že atomovou válku může zahájit jedině idiot, ale těch je na obou stranách dostatek. Vždyť i v Čechách je spousta lidí, kteří by nejraději házeli na nepřátele atomovky! Naštěstí je nemáme, ale kdo se zaručí za Američany a za Rusy? Jen si přiznejte - sedíme v prachárně na sudech střelného prachu a idioti si kolem směle zapalují cigára. To nemůže dobře skončit!“

„A co udělají ti tvoji mimozemšťané, kdyby tady na Zemi opravdu vypukla atomová válka?“

„Pokusili by se zachránit co nejvíc lidí,“ řekl jsem. „Mohli by otevřít své skrýše a nabízet lidem záchranu. Otázkou je, kolik lidí zachrání. V současné době to odhadují na několik tisíc z celé Země. To není mnoho! Kdyby dokázali počet zachráněných zvýšit aspoň na milion, bylo by to lepší. Ale zachránit miliardy po celém světě není v jejich silách, to patří do říše pohádek. Možná budou rádi, když zachrání těch pár tisíc. Takový vzorek lidstva. Nebude to snadné, lidi jim nebudou důvěřovat, budou je zřejmě muset přemlouvát, aby přijali možnost záchrany. A samozřejmě je další otázka, jak dlouho to půjde. Až se radioaktivita rozleze po světě, budou muset i oni zavřít a nejspíš i zrušit základny, aby to radioaktivní svinstvo nenatahali k sobě. Zbývající miliardy na Zemi zemřou a nikdo jim nepomůže.“

„Myslíš, že to nikdo nepřežije?“

„Nevím,“ pokrčil jsem rameny. „Vušigd'ané dosud našli ve vesmíru dva světy zničené atomovou válkou. Oba úplně mrtvé. Když to na Zemi dopadne lépe, přežijí to švábi, mravenci a snad i medúzy v mořích. V ideálním případě atomová válka nebude. I to je přece možné. Ale spoléhat se na to... to bych přece jen raději získal pár dobrovolníků, aby na Vušigdy pomohli připravit přijetí zachráněných lidí ze Země. Čím víc, tím lépe! A kdyby se ukázalo, že záchrana nebude potřebná, aspoň by si tam nádherně užili s Vušigd'ankami. Mohu potvrdit, všechny jsou hezké jako obrázek. Žádnou ošklivou, tlustou nebo dokonce feministku jsem tam ani okem nespátral.“

„Tady na vsi taky feministku nenajdeš,“ ujišťovali mě hned všichni jeden přes druhého.

Radši jsem ale zmlkl, neboť jsem si uvědomil, co mi říkala Raxdinka o harémech na Vušigdy. Jak v nich byli muži pány, pak se ženy vzbouřily a z mužů nadělaly otroky. Kdoví, jak to tenkrát bylo na Vušigdy s feminismem. Feminismus stojí na »ubližování ženám« a následné »emancipaci«. Při nadbytku žen se však těžko prosazuje. U Vušigd'anů nemohlo kvést »domácí násilí«, nebo jak se na Zemi říká, »ubližování ženám«. Vušigd'ané mají násilí zakázané geneticky... Až na jisté malé procento těch, kdo dokáží v sebeobraně i zabít. Ty pak vybírají do Kosmického průzkumu, kde to zkrátka jinak ani nejde. Vesmír není růžový sad určený k procházkám. Když na procházce po neznámém světě potkáte šavlozubého tygra, těžko ho budete přesvědčovat, že byste spolu mohli vycházet i bez násilí, když on nejspíš vyznává jen zákony džungle a zejména právo silnějšího. A má hlad.

„Nu, popřemýšlejte o tom!“ vyzval jsem všechny. „Nikoho nenutím, ale za zamyšlení to stojí. Kdo se mnou půjde, může mít zásluhy na záchraně pár tisíc obyvatel Země v případě, že nastane katastrofa. To dá rozum, když katastrofa nenastane, žádné zásluhy nebudou. V tom případě se jen přestěhuje do opravdu odlišného světa. Když říkám »odlišného«, myslím tím tak jiný svět, o jakém se vám tady ani nezdá. Není divoký ani barbarský, jen »jiný«. Pro dobrodružnější povahy to je země zaslíbená.“

Netušil jsem, jak strašné proroctví právě říkám...

Během mého povídání začali do hospody přicházet další lidé, mezi nimi i moji rodiče. Moc se ale ke mně nehlásili. Sedli si až do rohu šenku, ode mne co nejdál, ale všiml jsem si, že oba natahovali uši, aby o nic nepřišli.

„Co myslíš?“ zeptal se mě jeden mladší než já, pamatoval jsem si ho jako Vojtu a matně jsem si vzpomínal, že ještě chodí na vysokou. „Uživil by se tam třeba takový programátor?“

„Chceš po mně něco, co nevím,“ odpověděl jsem mu. „Na to bych se musel zeptat. Ale obávám se, že tam s pozemskými znalostmi nemáme šanci. Mají před námi náskok nějakých třicet tisíc let a mají naprogramované všechno co se programovat dalo. Ale mohl by ses to u nich pořádně naučit. Mimochodem, jejich styl učení je hodně zajímavý. Nalejou ti během několika minut příslušný obor do hlavy strojově. Pak se jen trochu pocvičíš a jsi jejich špičkový odborník.“

„Tys to zažil, že tak mluvíš?“

„Ano, učili mě dvakrát,“ přikývl jsem. „Nejprve mě naučili jejich řeč, to je poměrně krátké učení. Potom mě naučili bavit se s jejich Centrálním mozkiem, to bylo složitější. To nebylo žádné programování, jen jsem se naučil využívat příkazy. Programování by mě ale také zajímalo. Kdoví, třeba se nechám od nich vzdělat.“

„Tys snad nedávno promoval na inženýra!?“ podotkl jiný mladík. „To ti nestačí?“

„Když oni jsou o kus dál,“ vzdychl jsem si. „Představ si, že by se v Čechách chtěl uchytit doktor alchymie z doby Rudolfa II. Kdysi uznávaný odborník by na dnešní chemii jen nevěřícně zíral. Obávám se, že se tak bude u nich cítit každý odborník ze Země. Máme jedinou šanci - přijmout jejich vyučování a získat jejich úroveň. Mohu potvrdit, že strojové učení nebolí a výsledky jsou lepší než za roky usilovného šprtání.“

„Říkáš - nádherně si tam užít s Vušigďankami...“ opakoval po mně Vojta... „To jich je tam tolik volnejch?“

„Hodně!“ ujistil jsem ho. „Pro nás chlapy to má obrovskou výhodu. Kteroukoliv si vyberete, ta si vás hledí, neboť má kolem sebe velkou konkurenci. Proto tam feministkám pšenice nekvete. Kdyby tam některé něco přelétlo přes nos a chtěla by dělat rebelii, zůstala by zkrátka »na ocet«. A holky to vědí, žádná nepomýšlí na rebelii. Kdo máte na Zemi problémy s holkami, nechte je tu ostatním a pojd'te na Vušigdy! Tam si vás budou jinak hledět! A jejich vzdělání taky nevypadá k zahození.“

Bylo ale vidět, že staré chlapy nepřesvědčím. Zato mládež byla přístupnější. V hospodě byla převaha chlapů, mladší holky tu nebyly, jen pár starších ženských - jak říkal táta, »baby tam mají dámský kroužek«, ostatně už se scházely u jednoho stolu vzadu, ale početní převaha chlapů byla pořád velká.

„A bylo by možné tam jít i se zdejší holkou?“ zeptal se jiný kluk, také jeden z těch mladších.

„Vyloučené to z principu není,“ řekl jsem opatrně. „Ale pro zdejší holky to není. Na ty by působilo depresívně, až by zjistily tamější převahu žen...“

„No právě!“ opáčil kluk nadšeně. „Taková konkurence by na ně jistě měla dobrý vliv, aby si nás víc hleděly...“

„Řekl bych, že pro zdejší holky to nebude,“ zavrtěl jsem hlavou. „Kdo holku má, ať si jí hledí a nepošilhává po Vušigdy. Tam by měli jít jen ti, kdo tady momentálně žádnou nemají. Tam si nějakou najdou tisíckrát snadněji

než tady. Ale ono to bude mít i jisté nevýhody, jako vždycky, když jste v první linii. Nebude to pro mamánky ani pro mamínčiny mazánky.“

„Takže to nemá jen výhody?“ zeptal se Vojta.

„Nebude to dostavník, ze kterého se dá kdykoliv vystoupit,“ zvažněl jsem. „Je to cesta do cizího světa. Rádi vás tam přivítají, ale když se k nim dáte, spálíte za sebou mosty. Hlavním účelem je přece připravit záchranu lidí Země před hrozící katastrofou.“

„Návrat tedy nebude jednoduchý?“

„Podívejte se...“

Zamyslel jsem se a pak jsem jim přednesl argument, který jsem použil i u rodičů. Týkal se odchodu našich lidí za lepším do Ameriky a jejich utěšování, že se přece mohou kdykoliv vrátit. To se však podařilo jen málo lidem, pro většinu to byla cesta bez návratu. Vušigdy je také taková vysněná Amerika - mimochodem mnohem lepší - ale návrat je ještě těžší. Tento argument platil jak na rodiče, tak i tady. Ale tady měl, zdá se, lepší výsledek.

Dva kluci se mi přihlásili k cestě do Vušigdy.

»Programátor« Vojta, který by tím dokonce oželel vysokou školu v Čechách, a zemědělský odborník, agronom Ivan, kterému jeho dosavadní skoro-choť minulý týden oznámila, že má lepšího a ať na ni raději zapomene. Vojta doufal, že na Vušigdy získá rozsáhlejší vědomosti, než by v Čechách získal za tři roky studia, které mu ještě zbývaly k titulu a Ivan zase zabral na lákavý přebytek dívek, které si dovedou vážit i kluka ze vsi, uznávaného za odborníka jen ve zdejším agrokombinátu.

Dva hned první den? To nevypadá špatně!

Nechal jsem je, aby si vyřídili, co na Zemi ještě potřebují a pro definitivní odpověď si sem přijdu zítra.

Odchod z hospody jsem využil k další náborové ukázce.

Z brašny jsem vytáhl bohatě zdobený opasek, který jsem si obřadně připnul kolem pasu. Před hospodu mě doprovodili skoro všichni chlapi od našeho stolu i ostatní přihlížející. Venku jsem všem zamával - a vznesl jsem se.

Antigravitační opasek byl důkazem, že si nevymýšlím, ale také dalším lákadlem...

Pozemská družina

Pochopitelně jsem neletěl daleko, jen k našemu domu. Tam jsem si odemkl, rozsvítil si v obýváku a čekal na rodiče. Čekání jsem si zkrátil telepatickým voláním Raxdinky. Slíbila přece, že bude na Zemi a možná mě bude sledovat pomocí mých kamer.

Když jsem jí řekl, že mám pro začátek čtyři zájemce, tedy vlastní rodiče plus dva poměrně inteligentní mladíky, řekla mi, že takový úspěch hned napoprvé nečekali a bylo by dobré, kdybych je všechny po jednom co nejdříve přivedl do »Čertova mlýna«. Budou tam na ně čekat, transformační kokony mají připravené.

Na rodiče jsem nečekal dlouho. Dav mých příznivců se po mém odletu vrátil do hospody, kde chlapi všechno ještě jednou podrobněji probírali, ale naše to příliš nezajímalo. Když slyšeli, že jsem odletěl domů, zvedli se, zaplatili a šli. Máma se omluvila dámské společnosti, která to přijala s pochopením.

Některé baby ji litovaly, jiné možná záviděly.

Nejspíš oboje, ale to druhé skrytě.

Než přišli rodiče domů, vyřídil jsem s Raxdinkou všechno potřebné a čekal jsem už jen na ně.

„První den čtyři zájemci, to ujde,“ řekl jsem rodičům, když dorazili do obývací kuchyně.

„Snad jen dva!“ opravil mě otec.

„Čtyři,“ trval jsem na svém. „Počítám i vás dva.“

„Ale my tam nepůjdeme!“ vyhrkla máma.

„Proč ne?“ podíval jsem se na ně udiveně.

„Vždyť je to... jako umřít!“ vyjekla máma.

„A co chcete dělat tady?“ namítl jsem. „Já už se přece vrátit nemohu. Chcete žít dál sami? Na Vušigdy budete mít brzy kupu vnoučat, ani je nevidíte! Opakuji, je to jako odjezd do Ameriky.“

„Ale my jsme doma tady,“ přidal se k mámě i otec.

„Máš tu přece na hřbitově babičku s dědou,“ dodala máma.

Rychle jsem rozvažoval, co dál. Nutit je nemohu. Budu jim muset dát víc času na rozvažování. Nevymění vlast za vnoučata - i tak se to dá chápat. Nechám je tady a uvidíme! Až jim přinesu obrázky vnoučat, třeba se rozmyslí jinak.

„Takže mám jen dva,“ řekl jsem zklamaně nahlas. „Pokud necouvnu. Já už couvnout nemohu, v nejhorším tam budu sám.“

„Sám v úplně cizím světě?“ vyjekla máma.

„Sám tam jistě nebudu,“ usmál jsem se na ni, ale muselo to vyznít hodně trpce. „Má tam o mě zájem jedna šikovná dívčina, udělám si tam domov s ní, jistě nezůstaneme bez dětí. Škoda, být nás tam víc, bylo by to jistě veselejší.“

„A nemůžeš... nemůžeš se jim tam ještě omluvit, že sis to přece jen rozmyslel?“ chytala se máma toho pověstného stébla.

„Já se vrátit na Zem nemohu,“ řekl jsem smutně. „Vzduch mi teď vystačí už jen na čtyři dny, jídlo na dva dny. Pak se budu muset vrátit nebo zemřít. A to snad nechcete.“

„To jistě ne!“ odvětil rychle otec.

„Tak vidíte!“ řekl jsem. „A nemohli byste teď jít se mnou na hřbitov? Chci se tam ještě podívat, než odejdu...“

Tohle mi odřící nemohli...

Na hřbitově jsem se - asi naposledy - rozloučil s dědečkem a babičkou. Máma s tátou brečeli opodál, byli pořádně naměkko, ale rozhodnutí nikam se mnou nejít nezměnili.

„Tak babi a dědo, odcházím nenávratně do lepšího světa,“ končil jsem svůj tichý monolog. „Odpočívajte v pokoji, však jste se za svůj život starali víc než dost. Opravdu je mi líto, že vás tam nebudu mít. Budete mi tam chybět.“

Nevím, jestli to moji rodiče slyšeli. Říkal jsem to tak tiše, že nejspíš slyšeli jen tón mého hlasu.

„Můžeme jít,“ řekl jsem pak nahlas.

Domů jsme šli mlčky, máma zavěšená do táty, já jsem šel vedle nich na její straně, cesta tu byla dost široká. Stmívalo se.

Dům odemykal táta. Příslušelo mu to. Ale vešel jsem pořád ještě s nimi. Jsem jejich syn, i když se je chystám opustit. Nemám na vybranou, já už ne. Oni ještě mají, ale už o tom neřekneme ani slovo. Řekli jsme, co jsme museli říct, další slova jsou zbytečná.

Omluvil jsem se a odešel do svého, teď už vlastně bývalého pokojíčku. Doposud jsem se v něm cítil jako doma. Pokud se sem ještě někdy dostanu, budu tu už jako cizí návštěva. Tak jsem to aspoň cítil a tak to nejspíš bylo.

Spojil jsem se telepaticky s Raxdinkou, ale když jsem jí pro jistotu ohlásil, že přivedu jen dva dobrovolníky, ujistila mě, že už to ví. Má přece úkol sledovat mě a umí česky, rozuměla všemu.

Slovům asi rozumíš, ale jejich skutečnému významu těžko, pomyslel jsem si.

Taky mám ten dojem, odpověděla mi telepaticky.

Asi jsem si nedával pozor a pomyslel jsem si to moc nahlas.

Zítřka přinesu ty dva - pokud si to ještě nerozmyslí, ohlásil jsem Raxdince oficiálně.

Budeme vás čekat, odpověděla mi.

Ráno jsme si u snídaně ještě chvilku povídali. Pochopitelně snídali jen rodiče, já jsem v té chvíli jen povídal. Líčil jsem jim město, ve kterém jsem byl, co všechno jsem tam viděl a sliboval jsem jim, že se co nejdříve vrátím na Zem a to se rozumí, má první cesta bude sem, za nimi. Už jsme ale ani jednou nezmínili, že by se tam měli vypravit za mnou.

Po obědě jsem opět odešel do hospody. Naši věděli, o čem tam chci diskutovat, ale se mnou už tam nešli. Máma se podřekla, že se trochu bojí, že by z ní sousedky chtěly o mně tahat rozumy. To se jí vůbec nelíbilo. Vlastně jsem se jí ani nedivil.

Já jsem tam jít musel, neboť jsem slíbil, že se tam objevím. Hospoda byla plná, až praskala ve švech. Včerejší události se již po vsi rozkřikly a kdekdo chtěl být při tom, až tam přijdu. Nemohl jsem je zklamat, zejména když jsem si chtěl aspoň dva zájemce odvézt. Kdybych se nedostavil, podruhé bych je neviděl. Nestojím o pověst žvanivého chlubila.

Ti dva, co měli zájem, tam už čekali, ale nebyli sami.

Agronom Ivan si s sebou přivedl své rodiče. Byli o trochu starší než moji, Ivan byl jejich jediný syn, takže souhlasili, že tam půjdou s ním, aby mohli mít radost z jeho úspěchů v cizím světě.

Když jsem včera rozdával rady, navrhl jsem oběma, aby svůj skrovný majetek někomu darovali - Vojta bratrovi a Ivan rodičům. Jenže co když se i rodiče chystali odejít? Ivan to vyřešil radou, aby domek rodičů darovali rodině strýce z tátovy strany. Tak to aspoň zůstane v rodě. Sepsali o tom darovací smlouvu, kterou uložili na obecním úřadě, a protože se na strýce nedovolali mobilem, poslali mu aspoň dlouhou textovou zprávu. Strýcově rodině se domek bude hodit pro Ivanovu sestřenici.

Řada zájemců se navíc rozrostla o další dva mladíky. Jeden se mi zdál na takový podnik ještě mladý, ale když se suverénně hlásil o místo na Vušigdy, pokrčil jsem rameny. Druhý byl zjevně opatrnější, ale také prohlásil, že už rozdal co měl a je připravený na cestu.

Poslední zájemce byl už starší chlap. Přihlásil se a zeptal se, jak to tam bude s financemi. Hlavně jestli zdejší finanční závazky budou platit i tam.

„Nebudou,“ řekl jsem mu. „Vušigdy je přece jiný svět než Země. Co sem pleteš nějaké zdejší závazky?“

„Víš...“ zakoktal se, „mám tady problém. Neřešitelný. Jde po mně exekutor, už mi zablokoval účet, onálepkoval všechno co mám v domě a teď se mě chystá vyhodit z domu. Doufám, že tam na mě nedosáhne, když tam teď odejdu?“

„Spadl jsi do dluhů?“ zeptal jsem se ho. „Už jsem to tady řekl včera. Je to cesta do cizího světa. Když se k nim dáte, spálíte za sebou mosty. Ani sám prezident exekutorské komory se tam za námi nedostane, to všem garantuji.“

„V tom případě jdu s vámi,“ řekl chlap. „Ale jestli tady jde o spálení mostů, rád bych před cestou spálil mosty doopravdy, ne jen ty pomyslné.“

„Jak to myslíš?“ zeptal jsem se ho.

„Jednoduše,“ řekl. „Já tomu grázlovi exekutorskému nedám vůbec nic. Vezmu dva kanystry benzínu, barák poleju a zapálím se vším, co je v něm. Udělal bych to tak jako tak, jenže pak by mě čekal arest - ale lepší arest, než skončit pod mostem a koukat se, jak se ta mrcha exekutorská napakuje. Co ty na to?“

„Chceš spálit mosty opravdu důkladně?“ zašklebil jsem se. „Mám zakázáno vzít tam rváče a násilníky. Ale spálit vlastní dům, to není násilí. A pak? Mám celkem deset antigravitačních opasků, pro každého jeden a ještě mi zbudou. Kdyby nás chtěl někdo zadržet, docela bych se přitom bavil.“

Takže jsem hned za tepla sdělil Raxdince, že zájemců bude místo dvou hned sedm, na což mi odpověděla, že by jich zvládli i víc, transformačních zámotků neboli kokonů mají ve zdejším doupěti celkem dvacet a kdyby bylo zájemců ještě víc, zajistili by přísun dalších.

Dobrá, to je zřejmě vyřešené, můžeme letět...

„První část cesty poletíme,“ oznámil jsem svým zájemcům. „Jak se tam létá, viděli jste už včera. Menší problém je v tom, že telepatii, nutnou pro

řízení opasků, ovládám jen já. Obejdeme to tím, že ostatní opasky nastavím pro let ve formaci. Pak budu řídit jen první a ostatní poletí za mnou. Můžete si ještě vybrat, jaký tvar ta formace bude mít. Můžete letět jeden za druhým anebo jako husí hejno na tahu, rozvinuté do stran, žádné meze vám klást nebudu. Vyberte si!“

Vyšli jsme, pochopitelně s velkou bandou čumilů, na náves před hospodu. Tam jsem všem pečlivě nasadil a zajistil opasky. Pak jsem se postavil zády k nim a pobídl je, aby se seřadili tak, jak chtějí letět. Za sebou, vedle sebe, v klínovitém útvaru jako létá hejno husí... Ivanovi rodiče Emil s Marií se chtěli za letu držet za ruce, zato Kája se postavil daleko nalevo, zřejmě chtěl po celý let dobře vidět. Proč ne? Posledního Zdeňka jsem umístil co nejbliž k sobě a požádal ho, ať mi, až budeme ve vzduchu, ukáže svůj dům. Přistaneme poblíž, ať může »spálit mosty důkladně«.

„Tak připraveni?“ ohlédl jsem se po všech s úsměvem.

A když všichni přikývli, vznesli jsme se.

A bylo to úchvatné.

Nejprve se za námi dívala celá vesnice, plná náves, lidé si zacláněli oči před sluncem. Zdeněk mi ukazoval směrem k dolnímu konci vesnice. Přistáli jsme tam před starým ošuntělým dřevěným domkem.

„To je tvůj dům?“ zeptal jsem se ho pro jistotu. „Já jen, aby nepatřil někomu jinému!“

Jenže všichni potvrdili, že ta stará roubenka Zdeňkovi patří.

„Tak jdi!“ pobídl jsem ho.

„Ale... není to zrovna podle zákonů!“ ošíval se Zdeněk. „Ten dům už je vedený na jméno pana exekutora!“

„Nemravné zákony na Vušigdy neplatí,“ řekl jsem. „Tam se nebude měřit pokřivenými paragrafy.“

Zdeněk si dal tedy říci a vběhl do domku. Zakrátko se vrátil, ruce mu voněly benzínem, ale to už z oken vyšlehly plameny.

„Můžeme letět!“ řekl udýchaně.

Letěli jsme nízko nad terénem, tu a tam k nám dole pod námi vzhledli lidé a nevěřili svým očím. Takovou letící formaci ještě nikdo nikdy v Čechách neviděl. Všiml jsem si, že někteří pohotovější na nás stačili namířit objektiv mobilu. Budou mít asi pěknou vzpomínku. Nevadilo mi to, jen ať si filmují. Budou mít problém s věrohodností natočených záběrů,

trikových videí už se na internetu objevily mraky, jeden opravdický se mezi nimi jistě snadno ztratí.

Zajímavé bylo, že všichni kromě mě za letu roztáhli ruce do stran, jako kdyby měli křídla. Emil s Marií se celou dobu drželi za ruku, ale i oni druhou ruku roztáhli do stran. Nikoho nenapadlo letět bez roztažených rukou, třeba jako horkovzdušný balón nebo raketa. My lidé máme zkrátka od ptáků odpozorovaný styl letu, i když nám křídla chybí.

Neletěli jsme ani příliš rychle, i když proti prskoletu to byla rychlost, na jakou by se zaručeně nezmohl. Ani auta by s námi jen tak nedokázala držet krok, zejména v Čechách, kde je velmi málo silnic, kde se dá jet dvě stě za hodinu. Takže jsme po chvilce letu zamířili k zemi, k siluetě ruin starého »Čertovského mlýna«, ke vchodu do mimozemské základny.

Opatrně jsem přistál se všemi na prostranství před mlýnem.

Došlo tu k drobné legrační příhodě. Při odletu jsme mohli zaujmout formaci, abychom se vešli na prostornou náves. Zdejší plácek byl ale menší, všichni se na něj nevešli. Zastavil jsem tedy tak, aby všichni až na Káju byli na plácku, jen Kája visel nad potokem. Pak jsem všechny až na něho uvolnil z formace a teprve pak jsem s ním zamířil tak, aby se postavil na pevnou půdu.

„Už jsem se bál, že mě vyklopíte do potoka!“ komentoval to vesele Kája, když konečně stál na vlastních nohou.

„Když ty jsi byl ode všech nejdál!“ vzdychl jsem si.

„Ale zato jsem měl nejlepší rozhled!“ chlubil se Kája.

„Takže to stálo za to?“ usmál jsem se.

Kája nadšeně přikývl.

„Já děkuji hned dvakrát,“ řekl Zdeněk.

„Proč dvakrát?“ usmál jsem se.

„Zachránil jsi mě od arestu a umožnil jsi mi aspoň mrňavou pomstu,“ řekl Zdeněk. „On si tam už přivedl zájemce o koupi a teď mu bude muset vrátet peníze. Jen tak na ně, na hamouny!“

Nemusel ani rozvíjet, koho tím myslí.

„A vašim dobrovolným hasičům jsi připravil neočekávané hasičské cvičení,“ dodal jsem.

„Chtěl bych vidět, jak uhasí dvacet rozlitých litrů benzínu!“ řekl s gustem Zdeněk. „Rozlil jsem to po půdě, aby to prosáklo skrz dřevěné stropy, pak jsem uvnitř polil nábytek a na odchodu jsem škrtl zapalovačem.“

To nehasí ani deset sborů! Ještě nedávno jsem byl taky hasičem, umím si to představit.“

Pravda, nejhorší požár dovede připravit jen odborník...

„Takže pánové,“ zvažněl jsem. „Jsme na místě. Té zřícenině před námi říkají zdejší lidé »Čertův mlýn«. Nemusím dodávat, že tady žádné čerty nepotkáte, ale je tu tajný vchod do mimozemské základny. Máte ale také poslední příležitost couvnout, kdybyste si to rozmysleli. V tom případě vás snažně požádám, abyste to místo nikdy a nikomu neprozradili. Mimozemšťané by museli z druhé strany vchod zabetonovat a základnu někam přemístit, stálo by je to moc práce a já bych za to mohl. Takže bych asi viníka vypátral a příkladně potrestal.“

„Jak bys ho potrestal?“ chtěl hned vědět Kája.

„Něco by mě jistě napadlo,“ řekl jsem. „Třeba ho z výšky zasypat shnilými vajíčky. Větší darebáky bych ztrestal hůř. Co bys řekl tomu, kdybych mu v nestřeženém okamžiku zacvakl kolem pasu antigravitační opasek a pak bych se s ním proletěl lesem? Já bych pochopitelně letěl tak, abych se korunám smrků vyhýbal, ale ten chudák by to bral skrz větve, to by byl asi horší výprask než koštětem. A kdyby někdo zasluhoval ještě horší trest? Mohl bych jeho opasek vypnout v takových dvou stech metrech výšky, spadl by dolů, nejlépe na skály...“

Až jsem se sám otrásl při té představě. Ale hned mi také došlo, že tím bych ve Vušigdy skončil. Nebyl bych už člověkem, který dokáže zabít jen v sebeobraně a stal bych se v jejich očích vrahem, i kdyby ten potrestaný předtím hodil ostrý granát mezi děti z mateřské školky.

Ale - vyhrožovat bych tím mohl!

A doufám, že by tomu všichni uvěřili...

Na Zemi určitě...

Zavedl jsem tedy všech sedm do sklípku. Zdál se jim příliš všední, ale jen do chvíle, než jsem prošel stěnou do druhé části. Vyzval jsem je, aby mě následovali, ale stěnou neprošel nikdo. Musel jsem se vrátit, předvést jim, že jsem pořád živý a opakoval výzvu, aby mě následovali.

„Jestli vás zastaví tohle, co budete dělat, až budete muset projít skutečnými dveřmi?“ pokáral jsem je. „Tohle je obyčejná holografická stěna, zastaví to lesní zvířata a bojácné lidi, ale dá se skrz to projít úplně bez odporu. Jestli vám vadí, že musíte projít skálou - já chápu, když se to člověku blíží k nosu, každý zpomalí, já jsem zpomaloval také - můžete si

pomoci tím, že zavřete oči a projdete při stěně po hmatu - hmatem to nezjistíte. Tak jdeme! Nebojsové s otevřenýma očima, bázlivější poslepu!“

V druhé části také nic nebylo, ale čekaly nás těžší dveře.

Spojil jsem se s Raxdinkou - na tak krátkou vzdálenost to byla hračka - a řekl jsem jí, že jsme tady a nejdřív půjdu já, abych ostatním předvedl, že to nic není. Pak jsem měl ke všem krátkou přednášku o vlastnostech dalších dveří - už se dají nahmatat, ale podle hmatu se podobají sulcu - a vmáčkkl jsem se do toho rosolu, za okamžik jsem byl na druhé straně. Byla tu Raxdinka, s ní dvě mladší asistentky a starší odbornice Zarcha, která se starala, aby všechno probíhalo podle nového receptu. Jen jsem se na všechny usmál a vmáčkkl se zpět do dveřního rosolu, abych mohl na druhé straně povzbudit krajany.

„Už tam na vás čekají,“ informoval jsem je. „Kdo jdete jako první?“

Nikomu se nechtělo, tak jsem určil pořadí já. Jako prvního jsem poslal Zdeňka. Měl by nejvíc spěchat, aby zmizel z dosahu pozemské justice. Vmáčkkl jsem se hned za ním. Zdeněk už ležel na zemi a nebyl červený jako před okamžikem, teď měl normální barvu - v pozemských očích by ale byla mrtvolně modrá. Právě ho asistentky hbitě svlékaly, aby ho mohly uložit do rozevřeného »kokonu«, takové větší rakve oblých tvarů.

„Mohu přivést další?“ zeptal jsem se.

„Klidně!“ opáčila Raxdinka, sotva se na mě krátce ohlédla. Bylo vidět, že je zaujatá počínající transformací, nemělo smysl je rušit, vmáčkkl jsem se proto raději zpět do huspeninových dveří.

Jako druhého jsem určil pana Emila.

„Počkej tam na mě!“ vyzvala ho jeho choť Marie.

Nevymlouval jsem jí, že se oba probudí až za dvacet dní. Nemělo by to smysl, jen by ji to rozrušilo. Tak ať si myslí, že tam na ni bude její muž čekat. Setkají se, až se probudí a to už budou vědět víc. Přinejmenším jim to vysvětlíme znovu a lépe.

Pak už to pokračovalo hladce až do posledního, traktoristy Franty, který dával přednost ostatním, až zůstal jako poslední.

„A nemohl by se některý z nich přijít ukázat?“ dožadoval se potvrzení o neškodnosti chystané procedury.

„Já ti nestačím?“ rozdurdil jsem se na něho. „Neříkám, že je to příjemné, ty rosolovité dveře mají zachytit všechno z jejich i z naší strany a nikomu se do nich dvakrát nechce. Já už jsem si na ně přece jen trochu zvykl. Pojd', ať na nás nečekají!“

A vtáhl jsem ho do rosolu za sebou za ruku.

Naštěstí se nechal uchlácholit a nebránil se. Teprve na druhé straně zalapal po dechu a stiskl mi ruku v křečích.

Kyanovodík!

Byla ho tam asi tisícinásobná koncentrace proti německým plynovým komorám. Kdo se ho nadechl, jen krátce zalapal po dechu, zmodral a skoro okamžitě ztratil vědomí. Poprvé jsem si to ani neuvědomil a pochybuji, že tihle ano. Tady by jistě nebyly dveře poškrábané od nehtů, i kdyby dveře nebyly pouhý rosol.

Mé svědomí ale nemělo důvod protestovat. Za normálních okolností bych všechny zavraždil, vtáhl jsem je přece do plynové komory s kyanovodíkem. Nebylo to vraždění jedovatým plynem, i když ten plyn je pro lidi Země smrtící.

My Vušigd'ané ho přece normálně dýcháme.

Ale nejvíc se to lišilo transformačními kokony a sehranými týmy zdravotnic, které s otrávenými okamžitě zahajovaly proces přeměny do nových životních principů.

Ne, není to vraždění v plynu.

Je to nový, i když jiný život.

Nijjatejja

Můj úkol skončil vtažením Franty skrz dveře. Dál už jsem tam byl zbytečný a mohl jsem si svléci skafandr. Raxdinka teď na mě neměla čas, naštěstí tam na mě čekala další asistentka, aby mi s tím pomohla. Oblékl jsem si zdejší klasickou tuniku a čekal na ostatní, až skončí. Protože kokonů bylo jen sedm, rozhodli se vzít je s sebou do Vušigdy. Nakládání nebylo těžké, kokony se samy vznášely a ukládaly do držáků, vyměněných místo křesel.

Pak jsme si odbyli krátký let, sestávající z velmi prudkého rozjezdu a ještě ostřejšího brzdění - a byli jsme v mém novém domově ve městě Risipeja. Tam nás Zarcha propustila, řekla, že na uložení kokonů potřebuje jen jednu. Kokony ji totiž poslušně následovaly jako psíci, kam jim určila. Připomněla mi ještě, že bych měl být přítomen jejich probuzení - budu pro ně jediná známá tvář, schopná rychle je uklidnit. Ale to už jsme nasedali do kabinky »sádegu«, která nás měla dovézt do našeho patra.

Máme dvacet dní, než proběhne proces. Vušigd'ané mezitím rozhodli posečkat s dalšími až podle zkušeností s dobrovolníky, takže momentálně nemám důvod vracet se na Zem. Raxdinka se sice musí účastnit kontrol nad procesem, ale kokony příliš dozoru nepotřebují, stačí tam vždycky jen jedna a jsou na to čtyři, takže se střídají a každá má dost volného času. Zatím jsem se měl dále seznamovat se světem Vušigdy - ještě bylo pořád co objevovat.

A sám jsem měl také dost otázek.

Vrátil jsem se ke zdejším společenským normám.

Raxdinka se totiž ke mně chovala s takovou samozřejmostí, jako bychom byli manželé. Musel jsem se na to přeptat. Jak se vlastně taková velká rodina »tovelozy« zakládá?

„Tak, jako jsme ji začali my dva,“ ujistila mě. „Začínají dva a to tím, že se nastěhují do jednoho bytu.“

„Takže tím, že jsi mě vzala »do podnájmu«, jsme se vlastně stali manžely?“ požadoval jsem upřesnění.

„Ano,“ usmála se na mě líbezně. „Tady na Vušigdy s tím neděláme velké slavnosti, jako vy na Zemi. Žádné honosné, celé dny trvající svatby s kupou hostů. Prostě se ti dva první sestěhují do jednoho bytu a to stačí.“

„A když nejsou svatby, nejsou ani rozvody?“ rýpl jsem si.

„Jistěže ne,“ přikývla. „Čistě teoreticky bys mohl být opět svobodný, kdybych od tebe odešla. Žena smí »tovelozy« opustit, ale muž jedině tím, že by od něho odešly všechny a zůstal by sám. To ti ale se mnou nehrozí, mám tě opravdu ráda a neodejdu.“

„Takže jsem vlastně ženáč!“ došlo mi.

„A vadí ti to snad?“ podívala se na mě mile.

Zkusil jsem si ji představit, jak bych ji viděl, kdyby se přede mnou objevila na Zemi a nechala si odbarvit skafandr, abych ji viděl mrtvolně modrou. Raxdinka měla ale tak hezkou tvářičku, že... nevím, nevím... Teď jsem ji ale viděl jinýma očima, takže mi připadala jako andílek - i když s čertem v těle.

Dobře, jsem tedy ženáč...

Pozemský život jsem beztak definitivně opustil, budu tedy žít na Vušigdy a jestli k tomu patří zdejší zvyky, nezbyvá mi, než se podřídít. Kdo chce s vlky žít, musí s nimi výti. A Raxdinka je - viděno zdejšíma očima - holka jako lusk, s tou bych to vůbec neprohrál. Takže milý Honzo, je to tvoje zákonitá choť, nedumej už nad tím a chovej se tak, jak to zdejší mravy vyžadují.

„No dobře, stěžovat si nebudu,“ přijal jsem to.

A nebylo k tomu třeba ani to obligátní »Ano«. Jenže tím to ani zdaleka nekončilo.

„Domluvila jsem se s jednou kamarádkou,“ zvěstovala mi. „Je to astronomka, uznávaná odbornice. Občas odlétá na oběžnou dráhu kontrolovat družice, protože odsud, s povrchu Vušigdy, nic z vesmíru nevidíme. S tou se taky nudit nebudeš.“

„Myslíš?“ podíval jsem se na ni trochu nechápavě. Nedalo se přece tvrdit, že bych tak toužil po pohledu do vesmíru. Ještě bych pochopil, že to na Vušigdy při trvale zatažené obloze nebude tak snadné jako na Zemi, jenže Vušigd'ané se sem přistěhovali ze světa Zvórúhí, kde obloha jistě trvale zatažená nebyla, díky tomu tam rozvíjeli kosmonautiku, která je pak zachránila. To by se na Vušigdy nemohlo stát. Kdyby tu žili nějakí původní obyvatelé, nevěděli by o vesmíru lautr nic a nic by je neponoukalo něco se o vesmíru dozvědět.

„Nijjatejja umí velice poutavě o vesmíru vyprávět,“ snažila se mě Raxdinka přesvědčit. „Akorát tak jednou za pět let vašeho času zmizí na pár dní do družice na oběžnou dráhu, to je zkrátka daň za její odbornost.“

„No dobře, zajímavé by to být mohlo,“ připustil jsem, že by takové vyprávění mělo cosi do sebe. „To jako předpokládáš, že k nám bude za tebou občas chodit, nebo jak to myslíš?“

„Za mnou?“ podívala se na mě nechápavě. „Proč za mnou? Podívej se, mojí povinností jako tvé první ženy je vybrat pro tebe druhou manželku. A bude to Nijjatejja. Máš něco proti ní? Vždyť jsi ji ještě neviděl, tak přece nemůžeš být proti!“

Jauvajs! Tohle je přece podraz! Zřejmě jsem si to nenechal včas a hlavně pořádně do detailů vysvětlit. I když mě to už mělo dávno napadnout. Je tu sice ideálem rodina ve složení muž, žena a děti, jenže to je ideál hodně vzdálené budoucnosti, až se tady sníží poměr mužů k ženám na padesát na padesát. Do té doby tu ale platí polygamie. Dvaadvacet žen na jednoho chlapa! Většina »tovelozy« maximálního počtu žen nedosahuje, ale ta základní rodina muž a žena je tu braná jako pouhý základ. A především mi včas nedošlo, že nebudou brát ohled na naše, pozemské zvyklosti. Ono se to řekne - přizpůsob se! Ale tohle je na mě trochu moc!

„Poslyš...“ rychle jsem dával dohromady všechny drobné střípky mých dosavadních znalostí, „není ve vašich pravidlech, že s rozšiřováním »tovelozy« musí souhlasit úplně všichni? Neměl bych mít právo do toho mluvit i já?“

„Vždyť já to zatím jen navrhuji!“ opáčila. „Souhlas musí dát všichni, tedy i ty. Nijjatejja předběžně souhlasí, já ji navrhuji, přece nebudu proti, takže rozhodovat budeš ty. Ale měl by ses s ní seznámit! Nemůžeš ji zavrhnout a přitom ji ani očkem nevidět!“

Sakra, vždyť je to praštěné! Aby manželka manželovi nutila svou konkurentku! To by se na Zemi stát nemohlo!

„A nevystačili bychom si jen my dva?“ zkusil jsem to jinak, mírněji. Upřímně řečeno, Raxdinka by mi stačila. Nejsem přece paša, abych musel mít žen celý harém!

„Chceš žít s námi, tak si zvykej!“ vybídla mě. „Počkej, já ti ji teď hned zavolám!“

Na chvíli strnula - jak je to u telepatického volání běžné.

Pak se otevřely dveře a do bytu vstoupila - Nijjatejja.

Astronomka Nijjatejja

Očima stejných bytostí...

Astronomka Nijjatejja byla úplně jiný typ než Raxdinka.

Raxdinka se podobala zrzavé, mírně rozvrkočené víle. Nijjatejja budila dojem černé kněžny. Byla vyšší než Raxdinka, dlouhé hladké vlasy barvy havraní měla sčesané až do čela a na ramenu jí vytvářely vlny, velké oči s výrazným obočím, plné rty. Také její oblek byl maličko jiný. Přes obvyklou tuniku měla na sobě navíc černou vestu s bílými ozdobami a musím uznat, hodilo se to k jejímu obličejí i k vlasům. Zatímco jsem si ji

mlčky prohlížel, upřela na mě rentgenový pohled, jako kdyby mě chtěla skrz naskrz prosvítit.

No nazdar, pomyslel jsem si, ta tu od první chvíle převezme velení a otočí si nás oba kolem prstu.

„Pojď mezi nás!“ pozvala ji Raxdinka. „Představovat vás nebudu, víte o sobě dost, abyste se nespletli.“

„Pozemšťan na Vušigdy! To tu ještě nebylo!“ řekla hezkým, sytým a melodickým hlasem Nijjatejja. Od prvního slova jsem jí uvěřil, že umí velice poutavě vyprávět. Co mě však zarazilo, byla její čeština. Ona mluvila česky! Jistě, při kvalitě strojového učení bych se nemusel tak hloupě divit, ale - že ji to vůbec napadlo!

Ale že bych zde byl první pozemšťan? To snad ne!

„Vždyť jste si, pokud si to správně pamatuji, kdysi ze Země několik desítek lidí odvezli!“ namítl jsem.

„Ty vzali ještě na Zvóruhí,“ připomněla mi Raxdinka. „Na Vušigdy se ještě žádný cizinec nedostal. Jsi opravdu první.“

„Předchozí kontakty se Zemí skončily jeden a půl tisíce let před Velkým Stěhováním,“ dodala Nijjatejja. „Za tu dobu se geny Země dokonale promísily s geny našich předků. Navíc ti tehdejší nebyli čistí pozemšťané, ale tak nějak napůl.“

„Takže máš před sebou prvního čistokrevného pozemšťana na Vušigdy,“ ujistila ji Raxdinka. „Ale nebude tu dlouho jediný. V kokonech máme už šest dalších.“

„Sedm!“ opravil jsem ji.

„Šest pozemšťanů - a k nim jednu pozemšťanku,“ upřesnila to Raxdinka. „A z těch šesti si ještě jednoho odečti, protože je to už starší pán. Jeden z těch nových si s sebou vzal rodiče.“

„To byl zajímavý nápad,“ obrátila se na mě Nijjatejja.

„Byl, ale to nejsou moji rodiče,“ vzdychl jsem si.

„Jak to?“ podivila se Nijjatejja.

„Ti moji se sem neodvážili. Doufám, že je sem vezmu někdy příště, až se jim bude po mně víc stýskat.“

„To se ještě časem vyřeší,“ mávla rukou Raxdinka. „Teď se máme dohodnout my tři. Jak se ti, Honzo, líbí Nijjatejja? Vezmeme ji mezi sebe?“

Jauvajs, ta to bere hopem, pomyslel jsem si, ale dával jsem si pozor, aby se to neprojevalo v telepatii. Ale stejně je to hopem! Vidíme se poprvé sotva pět minut a hned svatba! Protože - podle zdejších pravidel odpovídá

formule »vzít ji mezi sebe« pozemské formuli »pane ženichu, berete si dobrovolně...«

Jenže tady je jiný svět! Na Zemi je bigamie trestná, alespoň v Evropě a to ještě ne u muslimů, kteří polygamií tolerují. Tady je to... vlastně nutnost. Dokonce taková, že je povinností první manželky vybrat tu druhou, což Raxdinka udělala.

A Nijjatejje zřejmě taky nevdá, že by se měla o mě dělit. Do čeho jsem to spadl! Ale - kdo se dal na vojnu, musí bojovat, tady to jinak nepůjde. Další odpor je nejspíš zbytečný a marný. Tady je zkrátka jiný svět!

„Vezmeme ji,“ přikývl jsem.

Až teď jsem si všiml jedné zdánlivé maličkosti.

Z ničeho nic trochu poklesla intenzita osvětlení. Skoro jako by se venku setmělo, jenže Raxdinčin byt nebyl umístěný někde na okraji stavby, takže neměl jediné okno a venkovní stmívání se v něm nemohlo projevit.

Zpozorněl jsem. Není to nakonec projev nějaké poruchy?

Poslední otázku jsem vzápětí zopakoval telepaticky, jenže směřovaně na Raxdinku, aby ji Nijjatejja neslyšela.

„To nic,“ odpověděla mi také telepaticky Raxdinka, ale bez směřování. „To je přece večer...“

„Snad sis toho nevšiml až teď?“ usmála se Nijjatejja.

„Až teď,“ přikývl jsem, ale řekl jsem to nahlas.

„Tohle má kořeny ještě v našem starém domově Zvóruhí,“ rozhovořila se Nijjatejja. „Jak se otáčel, střídaly se na něm dny a noci a určovaly náš rytmus života. Vušigdy se také otáčí, ale dny jsou tu o polovinu delší. Bohužel jsme byli na rytmu Zvóruhí tak závislí, že nám jiný rytmus Vušigdy dělal problémy. Skončily až když jsme svá města zatemnili a v osvětlování nastavili rytmus podle Zvóruhí. Mělo to i své výhody. Domy bez oken jsou tepelně mnohem výhodnější.“

Uměla vyprávět poutavě, to se jí nedalo upřít. Měla pro to hlas jako stvořený a doprovázela to mimikou obličeje, která do jejího vyprávění pasovala.

„Jak dlouhý tu je den?“ zeptal jsem se.

„Třicet »tahyků«,“ odvětila Nijjatejja. „To ti asi nic neřekne, ale porovnávala jsem to s vašimi časovými konstantami. »Tahyk« trvá dvě třetiny pozemské hodiny, třicet tahyků odpovídá zhruba dvaceti pozemským

hodinám. Na to si zvykneš snadněji než by sis zvykal na přirozený den Vušigdy, ten trvá třicet vašich hodin.“

„Tak se mi to nezdálo, že tu čas nějak rychleji ubíhá!“ řekl jsem s úsměvem. „Dvacet hodin je méně než našich dvacet čtyři.“

„Na to si zvykneš, není to ještě tak velký rozdíl,“ trvala na svém Nijjatejja. „Zachovaly se poznatky s lidmi dovezenými ze Země kdysi dávno, ještě na Zvórúhí. Zvykli si obvykle rychle.“

„Pokusím se,“ slíbil jsem.

Pak jsme spolu odešli do nejbližší společné jídelny. Byla na stejném podlaží, stačilo projít asi pět set metrů chodbami. Dával jsem si pozor, kudy jdeme, abych příště trefil i sám.

Jídelna se podezřele podobala jídelnám na Zemi, nejvíc mi připomínala nezapomenutelnou školní jídelnu, kam jsem chodil na základní škole. Dlouhý výdejní pult, na začátku tácy, na které jsme si vybírali vystavená jídla. Proti školním jídelnám tu nikde nevybírali stravenky a proti jiným jídelnám tu chyběla pokladna. Raxdinka mě ujistila, že se to někde počítá, takže jsem si přestal dělat starosti s placením. Odnесли jsme si tácy ke společnému stolečku a pustili se do nebývale chutné večeře.

„Mám pro vás oba zajímavost,“ navázala zase trochu jinak, opět s úsměvem, Nijjatejja. „Chystá se výjimečný kosmický jev, který by se mohl projevit i pod oblačnou pokrývkou Vušigdy. Navrhla bych vám účastnit se pozorování. Já to mám v pracovní náplni, ale myslím si, že to bude zajímavé i pro laiky. Trochu se vám tím přiblíží můj obor, abyste si nemysleli, že je odtržený od normálního života na Vušigdy.“

„Jaký je to jev?“ zeptala se Raxdinka. Jen mě předběhla, já byl také zvědavý »až na půdu«.

„Do zdejší hvězdné soustavy dorazí čelo rozpínajícího se oblaku ze supernovy,“ řekla Nijjatejja. „Je to velice řídký prach, dlouhou cestou vesmírem dávno vychladlý. Nebude nebezpečný. Nejzajímavější je na něm to, že to čelo je podivuhodně ostré, ten prach se nerozptýlil rovnoměrně. Už je na to několik zajímavých hypotéz, od elektromagnetických jevů po gravitační efekty, ty se při příchodu oblaku potvrdí nebo vyvrátí. Zajímavé pozorování se čeká nejen z družic, ale projeví se to až na povrchu. Očekáváme, že po celé Vušigdy vzplanou vydatné, od několika dnů po týdny trvající polární záře, takže bude dost času k jejich pozorování buď mimo města, z okolní přírody, nebo v omezené míře i ze střech budov

a z těch několika vyhlídkových ochozů ve vyšších patrech. Samozřejmě všechno zaznamenáme i ze satelitů, ale já to budu natáčet ze střechy našeho domu. Doufám, že to budete aspoň pár hodin sledovat spolu se mnou, ujišťuji vás, že to bude zajímavé a nudit se jistě nebudete.“

„Kdy to nastane?“ zeptal jsem se.

„Už brzy,“ řekla Nijjatejja. „Dnes je to za čtyřicet dva dny. A potrvá to přinejmenším týden, v lepším případě pár desítek dnů. Myslím, že to bude úžasná a dostatečně zajímavá podívaná.“

„Takže to uvidí i krajané, co jsou právě v transformačních kokonech,“ řekl jsem spokojeně.

„Ale proč taková událost neprošla do zpráv?“ zachmuřila se trochu Raxdinka.

„Asi to lidi na Vušigdy nezajímá,“ řekla Nijjatejja.

„O tom bych pochybovala,“ řekla Raxdinka. „Například mě by to zajímalo hodně. Nebude to zrovna všední událost.“

„Částečně je to i kvůli tomu, aby nevypukla panika,“ dodala Nijjatejja. „O tomhle oblaku víme přece pár tisíc let, jen my jsme se toho doopravdy dočkali. Jenže asi před pěti sty lety se objevilo Hyzgrinisovo proroctví. Hyzgrinis byl vynikající hvězdář té doby a vyslovil obavy, že ten prachový oblak nebude neškodný. Podle něho ta ostrá čelní stěna nevypadá přirozeně a napovídá, že v tom oblaku mohou být nebezpečné síly. I když to krátce po jeho smrti vyvrátila skutečnost, že oblak prošel hvězdnou soustavou světa Balhol neškodně. Když tam pak přistála hvězdná loď a připojila planetu mezi naše záložní světy, neobjevila tam žádné potvrzení té katastrofické vize.“

„Tak proč s tím děláte takové tajnosti, vy astronomové?“ řekla Raxdinka vyčítavě.

„Ta hvězdná loď rovněž proletěla čelem oblaku,“ doplnila Nijjatejja. „A pořádně to s ní zamávalo. Ono v tom nejspíš přece jen něco bude. Smůla je, že největší planeta naší soustavy je právě na opačné straně našeho slunce. Být na naší straně, mohli bychom už dnes studovat, jak ta vlna účinkuje na velkou planetu. I když se většina astronomů shoduje, že největším efektem budou opravdu jen ty polární záře po celé Vušigdy, nejen kolem pólů.“

„Jak daleko odsud vybuchla ta supernova?“ zeptal jsem se.

„Skoro tisíc světelných let,“ ujistila mě Nijjatejja. „Světlo toho výbuchu sem dorazilo už dávno, ten oblak je pomalejší.“

„Takže uvidíme jevy, které se dají pozorovat jen jednou za život?“ shrnul jsem to.

„Jednou za život... na jednom světě jednou za milion let,“ rozšířila to Nijjatejja. „Za dalších tisíc let to bude pozorovatelné na vaší Zemi, to ten oblak dorazí k vám. Jenže na Zemi - to se dá už dnes spočítat - narazí čelo oblaku nejprve na Jupiter, na Saturn a až potom na Zem. Mars a Venuše budou tou dobou na opačné straně za Sluncem, ale na pozorování interakce vlny s Jupiterem se naši hvězdáři těší už dnes.“

„To by znamenalo, že jsme záblesk od výbuchu supernovy museli už dávno na Zemi pozorovat!“ došlo mi.

„Záblesk ano,“ přikývla Nijjatejja. „Ten jsme i my na Zemi už dávno natočili. Rozšiřující se oblak prachu letí pomaleji. Na ten si na Zemi jistě nedočkavě počkají naši prapotomci. My máme to štěstí, že to budeme pozorovat na vlastní oči a tady.“

„Jistě, to bude zajímavé,“ připustil jsem.

Nijjatejja nás opravdu nezklamala. Uměla vyprávět, navíc měla opravdu zajímavé téma. Mezitím jsme spořádali večeři, pak jsme odevzdali tácy u příslušného okénka a zamířili chodbami do Raxdinčina - a teď už vlastně našeho - bytu.

Probouzení

Raxdinka vymyslela »vlastivědný výlet«.

Nepotřebovala na to ani velké přípravy. Objednala dopravní prostředek pro cesty mimo město zvané »dure«, naložili jsme kufr zásobami jídla a nápojů a vyrazili jsme.

Schválně neříkám »auto«, i když se »dure« podobá nejvíc autu bez kol. Je to vlastně podobná prosklená kabinka jako výtah »sádeg«, až na to, že má sedadla umístěná napevno, spodní část je určena pro zavazadla a nikdo zjevně nepočítá s možností cestovat vestoje.

Podobnost se »sádegem« je i v tom, že ani tohle auto nemá ruční řízení. Jako u výtahu stačí navolit cílovou stanicí a výtah tam bez dalších zásahů dojede, tady postačí určit na mapě cíl a o další cestu se nikdo nestará do chvíle, kdy automat vybídne cestující otevřením dveří k vystoupení. Dokonce prý je časté, že si cestující po celou cestu ponechají zatemněná okna a zabývají se jinou činností.

My jsme ovšem nechali všechna okna průhledná, protože jsem byl zvědavý na okolní přírodu.

Podobnost se »sádegem« pokračuje i v tom, že první úsek cesty absolvujete stejnými tunely a šachtami. Hlavní rozdíl je ten, že kabina výtahu přijede do »stanice«, kde zastaví a vybídne vás otevřením dveří k nastoupení, kdežto »dure« z těch dveří vyjede na chodbu a pomalou jízdou dojde před dveře vašeho bytu, kde teprve zastaví. K tomu je třeba, aby se výtahové dveře otevřely víc než pro nastupování - ale už jsem se zmínil, že zdejší dveře se neotevírají, ale vsáknou do stěny a pak se stejně podivně zavřou.

Pak se ovšem pro »dure« rozevřou jen o trochu víc.

Vlastně jsem se nezmínil ani o tom, že »stanice« výtahu je výklenek šachty či tunelu, kde se kabinka odklidí stranou a když vystupujete a nastupujete do výtahu, za zadní stěnou kabiny sviští jiné kabinky. Kabinka zkrátka nemá šachtu či tunel jen pro sebe. Je pak na automatech, jak kabinku zařadí do proudu jiných.

Pak ovšem není žádný div, že auta »dure« mají stejný tvar i rozměry jako kabinky »sádegu«, liší se vlastně jen tak, jako se na Zemi odlišují dálkové autobusy od městských nízkopodlažních autobusů hromadné dopravy. To ovšem platí jen když vezete větší zavazadla. Když zavazadla

nemáte, nebo máte jen příruční, klesne podlaha kabiny i se sedadly níž a rázem jedete nízkopodlažním vozidlem. Jen se zavazadly se zkrátka nastupuje maličko hůř.

Jeli jsme »do přírody«, proto jsme museli mít dostatečné zásoby potravin. Mimo města tu nejsou žádné osady, vesnice, ba ani osamělé chaty. V Čechách obvyklá chatařská mánie se zkrátka Vušigďanům velkým obloukem vyhnula a v přírodě nenarazíte na žádný obchod.

Říkám sice »jeli jsme«, ale s autem bez kol můžete jedině létat, nanejvýš se vznášet. Vyzkoušeli jsme si oboje. Nejprve jsme letěli, i když v nevelké výšce, tak do dvou tisíc metrů. Výš to na Vušigdy nejde, výš až do stratosféry sahají fialové mraky, kde by pozemská dopravní letadla létat nemohla. Jsou tam vzdušné víry, které by je nejspíš rozlámaly. Dá se tu letět jen těsně pod mraky anebo klouzat nízko nad zemí, což se podobá jízdě v automobilu, jen tu ještě chybí silnice, mosty, tratě a vůbec nějaké stezky.

Raxdinka nám domluvila návštěvu chovné stanice zdejšího skotu. Chovají tu krávy podobné našim - až na fialovou barvu. Maně jsem si vzpomněl na fialovou reklamní krávu Milka, ale dostalo se mi ujištění, že jsem tu zaručeně první pozemšťan a na Zemi je fialová kráva opravdu nesmysl. Zato na Vušigdy jich jsou celá stáda. Mají tu pro ně přenosné kravíny, takové samohybné přístřešky s krmelci, vybavené soupravami pro dojení, které musí být přece jen obsluhovány lidmi. Obsluha zde má odpočinkové místnosti, kde ale nebydlí, létá sem z nejbližšího města, obvykle jednou denně a sice ráno, v poledne a večer, pokaždé jiná směna. O venkovskou práci je údajně velký zájem. Dopravu píce a odvoz mléka zařizují automatické létající kamiony - vlastně opět auta »dure«, jenže s přivěšenými návěsy.

Obsluhu tvořily samé ženy, které naše návštěva příjemně vytrhla z každodenní všednosti. Ochetně nám ukazovaly všechno, co podle nich stálo za pozornost. Dobytek tu není jediného druhu, jako bývá zvykem u nás. Mezi většími »kravami« se proplétaly menší »kozy« - vypadaly něco mezi kozou a antilopou, a jelenům podobné kusy s parohy. U našich jelenů mají paroží jen samci, ale tady je měly i samice. Vzpomněl jsem si ale, že u sobů je to také tak, takže to byly spíš sobice než laně.

Také rostlinná výroba je tu značně automatizovaná. Většina zemědělských strojů je tu na základě »dure«, jezdí po poli sama a lidé na ně jen dohlížejí.

Nikde jsem tu ale neviděl chlapa. Jen ženské. Připomnělo mi to Rusko. Ve Druhé světové válce padly tři generace chlapů, na ženské zbyla veškerá práce a ještě dlouho po válce ženy dřely i tam, kde to v Čechách byla doména chlapů - třeba s krumpáči ve výkopech. Tady bylo zřejmě chlapů ještě méně.

Pak jsme se ale odtrhli od zdejší civilizace úplně. Raxdinka měla vyhlédnutý kout v přírodě, na jedné straně les, na opačné straně malé jezírko a uprostřed kus louky a písčité pláže. Když si člověk odmyslel nepozemské barvy, bylo by tu krásné rekreační středisko. Zaparkovali jsme na louce a šli se vykoupat do jezírka. Bylo to třeba, bylo horko a voda byla osvěžující, i když byla teplá jako kafe - přece jen byla chladnější než vzduch.

Zato jsem vymyslel, že si uděláme táborový oheň. Na kraji lesa bylo na zemi suchých větví dost, stačilo donést je, sestavit vatru a zapálit ji. Chybějící sirky jsem se rozhodl nahradit třecími »ohňovými dřívky«. Kuchyňským nožem jsem opracoval kolík i destičku, po chvilce vrtění se začalo z dřívěk kouřit a za chvíli už náš ohýnek vesele plápolal. Ze zásob jsem vybral pár kusů masa k opečení na prutu nad plamenem. Nebylo syrové, ale v ohni brzy získalo lepší chuť, čímž jsem si u svých dvou - ježkovy voči - manželék! - krutě šplhl a povýšil na »domorodého šamana«. Potvrdilo se, že Češi umí improvizovat i v neznámém světě, kde mají být doma spíš domorodci - vlastně domorodky.

Na tomto místě musím vsunout drobnou poznámku. Když Raxdinka balila zásoby, byla v tom příruční lednička s masem a já jsem se podivil, kde se na Vušigdy vzalo maso, když zdejší lidé nedokáží zabít ani myš. Že chovají dobytek i jiná zvířata na maso, to bych pochopil, ale kdo je potom zabíjí?

„Automatické jatky máme už od Zvóruhá,“ řekla Raxdinka.

Tím to tady bylo vyřešené...

Byla to zkrátka dovolená snů. O něčem takovém se mi dřív ani ve snu nezdálo. Na Zemi už není dost tak krásně opuštěných míst, snad někde na Sibiři, ale v Čechách?

Rozhodně jsem si nemohl stěžovat...

Problémem byla délka dne na Vušigdy.

Málo platné, jsme zvyklí na délku dne dvaceti hodin nebo čtyřiaadvaceti hodin, jenže Vušigdy se otáčela jen jednou za třicet hodin. Sešlo se to sice

po dvou zdejších dnech (neboli po třech dnech »našeho času«), ale dny se střídaly divně. Spali jsme ovšem v »dure«, kde jsme sklopili sedadla a zatáhli okna, abychom měli v »naší noci« potřebnou tmou, ale následující »den« vyšel zčásti do zdejší noci. Tady ještě víc vynikly plameny našeho ohniště - i na Zemi se u ohně nejlépe vysedává navečer a pak dlouho do noci.

Tohle byla obecně největší bolest tohoto světa. Ve městech bez oken to vůbec nevadilo, ale venku to přece jen představovalo handicap. A vadilo to prý i pozemským zvířatům. Kravíny a stáje pro zvířata musely být proto světlotěsné, aby se dala zvířatům nastavit »noc«, i když venku slunce praží naplno.

Obecně se to na Vušigdy řeší tak, že »venkovní pracoviště« mají kratší pracovní dobu. Že to obsadí více směn? Nevadí, to je naopak jen žádoucí. Jednak se zaměstná víc lidí, jednak dostávají zaměstnanci - obvykle ženy - víc času na odpočinek.

Takže i my jsme asi po čtrnácti dnech vyklidili tábořiště, uhasili a zametli ohniště, nasedli do »dure« a vyrazili na zpáteční cestu. Ale nemohu si pomoci, tahle dovolená byla nejlepší, jakou jsem kdy prožil.

Jenže se blížil čas probouzení pozemšťanů, u kterého bych měl podle dobrozdání zdejších lékařek být.

Krajané budou po vzbuzení potřebovat povzbuzení...

Nejprve se podle očekávání probudil nejmladší Karel. Ne protože byl první, ale u nejmladšího proběhly procesy rychleji. Po probuzení byl stejně mátožný jako já, ale snadno se uklidnil, když mě spatřil.

„Klídek, ještě chvílku lež, ostatní beztak ještě spí!“ oslovil jsem ho, když otevřel oči a udiveně zamžikal víčky.

„J-j-je m-mi t-t-tu ně-jak divně,“ vyrazil namáhavě.

„To je normálka, to přejde,“ uklidňoval jsem ho. „Znám to taky. Zhluboka dýchej, tak se rychleji vzpamatuješ, ale nesnaž se to lámat přes koleno. Vstaneš, až se na to budeš cítit dost silný.“

„Jako kdyby na mě ležel kámen!“ postěžoval si.

„Já vám to neřekl?“ podivil jsem se. „To je tím, že jsme na Vušigdy. Je tu o polovinu silnější úroveň gravitace, takže většinu přijaté energie spotřebuješ na vyšší výdaje při pohybu. Má to ale výhodu, tady se tolik netloustne.“

„O-ostatní spí?“ zeptal se.

„Spali jste všichni skoro dvacet dní,“ ujistil jsem ho. „Takže máš nejvyšší čas vstávat. Nemáš už hlad?“

„Jo, jako vlk,“ přikývl.

„Tak počkej, pomohu ti sednout,“ naklonil jsem se k němu. „Raxdinka ti už sem veze svačinku.“

„Ra-rax-dinka?“

„Jo, to je moje žena,“ řekl jsem. „Víš, já jsem se tu mezitím oženil. Až uvidíš zdejší holky, pochopíš, že to není marné.“

„Oženil - s mimozemšťankou?“ skoro nadskočil.

„Proč ne?“ pokrčil jsem rameny. „Když to jde... Vušigd'ané jsou s námi slučitelní. Až se tu trochu rozkoukáš, taky si dáš říct.“

„Ještě máš na sobě ten... skafandr?“ zeptal se mě.

„Tady? Není proč. Tady jsme teď doma, pamatuj si to.“

„Ale v hospodě jsi ukazoval, že bys měl být do modra, ne?“

„Však taky jsem, stejně jako ty,“ ujistil jsem ho. „Jenže tak jako jsme změnili barvu kůže, změnily se nám i oči. Ve výsledku se vidíme jako jsme se viděli na Zemi. A to je dobře.“

Pomohl jsem mu posadit se a spustit nohy na zem po straně lůžka. V té chvíli vešla dovnitř Raxdinka s pojízdným stolem, na kterém bylo několik mističek.

„Vítej na Vušigdy,“ oslovila Káju česky.

„To rozumím mimozemsky, nebo ona mluví česky?“ obrátil se na mě Kája.

„Raxdinka umí česky,“ ujistil jsem ho. „Ale mimozemštinu se naučíš rychle.“

„A tohle je mimozemské jídlo?“ chtěl ještě vědět.

„Jistě,“ přikývl jsem. „Ochutnej a můžeš to zhodnotit.“

Kája jídlo ochutnal opatrně, ale pak se na mě podíval se spokojeným výrazem.

„Není to špatné,“ pochvaloval si.

Kája přijal své probuzení dobře, ale se všemi to tak dobře nedopadlo. Paní Marie se po probuzení rozplakala, protože když otevřela oči, nespatriła svého muže, který se nakonec probral jako poslední. Paní Marie si vzala do hlavy, že už ho neuvidí a na mé utěšování nereagovala. Pořád opakovala „Vraťte mi mého Emila!“ a uklidnila se teprve když jsem ji dovezl k lůžku

jejího manžela, který se právě začínal na lůžku vrtět, než konečně otevřel oči.

Pak už to bylo víceméně v pořádku. Probuzení se najedli, nabrali sil a postupně vstávali. Vypadalo to dobře.

Konečně jsme je mohli všechny posadit k jednomu stolu, naše asistentky před chlapy postavily pultitry s nápojem, který se mi zdál nejvhodnější jako náhražka piva, k tomu velké rohlíky se zapečeným masem a ohlásil jsem start prvního kola seznamování s civilizací Vušigdy spojené s otázkami a odpověďmi.

Hned na začátek ale nastalo menší nedorozumění. Omluvil jsem se všem milovníkům piva, že nápoj, který mají před sebou, nikdy neviděl pozemský pivovar, takže je to jenom náhražka.

„Kdyby se nám sem podařilo přilákat nějakého sládka, mohli by mu tu zařídit pivovar. Zatím si musíme vystačit s tím, co tu mají. Věřte, že se aspoň snaží.“

Pivo byl zdejší hořký bylinkový nápoj, shodou okolností též světle žluté barvy, který na můj podnět trochu nasýtili bublinkami a podávali ve sklenicích, také pohotově vyrobených podle mého nákresu. Ale pravé pivo to samozřejmě nebylo a podle ošklíbání některých pozemšťanů jsem pochopil, že můj nápad neměl velký úspěch. Pít se to jistě dalo, ale k pivu to mělo hodně daleko.

„Poslyšte, hoši, nemáte někdo na Zemi známého, který by se vyznal ve vaření piva?“ oslovil jsem je.

Bohužel se nikdo nehlásil.

„Protože co si neuděláme sami, to mít nebudeme,“ varoval jsem je. „Zdejší lidé se mohou samou ochotou přetrhout, ale co neznají, v tom nám těžko pomohou!“

„Oni tu neznají pivo?“ třeštil na mě oči Vojta.

„Jak vidíš, neznají,“ přikývl jsem. „Nějaké obilí tu mají, ale chmel... leda bychom si přivezli ze Země sazeničky.“

„Tak je to v háji!“ konstatoval Franta.

„Aspoň holky že tu docela ujdou,“ vzdychl si Kája, když mu Nijjatejja podávala z pojízdného stolečku další plněný rohlík.

„Holky tu ujdou, ale tahle není volná,“ varoval jsem ho. „To je totiž moje manželka.“

„Moment!“ naježil se Kája. „Nelži! Tvoje je ta zrzka!“

„Ale on nelže!“ zastala se mě Nijjatejja. „Má nás přece dvě, mě a Raxdinku.“

Ted' se ale zarazili úplně všichni.

„Moment!“ opakoval Kája. „Bigamie je přece trestná!“

„Na Zemi,“ přikývl jsem. „Tady je jiný svět. To jsem vám neřikal? Na Vušigdy je taková převaha žen, že jich na jednoho chlapa připadá dvaadvacet, to by bez mnohoženství nefungovalo. Víte, že jsem ještě žádného místního chlapa ani okem nespatriil? Na Zemi je stejně mužů jako žen, tam je nemravnost zabrat si pro sebe víc než jednu, pak se totiž na někoho nedostane a to není fér. Tady se momentálně za nemravnost považuje mít trvale jen jednu, protože pak zůstane těch jednadvacet přebytečných na ocet, což pro změnu není fér tady. Do další svatby nebudou nutit jen Emila, ten je na ženění příliš starý. Vy mladší raději počítejte s tím, že i vám nabídnou více žen. Emila se to netýká už protože tady musí dát k dalším svatbám souhlas i dosavadní manželky. Marie má pozemské vychování, o jejím souhlasu opravdu silně pochybuji.“

„To si piš, nic takového podporovat nebudu!“ dodala Marie procítěně. „Ale to jsi nám měl říct ještě na Zemi, ne?“

„Víte všichni, jaký to byl fofr,“ drbal jsem se na hlavě. „Asi jsem toho zapomněl říct víc. Ale nikoho jsem nenutil, ani vlastní rodiče, když se mnou odmítli jít. Přesto si myslím, že nám tady bude líp než na Zemi. Je tu pokročilejší společnost, to je víc, než kdybyste se z horské samoty od ovcí přestěhovali do města.“

„Hlavně aby tu nebyli exekutoři!“ přál si procítěně Zdeněk.

„Ale co tady budeme dělat?“ zeptal se mě Ivan.

„Nebojte se, prácička se tu najde pro každého,“ ujišťoval jsem všechny. „Teda - až na penzisty, ti si tu budou prostě užívat života, není tu tolik starostí jako na Zemi. Řekl jsem, že tu máme připravovat místo pro evakuaci uprchlíků ze Země pro případ, že na Zemi nastane katastrofa. Fajn! Ale samozřejmě si tu musíme připravit půdu i pro sebe. My tu přece taky chceme žít!“

„Říkal jsi, že tady mají všechno...“ namítl zaraženě Kája.

„Ale ano, k životu tu všechno potřebné mají,“ nedal jsem se ovlivnit. „Jde vlastně o fajnovosti. Například pivo. To, co tu mají za pití, se neodvážím nazvat pivem. Dá se to pít, ale pivo to není. A to nejsem na pivo odborník ani znalec. Podle mě musíme na Zemi přesvědčit nějakého sládka,

aby to tu vzal do ruky odborně. Uvítáme také agronoma, kterému se podaří vypěstovat tu chmel.“

Agronom Ivan při těch slovech viditelně ožil.

„A tak to bude ve více věcech,“ pokračoval jsem. „Nemáte někdo příbuzné na Moravě? Přednostně ty, co umí pěstovat víno, nebo se vyznají v pálení slivovice. Jiná možnost je demokraticky odhlasovat, že alkohol je metla lidstva a že tady zkrátka pivo ani víno nechceme, o slivovici nemluvě. Kdo si pamatujete televizní seriál »Návštěvníci«? Tam si lidstvo budoucnosti odhlasovalo ukončení výroby piva, ale lidi dál pokoutně vyráběli jakési pivo z amarounů...“

„Amarouny?“ přidal se pan Emil. „Tak jsme na vojně říkali konzervovým denním dávkám, takzvaným »káděčkám«. To byla ale šlichta! Bez chuti a zápachu... jíst se to dalo, ale... opravdu jen z velkého hladu!“

„A vo-to-de, vážení!“ řekl jsem. „Co si neuděláme sami, to mít nebudeme! Budeme mít jen co tu mají Vušigd'ané. Neříkám, že je tady všechno humus jako amarouny. Ale pivo tu nemají.“

„S tím se musí něco udělat!“ souhlasil nadšeně Kája. „Ale kdo to bude zařizovat?“

„My!“ opáčil jsem. „Máme mezi námi agronoma. Když se trochu přeškolí, mohl by tady zavést pěstování chmele. Kdo mu chce pomáhat? Máme tu traktoristu. U chmele bude nezbytný, protože - jestli se nepletu - chmelnice vypadají jinak než běžně obdělávaná pole, takže pro ně tady nebudou mít stroje. Vušigd'ané nám vyrobí stroje, jaké dokážeme nakreslit - naštěstí je strojařina můj obor, já si na to troufnu. A tak to bude se vším.“

„A co máme dělat, když na Zemi známe někoho, kdo nám tu zatím chybí?“ zeptal se pan Emil.

„Buď nám o něm řeknete všechno co víte a já se tam půjdu po něm poohlédnout,“ řekl jsem, „nebo si sám natáhnete skafandr a půjdete ho na Zem zlanářit.“

„Skafandr... skafandr... to už pro mě nejni. Cožpak se na Zem nemůžu vrátit i bez toho... skafandru?“

„Bohužel ne,“ zavrtěl jsem hlavou. „Předělali nás na zdejší prostředí, které je pro lidi Země jedovaté. Ale tím pádem se pro nás stala jedovatou naše Země. Vracet se můžeme jen na pár dní, samozřejmě jen ve skafandrech, jinak to prostě nejde.“

„A to už se nemůžeme vrátit... natrvalo?“ zeptal se Kája.

„Jestli na Zemi vypukne atomová válka, bude otázka, jestli budeme mít vůbec kam se vracet,“ řekl jsem.

„Ale co když nevypukne?“ přerušil mně Kája.

„Pak můžeme představovat základ kolonizace světů s tímto druhem atmosféry,“ řekl jsem. „Země je už dneska katastrofálně přemnožená. V Čechách to snad tak zle nevypadá, ale podle mého mínění bude dobré být připraveni.“

„Takže budeme pionýři,“ přikývl pan Emil. „Nemyslím ty s rudými šátky, ale americké průzkumníky.“

„Nemyslím ani ty,“ řekl jsem. „Ti američtí chystali zkázu Indiánů. My nechceme představovat pro Vušigďany nebezpečí. Můžeme je nanejvýš obohatit o naše pivo. To jim snad neuškodí.“

„Jen aby!“ pochybovala paní Marie. „Víte přece, co udělala »ohnivá voda« s Indiány! S některými našinci to dokáže i pivo!“

„Zatím jsme tady bez ochmelků,“ řekl jsem. „Ty sem tahat nebudeme. Byli by tu jen na obtíž a pro ostudu.“

„Tak jak si to tedy představuješ?“ udeřil na mě přímo Ivan.

„Teď se tu musíme všichni - i já - pořádně rozhlédnout,“ řekl jsem. „Já jsem jen o pár dní před vámi, i když teď tady hraju machra. Porozhlédneme se po zdejší civilizaci, jak je tady co udělané, co tu můžeme očekávat a co ne... nechci vás svádět ke hříchu, ale nejvíc jsem se dozvěděl od zdejších děvčat, až jsem si nakonec dvě vzal - tady to není zločin, jako na Zemi, tady je to normální. Vlastně jich mám proti normálu ještě málo, ale nechci se zas vrhnout do všeho po hlavě, dvě mi zatím stačí. Raxdinka, to je ta zrzavá, je zdejší lékařka a Nijjatejja, ta černovláska, je astronomka. Obě umí vyprávět jedna báseň a myslím si, že pod jejich vedením poznávám zdejší civilizaci nejrychleji.“

„Tomu se nedivím,“ řekla paní Marie trochu nakysle. „Jistě to bylo velice příjemné seznamování, nebo se mýlím?“

„Nemýlíte,“ usmál jsem se na ni. „Kromě jiného mě tu obě zaučují do tajů zdejšího manželství. Proč ne? Ale seznámily mě s chovateli, či spíš s chovatelkami dobytka a s jejich pojízdnými kravíny, podnikli jsme společný výlet do zdejší přírody, dozvěděl jsem se i místní speciality z astronomie... Omrkněte zdejší holky třeba v jídelně, beztak tam budou po vás koukat... Nemusíte mít hned dvě nebo tři, jde to i s jednou...“

„Říkal jsi, že je to s jednou nemravné!“ vyčetl mi Kája.

„Nějakou dobu to nevádí,“ řekl jsem. „Než se poznáte... to by s dvaceti najednou šlo asi těžko. Jenže pak se dozvíte, že první manželka má za povinnost vybrat svému muži druhou... nevěřil jsem tomu, ale je to tak. Jistěže ji nepřivede bez vašeho souhlasu, vždycky můžete takovou nabídku odmítnout, ale - proč? Opakuji, tady je to normální a má to dobré důvody!“

„To abych tady měla dvacet snach?“ zděsila se paní Marie.

„To snesete,“ utěšoval jsem ji. „Představte si, že by váš syn měl dvacet tchyní!“

„No jo!“ chytil se toho Kája. „Říká se, že nejstrašnější trest za bigamii jsou dvě tchyně! »O třinácti tchyních5« je pak přímo pohádkový horror!“

„Tady to není tak hrozné,“ ujistil jsem všechny.

Předběžně jsme se dohodli vyslat na Zem naše vyslance, aby tam pátrali především dvěma směry. Jednak se měli podívat po chmelu, za druhé najít nějakého schopného sládka, schopného na Vušigdy zavést výrobu pořádného piva. Nemusel by přijít od některé světoznámé značky, postačilo by, aby dokázal uvařit pivo. Poskytneme mu podporu, jakou jsou schopni dát jedině nadšenci.

Pro dnešek jsme měli ještě zajistit ubytování, ale mezitím se po městě Risipeja rozneslo, že jsou tu noví muži ze Země, takže se do toho vložily městské radní - pochopitelně samé ženy, jako kdyby tu nikde žádní chlapi nebyli. Vyklidily pro nás celou jednu uličku, ze které odstěhovaly dosavadní nájemnice - uvolnily nám byty údajně velice ochotně, snad jen s podmínkou, aby nedostaly náhradní ubytování příliš daleko... Každý chlap do začátku dostal pětipokojový byt - až jsem se zarazil nad tím přepychem, zřejmě paní radní už předem počítaly s tím, že nezůstanou sami.

A samozřejmě společná návštěva jídelny, kde nás dívky ze všech stran jak se patří okukovaly.

Největší rozhodnost tam projevíly Raxdinka s Nijjatejjou. Když viděly, že se pozemšťané k Vušigd'ankám moc nemají, daly hlavy dohromady a pak prostě kývly prstem a každému chlapovi přidělily jednu z těch nejbližších děvčat.

„Nechte si nalít do hlavy češtinu,“ pobídly je. „Ukážete jim, co budou potřebovat ve vztahu k libijantlu.“

Raxdinka pak všem postupně dala telepatii - to bylo ono vložení hlavy do svěráku, aby mohly proběhnout strojové úpravy mozku, ten svěrák byl

nutný jen poprvé, příště už si to libijantl zařídí zafixováním hlavy sám, ale v této chvíli ještě nebylo čím zajistit jeho spojení a fixaci...

„Teď vás asistentky provedou po nejbližším okolí, abyste se tu trochu zorientovali,“ oznámila na závěr. „U večere se sejdeme opět tady a dostanete příležitost postěžovat si na nedostatky, které se při tom projeví a kterých si všimnete. A teď se rozejdeme, přeji všem příjemné odpoledne a večer.“

No nazdar, pomyslel jsem si. A umínil jsem si nedivit se, kdybychom se u večere sešli všichni ženatí...

Tady to jde velice snadno...

Pivní starosti

Mé obavy, že se u večere sejdem všichni ženatí, se naštěstí nenaplnily. A nejvíc stížností neměli pozemšťané, ale jejich zdejší asistentky. Stěžovaly si na chladnou povahu našich chlapů. Asi o nich měly přehnané očekávání.

„Tomu se nedivte,“ snažil jsem je uklidnit. „Chlapi by si asi raději vybírali sami a ne si nechat přidělit učitelky od Raxdinky. Ale nejsme tu na seznamovacím večírku, vaše úloha je naučit je, co budou potřebovat. Vaši učedníci jsou z jiného světa, chybí jim základní znalosti. Telepatii dostali až dnes, zatímco vy ji ovládáte už od věku batolat.“

„Uděláme to takto,“ rozhodla rázně Raxdinka. „Všechny si přesedněte vlevo o jedno místo, až k vašemu sousedovi. Vyměníte se a zkusíme to znovu. Můžete se přeskupovat podle libosti, až se vystřídáte u všech. A pak si chlapi vyberou, která se jim zdála jako učitelka nejlepší. Začnou od nejstaršího, na nejmladšího zbude ta poslední. Uvidíme, jak si povedete! Na noc se ale každá vrátíte do svého bytu, tady se zase uvidíme ráno. Jasně?“

No, podle mého mínění to bylo dost odvážné, ale proč ne? Zatím přece o nic nejde. Uvidíme!

Dohodli jsme se řešit otázku vyslance na Zem a jeho úkolu až u snídaně - a pak už se zábava nesla jako příbojové vlny tam a sem, občas do toho nějaký postřeh přihodily asistentky, zkrátka večer ubíhal jak se patří. Ani nám nevadil kruh čumilů kolem našeho stolu - v tomto případě čumilů ženského rodu, ani nevím, jak se to řekne česky. Vušigd'ansky je to »šoferchy«.

Pak jsme se zvedli a vydali uložit se ke spánku. Raxdinka ale trvala na tom, že všichni neženatí pozemšťané musí spát sami. Nebudou na Vušigdy zatahovat nepřípustné praktiky nezávazného sexu bez zodpovědnosti.

Ostatní Vušigd'anky na ni hleděly nepřátelsky, jenže to, co prosazovala, vyžadovaly i městské radní. Jinými slovy, jenže se stejným významem. Možná za tím byly pradávne zkušenosti ze starověku Země, možná nejnovější informace získané z pozemské televize, převážně z Amerických filmů poslední doby.

Kupodivu jsem s tím souhlasil.

Bez zodpovědnosti to nepůjde.

Ráno jsme se konečně dohodli. Skafandr si oblékne Ivan, je přece agronom a má kontakty na spolužáky. Přinejmenším jeden z nich je zaměstnaný ve chmelové oblasti, takže by mohl vyřešit otázku chmele. A navíc měl nějakou dobrou asistentku, protože ovládal nejvíc příkazů *libijantlu* a naučila ho dokonce používat antigravitační opasek »sévid«. Uměl na něm nejen létat, ale uměl nastavit několik »sévidů« do formace, takže by nám mohl přivést několik dalších krajanů, kdyby se mu podařilo přesvědčit je, aby do toho šli s námi.

Doprovodil jsem ho až na Zem, ale zůstal jsem v »doupěti«, kde byla atmosféra jako na Vušigdy. Zatímco Raxdinka dávala Ivanovi poslední rady, mě posadila ke skleněné kouli, abych bedlivě sledoval, jak si náš vyslanec na Zemi počíná. Skleněná koule byla vlastně projektor, vytvářela plastické obrazy jen tak ve vzduchu, takže jsme viděli i slyšeli, jak bude jednat.

Vybrali jsme si velice vhodný okamžik. Na Vušigdy jsme se úplně rozešli s pozemským časem - měli jsme v čase pořádný guláš. Žádný div, zkuste se přizpůsobit čtyřiaadvaceti hodinovým pozemským dnům, když den na Vušigdy trvá třicet hodin, ale den Vušigd'anů jen dvacet! Aniž bychom se o to snažili, strefili jsme se do pěti hodin ráno, kdy v Čechách většina lidí ještě spí, takže se nikdo nebude podívat létající postavě, která přelétá nízkým letem směrem do známé chmelové oblasti ve Středních Čechách.

Ivan do cíle doletěl ještě příliš brzy, ale využil toho, aby se prošel po vesnici a tesklivě si zavzpomínal na dobu své poslední návštěvy. Hele - tady byl dům! A je tu jen hromada rozpadlých cihel! Tady byl plácek, kde si dříve hrály děti, teď je to ohrazené plotem, někdo plácek zprivatizoval a děti vyhnal... i ta vesnice se s časem mění...

Když zpozoroval, že se v kamarádově domku rozsvítilo, šel zazvonit na zvonek. Kamarád ho hned bouřlivě přivítal, pozval do domu a vypadalo to, že je to všechno na dobré cestě...

Pochopitelně mě nejvíc zajímal výsledek jejich jednání, ale ti dva si museli nejprve připomenout všechny společné zážitky ze školy i z různých čundrů, což byla generální zatěžkávací zkouška mé trpělivosti. A navíc musel Ivan odmítat společné »to se musí zapít«, což naštěstí skončilo, když odhodil masku a prohlásil se za mimozemšťana. Pak následovaly střídavé okamžiky strachu, vyjevení a nedůvěry, ukončené požadavkem na důkaz, načež Ivan předvedl a hlavně odbarvil skafandr.

To všechno už jsem znal, tím vším jsem prošel a není to zas až tak dávno, Ivan to jen po mně zopakoval, musel jsem ale chtít nechtít uznat, odkoukané to měl ode mne dobře. Ivanův kamarád to také jakž takž přežil, ale když došlo na lámání chleba, neboli k pozvání na Vušigdy, Ivan poprvé narazil. Zato pořádně.

„Poslyš, Ivane, s tím jsi měl přijít před dvěma roky,“ vzdychl si jeho kamarád. „Dneska to nepřipadá v úvahu. Mezitím jsem se totiž oženil, máme malého kluka a neříkej, že byste nás tam vzali všechny tři najednou. A i kdyby, Vlastička bude určitě proti. Pak tu mám rodiče, dva bratry s jejich rodinami...“

„Podívej, Pepku, mimozemšťané nás varovali, že náš svět je na pokraji atomové války. My se to tam snažíme připravit pro přijetí pár tisíc uprchlíků, které chtějí mimozemšťané zachránit, abysme nevyhynuli úplně. Zůstat na Zemi, až to začne bouchat, to bude fakt o hubu...“

„Sejčkuješ!“ namítl kamarád Pepek.

„Mimozemšťané ve vesmíru objevili světy, kde už k takové atomové válce došlo,“ nezastavil Ivana. „Seběhlo se to prý strašně dávno, mezitím tam úroveň radiace klesla, ale nepřežila to tenkrát ani myš. Až to začne na Zemi, nastane příšerný zmatek a nikdo ti nezaručí, že se tam dostaneš.“

„Nezdá se mi, že by to mělo nastat,“ namítl sebejistě Pepek. „Velmoci si na nic takového netroufnou. Zahájit atomovou válku může jen naprosto vygumovaný idiot!“

„To říkám taky,“ odvětil Ivan. „Zkus ale odhadnout, kolik takových vygumovaných idiotů je v Americe a kolik v Rusku?“

Ale to už jsem cítil, že Ivan úspěšný nebude. Naštěstí to asi také včas pochopil a přestal naléhat. Místo toho zavedl řeč na naše pivní problémy.

„Sládka žádného neznám,“ řekl Pepek. „Teda - znám, ale ne takového, který by s vámi šel. Sládci jsou dnes v Čechách vážení, kdo by vyměnil zdejší jistotu za vaše problémy? Mohl bych vám trochu vypomoci s chmelem. My ho totiž pěstujeme ve velkém. Ale to musíš přijít zjara, až budeme mít nějaké sazenice. Co bys chtěl teď na podzim?“

Nicméně tohle už se dalo považovat za úspěch a Ivan to tak chápal stejně jako já. Ještě se sice bavili dál, aby toho probrali co nejvíc (kdoví kdy se opět setkají) a Ivan se začal chystat na návrat do našeho »doupěte«.

Neodpustil si jen ukázkou antigravitačního opasku »sévidu«, aby kamaráda přece jen trochu navnadil.

Pak ale vzletěl a nízkým letem zamířil k nám.

Už jsme na něho čekali.

Výhodou Vušigdy byl skoro nulový sklon osy otáčení ke slunci. Znamenalo to, že zde nejsou roční doby a vegetační klid. Ale na Zemi to neplatí a s tím jsme museli počítat.

Nevadí. Sazenice budou na jaře, hned je tady vyzkoušíme.

Zpráva o slíbeném chmelu vyvolala velké nadšení v řadách krajanského spolku Čechů na Vušigdy. Nikomu nevadilo, že Ivan nerozšířil naše řady o žádného dalšího dobrovolníka. Když bude chmel, bude pivo, i kdyby na správný postup měli přijít metodou pokus - omyl. Vždyť přece vědí to nejdůležitější - znají cíl, dobře si přece pamatují, jak má výsledný produkt vypadat!

Ivan se proto rozhodl navázat spojení s místními agronomy, nechat se seznámit se zdejšími odlišnostmi a případně posoudit kvalitu zdejšího ječmene - nebo co to vlastně tady pěstují. Kdyby to nevyhovovalo, dovézt ze Země ječmen na zasetí nebude takový problém, jako u chmele. A kdoví, možná i toho sládka najdeme.

Jako kdyby to byl povel pro všechny ostatní, aby se tady na Vušigdy podívali po nějaké prácičce, jaká by jim vyhovovala.

Já jsem se rozhodl podívat se za zdejšími konstruktéry nebo přesněji konstruktérkami. Měl bych se tu uplatnit ještě dříve než dojde na začátek pivovarnictví, abych získal trochu cvik se zdejší metodikou tvorby výkresů. Raxdinka mi nějaké najde. Ta holka má přehled, který jí mohu zatím jen tiše závidět.

Ale mezitím se půjdeme s Nijjatejjou podívat na očekávané polární záře po celé Vušigdy. Pozvu i všechny krajany, nebude se to jen tak opakovat, ať si to také užijí...

Jen mě napadlo, že nečekanými meteory a také nádhernou podívanou začínal i »Den Trifidů«...

Ale tam si za to mohli lidé sami...

Na nejbližší společné večeři mě Ivan požádal o rozhovor mezi čtyřma očima. Proč ne? I když jsem mu hned řekl, že stejné soukromí k rozhovoru nám poskytuje směřovaná telepatie, kterou nemůže nikdo cizí odposlechnout ani omylem. Ivan však namítl, že si ještě není moc jistý směřováním, takže jsem mu vyhověl.

„Ty, Honzo, jak se tady dá požádat holka o ruku?“ vybafl na mě hned naostro.

„Jednoduše,“ ujistil jsem ho. „Pozveš ji trochu slavnostním tónem do svého bytu přes noc. Jakmile s tebou stráví noc v bytě, bude se považovat za tvou legitimní manželku. Ale pozor, když totéž uděláš s další, budeš ženatý s oběma. Bez ohledu na to, jestli mezi vámi k něčemu dojde nebo ne - rozhodující je už to pozvání přes noc. Ty sis nějakou našel?“

„No... skoro...“ trochu se ošival. „Měl jsi pravdu, zdejší baby jsou klasa. A Ryscuko je z oboru, jen jsem valil oči, kolik toho zná. Tvrдила, že nám na to pivo opatří pravý ječmen, stejný jako na Zemi, ale vypěstovaný tady - kdysi sem přetahali spoustu kulturních plodin a proč nepoužít, co za nás někdo dávno vyřešil? Ryscuko je chytrá, vzdělaná, příjemná mladá dáma a myslím, že jí taková nabídka nebude proti mysli.“

„Jestli není vdaná, tak určitě,“ přikývl jsem. „Neříkal jsem vám, že tu je přebuchtíno? A že zdejší buchty budou extra třída? Jestli si myslíš, že s ní vydržíš, vezmi si ji.“

„Možná bys to měl nadhodit při nejbližší společné večeři,“ řekl Ivan. „Myslím, že nebudu sám, koho to bude zajímat.“

„Dobře, dám to jako téma nejbližší diskuse,“ přikývl jsem.

„Ale o mně se radši ještě nezmiňuj,“ požádal mě. „Jde mi o naše, ty jsem na to ještě nepřipravil...“

„Jenže když si některou vezmeš, počítej s tím, že se k tobě okamžitě nastěhuje,“ připomněl jsem mu. „Tady není ve zvyku tajit to před rodiči. Už protože tady do toho rodiče nemluví, to je čistě vaše věc.“

„A jak jsi to udělal, že máš dvě?“

„Totéž,“ řekl jsem mu ochotně, „jenže s dalšími svatbami musí souhlasit všichni. Dosavadní manželky i ty. A pozor, tady je takový zvyk, že první manželka považuje za svou povinnost najít svému muži druhou ženu. Tak mi Raxdinka dohodila Nijjatejju. Obě jsou fajn, nemám důvod ke stížnostem. Počet žen je omezený podle planetárního poměru žen k mužům na dvaadvacet žen na jednoho muže, naštěstí to není povinné, úplně by mi stačily dvě.“

„Tady se nekonají svatby oficiálně?“

„Ne, tohle stačí,“ ujistil jsem ho.

„Tak ti díky a já jdu za Ryscukou...“

„Hodně štěstí!“ popřál jsem mu.

Udělal jsem ještě ten večer diskusní kroužek, pojednávající o zdejším rodinném systému a výsledek se dostavil.

Jak jsem očekával, do týdne jsme byli ženatí všichni. Kája stihl dokonce svatby dvě. Vzal si dvě sestry - velice si podobná jednovaječná dvojčata. Omlouval to tím, že by nepoznal, kdyby druhá občas zaskočila za svou sestru. Když jsou jeho obě, bude to legální a nebude to nikomu vadit.

Takže se tu neoženil jen pan Emil, neboť byl ženatý už na Zemi. Starší pár už se na změnu životních zvyklostí necítil, ale jak jsem čekal, nikdo jim nic nevyčítal. Ani pan Emil, ani jeho paní Marie se však nespokojili s postavením penzistů, které jim tu Vušigďané uznali. Oba si prohlédli zdejší živočišnou výrobu, aby si ji mohli porovnat se stavem na Zemi, nechali si všechno ukázat a pak si to sami vyzkoušeli. Když zjistili, jak to zde chodí, nechali se zapsat do party chovatelů, obsluhujících jeden kravín. Dělali to už na Zemi, ale tady to bylo podle nich snadnější. A možná se na tom podepsalo i to, že se tu po počátečních potížích se zvýšenou gravitací brzy cítili zdravější a čilejší než na Zemi.

Bylo to nejen možné, ale vlastně přirozené. Při předělávání na změněné životní principy zahynuly mikroorganismy i parazité, které hostíme často trvale po celé dlouhé roky. Že na to lidské tělo reaguje zvýšenou čilostí? Proč ne?

A všichni jsme se brzy seznámili s příbuznými obory, jaké jsme měli na Zemi. Člověku to prostě nedá, ale aby mohl srovnat zdánlivě nesrovnatelné, musí o obou něco vědět. Nestačí povrchní seznámení. Proto jsme každý absolvovali nějaký ten rychlokurs strojového učení. Říkám »rychlokurs«, ale rozsah tak vstřebaných vědomostí odpovídal inženýrskému studiu na Zemi.

Přitom jsme se však setkali i s odvrácenou stránkou tohoto vysoce efektivního a moderního vyučování.

Nesmí se to totiž přehánět. Na Zemi nejsou výjimeční lidé, kteří vystudovali dvě i tři univerzity. Když dostali tu příležitost - proč ne. I když tím nejspíš zabrali místo a někdo jiný kvůli nim nemohl vystudovat, protože se na školu nedostal, i když si tím sami dobrovolně zkrátili dobu, kdy budou moci vědomostí účelně využívat. Já to samozřejmě omlouvám u nesmyslných oborů, jako jsou »gender studia«. Absolvent toho nesmyslu je v životě beztak k ničemu a když svým studiem vytěsňuje jiného »nadšence«, je to jen dobře, bude jich aspoň méně. A čím kratší úsek života

mu zbude pro uplatnění, tím méně škody těmi pseudovědami za svůj zbytečný život napáchá.

Neočekávaná snadnost strojového učení by nás mohla svést ke snaze poznat toho co nejvíc. Ale ouha! Na to nás upozornil sám program strojového učení. Lidská paměť není nekonečná, to je snad pochopitelné. Ale poznatků, schopných nalít do hlavy je ve světě tolik, že se do jedné lidské hlavy prostě nevejdou. Snad šlo kdysi dávno, dokud toho lidstvo vědělo jen málo. Říká se, že poslední, kdo znal všechno vědění lidstva, byl Leonardo da Vinci a možná i Jára da Cimrman. Jenže od té doby se věda explozivně rozrostla i na Zemi, natož na Vušigdy.

Profesor matematiky nám na fakultě říkal nekompromisně: vyberte si - buď znát »nic o všem«, nebo »všechno o ničem«. Když to přeložím do srozumitelné češtiny: buď budete tak široce zaměřeni, že budete znát o všem něco, ale o ničem ne dostatečně podrobně, nebo se specializujete na úzký obor, o kterém budete vědět skoro všechno, ale o ostatních oborech nebudete znát vůbec nic. Ti první, se širokým záběrem, se uplatní spíš jako manažeři, ale sami nikdy nic neobjeví, specialisté se ve svém oboru stanou experty, což jim umožní pátrat dál, objevovat a vynalézat, ale ve všech ostatních oborech budou nepoužitelní.

Zdejší strojové učení má tedy limity. Každý může získat »základní vzdělání«, což je ono »nic o všem«, k tomu si přibrat jeden úzký obor, o kterém se dozví »všechno«, ale každému pak zbývá už jen malá rezerva, potřebná pro vlastní rozvoj, výzkum a vynalézání, nanejvýš ještě pro menší speciality, jako je možnost zvládnout některý neznámý jazyk. Ale ani těch jazyků se do hlavy nevejde nekonečně mnoho. Dva až tři se snesou, víc ne. Jedině profesionální překladatelé obsáhnou třeba i dvě stě jazyků, jenže pak už nejsou schopní zvládnout nic jiného.

Proto jsem zaváhal, co si vyberu. Ze Země jsem si přinesl vysokoškolské vědomosti, které jsou tady nedostatečné. Mohu si vybrat stejný obor a jen doplnit, co ještě nevím? Nebylo by lepší vrhnout se na něco úplně jiného?

Zatím jsem to odkládal.

Ještě není všem dnům konec.

Nechal jsem si »nalít do hlavy« jen jednu drobnůstku. Byla to práce s konstruktérským programem »Gjylchán«, umožňujícím vytvářet podklady pro automatizovanou výrobu, které na Vušigdy nahradily konstrukční

výkresy, tento domluvený prostředek mezi inženýrem konstruktérem a kvalifikovaným mistrem průmyslové výroby. Na Vušigdy nevytvářeli strojírenské výrobky dělníci za pomoci jednoduchých nástrojů a strojů, tady bylo nutné zadat automatické továrně program, umožňující automatům vyrábět zadané výrobky bez lidského dohledu. Kvalifikovaného mistra tu nahrazovaly početné záhyby programu a knihovny konstrukčních celků, osvobozující konstruktéra od opakovaného zadávání příliš elementárních pravidel. Není zde nutné zadávat parametry závitů každého šroubu, tvary ozubených kol a tranzistorových bloků, zastupujících naše pozemské desky plošných spojů.

Začal jsem tedy navrhovat součásti pivovaru pod ideovým vedením triumvirátu Ivan, Vojta a Franta. Byla to nevděčná práce, neboť triumvirát mě vedl velice tápavě. Ivan s Frantou měli aspoň jakési představy, jak má pivovar vypadat, ale občas se nade mnou vášnivě přeli a navrhovali i protichůdná řešení problému. Chyběl nám zkrátka kvalifikovaný sládek, aby to vzal pevně do rukou.

Nakonec jsem se jim vzepřel.

„Klucí, nebylo by lepší, kdybyste se oba sebrali, navlékli se do skafandrů a šli na Zem sehnat toho sládka?“ navrhl jsem jim.

Odpověděli mi, že to chtějí spojit se získáním chmelových sazeniček, což nastane nejdříve na jaře.

„Mně to nevadí,“ pokrčil jsem rameny. „Já se přitom cvičím zvládat program »Gjylchán« neboli »Konstruktér«. Až začneme zadávat výrobu doopravdy místo posuzování 3D-modelů, budou se na nás zdejší odborníci dívat kriticky a nechci, aby to skončilo obrovským trapasem.“

„To už tu snad budeme mít toho sládka,“ vzdychl si Ivan.

„Jak myslíš,“ odvětil jsem. „Já pivař nejsem, mně by pivo ani tak moc nechybělo.“

„Proč se v té věci vůbec angažuješ?“ podíval se na mě zle.

„Kvůli vám,“ utřel jsem ho.

Večer toho dne jsem se dočkal dalšího překvapení, tentokrát od Raxdinky.

„Musím předat funkci »hlavní manželky« Nijjatejji,“ řekla trochu provinile. „Protože jsem v tom.“

„Cože?“ podíval jsem se na ni překvapeně. „Vážně?“

„Bez pochyb,“ přikývla.

„Takže budeme mít mimčo? Ale to je přece báječné!“ roztál jsem. „Jak dlouho to víš?“

„Ode dneška,“ řekla tiše. „Nezlobíš se?“

„A proč?“ opáčil jsem. „Bylo by sice lepší, kdybychom se pro to rozhodli uvědoměle, ale když už je na cestě, zlobit se kvůli tomu nebudeme.“

„Jenže to je - alespoň tady u nás - konec se sexem,“ řekla opatrně. „Obvykle nejen do narození děcka, ale ještě aspoň čtvrt roku potom.“

„To na Zemi taky uznáváme,“ přikývl jsem. „Nebereme to asi tak přísně, u nás se respektuje jenom šestinedělí, ale někdy je nutné prodloužit to i víc.“

„Najdu ti za sebe náhradu!“ nabídla se.

„Nic nehledej!“ zarazil jsem ji. „Nijjatejju jsi jako náhradu za sebe už našla, víc ti snad ani nepřísluší. Ví o tom aspoň?“

„Víš,“ špitla Raxdinka.

„Takže jsem poslední, kdo se o takové záležitosti dozvídá, co?“ udělal jsem uraženého. „Přitom bych měl být první!“

„Chceš to vědět vždycky první?“

„No - první to ví vždycky budoucí matka,“ ustoupil jsem. „Druhý to ví lékař nebo lékařka, která to zjistí. Ale jako třetí by měl být otec, má na tom snad také nějakou vinu!“

„Vinu?“ podívala se na mě udiveně.

„Na mimino snad musí být dva!“ usmál jsem se.

„To ano, ale proč vinu?“

„Protože jsme se pro to nerozhodli předem a spolu,“ řekl jsem. „To jsme ale měli. Nevadí, budeme se těšit úplně stejně.“

„Oba?“ zeptala se mě.

„To se ví, že oba!“ popadl jsem ji do náruče, i když trochu opatrněji než jindy...

Náraz hvězdné vlny

Nijjatejja se svou partačkou rozložily své přístroje na střeše města Risipeja. My ostatní jsme jim mohli pomáhat jen okrajově, nejvíce jako přidavači potřebného materiálu. Moc práce na nás nezbylo, Nijjatejja své přístroje přivezla na elektrickém pásovém vozíčku, který hladce vyjel i po schodech a jeho akumulátor krmil přístroje energií. Těšili jsme se všichni na jedinečnou podívanou.

Litoval jsem, že s námi nebude Raxdinka. Ale Rada města vzala doporučení astronomů vážně a skupinám ohrožených, mezi něž se teď Raxdinka počítala, zakázala pobyt nejen mimo město, ale i v povrchových oblastech města, vzdálených méně než deset stěn od okraje. Parta městských »údržbářů« tyto oblasti pro jistotu na podlahách označila červenými čarami s červeným šrafováním ve směru do nebezpečné oblasti.

Astronomové vycházeli ze zkušeností kosmonautů, jejichž hvězdná loď čelem hvězdné vlny prolétla při cestě na Balhol. Ti potvrdili, že to při průletu lodí pořádně zamávalo. Nezdálo se jim to katastrofické, ale neprošlo to úplně hladce.

„Může tam být ledacos,“ pokrčila rameny Nijjatejja. „Bud' skutečná síla podobná gravitační, nebo - ještě pravděpodobněji - něco elektromagnetického. Nesmíme zapomínat, že to otřáslo sto šedesáti tisíci tunami hvězdné lodě. Může v tom být gama záření, ani to se nedá vyloučit.“

„Gama záření?“ zpozorněl jsem. „To by bylo nebezpečné. Myslel jsem, že gama záření, tedy v podstatě světlo, přiletělo dřív než tenhle oblak hmotných částic?“

„Ten oblak hmotných částic prostupují elektromagnetické víry,“ ujišťovala nás Nijjatejja. „Přitom mohou částice vytvářet dodatečné gama záření. Přední okraj vlny neustále prudce rotuje. Čelo je tvořené malými rotujícími tyčemi, které drží pohromadě magnetické síly. Je to v podstatě letící urychlovač.“

„No právě!“ řekl jsem. „Nemůže to být pro nás nebezpečné, až to vpadne do atmosféry Vušigdy?“

„Naše hvězdná loď krátce po průchodu čelem vlny přistála na planetě Balhol, kde měla jedinečnou příležitost ke zkoumání následků vlivu vlny na planetu a na její život. Neobjevila tam prakticky nic, co by potvrdilo katastrofické očekávání,“ poskytla nám Nijjatejja další důležité informace.

Mohli jsme tedy očekávat gigantické kosmické divadlo bez velkých obav. Přesto jsme se usadili zhruba uprostřed střechy poblíž schodiště, které by nám umožnilo ústup v případě, že by se to »divadlo« ukázalo jako nepříjemné.

Vušigd'anští astronomové měli počátek »divadla« spočtený na vteřinu přesně, ovšem jen za předpokladu, že čelo vlny bude postupovat stejně jako dosud.

„Mohlo by to ovlivnit i magnetické pole zdejšího slunce i samotné planety Vušigdy,“ ponechávala si Nijjatejja zadní vrátka u této předpovědi. „Je otázka, zda se čelo vlny působením těchto vlivů zpozdí nebo urychlí. To jsou všechno neznámé parametry. Mohou mít ale poměrně malý vliv. Odhadujeme to plus minus půl minuty, to je rozptyl při těchto měřítkách nepatrný.“

„Pozorujete to i z družic?“ zeptal jsem se zvědavě.

„Pozorujeme, ale vedeme tam jen automatická pozorování,“ řekla Nijjatejja. „Není to zase tak nevinné. Otřáslo to sto šedesáti tisíci tunami hvězdné lodi a nedá se vyloučit, že to lehké družice, nechráněné ani atmosférou, ani magnetosférou Vušigdy, prostě smete. Posádka by byla v nebezpečí života. Družice si případně obnovíme, ale životy lidí na nich raději neriskujeme.“

„A co my tady na střeše?“ zajímalo mě. „Nejsme ještě lehčí než ty »lehké družice«?“

„Jsme, ale nad námi je dvě stě kilometrů husté atmosféry,“ uklidňovala mě Nijjatejja. „Ta bude působit jako polštář...“

Sotva to však dořekla, »divadlo« začalo.

A vůbec nebylo nevinné, jak astronomové předpokládali.

Obloha náhle vzplála zelenou září, všude kolem bylo jasno, jak jsem tady ještě nikdy nezažil. Současně se ozvala ohlušující exploze, takže jsem od té chvíle nic neslyšel. Mraky nad námi se v jediném okamžiku vypařily a z čistého nebe sjelo současně snad tisíc blesků. Některé udeřily do země, ale jiné i do staveb města. Dva sjely v naší blízkosti, naštěstí stříška nad vrcholem schodiště byla vyšší než my, takže oba blesky udeřily do ní. Materiál stříšky takovou zkoušku nevydržel, do všech stran se rozstříkla sprška skleněných střepů. Náraz nás všechny odhodil a povalil, měl jsem pocit, že mě převálcovalo několik pneumatik.

„Tricagirca!“ zaklela některá z našich pomocnic.

V prvním okamžiku jsem si oddychl, že zase slyším, jenže v téže chvíli jsem si uvědomil, že to byla všesměrová telepatie.

Obloha stejně rychle, jak se rozsvítila, zase zhasla, mraky se opět spojily a po předchozím světle byla tma ještě temnější.

Pomaloučku jsem se zvedl. Sesypalo se ze mne pár skleněných kostiček z roztráštěné stříšky nad schody, ale neslyšel jsem žádný cinkot střepů. Znamená to, že ohlušení ještě neodeznělo.

„Páni, to byla řacha!“ zvedala se stranou další asistentka.

To už se zvedali všichni. Nějak jsem tomu nemohl uvěřit. Že by se celé »divadlo« omezilo na jednu, i když hroznou řachu? Také jsem se zvedl, jak se říká »přepečítal si kosti« a po zjištění, že jsem si asi žádnou nezlomil, jsem se obrátil na Nijjatejju.

„To jsem vážně zvědavý, co tvoje přístroje zaznamenaly!“

Nijjatejja už se k nim obracela i bez mé připomínky. Jenže se začala kabonit čím dál tím víc. Přístroje se ani nepohnuly, stále ležely na vozíčku, žádný nespádl, ale na první pohled bylo vidět, že si hrají na mrtvého brouka. Na telepatické povely nereagovaly.

„Koukám, něco se poškodilo,“ řekla po chvíli. „Prostě se nehlásí... musím prozkoumat úložiště dat, co se tam zapsalo a co už asi ne... Zdá se, že ta vlna proběhla, víc toho nebude.“

Chvíli jako kdyby lovila nějakou telepatii, pak to vzdala.

„A ani vozíček se nedá zapnout...“ posteskla si.

„Pomozte mi, prosím, odnést přístroje do laboratoře, tady nic nezjistíme...“ obrátila se na své asistentky.

Rozdělili jsme si tedy ty těžké krabice a obrátili jsme se ke schodům. Skleněná střecha byla rozbitá na cimpr campr, ale dveře na střechu byly celé.

Jenže - nešly otevřít. Na telepatické povely nereagovaly.

„Asi to poškodilo elektroniku dveří,“ pokrčil jsem rameny. „Počkejte tu, přelezte rozbitou střechou na druhou stranu a zkusím ty dveře otevřít zezadu,“ navrhl jsem.

Nikdo neměl lepší nápad, takže jsem složil na zem bednu, kterou jsem měl v ruce, vyskočil na zábradlí a pokusil jsem se vyhoupnout se na rozbitou střechu. Vybral jsem si místo, kde byla skleněná střecha nejnižší, jenže právě pod tím místem byly schody nejhlubší, takže jsem musel přebalancovat po úzké zdi až k těm neposlušným dveřím a tam seskočit. Bylo to riskantní, seskočit ve zdejší zvýšené gravitaci na schody, ale vyšlo

mi to, neztratil jsem ani rovnováhu, takže jsem krátce poté zkoušel telepaticky oslovit dveře z druhé strany.

Ukázalo se, že marně. Dveře mě z druhé strany neposlechly.

„Jen ztrácíš čas,“ napomenula mě Nijjatejja. „Každé dveře mají jen jedno telepatické otevírání, které účinkuje z obou stran. Ale zevnitř bys mohl najít panel ručního ovládání. Měla by to být taková nevelká krytka ve stěně vedle dveří, pod ní by měla být dvě tlačítka: »zavřít« a »otevřít«. Na některých dveřích by mělo jedno z nich svítit. Pak stiskni to svítící.“

Dobrá rada, jen teď najít správnou krytku. Ale kupodivu tu byla, jenže po odklopení mě čekalo nečekané překvapení. Byla tu sice dvě tlačítka, ale nesvítily. Naštěstí se mi podařilo přečíst obě cedulky pod tlačítka a stiskl jsem to správné. Dveře se hladce vsádky do bočních stěn a cesta na schodiště byla volná.

Vyšel jsem ven a hrnul jsem se ke krabici, kterou jsem před chvílí položil na zem.

„A na schodech bacha, je tam plno střepe!“ varoval jsem všechny. Možná zbytečně, protože střepy viděli všichni.

Sestoupili jsme po schodech na spodní podestu, jenže za ní byly další dveře, které na telepatický příkaz nereagovaly. Naštěstí měly po straně ruční ovládání a daly se otevřít.

Otevřely se však do chodby, která byla úplně potmě.

Zvenku jsme to nezpozorovali. Zdejší budovy nemají okna, takže jsou zvenčí tmavé jako nějaké skály. Ale v chodbě mělo svítit světlo. Proč nesvítilo? Napadlo mě, že v čele té kosmické vlny přišel elektromagnetický impuls, jaký doprovází atomové výbuchy - konec konců i ta vlna byla pozůstatkem gigantického výbuchu hvězdy, jakému se nic nevyrovná. Elektromagnetický impuls by mohl globálně vyřadit elektřinu a nejspíš by pak vedl k zastavení elektráren. To by všechno vysvětlovalo. Zdá se, že ten výpadek - na Zemi mu říkáme »black-out« - je nad síly zdejších energetiků, že se jim ještě nepodařilo obnovit dodávku elektřiny. Dveře mohou mít - a nejspíš mají - nouzový zdroj, takže se dají nouzově otevírat a zavírat. Ale proč nesvítí nouzové osvětlení chodeb?

„Je to úplně v reglóži!“ zanávala Nijjatejja. „Nemohu se telepaticky spojit s libijantem. Taky vám neodpovídá?“

Zkusil jsem telepaticky oslovit libijantl, zdejší Centrální Mozek Lidstva - ale bez odpovědi.

„Taky se nechce se mnou spojit,“ vzdal jsem to.

Postupně se přidali další. Libijantl se nehlásil. Znamenalo to, že nás neposlechne skoro nic. Proto asi nereagoval ani pásový vozíček na přístroje. Libijantl přímo řídí »sádegy«, takže nejezdí ani kabinky hromadné dopravy. Chodit po tak rozsáhlém městě pěšky, navíc bez výtahů, jen po schodech, to bude šichta! Hned mi ale došly i další souvislosti. Tady ve vrchních patrech lidé nejsou. Všichni se na příkaz Rady města stáhli aspoň o deset pater níž. Nikdo nás tu neuslyší, nikdo nám nepomůže.

„Měl bych návrh,“ porušil jsem chvilku trapného ticha.

„Sem s ním!“ opáčila Nijjatejja.

„Jestli nefunguje libijantl, nejezdí ani výtahy.“

„To víme!“ přerušila mě netrpělivě jedna z asistentek.

„Takže navrhuji opatrně složit přístroje tady ke dveřím a jít dál bez nich,“ pokračoval jsem. „Až se rozsvítí světlo a půjdou opět výtahy, vrátíme se pro ně. Teď navrhuji dostat se co nejdřív k lidem, kteří budou vědět, co se vlastně děje.“

„To ti mohu říct i já,“ vzdychla si Nijjatejja. „Nejspíš úplně vypadla energetika. Takže všichni, co s ní mají nějaké činění, jsou na nohou a snaží se odstranit poruchy. Jen mám obavy, aby těch poruch nebylo příliš mnoho.“

„Zatím budeme držet »černou hodinku«,“ řekl jsem téměř spokojeně, neboť jsem nepochyboval o tom, že si Vušigd'ané jistě brzy poradí.

„Trochu tě vyvedu z optimismu,“ řekla Nijjatejja přísnějším tónem. „Bez elektřiny se nejenže nesvítí, ale nefunguje ani větrání a v uzavřené prostora, jakou představuje město Risipeja, bychom se brzy začali dusit. Tady to ví každý, nepochybuj o tom, že se všichni odpovědní snaží odstranit poruchu co nejdřív.“

„Nechali jsme za sebou otevřené dveře ven,“ napadlo mě. „To by snad mohlo k větrání aspoň trochu přispět.“

„Snad by to pomohlo, až na to, že není komu, jsme přece na okraji města,“ namítla Nijjatejja. „Ale i kdybychom nechávali za sebou otevřené všechny dveře skrz celé město, větrání jedněmi dveřmi to nezachrání.“

Zatrnulo mi, ale zkusil jsem se telepaticky na dálku spojit s Raxdinkou. Skoro jako by na to čekala.

»Jak je to u vás?« zeptal jsem se jí.

»Je tu tma jako v pytli,« odpověděla mi. »Dozorčí služba na našem patře vyhlásila klid, máme počkat, až se rozsvítí.«

»Kde jsi?« zeptal jsem se jí.

»Kde bych byla?« opáčila. »Doma, tady je přece bezpečno, až na tu tmou jsem v pohodě, ale jak jste na tom vy?«

Ujistil jsem ji, že jsme sice při nárazu vlny zažili úchvatné divadlo, ale přečkali jsme to. Popsal jsem jí, jak blesky poškodily skleněnou stříšku nad schodištěm, ale nic víc poškozeného jsme nikde neviděli. V horních patrech města je ovšem stejná tma jako dole, výpadek proudu je zřejmě globální.

»To nic, naši to jistě brzy opraví,« neztrácela optimismus. »Asi byste udělali nejlépe, kdybyste se usadili ve společenském centru, je jich na každém patře dost, a vyčkali, až se rozsvítí. Tam co jste beztak nikomu nepomůžete.«

To byla pravda, ale sedět někde potmě by nás brzy omrzelo. Na druhou stranu nám nic jiného nezbuď. Tady opravdu nemáme komu ani jak pomáhat. Elektrárna je hluboko pod městem, tam je teď těžiště všeho snažení.

„Byla to podstatně větší řacha, než jsme čekali, co?“ usmál jsem se na Nijjatejju.

„To tedy byla,“ odvětila kysele. „Brali jsme ji na lehkou váhu, i když jsme věděli, že zacloumala i těžkou hvězdnou lodí. Ale přiznám se, také jsem věřila polštáři nad námi. Atmosféra sahá do dvou set kilometrů, to je trojnásobek co na Zemi, zdálo se mi to dost. Zjevně to ale dost nebylo.“

„Tu rozbitou skleněnou střechnu přece neponičil náraz vlny, ale obyčejný blesk,“ namítl jsem.

„Blesky jen vybilily energii, dodanou do atmosféry vlnou,“ opravila mě. „Atmosféra přece jen něco pohltila. Zapomněli jsme na to, že co pohltní, to dlouho neudrží a obratem to vydá, třeba ve formě blesků. Ale blesky byly to nejmenší. Zarazily se o vnější plášť města, dál už neškodily. Elektrárnu vyřadilo něco horšího, co prošlo až dolů.“

„Takže budeme čekat, až to energetici spraví,“ řekl jsem už zase klidnějším hlasem. „Neměli bychom poslechnout Raxdinku? Poradila mi, ať se posadíme do nejbližšího společenského centra a počkáme tam na konec black-outu.“

„Nic rozumnějšího ani dělat nemůžeme,“ pokrčila rameny Nijjatejja. „Souhlasím s návrhem opatrně složit přístroje sem ke dveřím a odejít do nejbližšího společenského centra.“

„Jen bych raději sestoupila po schodech někam, kde bude víc lidí,“ doplnila ji jedna z asistentek.

„Jsem pro!“ souhlasila Nijjatejja. „Bude nás víc, aspoň si to lépe prodiskutujeme.“

Jenže se ukázalo, že to nebude tak snadné, jak se to jevílo. Tady se nám to diskutovalo, když sem pronikalo zvenčí trochu světla. Ale na nejbližším schodišti dolů už světlo nebylo. I když jsme šli bez těžkých přístrojů, tápali jsme pomalu, opatrně, schod po schodu. Deset pater po schodech beze světla, to bylo poněkud kruté, zejména když tu všude bylo mrazivé ticho, ve kterém byly slyšet jen naše opatrné, šoupavé kroky po schodech.

Konečně jsme se dostali do míst, jde už by měli být lidé. Jenže najít krytku nouzového otevírání dveří nebylo tak snadné. Naštěstí se nám podařilo dveře otevřít a z dálky jsme konečně zaslechli hlasy. Byli tu lidé a jak se zdá, vášnivě spolu diskutovali o současném stavu ve městě.

Dál jsme se tedy drželi pohromadě a postupovali jsme po hlasu, až jsme vešli do nejbližšího společenského centra. Spousta lidí měla stejný nápad jako Raxdinka - nečekat doma, ale odejít někam, kde se dá aspoň diskutovat.

Budeme tu aspoň mezi svými...

Všimli si nás hned jakmile jsme vstoupili. Ve společenském centru bylo totiž světlo. Ne že by svítilo osvětlení, ale mnoho žen má v posteli lampičku, aby nebudily ostatní světlem. Častější to bývá tam, kde jich spí víc pohromadě a zejména když spí s dětmi. Společenská místnost byla teď plná těchto bludiček.

„Helemese, další!“ dostalo se nám vřelého uvítání. „Kde jste byly, dámy, že jdete až teď?“

Nějak mě přehlédly, ale nedivil jsem se. Tenhle svět je spíš ženská záležitost. Vlastně jsem tu kromě pozemšťanů žádné jiné chlapy ani okem nespatriil.

„Na střeše,“ odvětila Nijjatejja. „Měřili jsme tam ten náraz. Ale byl nějaký velký, pěkně to s námi zacvičilo!“

„To se nedivím,“ řekl jedna zdejší. „Cuklo to i s námi a to jsme deset pater hluboko! Že vás vůbec napadlo lézt na střechu!“

„Měla jsem tam přístroje,“ ospravedlňovala se Nijjatejja.

V té chvíli znenadání vzplála světla a společenská místnost byla najednou veselejší. Ženské hned začaly zhasínat lampičky.

„No konečně!“ neodpustila si Nijjatejja. „Těm to trvalo!“

Místo odpovědi všechna světla opět zhasla a společenská místnost se ponořila do úplné tmy, protože nesvítily ani baterky. Naštěstí je ženy ještě nestačily odložit a brzy se opět rozblíkal.

„A tricagirca!“ zaklela některá. „Vono to neskončilo?“

„Nediv se!“ okřikla ji jiná. „Uvědom si, vysadil i libijantl! Už jsi někdy startovala anihilační reaktor ručně, bez libijantlu?“

„Já myslela, že to ani nejde,“ namítla jiná.

„Kdyby to nešlo, byli bysme všichni v reglóži!“ přidala se další. „Jde to, ale anihilace je strašně nestabilní. Asi jako když si položíš pingpongový míček na medicinbal a teď se snažíš hýbat medicinbalem, aby pingpongáč nespádl. A navíc ve větru, který ti do toho občas zafouká.“

„Ale když reaktor naběhl, měl to libijantl převzít, ne?“

„Libijantl asi nabíhá pomaleji, než si myslíš.“

Bavily se odborně, ale rozuměl jsem tomu a vypadalo to logicky. Vypadla elektrárna, následně i Centrální Mozek Lidstva a bez něho se nedaří elektrárnu nastartovat. Jen jsem si řekl, že to mají udělané nešikovně. Centrální Mozek Lidstva má mít vlastní záložní zdroj, aby ho krátkodobý black-out neboli výpadek jen tak neohrozil. Zejména když se elektrárna bez něho nedá řídit.

Konečně se světla opět rozsvítila a i když jsme netrpělivě čekali, co bude dál, světla už nezhasla.

„Elektrárna běží!“ řekla Nijjatejja vítězně. „Teď už jen aby se rozběhl libijantl!“

„Já tam někde mám sestru!“ hlásila se jedna vzadu. „Ta by měla vědět víc než my!“

Ztuhla a bylo vidět, že se zabývá telepatí. Oči všech žen - ale i moje - se na ni upnuly. Konečně se zase probírala z transu.

„Tricagirca!“ řekla. „Dámy, je to opravdu v reglóži! Je to horší než si myslíte! Rumigi tvrdí, že libijantl nejde ani zapnout. Zdá se, že je buď těžce poškozený, nebo - ještě pravděpodobněji - úplně zničený. To by bylo opravdu v reglóži!“

„Úplně zničený libijantl?“ zalapala po dechu Nijjatejja. „To by byl konec města Risipeja!“

„Je to ještě horší!“ řekla žena, co se to právě dozvěděla od své známé. „Všechna města jsou prý na tom stejně. Rumigi říká, že na celé Vušigdy nefunguje ani jeden libijantl.“

„No nazdar!“ řekl jsem, i když jsem neznal úděs té propasti.

„To by byl konec světa!“ vyjekla Nijjatejja. „Nebo aspoň konec naší civilizace! Taková katastrofa nás může vrhnout o třicet tisíc let nazpátek!“

„To říká Rumigi také!“ potvrdila to žena, která tuto zprávu právě získala.

„Je to v reglóži!“ shodlo se hned několik dalších...

Souhlasil jsem s nimi.

Apokalypsa Vušigdy

Že to je v háji, to bylo jasné i mně. Místní si to dovedli představit ještě mnohem plastičtěji.

Bez libijantlu nefungovalo skoro nic. Svítla sice světla, ale nedala se telepaticky ovládat. Kdo měl v té chvíli zhasnuto, zůstal potmě, kdo měl rozsvíceno, nemohl zhasnout. Se světlem to však vypadalo lépe než potmě.

Spolu se světly začalo fungovat větrání a tím přestalo hrozit lidem udušení. Naopak nefunkční vytápění lidem nevadilo, neboť tepelná kapacita hmoty města neumožnila pozorovatelné změny teploty. To se mělo změnit, neboť větrání nasávalo vzduch zvenčí a byla otázka času, kdy se vyrovnají venkovní a vnitřní teploty, avšak zdálo se, že to nebude žádný problém. Město Risipeja leží v subtropické oblasti a na Vušigdy se nestřídají roční doby.

Největším problémem města byla logistika neboli dopravní problémy. Nejenže nefungovaly výtahy, ale doprava uvnitř města zkolabovala úplně. Libijantl předtím řídil všechno od osobních výtahů přes hromadnou dopravu až po nákladní dopravu, rozvoz zboží i potravin. Společné jídelny mohly běžet i na ruční řízení, vaření tady považovali více za umění než za rutinu, ale nikdo si nevěděl rady, jak do kuchyní dopravit nutné suroviny. Nákladní doprava od kamionů po výtahové krychle neexistovala. Kuchyně měly jen pohotovostní zásoby v chladničkách nebo ve spižárnách. Zatím měly z čeho vařit, otázkou bylo, jak dlouho.

Nad městem Risipeja se vznášel přízrak katastrofy.

A všichni to věděli.

Nejsem schopen říci, které patro je naše. Patra se tu počítají od nultého, kde je však pouze anihilační elektrárna a ta je více než dvě stě metrů pod původní úrovní terénu. Nevím ani, kde je původní úroveň terénu, odkud by se to začínalo počítat u nás na Zemi. Naše patro je zkrátka umístěné »někde dole« a číslo šedesát osm o ničem nevyovídá. Z naší cesty na venkov si pamatuji, že začínala krátkým klesáním, což by mělo znamenat, že bydlíme nad původní úrovní terénu. Anebo taky ne, v případě, že jsme jeli dolů do kdovíjak hluboko uloženého vodorovného tunelu. Cesta ze střechy dolů do našeho patra byla bez výtahu úmorná, zejména pro množství dveří, které jsme museli otvírat ručně. Chápal jsem to. Schodiště se při požárech

vyznačují komínovým efektem, jeho rozdělení na kratší úseky je z tohoto úhlu žádoucí, ale otravovalo nás to. Už protože jsme měli jen jednu baterku, věnovanou nám od jedné dobrosrdečné dívky.

Dorazili jsme ale do »našeho« patra a brzy jsme se přivítali s Raxdinkou. Čekala na nás v pohodě a hned nám sdělovala nové poznatky, které se mezitím dozvěděla.

Bohužel byly jen zlé a ještě horší.

Katastrofa, která postihla město Risipeju, nebyla vůbec tak ojedinělá, jak astronomové čekali. Město Risipeja leželo v době příchodu kosmické ničivé vlny na přivrácené straně planety, dalo se říci »v první čáře úderu«. Jenže ostatní města schytala tentýž úder se stejnou silou, dokonce i ta, která byla na odvrácené straně Vušigdy. Je pravda, mechanické škody v podobě rozbité skleněné stříšky hlásila jen Risipeja, ale výpadek elektřiny byl všude stejný a co hůř, všude to zničilo libijantly - ony centrální mozky měst.

Ve městě Geližefy se energetikům dokonce ani nepodařilo spustit elektrárnu, i když tam udeřila kosmická ničivá vlna úplně ze strany, takže měla být zeslabená stovkami kilometrů atmosféry. Tam byla situace v současné době nejkritičtější a Rada města byla nucená vyhlásit okamžitou nucenou evakuaci města, protože tam lidem hrozila otrava vydýchaným vzduchem. Bylo to tím horší, že evakuace probíhala potmě a i podle kusých zpráv tam panoval nezvládnutý chaos.

O evakuaci ovšem uvažovala i Rada města Risipeja. Nebyla by tak překotná jako u Geližefy, ale všem se jevila stejně nutná. Obyvatele Geližefy vyhnalo z města nefungující větrání, nás tady stejně naléhavě, i když ne tak zhurta, vyžene hlad. Protože až ve vyšších patrech dojdou pohotovostní zásoby v chladničkách, bude téměř nemožné dopravit tam nové.

V Geližefy byla situace nejhorší, ale u nás v Risipeji nebude dlouho trvat a bude také zle. Rada města proto rozhodla předem. Není-li možné zajistit dopravu potravin do vyšších pater všem, musí většina obyvatel město nuceně opustit. Šlo jen o to, jestli ten odsun proběhne jakž takž organizovaně nebo vypukne chaos jako v Geližefy. Pochopitelně bylo třeba snažit se spíš o to první, chaos byl naopak poslední, co by bylo zapotřebí.

To se ví, evakuace z města musela mít určitá pravidla. Bylo třeba zajistit stravování i mimo město a i když by bylo možné ve zdejších subtropích spát »pod širákem«, bylo nutné zajistit lidem lepší ubytování než někde v lese. První bouřka by ukázala, zač je toho loket a co všechno nezvládli.

Na »vlastivědném výletě« jsme spali přímo v »dure«. Prostě jsme sklopili sedadla a zatáhli okna, abychom měli v »naší noci« potřebnou tmu. »Dure« nemají ruční řízení, ale to se dá do nich nouzově vsadit. Je to nouzový prostředek k přesunu poškozených a zneschopněných »dure«, nicméně přepraví »dure« i s lidmi do cílového umístění, kde se vyjme a »dure« se změně v zaparkovaný karavan. Řidiči se pak na antigravitačním opasku »sévidu« vrátí do města pro další »dure«. Uprostřed stejným způsobem zaparkují kamion, změněný na společnou kuchyni s jídelnou. Ruční řízení tedy umožní vytvořit provizorní sídliště, kam se obyvatelé města uchýlí. Nevýhodou je, že ručních řízení je v současné době málo. Pochopitelně, byly přece považovány za prostředky krajní nouze a nebylo vhodné je v »dure« ponechávat.

Stejná ruční řízení umožnila zprovoznit alespoň minimální kamionovou dopravu, zásobující nejenom nouzová sídliště kolem města, ale i část města, kde obyvatelé zůstanou. I když obyvatelná budou jen ta patra, kam bude možné dopravit zásoby, musíme využít každé možnosti, neboť »dure« nebudou stačit pro všechny a část obyvatel bude muset bydlet i v ubytovnách udělaných ze změněných kamionů.

Zemědělství bylo naštěstí katastrofou dotčené nejméně. Už dřív bylo závislé na lidech, obsluhujících chov domácích zvířat. V zemědělství byla nouzová opatření nejjednodušší, stačilo nějak vyřešit střídání obsluhy. Místo aby chovatelé užitkových zvířat jezdili na šichty z města, ubytovali se natrvalo v objektech, kde měli »odpočinkové místnosti«. Pro ně to bylo snadné, někteří přespávali v objektech už dřív, když jim cesta do města nestála za námahu. Ti pak pocítili katastrofu nejméně.

Stejně tak málo se katastrofa dotkla skladů potravin, i když sklady byly součástí měst. Byly však většinou umístěné tak, aby co nejvíc ulehčily dopravu. Automatické kamiony zajížděly dřív do skladů samy, teď bylo nutné dovybavit je ručním řízením a zaměstnat odpovídající množství lidí jako řidiče. Samozřejmě nestačili udržet v chodu všechno, ostatně pro ně neměli dostatek modulů ručního řízení, ale nejdůležitější dopravu zajistili.

Tak se s námi jako jeden z prvních rozloučil Franta. Zapojil se jako kamioňák a se svou novomanželkou Cimií se odstěhoval z města. Ujistil nás, že se s Cimií budou střídat v řízení a postačí jim bydlet, stejně jako ostatní »kamioňáci«, přímo v kamionu. Je k tomu vybavený jako »dure«, změněné v zaparkované karavany, až na to, že jim zůstane ruční řízení a budou vozit náklady podle potřeb nově ustanoveného dispečinku.

Rozloučili jsme se s tím, že se občas telepaticky spojíme a předáme si další zkušenosti. To se rozumí, otázka pivovaru nás přestala zaměstnávat, v současném chaosu to prostě nepřicházelo v úvahu, stejně jako plán navštívit Zemi a nalákat do Vušigdy nějakého odvážného sládka. To všechno sfoukla ničivá vlna jako chmýří z pampelišky, teď nás trápila jediná otázka - jak přežít za podmínek zhroucené civilizace, ve které jsme vlastně cizinci. Teď nebyl čas na nic jiného a nejméně ze všeho na fňukání. Zapojit se do všeobecného snažení bylo naší hlavní povinností.

Již prvního večera mě však Franta telepaticky kontaktoval. Měl už zřejmě chvilku volna a vážil jsem si toho, že si vzpomněl zrovna na mě.

»Poslyš, Honzo, napadlo tě zeptat se těch svých manželek, co vlastně dělají ostatní chlapi na Vušigdy?« zeptal se mě, hned když jsme si vyměnili úvodní pozdravy.

Zarazilo mě to a musel jsem přiznat, že mě to do této chvíle nepálilo. Víím, že chlapů je na Vušigdy málo, takže mě nezarazilo, že jsem dosud žádného neviděl.

„A všiml sis aspoň, že tady všechno dělají ženské?“

„Toho jsem si všiml,“ souhlasil jsem. „Ale to souvisí s tím, že jsem tu dosud žádného chlapa neviděl.“

„Tak si to nech pořádně, ale taky upřímně vysvětlit!“ pobídl mě Franta. „Mně to musela Cimie vysvětlovat dvakrát, než mi to došlo, že to není kec. Tak dobře poslouchej! Zdejší chlapi nedělají vůbec nic. Válejí se doma, nechávají se obskakovat ženskými, ale ani v současné mizérii nehnou prstem. Věřil bys tomu? Na mě všechny kamioňáčky - vážně jsem tady mezi nimi jediný chlap - koukají jako na dvouhlavé tele. Dokonce už Cimii domlouvaly, ať mě do té práce tolik nehoní... ale Cimie jim trpělivě odpovídá, že jsem se na to přihlásil sám. Je tohle vůbec možný?“

»Skoro jako v Rusku!« odvětil jsem také telepaticky.

»Jak - jako v Rusku?« nechápal Franta.

»Já jsem tam sice nebyl, ale táta tam byl kdysi na studijní cestě,« vysvětloval jsem mu. »Taky ho to tam dorazilo. Představ si partu kopáčů s krumpáči a lopatami - a samé ženské. Vede je nějaký namyšlený předák, pochopitelně bez jakéhokoliv náradí, neušpiněné fajnové ručičky v kapsách, vykuřuje si a popíjí ze své placatice - a honí ženské do práce jako středověký dráb, chybí mu jen bičik. Tohle tam prý vzniklo, když se chlapi vrátili po Druhé světové válce domů. Doma po celou válku všechnu práci oddřely ženské, protože chlapi byli na frontě. Když se pak vrátili, museli si

přece po těch krutých bitvách odpočinout - a nechali ženské dřít dál a ještě je začali pohánět, aby se neulejvaly. Je pravda, že jich spousta ve válce zatřepala bačkorama, ale ti, co se vrátili, neuměli vzít za práci. Táta tam byl v šedesátých letech dvacátého století a to ten šlendrián ještě v plné kráse přetrvával. Chlapi se nechali obskakovat i doma, neboť i doma měly ženské velkou početní převahu. A i když nad tím pravoslavná církev jen zděšeně zavírala oči - i když je tam bigamie oficiálně trestná, měl tam každý chlap dvě až tři ženské. Jednu jako oficiální manželku a jednu nebo dvě neoficiální. Nechci moc kafrat, ale tady to může být podobné.«

»Fuj tajxl!« ulevil si Franta. »To ti řeknu, mě by tady hanba fackovala, kdybych sklouzl do takového srabu. A co ty? Necháš se obskakovat ženskými?«

»Taky už koukám, čím bych mohl pomoci,« ujistil jsem ho. »Ale nechce se mi zabetonovat se v kamionu. Spíš bych se chtěl uplatnit při odborné rekonstrukci zdejší civilizace. Mimochodem, rodiče Ivana dělají od začátku společně v kravíně a rozhodně nám nedělají ostudu, i když jsou na naše poměry důchodci. A to si piš, nechci se nechat zahanbit!«

»No to doufám!« řekl Franta. »My pozemšťani bychom měli zdejším bábovkám ukázat, kdo je tady chlap a kdo jenom chovný samec. Dejte se, chlapi, taky na něco, ať neskončíme jako ti ruští váleční veteráni!«

»Budeme se snažit,« ujistil jsem ho.

Pak jsme se od sebe odtrhli, ale mně ten slib, že neskončím jako Rusové po válce, vrtal hlavou dál.

Musím se víc snažit, došlo mi.

Když za mnou přišla Nijjatejja, jestli bych jí nechtěl pomoci vyhodnotit přístroje, zanechané na chodbě pod střechou Risipeje, nebyl jsem proti.

„Bude to jako u nás výlet na Sněžku,“ usmál jsem se.

„Jakou Sněžku?“ nechápala, ale snadno jsem jí vysvětlil, že je to takový vyšší kopec u nás v Čechách.

„Nepůjdeme tam po schodech,“ řekla. „Vezmeme si na to dva antigravitační opasky *sévidy* a na střechu poletíme zvenku.“

„Tím líp,“ řekl jsem.

S antigravitačním opaskem jsem létal na Zemi, když jsem stěhoval zájemce k »čertovu mlýnu«. Nedělalo mi problém vzít ho na sebe a letět s Nijjatejjou ve formaci. Naštěstí bylo krásné počasí a skleněné hory města Risipeje se leskly fialovými odlesky od mraků. *Sévid* není trysková

stíhačka, aby do výšky vystoupal bleskurychle, bylo to velice velebné a povznášející, když jsme pomalu podél skleněných stěn stoupali vzhůru.

Nahoře jsme hned zamířili k opuštěnému vozíčku. Nijjatejja měla s sebou nevelkou krabičku ručního řízení a když ji připnula k vozíčku, pohnul se a začal ji poslouchat.

„Ten nám nejvíc pomůže,“ pochvalovala si Nijjatejja.

Jenže vozíček se najednou nekontrolovatelně rozjel, vytrhl Nijjatejji z rukou ovladač a mířil na svých pásech plnou rychlostí k okraji střechy, kde narazil do vyvýšeného okraje. Ještě chvíli hrabal naprázdno pásy, pak náhle zastavil a už se nepohnul. Bylo to tak nečekané, že jsme v první chvíli zůstali překvapením stát. Když jsme k němu doběhli, pokoušela se Nijjatejja manipulovat ovladačem, ale bezvýsledně. Vozíček se už ani nepohnul.

„Koukám, že nám moc nepomůže,“ opravil jsem ji.

„Kitlqadl!“ zaklela Nijjatejja. „To nám ještě chybělo!“

Jenže vozíček už na nic nereagoval. Ať s ovladačem dělala co chtěla, vozíček zaujal pozici mrtvého brouka.

„No, ještě že je tu ten okraj,“ hledala aspoň něco kladného na nepříjemné situaci. „Jinak by spadl dolů a nejspíš by dole něco rozbil. Blbě je, že máš pravdu,“ obrátila se ke mně. „Musíme ty přístroje odtahat sami. Kouká z toho pořádná šichta.“

To mi bylo jasné též. Nijjatejja odpojila ovladač od mrtvého vozíčku a dala ho do kapsy, pak jsme spolu zamířili ke schodům. Střepey tu byly pořád - nepodstatné věci se budou napravovat, až na ně bude čas a nálada, stejně jako uklízet vyřazený vozíček.

Došli jsme po schodech až za druhé dveře. Za nimi skončilo pole posypané střepey, ale hned za dveřmi ležely těžké přístroje, které budeme muset odnést. Nijjatejja vytáhla z batohu dva pevné popruhy a ukázala mi, jak si představuje odnášení přístrojů. Dva a dva se připevní na popruh, člověk si mezi ně dřepne, popruhy vzepře rameny a zvedne se. Přístroje rozloží svou váhu na ramena a nesou se rozhodně lépe než kdyby je musel nést rukama.

„A teď pochodem vchod, po schodech dvě stě dvacet osm pater. Ještě že dolů a ne nahoru,“ pokusil jsem se zlehčit to.

„Zapomínáš na naše *sévidy*,“ připomněla mi je.

„Myslíš, že nás unesou?“ chtěl jsem vědět.

„Unesou i víc,“ ujistila mě. „Jediná potíž bude se stabilitou. Mohlo by se stát, že se zátěž na popruzích rozkývá, převáží se dopředu nebo nedejbože dozadu, a otočí nás hlavou dolů.“

„Pak mám nápad,“ řekl jsem. „Zvedneme se s přístroji na popruzích a až pak si připneme opasky, aby popruhy byly uvnitř opasků. Pak nám žádné rozkývání nehrozí.“

Hned jsem předvedl, jak to myslím. Vztyčil jsem se, nechal jsem popruhy nést veškerou zátěž a volnýma rukama jsem opasek připnul až přes popruhy. Stabilita se tím výrazně zvýšila.

„Muhru, jak to?“ podivila se Nijjatejja. „Jak to, že jsi přišel na tuhle fintu? Sévidy jsou přece naše technologie, vy na Zemi nic takového nemáte!“

„My taky někdy koukáme, jaké finty vymysleli primitivové u nás na Zemi!“ řekl jsem s úsměvem. „Tak jdeme?“

Nijjatejja zkusila zapnout vznášení, pak se zkusila zahoupat dopředu a dozadu.

„Ono je to fakt stabilní!“ řekla. „S tím bychom se mohli zkusit snést dolů venkem a vykašlat se na schody!“

„Tak proč to nezkusit?“ pobídl jsem ji.

„Zkusíme to?“ zeptala se mě. „Nastav se raději do formace, já si na to troufnu spíš než ty, nováček.“

Měl jsem na jazyku, že už jsem takovou formaci sám vedl, ale proč se hádat, když je to vlastně jedno. Nastavil jsem si tedy režim »formace« připnutý na Nijjatejju, ta se pomalu, ještě dost opatrně vznesla, ale pak odvážně zamířila k okraji ploché střechy.

Cesta dolů byla maličko rychlejší než cesta nahoru, *sévidy* nemusely nic zvedat, jen brzdily klesání. Vršek budovy se zvolna přesunul do výšky nad námi a zdola se začaly přibližovat ploché střechy nižších budov, které jsme v bezpečné vzdálenosti minuli a snesli se na otevřenou plošinku, ze které jsme nedávno vzlétli. Dopravu jsme zvládli bez chyb a mohli jsme být oba spokojení.

Ted' už chybělo jen donést těžké přístroje do laboratoře, kde je chtěla Nijjatejja vyhodnotit.

A to se rozumí, u toho jsem nesměl chybět!

Rozbor záznamů, pořízených Nijjatejčinými přístroji, byl až spartánsky krátký.

Ten první úder vyřídil všechny přístroje, že nezaznamenaly vůbec nic. I záznam kamer končil ještě dřív než obloha vzplála tou zelenou září, kterou jsme si ještě pamatovali. Záznamy se sice kupodivu zachovaly, ale jen k osudné vteřině, pak - nic.

A co bylo horšího, všechny přístroje byly úplně zničené, takže se záznamy ani nedaly zobrazit. Nejen ty, které jsme na střeše vystavili přímému úderu. Spálilo to i přístroje astronomické laboratoře. Záznamy se nedaly přehrát nikde. Nijjatejju nakonec napadlo použít jeden starodávný muzeální kousek, schovávaný jako talisman snad ještě z doby před Velkým Stěhováním. Jako jediný po připojení k záznamovému médii ožil a zobrazil aspoň některé charakteristiky včetně obrazového záznamu. Viděli jsme se na něm, jak se bavíme, pak byl najednou obraz v půli jakoby ustřižený a dál vůbec nic.

„Aspoň něco,“ komentoval jsem to. „Teď víme, že kamery fungovaly až do toho záblesku, pak je to sežehlo. Divné je, že to nesmazalo úplně všechny záznamy.“

„To bude tím, že záznamový modul je postavený nejstarší technologií »dratvipy«,“ mínila Nijjatejja. „Novější technologie, »mivedlitová«, představující obrovský kvalitativní skok, podlehla při úderu vlny zkáze. Starou technologii dosud najdeš v mnoha strojích. Je robustní a jak se zdá, ani příliš neutrpěla. Na ní jsou postavené i ruční ovladače, proto fungují. Jenže stará technologie neměla potřebné parametry, byla poměrně pomalá, ani kapacitou neoplývala... novější stroje včetně libijantlů jsou proto založeny na novější »mivedlitové« technologii. Nevím, k čemu bych ti to ale připodobnila.“

„Pro něco takového bych našel příklady i na Zemi,“ opáčil jsem. „Například naše tranzistory. Klasické bipolární tranzistory jsou odolnější než novější »MOSFET«. S klasickými tranzistory se však nedají postavit složitější procesory, protože klasické mají mnohem větší spotřebu a také se nedají tolik zmenšovat. Procesor postavený na klasických tranzistorech by se sotva vešel do skříně a spotřeboval by neúměrně mnoho elektřiny, navíc by se musel usilovně chladit... modernější MOSFETy jsou menší, spotřebují jen zlomek energie a procesor se s nimi vejde do dlaně.“

„Zadrž!“ zarazila mě. „To není můj obor. Koukám, že máš o tom nějaké znalosti, nechtěl bys je porovnat s našimi? Kdybys chtěl, umožním ti schůzku s našimi odborníky.“

„Proč ne?“ usmál jsem se. „Ty tady některé znáš?“

„Znám,“ řekla. „Zprostředkuji ti to.“

„Výborně, budu se těšit!“ řekl jsem.

Těšil jsem se, ale marně.

Nijjatejja mi to snadno vysvětlila. Kamarádka, co se zabývá libijantly, nemá čas. Všechny odbornice se hemží kolem libijantlů jako vosy kolem rozkopnutého hnízda. Bez libijantlů nebudou pracovat automatické továrny, nepojede hromadná doprava a bude následovat jeden průšvih za druhým.

„Co ještě hrozí?“ zeptal jsem se zvědavě.

„Za tu krátkou dobu, co musíme řídit kamiony ručně, máme už dvě těžké havárie kamionů, jedna řidička zemřela a tři další jsou raněné. Člověk zkrátka není dost pozorný, aby vždy zvládl kdejakou nepřehlednou situaci. Ve městě si vůbec nikdo netroufá řídit *sádegy* ručně, v tunelech a šachtách by to byl jeden karambol za druhým. Dost na tom, co se děje venku, kde je to přece jen přehlednější!“

„To znám,“ řekl jsem. „Na Zemi se denně přihodí havárií, že si jich už ani nevšímáme.“

„Jenže my na havárie nejsme zvyklí!“ opáčila Nijjatejja. „Vezmi si anihilační elektrárny! Tam se holky střídají, každá je už po deseti minutách zpocená jako myš, jen si zkus řídit anihilační reaktor ručně! Jde to, ano, ale znamená to za den sto dvacet úplně zruinovaných operátorek! V Geližefy prý reaktor zavařily, i to se může stát, stačí pár vteřin nepozornosti! Geližefy je teď nešťastné město, sousední města jim vypomáhají jak se dá, ale nedaří se jim to, pokoušejí se rozebrat si uprchlíky mezi sebe, ale tím se jenom zhoršuje situace i u nich... bez elektrárny se rychle vybijí baterie kamionů a bez nich je to ještě horší než u nás, dovedeš si to aspoň představit? Nedá se ani vařit, obilí se nedá ani umlít, jen zkus jíst nerozemleté zrní, naložené do mléka, aby aspoň trochu změklo... Tam je zle už teď! A u nás? Operátorky ze sebe vydávají všechno, ale je otázka času, kdy dojde k havárii elektrárny jako v Geližefy a to teprve nastane mazec!“

„To vaše anihilační elektrárny nemají záložní řízení?“

„Měly,“ odvětila Nijjatejja. „Jenže ten úder vyřadil všechny mozky najednou. Fungují jen lokální regulační smyčky, jenže bez centrálního řízení to neustabilizují! Takže řídí všechny, které mají páru o dynamice reaktorů. Kamion zvládne každá, do něj můžeš posadit kteroukoliv, ale anihilační reaktor musí řídit odbornice. Zatím to navzdory tomu napětí zvládají, takže se ve městě svítí a aspoň část lidí tam vydrží. Zbytek je

mimo město, jenže i pro ně se musí nabíjet baterie kamionů, bez elektřiny se nedá vařit... zkrátka je to pohroma, i když každá dělá co musí.“

„I chlapi?“ zeptal jsem se, i když jsem věděl, že to bude ode mne nepříjemné rýpnutí.

„Kdo ti to řekl?“ podívala se na mě Nijjatejja přísně. „Snad ne Raxdinka?“

„Mluvil jsem o tom telepaticky s jedním klukem od nás,“ řekl jsem klidně, jako by o nic nešlo. „Říkal, že chlapi všechny starosti nechávají na vás, ženských.“

„No jo... když už to víte... nemá cenu to tajit,“ vzdychla si Nijjatejja. „Naši chlapi... to je kapitola sama pro sebe... Bývaly doby, kdy chlapi vedli všechno, od manuální práce po výzkum a vývoj. Dalo by se říci, že vymysleli devadesát pět procent všeho co na Vušigdy máme. Dokonce nás k vědě nechtěli pouštět, neboť tvrdili, že na co sáhneme, to zkažíme. To bylo kdysi, před Velkým Stěhováním. Jenže pak se jim stoprocentně nepovedla přestavba organizmů na kyanovodíkový režim. Přestavba sama fungovala, ale prostředí silně znevýhodňovalo mužské spermie, takže došlo k fatálnímu přebytku žen. Chlapi to dlouho nechtěli uznat a když už se to nedalo ututlat, otočili, že je to vlastně správně, poměr jednoho chlapa na sto žen je přirozený, neboť i u krav stačí jeden býk na celé stádo.“

„Já bych to tak jistě netvrdil, ale... co bylo pak?“

„Pak se muži nějakou dobu považovali za přirozené hlavy rozkošatěných rodin a neomezené vládce světa. Bohužel přitom ztratili skutečnou vedoucí úlohu ve vědě a přestalo je zajímat, kam se Vušigdy řítí. Na skutečnou vědu jich bylo málo, takže ji přenechali ženám. Bylo to strašně krátkozraké a vydrželo jim to sotva dvě generace. Pak se ženy vzbouřily. Z neomezených pánů a vládců všeho, od rodin po svět Vušigdy, se stali otroci. Tehdejší ženy tvrdily, že muže úplně nahradí centrální spermabanka. Pak se naopak vzbouřili muži a jakž takž se to urovnalo, jenže muži si výsadní postavení zpět nevydobyli ani v rodině, ani ve vědě. Asi se pak urazili, takže se do vědy přestali hrnout. Zpohodlněli nám. To je ale také špatně.“

„Taky si to myslím,“ přikývl jsem. „Ale nemůžeš nám přece jen sjednat setkání s nějakou odbornicí přes libijantly? Jsme tu ze Země dva, kdo se v tom trochu orientujeme. Nemohli bychom se aspoň zapojit do diskuse?“

„Už jsem ti snad řekla, že se všechny naše odbornice hemží kolem libijantlů a nemají čas na diskuse!“

„Což je možná chyba!“ opáčil jsem. „Možná to chce obrátit se místo neúčinného hemžení k diskusi a hledat náhradní řešení. Pár takových náhradních řešení jste našly - kamiony řídíte ručně, stejně jako elektrárnu - ne, do reaktorů se míchat nechci, necítím se v tomto směru ani odborníkem - ale co třeba náhradní řešení za *mivedlitovou* technologii?“

„Na tomhle poli nejsem odbornice,“ přiznala Nijjatejja. „Já to tedy zkusím - snad se aspoň jedna dokáže z toho kolotoče na chvíli uvolnit, beztak to žádná nevydrží nepřetržitě...“

Ztuhla a chvíli se vzdálenou kamarádkou komunikovala telepaticky. Pak se zase odtrhla a obrátila se ke mně.

„Vyjednala jsem to,“ řekla stručně. „Půjdu tam s tebou, ty bys to beze mne ani nenašel... Uvidíme!“

Syred'ga

Nečekal jsem, že mě Nijjatejja povede ke stanici »sádegu«. Vždyť předtím říkala, že jízda »sádegy« by byla po městě příliš nebezpečná, přesněji - řídit *sádegy* ručně v tunelech a šachtách, to by byl jeden karambol za druhým...

„Když je v dané čtvrti v chodu jen jeden, nemůže se s ničím srazit,“ řekla na mé udivení, že pojedeme *sádegem*.

Což byla jistě pravda. Když na železnici mohla na trať vždy jen jedna souprava, která dostala »žezlo«, nemohla se s ničím srazit. Pravda ovšem je, že tehdy těch vlaků jezdilo málo. Ale v tak mimořádné situaci, jaká nastala tady, to může být řešení pro zásobování mimořádně důležité oblasti.

Pověřená řidička nás naložila pouze na mimořádný příkaz, ale do kabiny jsme se i tak sotva vešli. Důležitější než my byl totiž dopravovaný náklad - pytle, kanystry a plastové bedny, ve kterých se přepravovaly potraviny pro jednu jedinou jídelnu na tomto patře, kde kromě pár kuchařek žili jen experti na libijantly, nepřetržitě bádající nad úkolem, jak co nejdříve něco udělat se svými stroji, dříve než se všechno rozsype.

Během jízdy Nijjatejja dvakrát ztuhla - s někým telepaticky mluvila, podle výrazu jejího obličejce to muselo být důležité. Pak ale vždy nasadila neutrálně klidný výraz a nejevila touhu podělit se o tyto novinky.

Protože jsme nebyli osobní, ale nákladní výtah - což se dalo poznat jen nahlédnutím do přeplněné kabiny, nezastavil výtah ve své stanici, ale vyjel z ní na chodbu a pomalu pokračoval až k jídelně, kde na něj už čekala delegace kuchařek.

„Vy pokračujte támhle tou chodbou!“ ukázala nám řidička, když nás vystrčila z kabinky. „Tady se nám nemotejte, vystačíme si sami, bez vaší pomoci...“

„Já to tu znám,“ ujistila ji suše, ale dobrácky Nijjatejja.

Pokračovali jsme chodbou, končící u dveří do velkého sálu, kde na nás čekala Nijjatejja kamarádka.

„Seznamte se!“ pobídla nás Nijjatejja. „Tady je kamarádka Syred'ga - a tohle je pozemšťan Honza, který by se chtěl seznámit s libijantly...“

Pak podstoupila stranou, aby nám dala možnost vzájemně se pohledem ohodnotit.

„Dyť je to chlap!“ řekla zklamaně Syred'ga.

„Ale ze Země!“ připomněl jsem jí. „U nás spolupracujeme. Vědu dělají více chlapi než ženy, ale ženy nikdo neodhání.“

„To by tak ještě scházelo!“ opáčila Syred'ga.

„Na oplátku prosím neodhánět od vědy muže!“ řekl jsem. „Zejména když jde o katastrofu. To je každá rada drahá!“

„Co ty víš o našich problémech?“ vyjela si na mě Syred'ga.

„Právě že vím tak málo, chci se dozvědět víc,“ řekl jsem. „Když vidím, jak se všichni snaží pomoci...“

„Potřebujeme víc řidičů kamionů!“ přerušila mě Syred'ga. „Tam by ses uplatnil hned a bez problémů!“

„Tam by ses přece uplatnila i ty!“ odvětil jsem.

„Blázníš?“ otřásla se. „Odbornice jsou mnohem potřebnější u libijantů! Kdybychom šly všechny za řidičky, kdo by je řešil?“

„Ale mě s klidem pošleš dělat řidiče!“ vrátil jsem jí to.

„Ty nejsi a nemůžeš být odborníkem na libijantly!“

„Nejsem,“ přiznal jsem klidně. „Ale vyznám se v pozemské počítačové technologii. Třeba by vám něco z toho pomohlo.“

„Vaše počítače znám!“ řekla dost přezíravě. „Vy jste ještě nepřekročili *dratvipovou* technologii, o *mivedlitové* nemáte vůbec ani ponětí, takže nám nepomůžete!“

„Možná jsme nepřekročili *dratvipovou* technologii, ale naše technologie řídí atomové reaktory, které už se ručně řídit nedají,“ řekl jsem. „Když dokážete řídit vaše anihilační elektrárny ručně, uplatnila by se tam podle mého mínění i *dratvipová* technologie. A protože to je potřeba co nejdřív, měli byste v první řadě zkusit vyřešit elektrárny, dříve než v nich dojde ke katastrofě, která by měla těžší následky než srážka dvou kamionů!“

„To snad není tak hloupé!“ zastala se mě i Nijjatejja. „Ivan umí spoustu věcí. Například rozdělat v přírodě oheň bez techniky, jak to prý na Zemi dělají úplně primitivní lidé.“

„To nám nepomůže,“ odvětila Syred'ga. „Podle zpráv, které nám ze Země občas docházejí, nedosahuje pozemská technologie ani úrovně *dratvipové*. Čím nám tedy může pomoci?“

„Třeba koncepcí,“ nadhodil jsem. „Jestliže se vám sesypala *mivedlitová* část, ale *dratvipová* funguje, mělo by být snadnější doplnit ji tím, co funguje. Řekl bych, že naše technologie by vaše elektrárny uřídila, když to dokážete i ručně. A jestli je *dratvipová* technologie pokročilejší než pozemská, mělo by to jít tím spíš.“

„Jenže *dratvipová* technologie je robustnější, takže je těžší a potřebuje víc místa i energie.“

„No a co?“ řekl jsem. „Vás bolí, že je těžší? Bolelo by to u letadla, kde na váze záleží, ne u elektrárny. Potřebuje víc místa? Tak jí dejte víc místa, to přece není problém. Musíte přece řešit hlavně provoz elektráren, méně důležité věci odložte na později!“

„A jak by sis to vlastně představoval?“ začalo ji to zajímat.

Začal jsem tedy rozvíjet svou myšlenku. Jestli jsem to dobře pochopil, *mivedlitová* část technologie představuje něco jako zdejší umělou inteligenci, zatímco robustnější *dratvipová* se spíš stará o vlastní vykonávání povelů.

„Předpokládám, že vaše civilizace zná jako my »univerzální procesor« nebo »univerzální procesorová deska«...“ začal jsem.

„To bývalo kdysi,“ zavrtěla hlavou Syred'ga. „Takové desky byly v módě před třiceti tisíci lety, ještě na Zvórúhí. Dneska by je mohli mít jedině v muzeu a je otázka, zda tam nemají už jen nefunkční makety.“

„To by asi bylo vhodné zjistit,“ řekl jsem. „Půjdeš se mnou do nějakého takového muzea?“ obrátil jsem se na Nijjatejju.

„To se rozumí,“ přikývla astronomka. „Zajímá mě to.“

„Jenže mi pořád není jasné, jak to chceš použít,“ vrtěla opět hlavou Syred'ga. „Musím ti připomenout, *dratvipová* technologie je také pomalejší a nemusí na takové úkoly stačit.“

„To neberu,“ řekl jsem. „Když to uřídí ručně operátor, musí na to procesor stačit. I pomalé počítače jsou rychlejší než člověk. Nesmí se ale zabývat ničím jiným. Kdyby se měl navíc starat ještě o spoustu nedůležitých problémů, mohlo by se stát, že všechny nestihne. Ale není problém svěřit řízení tak důležité části elektrárny procesoru, který se ničím jiným rozptylovat nebude.“

„*Dratvipová* technologie nedokáže zobrazovat holograficky a komunikovat telepaticky,“ vytasila Syred'ga další argument.

„No a co?“ pokrčil jsem rameny. „Bude tedy zobrazovat na obrazovky z muzea a komunikovat pomocí klávesnice a tlačítek, stejně jako pracují ruční ovladače kamionů, sádegů a všeho, co se dá ovládat ručně. Máte pravdu, naše počítače neumí zobrazovat holograficky a neřídíme je telepatii. Ale řídit se dají uspokojivě i bez telepatie a holografie.“

„Zkrátka se nám snažíš nabourat všechny zásady libijantlů,“ vzdychla si Syred'ga. „Ale nejhorší je, že máš asi pravdu. Několik jednoúčelových

dratvipových zařízení nahradí operátorky. Člověk je přece jen pomalejší... Kitlqadl - proč to nenapadlo nás? Proč na tohle musí přijít cizinec?"

„Protože se pohybujete v zajetí bludného kruhu stereotypů,“ řekl jsem. „My je samozřejmě máme také, jen jiné. Někdy může pohled nezúčastněného cizince přispět k nalezení jiné cesty.“

„To bych nikdy neřekla...“ vzdychla si Syred'ga. „Víte co? Počkejte tady, půjdu to navrhnout naší malé Radě. Když to podám já, přijmou to rychleji.“

„Tak jdi!“ usmál jsem se na ni.

Syred'ga odběhla a Nijjatejja se na mě podívala tázavě.

„Ale ona to podá jako svůj návrh,“ řekla.

„Tak ať!“ řekl jsem. „Aspoň to ostatní rychleji přijmou.“

„Ale to nebude spravedlivé!“ řekla.

„Jde tady o spravedlnost, nebo o záchranu elektráren a tím vlastně celé vaší civilizace?“ namítl jsem.

„Jistěže jde hlavně o elektrárny!“ připustila Nijjatejja. „Ale ani spravedlnost nesmí být přitom opomenutá!“

„Poslyš,“ zkusil jsem to jinak. „Půjdeš teď se mnou do toho muzea? Nevadilo by, kdybychom začali hned, ať neutíká čas.“

„Máme tady čekat,“ připomněla mi.

„Ale na co?“ pokrčil jsem rameny. „Až nám Syred'ga řekne, že to přednesla jejich Radě? Nemůže nám to sdělit telepaticky?“

„To může,“ připustila Nijjatejja. „No, když tam půjdeme napřed, nic se nestane. Tak jdeme!“

Naštěstí, jak mi hned řekla, Technické muzeum bylo blízko. Vlastně sousedilo s elektrárnou, dělila je jediná zeď, jenže to byla zeď pancéřová a bez dveří, takže jsme tam museli jít oklikou. Bez fungující vnitřní dopravy to byla docela zajímavá procházka, delší než kilometr.

Došli jsme k muzeu a hned zpočátku jsme měli štěstí. Bylo otevřené, i když uvnitř byly jen dvě průvodkyně, které se na nás dívaly sice se zájmem, ale nebyly z nás nadšené. Asi v nás viděly flákače, vyhýbající se záchranným pracím - i když se totéž dalo tvrdit i o nich.

„Co vás sem přivádí?“ zeptala se ta nejbližší.

„Zajímá nás, jestli tu máte nějaké staré exponáty *dratvipové* technologie,“ otázala se jí Nijjatejja. „Můžeme je vidět? A jsou to makety, nebo je můžeme vidět v chodu?“

„To se ví, že je tu máme v chodu!“ opáčila pyšně kustodka. „Můžeme vám je předvést. Udržujeme je zde od samého začátku, máme tu dokonce dílnu na jejich údržbu. Bohužel, při té nedávné katastrofě se nám rozpadly exponáty *mivedlitové* technologie, ale to se stalo po celé Vušigdě, takže je nevidíte v chodu nikde. My už jsme to zjistily, máme telepatické spojení s Musei v nejbližších městech, ti zase mají spojení dál... zkrátka jsme si to sdělily.“

„Máte spojení i na Geližefy?“

„Tam ne,“ zchladla kustodka. „Jestli to nevíte, v Geližefy a v Tynopyche mají zničené elektrárny. Část lidí z Geližefy utekla do sousedních měst, dokud ještě měli v »durech« nabité baterie, ale když se totéž stalo v Tynopyche, neměli už kam jít. Tam je teď opravdu strašný zmatek, nikdo neví nic určitého.“

„O Tynopyche jsme ještě nevěděli,“ řekla užasle a trochu smutně Nijjatejja. „Takže ta katastrofa neskončila?“

„Mluví se už o šesti městech,“ řekla kustodka. „Ale může to být i tím, že jsou mimo dosah telepatie. Když libijantly přenosy telepatie nepodporují, může být domlouvání se vzdálenými městy obtížné a někdy nemožné.“

„Zdá se, že se to pořád ještě zhoršuje,“ shrnula to Nijjatejja.

„To se ví,“ odvětila kustodka. „Ale nikdo neví, co se proti tomu dá dělat.“

„Proto jsme sem přišli,“ řekla Nijjatejja. „Můžete nám tady ukázat, co všechno tu máte? Jak vám máme říkat? Já jsem profesí astronomka, jmenuji se Nijjatejja - a Honza je chlap ze Země.“

„Já jsem Hoxdiko a tohle je kamarádka Tiluji,“ představila nám obě naráz. „Prosím, následujte nás,“ otočila se a vykročila do nitra Muzea jako první s profesionálním úsměvem na rtech.

Následovali jsme je s velkou zvědavostí...

Historička Hoxdiko

Zjistili jsme, že kustodky Technického muzea jsou nadšenci na pravém místě. Nejenže měly velký výběr exponátů *dratvipové* technologie, ale navíc pečlivě udržovaný. A nepřipustily míchání rozdílných období, takže tu měly starodávné počítače s velkými obrazovkami, ovládané klávesnicemi, pečlivě s láskou udržované v provozu, které po zhroucení *mivedlitové* technologie pracovaly bezchybně dál. Kustodky na nich pod záminkou udržování hrály staré počítačové hry - mé srdce zaplesalo, když jsem rozpoznal jakousi variantu »tetrisu«, hry na záchranu dobytka před ničivou povodní a jiné chuťovky, které bych si někdy jindy docela rád na zkoušku zahrál, kdyby nás čas netlačil. Ve shodě s jejich dávnou blokádou

násilí zde nebyla žádná počítačová hra typu »střílečky« ani »souboje« od boxu po meče a pistole, které jsem nemiloval ani na Zemi, takže mi tu ani nechyběly.

Nepřišli jsme však pařit hry do hráčského doupěte, místo toho jsem se zajímal o zdejší dílnu. Ukázalo se, že i ta dílna byla jedním z exponátů, takže neměla telepatické ovládání a plastické zobrazování, ale poctivé obrazovky a klávesnice. Podivil jsem se, jak jsou zachovalé, bez škrábanců, skoro jako nové.

„Některé naše exponáty nejsou uchovávány až z těch dob,“ vysvětlovala mi Hoxdiko. „My jsme je podle původních receptur vyrobily. Materiál proto není původní, ale vzhledem i funkčností opravdu jsou z těch dob. Naštěstí se z té doby dochovaly původní záznamové krystaly a potřebné díly vyrábíme na originál prastaré výrobní lince. Všechno se dá - s výjimkou prastarého materiálu - považovat za autentické.“

„Takže vy tu máte původní knihovnu receptur, umožňující vyrobit repliky všech těchto exponátů?“ musel jsem se ubezpečit.

„Přesně tak,“ přikývla Hoxdiko.

„Takže byste mi mohly na požádání vyrobit některý z těch novějších modelů bez *mivedlitové* technologie?“

„Můžeme,“ ujistila mě Hoxdiko.

„A kdybych chtěl spojit tehdejší technologii s novější, šlo by to?“ pokračoval jsem v ořukávání možností. „Myslím vytvořit spojovací kus, my mu říkáme »interface«, schopný spolupracovat se starými i s novými technologiemi?“

„To by bylo horší,“ zpochybnila to Tiluji.

„Proč?“ chtěl jsem vědět.

„Exponáty z dob počátků *dratvipu* měly odlišné připojení,“ vrtěla hlavou Tiluji. „Máme z té doby knihovnu receptur, ale bez možnosti dalšího vývoje. Vlastně - něco by tam bylo, je tam i pár vývojářských nástrojů, ale nikdo s nimi neumí zacházet. Jsou tam k nim i jakési návody, jenže ty nikdo nezná. A bez *mivedlitové* technologie se to nedá naučit.“

„Jak to?“ zarazil jsem se.

„Stará *dratvipová* technologie nezná telepatii a tím pádem nemá strojové učení,“ řekla Tiluji. „Bez strojového učení do hlavy nic nedostaneš a proto se to nedá použít.“

„Říkáš, že tam jsou návody...“ zachytil jsem se toho jako tonoucí pověstného stébla.

„Ano, ale dají se jen zobrazit,“ řekla Tiluji.

„Možná by to stačilo,“ řekl jsem.

„Snad se to nechceš učit jen z návodů?“ podívaly se na mě všechny tři jako na dvouhlavé tele. „To přece nejde!“

„Vy to možná neumíte,“ řekl jsem, „ale já jsem k vám přišel ze světa, kde se učení z návodů běžně používá. Ukažte mi je!“

„Myslíš?“ nedůvěřovala tomu ani Hoxdiko.

Ale usedla před jednu obrazovku, zapnula tři ruční vypínače a když se obrazovka rozzářila, začala v hierarchické struktuře hledat nějaký návod.

„Tak třeba tohle,“ zastavila hledání. „Říká ti to vůbec něco? Vždyť tam u vás nic takového nemáte!“

„Mám v hlavě strojové školení o konstrukčním programu »Gjylchán«, »Konstruktér«,“ ujistil jsem všechny. „Nejsem tedy ve zdejších technologiích úplný začátečník. A tyhle návody se podobají pozemským skriptům, ze kterých se učí skoro všichni. Nepovažuji to za nemožné. Necháte mě podívat se na ně?“

Hoxdiko vstala a uvolnila mi křeslo, kam jsem usedl místo ní. Trochu jsem se rozhlédl po zdejší hierarchii návodů, až jsem objevil něco vzdáleně podobného tomu, co už jsem trochu znal.

„No vidíte!“ komentoval jsem děvám, co mi koukaly přes ramena na prsty i do obrazovky. „Tady zřejmě máme předchůdce programu »Gjylchán« neboli »Konstruktér«, jenže se neovládá telepatii, která nefunguje, ale klávesnicí. A ta fungovat bude.“

„Ale má to přece ovládání úplně jiné!“ namítla Hoxdiko.

„Úplně jiné, jenže dostatečně popsané,“ dodal jsem. „To by mělo stačit každému, kdo umí pracovat s programem »Gjylchán«. Tak se do toho dáme, ne?“

Zkusil jsem vytvořit něco hodně jednoduchého, třeba hrnek. Trochu jsem si vyhrál s ouškem, aby nebylo tak jednoduché, pak jsem se to podle návodu pokusil odeslat do prastaré výrobní linky. Ležela sice trochu stranou, ale hlásila se jako schopná připojení.

Linka náhle pískla na znamení, že přijala zadání. Obrátil jsem se k ní. Zřejmě se už spustila, propojení radiovým kanálem fungovalo. Zakrátko se z linky vyloupl na výstupní pohyblivý pás krásný bílý hrneček. Nebyl z porcelánu, nýbrž z jakési houževnaté umělé hmoty, uvedené v seznamu materiálu s názvem »baljurók«. Vypadal skoro jako z křehkého porcelánu, až na to, že by vydržel i kutálení po žulovém schodišti.

„Tohle bylo jednoduché,“ přiznal jsem. „Ale když vezmeme něco z knihovny receptur a trochu to upravíme, vyrobíme si vše co právě potřebujeme.“

„Jenže - co vlastně potřebujeme?“ zeptala se Hoxdiko.

„To si budeme muset vysvětlit s partou, která se právě snaží vyřešit nebezpečnou situaci ve zdejší elektrárně,“ řekl jsem.

„To bude asi jednoduché, protože právě za námi přišli sem do Muzea,“ dodala Nijjatejja.

Parta vedená Syred'gou skutečně vešla do muzea, ale hned za vchodem nás spatřila a překvapeně se na nás dívala.

„Co tady děláte?“ našla konečně řeč Syred'ga.

„Nějaké pokusy,“ odpověděl jsem jí a vlastně všem. „Chci zjistit, nakolik dokáže stará *dratvipová* technologie nahradit nové *mivedlitové* technologie.“

„S jakým výsledkem?“ zeptala se mě Syred'ga. Nevím, zda se mi to jen nezdálo, ale tón její otázky mi připadal ironický.

„Dílčí výsledek je tohle!“ zvedl jsem do výše hrneček. „Zdá se, že stará technologie dokáže přinejmenším řídit výrobu. Tohle je jen demonstrační kousek, který ale předvádí, že můžeme použít program »Gjylchán«, přinejmenším jeho verzi bez telepatického ovládání. Jde to, jak samy vidíte.“

„Ale k čemu to má být dobré?“ zeptala se jiná.

„K výrobě spojovacích modulů staré a nové technologie,“ řekl jsem. „Je prý mezi nimi systémový rozdíl, který by nedovolil přímé spojení. V tom případě musíme vyrobit spojovací díly.“

„Na těchhle starých vykopávkách?“ přejela Syred'ga očima halu se všemi starodávnými stroji.

„Jsou lepší než ty, které používáme na Zemi,“ přiznal jsem zdejší technologii převahu. „Přitom i našimi se dá řídit elektrárna. Tím spíš by to mělo jít s těmito. Teď jde vlastně jen o dva úkoly. Jednak zajistit propojení »řídících« počítačů s výkonnými obvody elektrárny, druhý úkol naprogramovat je, aby dokázaly spolehlivě řídit procesy.“

„K propojení těchhle krápů s výkonnými obvody elektrárny žádné spojovací moduly nepotřebuješ,“ řekla další odbornice. „Tam by šlo o spojení *dratvipových* technologií, naopak musíme vyřadit spojovací moduly, které tam již jsou. Postačí napojit řídicí počítače na místa ručních

ovladačů. Problémem bude spíš jejich naprogramování. Tyhle staré věci už nikdo neovládá a nemáme šanci to zvládnout, když nemáme strojové učení.“

„Máme tu staré návody,“ upozornil jsem je. „Nepotřebujete strojové učení, dá se to naučit z těch návodů.“

„Šílíš?“ vyhrkla Syred'ga. „Učit se něco jen z návodů?“

„Nešílím,“ zavrtěl jsem hlavou. „Vy jste si tak zvykli na to strojové učení, že si to už jinak nedovedete ani představit. Jenže v naší civilizaci je takové učení docela běžné. Teď je nutné spojit znalosti o dynamice jednotlivých součástí elektrárny se znalostmi programování řídicího počítače. Na zvládnutí dynamiky součástí elektrárny bych potřeboval příliš mnoho času, snadnější asi bude, když vám pomohu naučit se podle návodů programovat. Na to si se svými znalostmi troufám. Máte-li zájem o spolupráci, můžeme tady na místě začít.“

„Cizinec - a ke všemu muž - a chce učit naše odbornice?“ vyhrkla nesouhlasně Syred'ga.

„Cizinec, zvyklý učit se ze skript, tedy z návodů, který chce pomoci vyřešit katastrofu,“ řekl jsem to trochu jinak. „Záleží jen na vás, dámy. Buď pomocnou ruku přijmete, pak se budu snažit pomoci vám co nejlépe. Nebo pomoc ve své pýše odmítnete, pak se půjdu přihlásit jako řidič kamionu. I tam potřebujete každého, dokonce i cizince a ke všemu muže. Někteří naši hoši si to zkusili a nevedou si špatně. Jen si myslím, že tady bych vám pomohl významněji. Ve své civilizaci se počítám za odborníka a tady již samy vidíte, že i vaší technologii začínám rozumět.“

„Hele, Syred'go, odmítat pomoc je hloupé!“ obrátila se na kolegyni jiná členka delegace.

„Zkusit to můžeme,“ ustoupila Syred'ga.

Delegace vytvořila kroužek, kde se dámy tlumeně radily. Po chvílce kroužek zrušily a obrátily se k nám.

„Zkusíme to,“ řekla ta nejrozhodnější, která předtím vyčetla Syred'ze, že odmítat pomoc je hloupé. „Ale v Risipeji to nepůjde. Připojení za chodu je nemožné a zastavit elektrárnu je riskantní.“

„Obávám se, že jiná cesta není,“ namítl jsem.

„Není,“ souhlasila odbornice. „Ale dá se to vyzkoušet jinde. Jar'adu právě jedná naším jménem s ostatními městy Vušigdy.“

Pohlédla stranou na mladší kolegyni, která stála zahleděná do dálky - zřejmě v telepatickém spojení. Krátce poté se Jar'adu vytrhla z transu a obrátila se k ostatním.

„Je to domluvené,“ řekla. „Pošleme misi do města Dichei. Mají tam dva anihilační reaktory, oba zastavené. Operátorkám se je nedaří nahodit, ale spálené nejsou. Počkají s tím tedy na nás.“

„Ideální stav pro pokusy,“ schválila to ta nejrozhodnější. „Lidi z Dichei beztak utíkají jinam, město už se nedá zachránit. Ale kdyby se podařilo uschopnit elektrárnu, nejspíš by se tam lidi rádi vrátili. A pak by se to dalo vyzkoušet i jinde. Navrhují poslat tam kamion s počítači a prodloužený »dure« - autobus pro partu operátorek, která by pomohla místním nahodit reaktory i kdyby to *dratvipová* technologie nezvládla. Tu partu povede Jar'adu, tým pro pokusy s *dratvipovou* technologií budeš mít na starosti ty, Syred'go. Byl to tvůj nápad vyzkoušet nabídku cizince. Ten jistě pojedě s vámi. Kolik máš žen?“

Poslední větu zřejmě určila mně.

„Jsme jen dvě,“ odpověděla jí za mě Nijjatejja. „Honza přišel ze Země svobodný a ještě nás víc nepřijal.“

„Tím lépe, vejdete se do autobusu k operátorkám,“ rozhodla odbornice. „Holky, máte navíc příležitost připojit se k začínající rodině »tovelozy«. Jsou nějaké připomínky?“

„Autobus tam možná doletí, ale kamion ne, město Dichei je mimo dolet kamionů,“ řekla Syred'ga.

„Poletíte ve formaci, ale ne přímo,“ organizovala to ihned ta nejrozhodnější. „Zastavíte se v Canadovu, je v dosahu. Nabijete si tam baterie a poletíte dál.“

„A nešlo by to bez kamionu?“ zkoušela to Syred'ga. „Proč si nevezmeme tyhle staré křápy z muzea v Dichei?“

„Protože v Dichei mají v muzeu jen atrapy,“ odpověděla jí Hoxdiko. „My v Risipeji jsme vždycky měly nejlepší pořádek.“

„Slyšela's to!“ obrátila se organizátorka na Syred'gu.

„No dobře, pojedeme...“ souhlasila Syred'ga.

Ale nezdálo se, že nadšeně.

Město Dichei

Nakládání kamionu jsem se neúčastnil, přesněji řečeno, ani mě k tomu dámy nepustily. Místo toho jsem se s Nijjatejjou vrátil za Raxdinkou připravit se na cestu.

Kdo nic nemá, nic si s sebou nebere, ale když jdete naslepo do liduprázdného města, ve kterém nejde elektřina, musíte si vzít aspoň minimální zavazadla. Především co nejtrvanlivější jídlo, nějaké nápoje - možná tam ani nepůjde voda, něco jako spacáky pro pobyt v přírodě... kdoví, jak tam budeme bydlet.

Nepříjemné bylo, že Raxdinka byla v jiném stavu. Nelíbilo se mi tahat ji do neznáma, ale nechat ji v Risipeji bylo přibližně stejné riziko. Jestli se operátorkám nepodaří udržet elektrárnu v chodu, nastane tu stejný zmatek. Takže to bylo prašť jako uhoď, riziko bylo v obou případech velké a tak jako tak by bylo lepší být v nějakém průšvihů pohromadě.

Naštěstí Raxdinka nedávala najevo, že by jí to vadilo. Ještě to nebylo ani znát. Dokonce odmítla, že bych za ni nesl její batoh.

Když jsme v dohodnuté době dorazili k muzeu, přípravy už končily. Kamion nakládala jiná parta žen, neboť ty, co pojedou s námi, se musely také připravit na cestu. Autobus jsme už měli připravený na podzemním parkovišti a pro tuto chvíli jsme měli k výhradnímu použití »sádeg«, zajišťující kyvadlovou dopravu od muzea k autobusu - kamion ani autobus nejsou vhodné pro jízdu městskými tunely a šachtami. Skrz tunely by snad ještě projely, ale šachty jsou pro ně příliš malé.

V autobuse na nás čekala většina operátorek. Kromě nich tam seděla i Hoxdiko z muzea, ochotná pomoci, kdyby nastala na muzeálních kouscích nějaká závada. Naše skupina byla poslední, jakmile jsme se usadili v sedačkách, autobus vyrazil podzemními tunely směrem z města.

Venku řidička postavila autobus na venkovní parkoviště, aby šetřila baterie, než se z městských tunelů vynoří náš kamion. Když se objevil, řidičky se telepaticky domluvily na formaci a vzlétly s námi do fialové oblohy. Bohužel musely formaci řídit ručně, neboť pokrokovější funkce nefungovaly. To jsme naštěstí neviděli, neboť kamion letěl až za námi...

Hustota obyvatel na Vušigdy je nízká a jsou zde rozsáhlé neobydlené oblasti. Města jsou na Vušigdy daleko od sebe. Každé potřebuje k životu

dostatečné zemědělské zázemí, ale to využívá poměrně malou část povrchu pevnin v subtropickém pásmu, kde je zemědělství snadnější.

Jakmile jsme pod sebou spatřili obdělaná pole a pojízdné kravíny, byla to jasná známka, že se blížíme k městu Canadov.

Měli jsme tam strávit noc a během ní naplno nabít baterie, aby nám vystačily až do Dichei.

Půjdeme si aspoň prohlédnout město...

Ve městě Canadov panovalo to, čemu se na Zemi trefně říká »organizovaný zmatek«. Obyvatelé Canadova poskytli nouzové ubytování uprchlíkům z Dichei, jenže těch bylo mnohem víc než kolik se jich mohlo vejít do bytů. Navíc se příchozí muži projevíli jako vrcholní sobci, neboť pro sebe vyžadovali prázdné byty, aby je nikdo nerušil. Rada města to vyřešila tím, že sestěhovala dosud nevdané ženy do sálů areálů tělocvičen, kultury a muzeí.

Radní navíc zaskočilo zjištění, že v misi z Risipeje je jedna úplná rodina »tovelozy«. Přišli nám s omluvou nabídnout byt asi osm kilometrů od ostatních a odmítnutí je příjemně překvapilo. Prohlásil jsem totiž, že se nebudeme oddělovat od ostatních, když jde o jedinou cestovní noc a bylo by to jen zbytečné zdržování.

Z prohlídky města ovšem díky zmatkům sešlo. Ubytovali nás na chodbě přeplněného sálu tělocvičny, kde bylo ještě trochu místo, položili jsme si spacáky vedle sebe a šli jsme spát. Nebylo to jednoduché. Byl teprve počínající večer, po chodbě se neustále trousily z tělocvičny ženy a dívky dychtivé sprchování. Přeplněné sprchy byly až na konci chodby a stály před nimi fronty. Pikantní bylo, že zdejší krásky ani ve snu nečekaly, že by na chodbě mohl být muž, takže tudy chodily... řekněme... nedostatečně oblečené, pokud na sobě kromě ručníků přes ramena vůbec něco měly.

Ne že by mi to vadilo... spíš jsem čekal, že to bude vadit mým holkám. Nijjatejja zprvu chtěla korzující nahotinky varovat, že je tu chlap, ale včas jsem jí to rozmluvil. To bychom neusnuli nikdy, neboť by do pozdní noci nevyšla z upozornování. Stačilo pohledět na frontu před sprchami na konci chodby. Požádal jsem raději obě mé dámy, aby se snažily usnout. Zítra nás čeká šichta, na kterou se potřebujeme pořádně vyspat. Slíbil jsem jim, že se na defilující nahaté krásky nebudu dívat a přetáhl jsem si přes hlavu kapuci spacáku na znamení, že to myslím vážně.

Beztak se asi nic jiného dělat nedalo...

Ráno jsme si v tichosti sbalili věci, zdejší průvodkyně nás odvedly na snídani a pak jsme opět nastoupili do autobusu. Byli jsme navzdory večerním zmatkům docela vyspalí, akumulátory se přes noc naplno nabily, takže už nám v cestě nestálo nic než jeden horský hřeben, jehož vrcholek sahal až do mraků.

Ze dvou možností - buďto hřeben přeletět ve výšce alespoň šesti tisíc metrů, nebo se snažit prokličkovat klikatým průsmykem ve výšce dvou tisíc metrů, kam často zasahují mraky a pak tam není vidět ani na krok, zvolily naše řidičky průsmyk. Kdyby se za letu ukázalo, že mraky klesly a znemožnily orientaci, můžeme ještě vzletět nad vrcholky a překonat je v mracích. Zdejší řidičky jim to schvalovaly, je to pohodlnější. Problém byl, že dříve řídily kamiony libijantly, které měly dokonalý přehled jak o průsmyku, tak o poloze letících objektů. Ale nedávno tudy přiletěly tisíce uprchlíků z Dichei, takže to asi nebylo tak nebezpečné.

Přelet skrz průsmyk ovšem sliboval grandiózní podívanou. Nechtěl jsem si ji nechat ujít, takže jsem zbystřil pozornost, sotva se před námi ty strmé štíty objevily. A po pravdě řečeno, stálo to za pozornost. Létající autobus bez křídel, následovaný létajícím kamionem, se začaly proplétat mezi strmými štíty ze všech stran. Byl to ohromující pohled, neboť naše stroje vypadaly na pozadí monumentálních velikánů jako dětské hračky. Za stálého stoupání jsme zatáčeli tu vlevo, pak vpravo. Řidičky si nedovolily hazard vysoké rychlosti, takže jsme se jenom ploužili, odhadem nanejvýš tři sta kilometrů v hodině, kdy se ještě dala formace dodržovat pomocí ručního řízení.

Nevím, jak vysoko jsme letěli. Přístroje viděla jen řidička a jistě měla co dělat, aby stačila reagovat. Výšku jsem mohl leda odhadovat podle toho, jak jsme se blížili k dolnímu okraji mraků. Jakmile mraky klesnou až na zem, bude další cesta průsmykem nemožná a oběma řidičkám, vzájemně spojeným telepaticky, pak nezbuďte než vzletět nad nejvyšší vrcholy a letět dál naslepo. Za pohořím by je pak čekal nebezpečný manévr klesání skrz mraky bez přímé viditelnosti. Mohli bychom pak jen doufat, že na druhé straně budou mraky nejméně tak vysoko, aby se v mezeře mezi nimi a zemí dalo bezpečně zabrzdit, jinak se rozbijeme o skály.

Málo platné, něčím byl tenhle let doopravdy riskantní. Ale na druhé straně byl průlet průsmykem neopakovatelně krásný. Skalní štíty byly místy

barevné, jako by je pomaloval bláznivý malíř. Barevné skály jsou i na Zemi, ale my Češi jsme zvyklí jen na jednotvárnou šed' našich hor.

Tohle byla prostě pohádka!

Jenže najednou jsem zjistil, že buď klesáme, nebo se mraky nad námi zdvihají. V průsmyku jako kdyby bylo i víc světla. Ještě dvě zatačky doprava a dvě doleva - a skály se rozestoupily a před námi se v dálce blyštěly skleněné krystaly obřích drahokamů.

Město Dichei.

Opuštěné město na cizí planetě!

Zvenčí na něm nebylo nic pozoruhodného ani nápadného. Ty skleněné krystaly se navenek vůbec neprojeví. Zdejší města nemají okna, svítící do noci, nemají ulice, kde by se mezi sebou proplétaly tisíce automobilů. Všechno je soustředěno uvnitř a ven ukazují jen hladké stěny z černého skla.

Černé diamanty, zasazené do krajiny...

Teprve uvnitř se v normálním městě odehrává to hemžení typické pro mraveniště, termiště nebo včelí úly. Teprve uvnitř se pohybují davy lidí, šachtami a tunely se míhají krychličky kabin »sádegů«, rozsáhlé sály, chodby a křižovatky, rovnoměrně svítící stropy, nápisy geometrickým písmem, obrázky a piktogramy.

V opuštěném městě je však skoro všude tma jako v černém uhelném pytli, tma, která by se dala krájet. Jen málokde ji protne paprsek světla z ruční lampičky osamělé spěchající ženy...

Pravda, nás to v Dichei nečekalo.

Nás už v příjezdovém tunelu očekávala delegace místních údržbářek a operátorek, podzemní parkoviště s jasně osvětleným nástupištěm, na jehož osvětlení musely zdejší ženy přeměrovat lví podíl energie z nouzového generátoru a poměrně skromný dav usouzených žen, které pocit'ovaly vinu, neboť neudržely v chodu anihilační elektrárnu a zapříčinily panický útěk ostatních obyvatel města do sousedních šťastnějších měst, ve kterých elektrina ještě funguje a dodává jim život.

Tady už na nás byly připravené. Měly tu v zásobě konvoj osobních i nákladních »sádegů«, tak jak to naše expertky na dálku telepaticky vyjednaly, takže nám zbývalo jen nasednout do zdejší hromadné dopravy, nechat se odvézt ke zdejší elektrárně a počkat tam na konvoj nákladních sádegů, které nám přivezou vybavení z našeho kamionu.

Žádné velké vítání...

Místní ženy se na nás dívaly se směsicí naděje a pochyb. Od našich expertek věděly, že na jejich problém ještě nemáme hotový recept, že to chceme nejprve zkoušet a navíc podle pojetí jakéhosi cizince z barbarského světa, který nemá žádné ponětí o *mivedlitové* technologii a chtěl by svěřit anihilační reaktory starodávné *dratvipové* technice, ke všemu vytažené z muzea...

Nedivil jsem se jim, měly na nedůvěru nárok.

Přesto se k nám chovaly velice vstřícně. Když jsme se sešli ve velkém, jasně osvětleném velínu (aby mohly rozsvítit, musely nejprve vypnout osvětlení na parkovišti), uspořádali jsme poradou, na které místní odbornice pochopily, že nebudou jen přihlížet, ale očekává se jejich aktivní spolupráce.

Zdejší elektrárna byla staršího typu než elektrárna Risipeje. Místo jednoho velkého anihilačního reaktoru zde byly tři menší, navíc každý jiné velikosti. Bylo to vlastně dané od založení města a zahájení jeho stavby. Tenkrát dokázali stavět jen menší reaktory, ale prozíravě si v základech města ponechali prostory na větší typy, které později dostavěli a doplnili.

A od toho prvního, nejmenšího reaktoru jsme chtěli začít.

Ten ještě stavěli pradávni předkové a dokonce při tom měli převahu muži - v dnešní době to znělo jako pohádka. V průběhu věků se reaktory postupně vylepšovaly různými rekonstrukcemi, opravami a modernizacemi, takže původní dnes byly jen korpusy reaktorů, nicméně porucha nepostihla nejstarší díly, ale kupodivu nejmodernější část. Když si to srovnám s padesátiletou životností našich pozemských atomových reaktorů, smekl bych aspoň brýle, když už klobouk nenosím.

Další specialitou Dichei byla hvězdná loď, zabudovaná do základů města. Dichei bylo jedno z nejstarších měst, zakládali je ještě kosmonauti, jejichž hlavním úkolem byla přeměna planety rozptýlením života na svět schopný hostit nové obyvatele. Město vlastně stavěli z nadšení jaksi »navíc«.

Hvězdná loď v počátcích sloužila jako domov kosmonautů, později se z ní stalo svérázné muzeum, kde následující generace udržovaly stav, v jakém se loď nacházela v době dostavby města. Loď už dávno nebyla letuschopná - kdyby nic jiného, nikdo by ji nedokázal vydolovat ze základů města - pradávni kolonisté z ní navíc vymontovali reaktory, které upotřebili jinde, ale poslední reaktor zůstal na místě a i po pětadvaceti tisíciletích

sloužil jako nouzový zdroj elektřiny. Ačkoliv by pro potřeby města výkonově nestačil, byly zdejší obyvatelky vděčné i za dodávku proudu pro nabíjení nejnnutnějších obslužných kamionů, minimální osvětlení, větrání, vaření a sádegy pro ty, které na té ztracené vartě zůstaly v naději, že jednou elektrárnu obnoví a vrátí do města život.

Dostatek proudu byl ovšem velkou výhodou i pro případné spuštění anihilačního reaktoru.

Tak - a můžeme začít...

I když mi odbornice přiznávaly autorství koncepce obnovy elektráren, k vlastní odborné činnosti mě nepustily. Nebylo mi to proti mysli, uznával jsem jim, že o dynamice řízení anihilačních reaktorů vědí tisíckrát víc a že bych jim při tom spíš překážel než pomáhal. Byl jsem tu vlastně jako jejich pojistka pro případ, že by bylo zapotřebí rozluštit staré návody a využít technologii zdejších předků nějakým zapomenutým způsobem. Jinak jsem měl volno v prostorách ubikací, elektrárny - a v muzeu z hvězdné lodi, tedy ve všech místech aspoň částečně napájeným prastarým reaktorem dávných kosmonautů.

Mít takovou příležitost a nevyužít ji? To snad ne!

A pochopitelně jsem s sebou bral i obě své choti. Nebyla to tak obtížná procházka, aby ji nezvládla i Raxdinka. Obdivovaly ve hvězdné lodi každá něco jiného, ale bylo to zajímavé i pro ně.

Raxdinka se uchvátila velice účelně zařízenou a vybavenou palubní nemocnicí, která by podle ní obstála i v dnešní době.

Nijjatejja se zase zajímala o velitelskou kabinu, kde vedle nefunkčního, leč z piety udržovaného řízení lodi bylo soustředěné kupodivu fungující přístrojové vybavení. Velitelská kabina byla samozřejmě umístěná na nejvíce chráněném místě lodi a všechna čidla, dalekohledy a kamery sem byla svedena. Kosmonauté tyto přístroje časem přemístili na vrchol městských budov, takže se tady, hluboko v základech, dalo pozorovat okolí města, když už se kvůli mrakům nedal pozorovat vesmír.

Já jsem se nejvíc zajímal o reaktor. To se ví, že jsem se jeho řízení neodvážil dotknout, abych nepřerušil dodávku proudu. Ale byly tu ještě prastaré obrazovky a klávesnice. Jednu jsem zapnul, abych se porozhlédl po starých návodech.

Byly tu! Celá knihovna návodů! My bychom je asi nazývali »helpy«, v jazyce »jimeni« se to řeklo »Gézut«. Celá knihovna, pěkně zřetelně

popsaná, dokonce s vestavěným vyhledáváním.

Nedalo mi to. Zadal jsem »řízení anihilačních reaktorů« - a nestačil jsem se divit.

Byly tu popsané nejen reaktory hvězdné lodi, ale - jako žhavá novinka - i teprve plánované anihilační reaktory pro města na nové planetě, zkonstruovaná konstruktéry ve světě Zvóruhí. Už tam, dávno před stěhováním, to plánovali a je vidět, že to měli promyšlené.

A nejvíc mi padl do oka »gézut« s nápisem »řízení reaktorů nových měst - konfigurace a spouštění«, obsahující odkaz na celý blok řídicích programů.

Staří tu měli všechno!

Spojil jsem se telepaticky s Syred'gou.

»Rušíš!« vyčetla mi. »Máme nutnou poradú!«

»Tohle je asi důležitější!« odpálil jsem jí. »Ve staré hvězdné lodi jsem objevil kompletní soubor programů pro řízení reaktorů, konfiguraci a spouštění, vymyšlený ještě na Zvóruhí. Jestli jsem se nezmýlil, je tady všechno co potřebujeme pro spuštění nejstarší městské elektrárny. Rozumíš? Vaši předkové už tenkrát všechno vyřešili! Přerušete poradú a přijďte všechny do staré hvězdné lodi! Tady je všechno hotové, rozumíš?«

»Vážně?« zarazila se.

»V tak vážné situaci není místo na žerty!« ujistil jsem jí.

Syred'ga se ode mne odtrhla, ale asi po deseti minutách mi sama telepaticky zavolala.

»Jedeme do hvězdné lodi, ale jestli tam nic nebude, připrav se na tvrdé pokárání! Opravdu nemáme čas na žerty!«

»Jen přijďte!« odvětil jsem.

Delegace se do pomocné řídicí kabiny reaktorů sotva vešla, některé musely čekat na úzké chodbě. Ve hvězdné lodi se šetřilo místem, všechno tu bylo úsporně a co nejúčelněji navržené. Když jsem jim ale předvedl »řízení reaktorů nových měst - konfigurace a spouštění«, bylo nám jasné, že nemá velký smysl vymýšlet něco jiného, stejně bychom se po dlouhém zkoumání sešli na tomtéž řešení. A kdyby ne, bylo by to nové horší. Staří to měli zmáknuté rozhodně lépe, bylo vidět, že to mají vyiplané. Bylo tu i řešení mimořádných stavů, které se nedají programovat bez náročných pokusů a při jejich selhání by hrozily další problémy.

„Tak co, dámy?“ řekl jsem vítězně. „Převzít či nepřevzít? Já jsem pro převzetí. Nemá cenu znovu objevovat, co je již dávno objevené a co rozhodně nebude spíchnuté horkou jehlou. Tady na tomto místě vyjadřuji svůj obdiv tehdejšími konstruktérům.“

Myslím, že je to dost zaskočilo. Ale zdálo se, že mám opět pravdu. Tady bylo všechno. Od návodů k připojení po programy »řízení reaktorů v podmínkách proměnlivé zátěže«. Stačilo prostě všechno převzít, nakopírovat, pak na místě podle návodů připojit řídicí počítače, pustit programy - a »může to pochodovat, dámy«!

Musím ale uznat, že to byla klika!

A taky připomenout, že se vyplatila úcta k práci dávných předků. Nikdo knihovny jako »nemoderní a překonané« nezrušil.

A teď se zkrátka hodily.

I když jsem se stal příčinou dvou zásadních zlomů v práci týmů odbornic na elektrárny, ani teď mě mezi sebe nepřizvaly. Už mě to skoro mrzelo. Rád bych byl u toho, až reaktor naběhne. Ale odbornice mě mezi sebe nechtěly a vnucovat se jim? To by mi hrdost nedovolila.

Zůstal jsem opět v řídicí kabině reaktorů pradávné hvězdné lodi sám. Raxdinka se kochala palubní nemocnicí, Nijjatejja zase obdivovala astronomické přístroje ve velitelské kabině, já jsem seděl pořád v jednom křesle a listoval v návodech.

Teď už jsem nemohl doufat, že objevím něco důležitého. Co bylo důležité, to už v této chvíli aplikovala skupina odbornic u nejmenšího reaktoru elektrárny města Dichei. Očekával jsem, že se jim už nic nepostaví do cesty a je možné, že se brzy město Dichei rozsvítí v plné kráse. A pak se sem vrátí lidé a bude tu opět živo a snad i veseleji. A všechno díky tomu, že ve hvězdné lodi nebyla novější *mivedlitová* technologie, kterou by kosmická vlna vyřadila.

Věřím tomu, že Vušigďané *mivedlitovou* technologii znovu vzkřísí. Ničivá kosmická vlna není jev, který se opakuje pětkrát do roka, to je naštěstí taková výjimka jako výhra v loterii. Bude ale dobře, když anihilační reaktory nechají už natrvalo řízené tou odolnější *dratvipovou* technologií. Bez neustálé modernizace by přečkaly tu vlnu bez katastrofy.

Spolehlivost musí být ode dneška důležitější než sebelépe vypadající pokrokovost.

Prohrabával jsem se elektronickými knihami, uchovanými celá dlouhá tisíciletí v pamětech kosmické lodi starých obyvatel Zvóruhí. Většina jich byla starší než pravěké malby v jeskyních Altamira, pětkrát starší než pyramidy. Žádný dokument lidstva se s tím nemůže měřit. Zvóruhiové měli automatické továrny a velké mezihvězdné lodě v dobách, kdy nejšikovnější lidé dokázali jen krásně odštípnout kus pazourku, aby šel zvířecí šlachou přivázat k oštěpu...

A co se uchovalo z pradávných dob na Zemi? Pyramidy? Ty obrovské kupy kamení, uvnitř vykradené? Pár papyrových svitků, nějaké hliněné destičky, popsané klínopisy... Naproti tomu jsou tu dokumenty, které se dají poslat do automatické továrny, aby z ní vyšlo něco, co je vysoce nad schopnostmi lidstva ze Země...

Jak to vždycky říkal děda?

»Smekám brýle své, klobouku nemaje...«

Večer pro mě obě manželky přišly, aby mě konečně odtrhly od obrazovky a klávesnice.

„Uděláme si pěkný večer,“ řekla Raxdinka.

Krátce předtím, než jsme došli do jídelny, se všechna světla města Dichei rozsvítila naplno.

Reaktor ožil, nastartoval a celé město ožilo s ním. Nedošli jsme do jídelny, když se proti nám vyhrnuly jásající ženy a dívky. Spěchaly k elektrárně blahopřát partám, které vrátily městu život.

Přidali jsme se k nim.

Nikdo cizí nesmí do velínu vkročit, ale okolo velínu se táhl prosklený ohoz, kterým bylo vidět dovnitř. Za řídicími pulty tam seděla jen obvyklá minimální obsluha, připravená převzít řízení, kdyby automatika selhala. Ale nezdálo se, že by to hrozilo. První reaktor šlapal jako hodinky bez sebemenšího zásahu lidské ruky.

Zkrátka - úspěch jako Brno!

Přihlížející mávaly na ty uvnitř a naopak, operátorky občas zdvihly pohled od přístrojů, aby zamávaly přihlížejícím. A vzadu u stěn postávaly odbornice, kterým práce v tomto velínu skončila. Teď se přesunou na další, větší reaktory, protože ten nejmenší by neutáhl všechno, co se dá současně ve městě zapnout. Kdysi pro celé město stačil, ale to už bylo hodně dávno...

Také jsme zamávali celému osazenstvu elektrárny. Jen ať si to vítězství vychutnají! Čeká je totéž v ostatních městech tohoto světa, ale tím se vrátí

život do měst a začne obnova.

Návrat do doby kamenné se tímto škrtá...

Důlní Muzeum

Strávili jsme ve městě Dichei celkem dvanáct dní. Během nich uvedly odbornice do chodu všechny tři anihilační elektrárny, tím se stalo město Dichei nejbezpečnějším v tomto světě a lidé se mohli konečně začít vracet. Stačilo telepaticky obvolat nejbližší města, aby se objevily první autobusy s navrátilci.

Jako druhé město zvolily celkem logicky Risipeju. Většina odbornic byla z ní a bylo to nejbližší město od Dichei. Problém byl v tom, že bude nutné nejprve reaktory zastavit, pak zapojit co je třeba a teprve pak nahazovat. A po celou tu dobu bude Risipeja bez proudu. Dichei bylo město s výjimkou, že mělo onen záložní reaktor ve vestavěné kosmické lodi, který nejenže udržel životní podmínky aspoň v úzkém okruhu kolem elektrárny, ale poskytl i elektřinu nutnou k rozjezdu. Odbornice to chtěly obejít střídači s připojením nezbytného počtu akumulátorů z kamionů a modlit se, aby vydržely do spuštění reaktoru, což nebylo příliš jisté. Potíž byla, že se tahle situace bude v každém městě opakovat jako přes kopírák. Vypnout, potmě předělávat a na závěr doufat, že zbude energie na rozjezd.

Opět jsem se telepaticky spojil s Syred'gou - jednak už jsem věděl, že na ni logické argumenty platí a jednak jsem na žádnou jinou členku týmu neměl telepatický kontakt. Zkusil jsem uplatnit svůj vlastní nápad - v Dichei, kde již je elektřiny dost, vyrobit ve vhodné automatické továrně modul reaktoru, který by se vešel do kamionu. Ten modul by mohl objíždět města a všude pomáhat překlenout nebezpečné období bez elektřiny. Vzpomněl jsem si totiž na jakýsi dávný pozemský projekt malé atomové elektrárny na kolejích, schopné nahradit jednu běžnou elektrárnu.

„Bude to příliš dlouho trvat, než něco takového dokážeme vyprojektovat,“ namítla Syred'ga.

„Proč?“ namítl jsem. „Recepturu kamionů má každé město, receptura reaktoru je v »gézutu« kosmické lodi pod Dichei. Zbývá jen spojit to dohromady.“

„Tak víš co?“ utrhla se na mě. „Vyjednám ti doporučení na Radu Dichei, ať ti dají nějaké schopné konstruktérky a pokus se to tvoje monstrum vytvořit! Když to dokážeš dříve než uvedeme do chodu všechna města, použijeme to. Může to být řešení číslo dvě, naší civilizaci se vždy vyplatilo podporovat dvě různé cesty.“

Odrhla se - aspoň že to rovnou nezamítla...

Krátce poté za mnou do muzeální hvězdné lodi došla jedna členka Rady města s nabídkou, vyjednanou od Syred'gy. Dostanu dvě projektantky a volnou ruku v automatických továrnách - prý je to výraz vděčnosti za to, že jsem byl členem týmu, který uvedl zdejší elektrárnu do chodu. Ani slovo o tom, že jsem programové vybavení objevil tady v kosmické lodi.

Představili jsme se - jmenovala se Cedchy a dost se divila, že jsem muž a přitom se zajímám o techniku.

„A co vlastně tady chcete vyrábět?“ zeptala se mě zvědavě.

„Pojízdný reaktor,“ řekl jsem stručně. „Podívejte se, tady se nám naskytl unikátní záložní zdroj elektřiny právě v té muzeální hvězdné lodi. To jinde není, energetičky chtějí spojit akumulátory kamionů do baterie a tak získat proud nutný na rozjezd. Jsou však města, kde tohle nepůjde. Reaktory tam nejdou, kamiony jsou od katastrofy vybité a když tam pošlete jiné, než tam doletí, budou také na dně. Tam by se vyplatil pojezdový reaktor na kamionu.“

„A potřebujete je vyrábět sériově, nebo by stačil i jeden?“ zeptala se mě. „My totiž jednu takovou kombinaci máme.“

„Kde?“ zpozorněl jsem.

„Je to dokonce reaktor vymontovaný z naší hvězdné lodi na počátku kolonizace. Dlouho sloužil jako elektrárna pro doly, postupně jich vystřídal více, ale nakonec ho odstavili asi padesát kilometrů od Dichei, když tamní důl vytěžili do dna. Na památku tam zřídili muzeum důlní činnosti a pokud vím, ještě před dvěma sty lety právě tenhle reaktor slavnostně spustili, aby dodal lesku oslavám tisíciletého výročí uzavření dolu. V té době ještě prokazatelně fungoval, zřejmě se o muzeum dobře starali.“

„Reaktor z hvězdné lodi?“ zajiskřilo se mi v očích. „Ten nám seslalo samo nebe!“

„Ale za těch dvě stě let už ho nespustili,“ dodala opatrně.

„Zkusit to můžeme,“ rozhodl jsem. „Seženeš na to děvče, které to dokáže spustit?“

„To nevím,“ pokrčila rameny. „Je to muzeální kousek...“

„Moment!“ ztuhl jsem, neboť jsem si vzpomněl, že máme v partě muzejní kustodku Hoxdiko, na niž mám dokonce lazin, který v telepatii slouží jako telefonní číslo u mobilů. Hned jsem se s ní pokusil navázat telepatické spojení a když se mi podařilo, požádal jsem ji, aby za mnou přišla do muzeální hvězdné lodi, že potřebuji její znalosti.

„No sláva!“ odvětila Hoxdiko. „Už jsem se tu nudila! Tak já letím, čekejte na mě!“

Tím jsme se odtrhli a já se zase věnoval Cedchy.

„Naštěstí máme s sebou expertku na muzeální techniku,“ řekl jsem s úsměvem. „V tom případě potřebuji už jen dopravní prostředek, postačí »dure«.“

„To by byl ještě včera nesplnitelný požadavek,“ řekla také s úsměvem. „Všechna »dure« byla z města pryč, prchali na nich lidé k sousedům, když se zastavila elektrárna. Naštěstí se zrovna dneska začali vracet, »dure« dostaneš. Mám naopak jinou prosbu. Vešla bych se k vám na tu cestu? Zajímalo by mě to taky!“

„Myslím, že se do »dure« vejdem pohodlně,“ usmál jsem se. „My budeme čtyři - já, mé dvě ženy, kustodka Hoxdiko - a ty bys byla pátá. Ale potřebujeme mapy, abychom tam trefili.“

„Mohu řídit, cestu tam znám,“ slíbila ihned.

„Príma!“ souhlasil jsem. „Půjdeme se připravit. Musíme si na cestu vzít nějaké zásoby jídla, kdovíjak to tam vypadá. Těžko tam budou plné ledničky.“

„Ledničky plné nebudou,“ přikývla Cedchy. „Ale bude tam elektřina. Kvůli Důlnímu Muzeu jsme tam ani nezrušili dálkové vedení. Doufám, že tam nebude velký nepořádek. Holky z Muzea odtud prchaly ve zmatku...“

„Elektřina - výborně! Nač ještě čekáme?“ řekl jsem.

„Na tvé ženy a na tu kustodku,“ řekla s úsměvem Cedchy.

Padesát kilometrů vzdušnou cestou je kousek, jenže jsme vyjeli až na konci »standardního dne« a k Důlnímu Muzeu jsme navíc dojeli za »planetární tmy«. Cedchy měla pravdu, v Muzeu se dalo rozsvítit, ale s uvedením reaktoru jsme nechtěli čekat, proto jsme se rozhodli pokračovat bez ohledu na hodiny.

Opravdu to nějakou dobu trvalo, ale nakonec se ukázalo, že třicet tisíc let starý reaktor je pořád provozuschopný. Rozběhl se a okolí zalilo světlo tisíců ozdobných lampiček. Ty budeme muset ještě odpojit, očesat všechny kabely, vedoucí kamsi do dolu, než budeme moci uvolnit zakotvení a otestovat, jestli je i kamionový základ provozuschopný. Ale to už jsem viděl veseleji.

Všeobecný jásot jsem nakonec musel přerušit rozhodnutím, že budeme pokračovat, až se vyspíme. Je fakt, že jsme to patřičně přetáhli. Ukázalo se

však, že ubikace jsou opravdu v dezolátním stavu, zaměstnanci - či spíš zaměstnankyně - zdejšího Muzea ty prostory opouštěly ve zmatku. Děvčata se sice nabídla, že několik potřebných ubikací uklidí aspoň z nejhorsího, ale mávl jsem nad tím rukou. Prohlásil jsem, že musí být unavené přinejmenším tak jako já sám, takže žádné uklízení, rozložíme si sedačky v kabině »autobusu« a tu jednu noc přečkáme v »polních podmínkách«. V kabině bylo příjemněji než v ubikacích, natož »pod širákem«, a zakrátko jsme všichni »padli za vlast«.

Druhého dne jsme pokračovali čerstvější a s veselou. Bylo nutné odpojit všechny kabely, uvolnit zakotvení a otestovat, jestli kamion poletí, ale proti problémům se spuštěním reaktoru se nám to zdálo podstatně jednodušší a průchodnější.

Jak se říká, když si myslíte, že jde všechno hladce, tak jste určitě něco přehlédli. V tomto případě jsme vynechali testování akumulátorů kamionu a pochopitelně jsme na první pokus zjistili, že jsou vybité. Vědět to, zapnuli bychom přes noc nabíjení a teď by byly plné, ale takhle z toho koukalo pořádné zdržení.

Napadlo mě ale něco jiného. Propojit reaktor do nabíječky a akumulátory nabíjet za jízdy, takže vlastně vytvoříme atomový kamion. Když jsem to přednesl našim děvám, zamyslely se, ale nebyly proti. Všude ve městech jsou nabíječky součástí městské energetické sítě, ale nabíječka se dá vyrobit, součástí Dolu je malá výrobní linka, takže to půjde. Zdejší výrobní linka je sice pomalá, muzeální, nicméně je provozuschopná. Hoxdiko měla zkušenosti, k realizaci se proto hrnula sama a nakonec to dopadlo tak, že to stihla dříve než jsme akumulátory nabili na třetinu.

Pojedeme tedy atomovým kamionem!

Před výjezdem jsem se zkusil telepaticky spojit s Syred'gou, ale ukázalo se, že je nedostupná. Vůbec jsem její »lazin« necítil. Znamenalo to, že odjely do Risipeje a byly už mimo dosah. Jindy by to zprostředkovaly libijantly, ale telepatie byla pořád vyřazená, určitě za to mohl horský hřeben mezi námi.

Nevadí, jedeme!

Nejprve do Dichei, tam všechno pro jistotu zkontrolujeme, než se pustíme do cesty přes průsmyk.

Tam to bude horší...

Dojet do Dichei byla maličkost - padesát kilometrů není tak daleko, aby to vybilo baterie. Kontrolou po příjezdu na parkovišti jsme zjistili, že baterie kamionu jsou dokonce v lepším stavu než při odjezdu z Muzea. Takže jsme celou cestu jeli na atom a ještě jsme dobíjeli. Paráda!

Po příjezdu jsem se obrátil na Cedchy, zda by nám nemohla do kamionu zařídit vložení malé kabinky, aby se kamion změnil zčásti na autobus. Podle mě by to neměl být problém. Když do Risipeje pojedeme všichni kamionem, ubude nám hodně starostí proti tomu, kdybychom měli ke kamionu navíc »dure«. Například kdyby průsmyk zahalily mraky, museli bychom vzletět do výšky nad vrcholky a dokončit cestu odděleně. S jediným dopravním prostředkem odpadne starost o formaci, která se nedala nastavit automaticky, ale musela se držet ručně.

„Jak si to představuješ?“ zeptala se mě Cedchy.

„Jednoduše,“ řekl jsem. „Žádný luxus, prostě vložit kabinku se sedačkami, které se dají sklopit na lůžka, jako jsou v »durech«. Je to jen na cestu do Risipeje, ale i později se to dá využít, až budeme jezdit od města k městu.“

„To zařídím,“ přislíbila Cedchy. „Musím si ještě zařídit, aby za mě vzali do Rady nějakou novou, ale všechno stihnu.“

„Moment!“ zarazil jsem se. „Proč chceš, aby do Rady vzali nějakou novou? Chceš v Radě skončit?“

„Budu muset,“ řekla Cedchy s úsměvem. „Pojedeme přece do Risipeje všichni. Snad bys mě nenechal v Dichei?“

„Ty chceš do Risipeje?“ podivil jsem se. „Proč? Co se ti na Dichei nelíbí? Je to teď přece nejlépe zajištěné město na světě!“

„Ale já musím s tebou, přece!“ trvala na svém. „Stejně jako Hoxdiko! Už se na tebe strašně těšíme! Obě! Poslyš, že ty sis ani neuvědomil, že sis nás obě vzal?“

Bác ho!

Jak se říká, když si myslíte, že jde všechno hladce, tak jste určitě něco přehlédli. Nedošlo mi, že jsem je vlastně pozval. Ne do oficiální ložnice, ale společný nocleh v kabině »dure« se taky počítá. A je šumafuk, že jsme všichni »padli za vlast«, utahaní jako kořata. Ale co jsem měl dělat? Jediné správné řešení téhle pasti bylo nechat ženám pohodlnou kabinu »dure« a sám jít spát do svinčíku na ubikacích zaměstnankyň Důlního Muzea, případně do zatuhlé kabiny atomového kamionu, která potřebuje pořádně vymést a vyvětrat, aby se tohle stát nemohlo.

Mělo mi to dojít samotnému a včas!

Jenže to je zase jenom »pozdě bycha honění«... Raxdinka s Nijjatejjou si to buď také neuvědomily, anebo uvědomily, jenže s přijetím dvou spolu-manželek předem vše souhlasily. A je to velice pravděpodobné. No to jsem zase spadl do pasti!

Trvat na tom, že to byl omyl?

To neprojde. Zdejšími chlapům by se to stát nemohlo, ti jsou jistě dobře srozumění, jak málo stačí...

Honzíčku, Honzíčku, tohle sis zavařil! Čtyři manželky! Jako muslim! A jsou na mě natěšené! Odkopnout je? Je velká otázka, jestli by to pomohlo. A druhá otázka, jestli bych to dokázal. Neumím být na holku zlej! Mám ten nepříjemný dojem, že mi zbývá jen jedno - smířit se s tím. Nakonec - holky jsou hezké všechny, odbornice jsou v mnoha směrech větší než já, nebudou se jen fňtit, bude na ně spoleh...

Ale přece jen mě to trochu zaskočilo a snad i našťvalo.

„Hele, hlavně zaříd' tu kabinku, ať můžeme jet!“ utrhł jsem se na ni. I když - ona za to vlastně nemůže... pozval jsem je, to se dá chápat jako souhlas, využily toho hbitě, ale spolu-manželky neprotestovaly, to je jasné, tady u toho žádný kněz neasistuje...

Kdo chce s vlky žítí...

Přijeli jsme do Risipeji včas, dřív než energetičky vypnuly město. Když zkušená řidička Cedchy prokličkovala průsmekem, navázal jsem telepatické spojení s Syred'gou, oznámil jí, že jsme na cestě s anihilačním reaktorem v kamionu a požádal ji, aby vypnutí města odložila, dokud nepřipojíme reaktor místo baterie.

Škoda, že jsem neviděl, jak se na to zatvářila! Už zase jsem jí »naboural zásady«! Jenže ani teď nedokázala ostatním nařídít, aby mě ignorovaly a rozjely původní plány. Pochopila, že moje koncepce je prostě lepší a bude lépe na nás počkat, až přijedeme. Přece jen je fungující reaktor obrovský argument!

Na Zemi bych si snadno představil papaláše, který nařídí něco takového prostě ignorovat a projde mu to. Ale Vušigd'ané - či spíš Vušigd'aneky - mají větší smysl pro zodpovědnost. Na Syred'ze bylo vidět, že jí mé nápady nejsou vhod, ale nedovolila si je odmítnout přímo. Když to nešlo jinak, dala mi šanci, o které doufala, že má nepatrnou naději na úspěch. Z jejího pohledu bylo absurdní, aby cizinec zkonstruoval reaktor umístěný

v kamionu. Nahrálo mi, že něco takového kdysi existovalo a Vušigd'anky to uchovaly alespoň v muzeu. A i když na mě Syred'ga dělala dojem papalášky, nebyla schopná prosadit svou vůli za cenu, že poškodí všechny ostatní. Takové papaláše mít na Zemi!

Civilizaci Vušigd'anek se v minulosti často vyplatilo, když daly průchod více možnostem. Rozhodly se pro přizpůsobení celé populace podmínkám nevlídných světů, ale současně vyslaly pár velkých hvězdných lodí pátrat po přívětivějších světech. I když ta druhá cesta nebyla úspěšná, neboť objevila ony přívětivé světy až po katastrofě Zvórúhí, přinesla nečekanou záchranu tím, že se do společnosti na Vušigdy vrátili muži s nepoškozenou dědičností.

Ale málo platné, pro Syred'gu to byla přece jen trošku hořká pilulka. Nechat se mistrovat od cizince, který se tu sotva ohřál, ničemu nerozumí, ale strefuje se do bezpochyby spolehlivějších způsobů záchrany civilizace Vušigdy.

Aspoň mě pokaždé odstrčila...

Kamarádi

Rekonstrukce anihilační elektrárny města Risipeja proběhlo stejně hladce, jako v Dichei, i když s mnohem větším nervovým napětím. Málo platné, tady tento pokus sledovalo pár milionů lidí, kterým šlo o střechu nad hlavou a v případě neúspěchu by je čekal potupný útěk do sousedních měst, které na tom - až na Dichei - nebyly lépe. Informační systém, dříve obsluhovaný *mivedlitovou* technologií, byl ochromený, ale ženy si předávaly zprávy telepatií, což bylo možná pomalejší, ale zato důkladnější.

Výhodou bylo, že byly na svých místech všechny odbornice a ne jako v Dichei, kde byla jen minimální skvadra, neboť ostatní musely spolu se zbytkem obyvatel uprchnout.

Tady to zase bylo obtížnější, neboť tu byl jen jeden, i když mnohem silnější anihilační reaktor. Stavba velkých energetických celků je v některých směrech výhodnější. »Decentralizace« neboli větší počet menších zařízení je naopak výhodnější třeba v případě poruchy - i když tady by havarovaly všechny reaktory a naopak by byl větší problém najít do nich kvalifikovanou obsluhu, která by byla schopná udržet je v chodu pomocí ručního řízení.

Proces rekonstrukce začal postupným odpojováním celků, které nebudou nutné pro samotné spuštění. Energetičky postupně povypínaly horní patra budovy, až se dostaly na výkon atomového kamionu, ten připojily a vypnuly hlavní reaktor.

Pak - sice za světla, ale bedlivě sledované tmavým městem - instalovaly řídicí počítače, nahrály programy a pomalu, opatrně reaktor spustily, připravené při prvním náznaku nestability převzít řízení ručně.

Jenže reaktor naběhl, stabilizoval se a nerozkmitalo ho ani postupné připínání dalších celků. Nejprve osvětlení, hned poté ventilace, pak všechny kuchyně, továrny a až nakonec nabíječky pro »dure« a kamiony. To už celé město Risipeja jávalo a skvadra operátorek, všemi po zásluze oslavovaná, si mohla oddychnout. Je konec nervy drásajícího ručního řízení a stavů na hraně pádu!

Reaktor je stabilní jako dřív!

Sláva energetičkám!

Hned v první půlhodině po rozsvícení všech světel Risipeji mě telepaticky zavolal Kája. Pozval mě na večerní setkání Čechů na večeri do nejbližší jídelny. Přitom mi ještě vyčetl, že jsem se tam dosud neobjevil. Pravda, trochu jsem se jim odcizil, měl bych to napravit.

Dobrá, přijdu, potvrdil jsem mu to a chystal jsem se odejít za chlapy. Raxdince jsem řekl kam půjdu a požádal ji, aby mě omluvila u každého, kdo by se po mně sháněl.

Do jídelny jsem dorazil z našeho spolku čtvrtý. Už tu seděli u prodlouženého stolu Ivan s rodiči - Emilem a Marií. Když jsem se k nim ale hrnul s obvyklým tácem s večerí, Ivan mě posunkem zarazil a ukázal mi na židli úhlopříčkou přes stůl, takže bych od něho a jeho rodičů seděl co nejdál přes celý stůl.

„Tohle je tvoje místo,“ oznámil mi sebevědomě.

„Zavedli jste tady pevný zasedací pořádek?“ podivil jsem se trochu rozladěně, když jsem si dal tác s večerí na vykázané místo.

„Přesně tak,“ přikývl Ivan. „Dohodli jsme se na tom. Pro tebe tu držíme tohle pevné místo. Hele - támhle už jdou!“

Zbytek české krajanské obce přicházel v houfu, každý držel v rukou svůj tác a beze slov se hrnul ke »své« židli.

„Hled'me!“ uvítal mě Kája. „Návrat marnotratného syna!“

„Tak bych to neřekl,“ oponoval jsem mu. „Předně se nějak necítím jako marnotratný a za druhé - jakýpak syn? Nemám vůči vám všem spíš roli duchovního otce?“

„Prý jste vezli nějaké poslední součástky a museli jsme na vás všichni čekat,“ rýpl si Kája.

„To sedí,“ odpověděl jsem. „Přivezli jsme anihilační reaktor, aby usnadnil rozjezd zdejší elektrárny. Parta šéfky Syred'gy už chtěla začít bez nás, ale přesvědčil jsem ji, aby počkala a nebláznila. Bez našeho reaktoru by to bylo příliš velké riziko. Díky tomu operátorky ve velínu už neřídí reaktor ručně, a přitom se všude ve městě svítí.“

„Se divím, že místo tebe neposadili do kabiny jiného.“

„Vždyť jsem neřídil já,“ opáčil jsem. „Celou cestu od města Dichei do Risipeje řídila Cedchy, zná cestu průsmykem.“

„A cos' tam teda dělal ty?“ opřel se do mě Kája. „Když jsi ani neřídil... nač tě tam měly? Jako maskota na ozdobu?“

„Já jsem, hoši, duchovním otcem reaktoru zamontovaného do kamionu,“ řekl jsem hrdě. „Navrhl jsem to, protože v Dichei nám jiný

fungující reaktor umožnil spustit tamní elektrárnu. Byl ale zamontovaný do hvězdné lodi, kterou tam mají jako muzeum osídlování Vušigdy. Hlavní šéfka Syred'ga mě tam pověřila udělat něco podobného, jenže přemístitelného. Načež s partou odjela do Risipeje, asi v domnění, že se mě lehce zbavila. Jenže já jsem měl obrovskou kliku. Při mém rozhovoru s členkou Rady města vyšlo najevo, že něco podobného - reaktor zamontovaný do kamionu - mají kousek od města ve vytěžených dolech, přeměněných na muzeum. Ten reaktor v kamionu tam stál na pomníku na památku starých časů. Kupodivu fungoval, i když je asi pětadvacet tisíc let starý. Stačilo ho sejmout s podstavce, vyčistit, nahodit - a do Risipeje jsme dojeli včas, aby to Syred'ga nestihla spustit bez nás. A protože je reaktor v kamionu tisíckrát lepší než akumulátory, zdržela celou akci a dobře udělala.“

„Ještě řekni, že to záviselo jen na tobě!“ nedůvěřivě opáčil Kája. „My jsme tě tady zatím proklínali, že si děláš vejlety po okolí, zatímco my v potu tváře jezdíme od nevidím do nevidím s kamiony, aby lidi měli co jíst...“

„Ani nevíte, kluci, jak jsem rád, že jste se zapojili i vy,“ řekl jsem. „Víte, zdejší chlapi jsou vesměs padavky. Nechávací se jen obskakovat ženskými, ale sami nehnou prstem. Taky v Dichei se chlapi projeví jako totální sobci. Místo aby ženám pomohli, ještě pro sebe vyžadovali nezasloužené výhody. My jsme tady udělali Zemi úplně jinou reklamu! Vy jste jezdili s kamiony, to bylo záslužné, já jsem vymyslel, čím nahradit zdejší počítačovou umělou inteligenci, zničenou při kosmické katastrofě.“

„Ty?“ podíval se na mě divně Kája, ale s ním všichni.

„To spuštění přece řídily ženské... vedla je nějaká Syringa, nebo jak se ta ženská jmenuje...“ pokusil se argumentovat Ivan.

„Syred'ga,“ opravil jsem ho. „Ta co vedla partu energetiček. Ano, ale - na myšlenku nahradit zničenou umělou inteligenci obyčejnými starodávnými komputery jsem přišel já. Na Zemi řídí atomové reaktory také takové řídicí počítače a jde to. Druhý krok byl, když jsem v muzeu ve městě Dichei objevil staré programy řízení anihilačních reaktorů a energetičky pochopily, že nemusí ty programy znovu pracně vyvíjet od podlahy. Urychlilo to všechno velice podstatně.“

„Ale tady to dělaly bez tebe!“ přidal se Franta.

„Víš, to je tak,“ řekl jsem s úsměvem. „Zdejší ženské jsou příšerné šovinistky. Ony si myslí, že chlap nic nedokáže. Vždycky jsem jim něco

vymyslel, ale pak mě od toho odehaly, že jsem nešika a ke všemu cizinec a že ony jsou zdejší odbornice, takže si mám sednout někam do kouta a nechat je pracovat. I teď, když jsem jim přivezl až pod nos takový skvost jako reaktor v kamionu a zbavil je nejistoty, jestli jim akumulátory vydrží nebo ne. Neberu jim, že jsou odbornice, ale už by mohly přiznat barvu.“

„Kdo nás ještě na Zemi přesvědčoval, že tady nejsou žádné feministky?“ přidal se Vojta.

„Tak pozor!“ zvedl jsem prst. „Tohle nejsou feministky, co bojují o rovnoprávnost nad muži. To jsou pouhopouhé šovinistky, které si myslí, že současní chlapi za nic nestojí. Mezi těmi dvěma pojmy je setsakra rozdíl! Feministky by prosazovaly povinné kvóty na ženy i tam, kde by ženské překážely - třeba v dolech. A pak budou vyžadovat zákon o maximální váze balíků na poště, protože by je většina žen neunesla. Nebo budou vymýšlet zvláštní stejnokroje pro těhotné vojačky... mezi námi, těhotná vojačka je kráva, která nepochopila, že měla včas odejít... Zdejší šovinistky si naopak myslí, že musí muže uchránit od práce, protože všichni muži jsou lemplové. No, zdejší muži jim to víceméně potvrzují. Ale my, chlapi ze Země, jim dokážeme, že lemplové nejsme. Feministky neuznávají argumenty a musí mít vždy pravdu, i když kážou bludy. Tyhle můžeme přesvědčit, že se mýlí a že i chlapi něco dovedou. A nejen jako kamioňáci, ale i v odborných věcech. Mě pokaždé blažilo vidět kyselý obličej Syred'gy, když musela uznat, že mám pravdu a ona se mýlila. Feministka na jejím místě by mlela dál svou a nic by neuznala.“

„Ale ve výsledku je to stejné,“ podotkl Kája. „Sám jsi teď přiznal, že tě od toho nakonec vždycky odehaly.“

„Taky přiznávám, že nejsem odborník na zdejší techniku,“ pokrčil jsem rameny. „Že to pak realizovaly zdejší odbornice, to je přece v pořádku. Kdybych měl řídit reaktor já a ručně, mohlo by to dopadnout jako v Černobyli. Já měl vždycky jen nápad, na který zdejší odbornice nepřišly, protože jsou - jak říkám - v zajetí zdejších stereotypů. Snažily se resuscitovat umělou inteligenci, postavenou na *mivedlitové* technologii, která dostala smrtící ránu při zdejší kosmické katastrofě. Prostě je nenapadlo, že by to starší *dratvipová* technologie zvládla také. Já na rozdíl od nich ale vím, že na Zemi řídí takové provozy naše staré počítače, takže jsem je pošťouchl, že to bude rychlejší. A bylo, to je vše. V muzeu v Dichei jsem našel dávno nepoužívané programy, sestavené pro *dratvipovou* technologii, přičemž se ukázalo, že jsou jako šité na míru dnešku. A každý

takový nápad jim šetřil spoustu práce, času a problémů. Proto to nakonec zvládly tak rychle!“

„Ale tebe odstrčily!“ opakoval Kája.

„Ale i to je v pořádku,“ řekl jsem. „Vždyť já tomu, až na pár nápadů, vlastně ani nerozumím. Já bych to nedokázal, aspoň ne tak rychle. Takže se do toho ani nehrnu. Co bych mezi nimi asi tak dělal? Zasloužilého, ale neschopného šéfa? O takovou čestnou funkci opravdu nestojím. Ty ženské to zmáknou beze mne, teď už mají postup, pojedou jako po másle. Já bych jim tam jen překážel. Radši se vrhnu na něco jiného... ale mám pro vás jedno důležité varování. Chcete ho znát, nebo si radši nabijete hubu jako já?“

Změna tématu nám mohla jen prospět. A hoši se nechali nalákat na mou »rozbitou hubu«, i když jen symbolicky.

„Tak poslyšte,“ začal jsem. „Co byste udělali vy na mém místě? Přijeli jsme do opuštěného muzea, odkud místní musely po katastrofě ve zmatku prchat, takže neměly čas za sebou uklidit. Všude otevřené dveře, kterými vítr navál dovnitř haldy prachu, my bychom to nazvali »bordel jako v tanku«. Jenže nás zajímal jen kamion s reaktorem na podstavci, sloužil jim tu jako pomník. Věděli jsme, že někdy před dvěma sty lety, na nějaké kulaťoučké výročí, ho muzeální pracovnice ještě spustily - ještě byl pokrytý svítícími řetězy z té slávy, nechaly je na něm... Nám šlo hlavně o to, jestli půjde či nepůjde spustit. Tak jsme se do toho všichni pěkně zakousli, až se všechna ta světelná cingrlátka rozsvítila jako vánoční stromeček, neboť reaktor byl - věřte nevěřte - pořád provozuschopný. Jó, staří obyvatelé Zvóruhá byli machři!“

„No dobře, ale to snad nebyla ta rozbitá huba?“ přerušil mě nedočkavě Kája - asi ho víc zajímalo cizí - tedy mé - neštěstí.

„Už jsem skoro u toho,“ krotil jsem jeho netrpělivost.

„Neruš!“ okřikl ho i Ivan.

„Tak jsem řekl, že zbytek doděláme ráno,“ pokračoval jsem. „Jenže - jak říkám - v muzeu byl »bordel jako v tanku«, všude vrstvy prachu, nejvíc na ubytovně. Holky se sice nabídly, že to fofrem uklidí, ale já jsem řekl, pro tu jednu noc to nestojí za námahu, rozložíme si v autě sedačky a přespíme v teple v autě. Ráno to dokončíme a jedeme zvesela do Dichei. Takže jsme si rozložili sedačky... no a tím pádem jsem si rozbil tu hubu.“

„Ty jsi z té sedačky spadl?“ vyhrkl Kája.

„Ale kdepak,“ mávl jsem rukou. „Ráno jsme se v pořádku probudili... jenže od té noci jsem šťastně ženatý s dalšími dvěma ženskýma, protože noc strávenou ve společné ložnici tady chápou jako přijatou nabídku k sňatku. Poňátno?“

„Dyť to bylo... jako noc na čundru!“ vyhrkl Kája.

„Taky jsem si to myslel,“ přikývl jsem. „Jenže tady to platí nejen pro oficiální ložnice, ale pro jakkoliv společně strávenou noc. V jedné místnosti jako v jedné kabině.“

„Ale říkal jsi, že to musí schválit všichni...“ přidal se Ivan.

„Jistě, ale já jsem je do té kabiny pozval,“ řekl jsem. „To je vlastně souhlas. No a mé dvě dosavadní manželky neprotestovaly, a mlčení je taky souhlas. Tím je to zpečetěné.“

„Dyť to snad ani jinak nešlo,“ namítl Kája.

„Ale šlo by to, proč ne?“ usmál jsem se. „Když jsem je do té kabiny pozval, měl jsem sám strávit noc jinde. Buď v prachu na ubytovně, nebo v kabině kamionu, anebo »pod širákem« - to bych snad vydržel, i když jsem nebyl na vojně... tak to teď aspoň říkám vám, třeba vás to uchrání od stejné zkušenosti.“

„Takže vážení!“ vzal si slovo pan Emil. „Všichni jsme se tímto přesvědčili, že pan Jan není zrádce ani ulejšák, jak mezi námi někteří - nebudu ukazovat - tvrdili. Naopak. Našel si něco důležitějšího než ježdění s kamiony. A projevil se jako kamarád, když nás všechny varoval před tím, co ho potkalo a co by mohlo potkat každého. Takže je na místě omluva. Omlouvám se za sebe, že jsem tady při těch řečech neprotestoval. No a tím vám, pánové, předávám slovo k omlouvám. Řada je na vás.“

Předal slovo ostatním, jenže pak nastalo delší ticho.

„A já konečně chápu!“ ťukl se Ivan do čela. „Já jsem jezdil se dvěma holkami - pravda, chlapa tady nevidět... Jedna byla má choť Ryscuko, druhá její kamarádka Erfóge. Všichni víme, proč jezdíme tři: jedna spí, druhá řídí a třetí ji udržuje v bdělosti. Tak jezdíme všichni, aby kamiony nestály. Jenže občas se musí dobít baterie a přitom si smí posádka schrupnout. Jenže Efróge vždycky odmítala zůstat s námi v kabině, tvrdila, že už je vdaná. Což je pravda, ale já to považoval za prudérnost. Ale až teď mi docvaklo, jak to vlastně je! Ještě že byla Erfóge vdaná! Být svobodná, už jsem tu zkušenost mohl dávno dávat k dobrému já!“

„A já mám kliku, že jezdím s oběma manželkami,“ dodal Kája. „Vida, jak snadno tady člověk může padnout do chomoutu! Ale uznávám, Honza

se zachoval jako kamarád. Tímto mu nabízím omluvu za toho »zrádce a ulejšváka«, nevěděl jsem, jak to opravdu je. Vědět to, radši bych si jich pár vrazil.“

„Omluva se přijímá!“ řekl jsem s úsměvem.

„My dva jezdíme s takovou dívčicí,“ přidala se paní Marie. „Už jsme společně vospávali nabíjení v kabině víckrát... jenže si vzpomínám, já ji hned zpočátku varovala, aby si na Emila nedělala chutě, že nic takového nebude... a ona se od té doby drží poctivě zpátky... je ale vidět, že tady »Ne« znamená opravdu »Ne!«.“

„To já taky jezdím s oběma manželkami,“ přidal se i Zdeněk. „Ale u mě to bylo v pořádku. Oruti, má první, mi sama nabídla tu druhou Fyčogi. Trochu jsme si to vyřikali a když jsem zjistil, že je to tady běžné, nebyl jsem proti. Fyčogi jsme oficiálně pozvali do naší ložnice, všechno bylo podle zdejších regulí, nikdo si na nic nestěžuje. Jen se mi to nechtělo tady přiznávat... říkal jsem si, že byste se na mě dívali jako na bigamistu, ale když vidím, jak tady Honza vede čtyři ku dvěma na manželky, tak si říkám, že máme všichni co dohánět.“

„Víc mi vadí zdejší nečekaná katastrofa,“ řekl Emil.

Tím opět změnil téma, takže jsem se nedozvěděl, jak jsou na tom zbývající členové naší České krajanské obce. Ale poměr »monogamních« rodin k »polygamním« se opět trochu posunul.

Katastrofa byla ovšem také výživné téma.

„Podívejte se,“ vložil jsem se opět do diskuse. „Lákal jsem vás sem, že budeme připravovat místo pro naše krajany ze Země. Nikdo v té době nemohl tušit, že nás zasáhne kosmická katastrofa takového druhu. Nikdo, na Zemi ani tady, neměl s něčím takovým nejmenší zkušenost. Vušigd'ané věděli, že ta vlna předtím zasáhla jeden neobydlený svět, kam mířila jejich hvězdná loď, která tou vlnou prolétla také. Ani ten neobydlený svět, ani kosmická loď neutrpěly žádnou škodu. Postihlo to jen *mivedlitovou* technologii, která je umělá a příliš choulostivá, ale samovolně se nevyskytuje. Proto Vušigd'ané nic netušili. Jenže vlna přišla a místo slibované efektní podívané zničila na Vušigdy *mivedlitovou* technologii, se kterou zdejší civilizace stojí a padá. Takže se zde všichni i s námi rázem ocitli v postkatastrofickém světě, jaký by dovedl vymyslet snad jen Hollywood. Nebudu se za nic omlouvat, nezavinil jsem to. Ale když už jsme tady, je naší morální povinností zapojit se do záchrany zdejší civilizace. Každý tam, kde bude nejužitečnější. Vy jste si vybrali

kamionáky. Mimochodem, Syred'ga mě posílala přihlásit se také, ale optal jsem se jí, proč také ona nešla jezdit s kamionem? Odsekla mi, že je jako energetička důležitější. Souhlasil jsem a řekl jsem, že se cítím užitečnější, když se starám o jejich zastaralé technologie, které jsou mi bližší. Myslím, že to Syred'ga pochopila. Nechci se chlubit, ale těch pár mých nápadů mělo ohromnou cenu bez ohledu na to, kdo je později realizoval, chápete? Předpokládám, že se podaří v první fázi udržet v chodu elektrárny, bez nich by se každá civilizace vrátila někam do doby bronzové nebo železné. Druhou fází bude obnova *mivedlitové* technologie, neboli zdejší umělé inteligence. Bude to podstatně složitější, ale až se to podaří - a já o tom nepochybuji - obnoví se celá tato civilizace. A pak se můžeme vrátit k původním úmyslům a připravovat tady místo pro krajany ze Země.“

„A ty si pořád ještě myslíš, že i po tomhle bude na pořadu dne stěhování lidí ze Země sem?“ zeptal se mě Ivan.

„Katastrofa, kterou jsme tu přečkali, je ve vesmíru velice ojedinělá,“ řekl jsem. „Stává se tak jednou za pár milionů let. Při větší intenzitě té vlny - tedy kdyby zdroj té vlny, totiž exploze supernovy, nastala blíž a vlna se méně rozptýlila, dokázala by svět zbavit veškerého života, tedy vyvraždit. Můžeme spekulovat, jestli se to nestalo na Zemi dinosaurům. Až se podaří odstranit její následky, v tomto případě obnovit *mivedlitové* technologie, bude to stejné, jako kdyby nepřišla. A můžeme pokračovat. Tohle je jen nečekaná mezihra, kterou jsme nemohli předvídat.“

„A co až tahle vlna zasáhne Zemi?“ napadlo Ivana.

„Přibral bych do diskuse svou druhou manželku Nijjatejju,“ řekl jsem. „Je zdejší astronomkou. Mám ji zavolat?“

Osazenstvo stolu po krátké diskusi souhlasilo a já jsem tedy telepaticky přivolal Nijjatejju.

Než přišla, zkrátili jsme si čas úvahami o našem působení na Vušigdy. Došlo i na problém piva, ale v tom jsme se shodli. Je zbytečné uvažovat o věcech, které snesou odklad. Budeme jistě v našem snažení pokračovat, až se vrátí vhodný čas.

Pak přišla Nijjatejja, které hoši vyhradili místo v čele stolu. Bohužel se tam nedal položit další táč, ale Nijjatejji to nevadilo, nepřišla na večeři, ale na odbornou konzultaci.

Očekával jsem, že to bude zajímavé.

„Ptáte se, kdy to dorazí k Zemi a co to tam může udělat,“ začala Nijjatejja, když si vyslechla sadu připravených otázek.

„Předně musím říci, že k Zemi ještě záblesk té explodující novy nedorazil. Světlo letí zhruba třicetkrát rychleji než postupuje čelo vlny. Záblesk dorazí k Zemi za osmadvacet let, většina lidí se ho tam dočká. Bude to úžasná podívaná. Na obloze vzplane jasnější hvězda než je svit měsíce v úplňku a bude svítit několik dní, než pohasne. Čelo vlny se ale pohybuje pomaleji, takže si na něj na Zemi počkáte dva tisíce sedm set let, přičemž náraz bude asi dvatisícekrát slabší a dá se očekávat, že žádné velké problémy nezpůsobí. Musím podotknout, že Země je mnohem dál od centra výbuchu než Vušigdy a účinky slábnou se čtvercem vzdálenosti.“

„A co ten svět, kam dorazila vlna ještě před Vušigdy?“ optal jsem se. „Tam přece musely být účinky mnohem větší!“

„Byly,“ přikývla Nijjatejja. „Skoro stokrát. Jenže ani to na velké škody nestačilo. Naše hvězdná loď tím proletěla, posádka hlásila, že to s lodí zatřásl, ale nic to nepoškodilo. Zaznamenali jen slabé ozáření sekundárním zářením, ale dalo se to zanedbat, krátce jim v celé lodi vypadl proud, ale to rychle napravili. Proto jsme se nebáli, že by to něco provedlo na Vušigdy. Jenže v lodi nebyla *mivedlitová* technologie, takže jsme netušili, jak ničující účinky to na ni bude mít.“

„Zemi tedy nic nehrozí?“ zeptal se Ivan.

„Téměř nic,“ ujistila ho Nijjatejja. „Živé organizmy vydrží mnohem víc, vaše elektronika je zhruba na úrovni naší starodávné *dratvipové* technologie a tu to nepoškodilo ani tady. Ledaže byste do té doby vyvinuli *mivedlitovou* technologii, ta by pak nemusela vydržet ani u vás.“

„Takže se o Zemi bát nemusíme,“ řekl ulehčeně Kája.

„Kosmické vlivy nejsou to nejhorší,“ řekla Nijjatejja. „Více byste se měli bát toho, co jste si na sebe vymysleli sami. Nebyli byste první civilizace, která by se sama vyvraždila. Zamyslete se, co by se stalo, kdyby ta vlna vyvolala... třeba falešné pohybuující se skvrny na obrazovkách vašich radarů. Aby si Američané mohli myslet, že na ně letí ruské rakety a naopak Rusové by viděli, jak se k nim rychle blíží rakety americké. Obě strany by pak mohly dát povel ke startu skutečných raket a dříve než by kosmická vlna přešla, letěly by proti sobě dvě skutečné »vlny« atomových raket. To by podle mého mínění bylo horší.“

„Jo, to by bylo horší,“ přiznal Ivan.

Ostatní jen přikývli.

Archivy

Tým energetiček pod vedením Syred'gy odletěl do dalšího města a mě zanechal v Risipeji. Po pravdě řečeno, ani jsem se tam moc nehrnul. Nechcete mě - nevadí, lísat se nebudu.

Dal jsem si oddych, museli jsme si ještě uspořádat »rodinné poměry« po příchodu dvou dalších manželek - Cedchy z města Dichei a Hoxdiko z Muzea v Risipeji. Vynadal jsem přitom jak Raxdince, tak Nijjatejji, že mi včas nepřipomněly, co ten společný nocleh v kabině auta může znamenat, ale obě holky na mě udělaly tak nevinné kukuče, že jsem se na ně nedokázal zlobit. Prostě se jim zdálo, že to dělám s rozmyslem a se znalostí věci.

Takže mi nezbyvá, než se s tím smířit. Což o to, ty dvě jsou jako obrázky a nezdá se, že by byly hloupé, naopak. Cedchy byla členkou Rady města Dichei, což na rozdíl od Magistrátů měst na Zemi znamená, že městu rozumí. Hoxdiko s kolegyní udržovaly muzeální kousky v Risipeji tak skvěle, že se daly okamžitě použít k řízení tak důležitého zařízení, jako je anihilační elektrárna. Chtěl jsem se co nejdřív vypravit do Muzea Techniky, kde dělala průvodkyni, budu ji tedy mít doma.

S vyřešením dodávek elektřiny se do měst vracel normální život. Byla tu však přece jen nějaká omezení.

Řízení »sádegů« neboli kabinek městské dopravy zajišťoval předtím libijantl. Když vypadl, ustavila Rada města dispečink řízení provozu »sádegů«, který však nedosahoval kvality řízení libijantlem a doprava znatelně vázla. Předtím stačilo nastoupit do kabinky, telepaticky zadat cíl, kabinka se hbitě zařadila do proudu jiných a zakrátko dorazila do cíle.

Teď nefungovalo telepatické řízení, cíl bylo nutné zadat na klávesnici, které naštěstí v kabinkách byly, jenže byly dřív ukryté vedle dveří a teď je nikdo ani nezaklápěl. Nad klávesnicí se pak rozsvítilo světélko »Čekej!« a nastalo obvykle několikaminutové čekání. V době dopravní špičky čekání dosahovalo desítek minut, na což Vušigd'ané nebyli zvyklí. Některé ženy trochu reptaly a jak jsem slyšel, zdejší chlapi měli pro dispečink »sádegů« jen slova pohrdání - ale nikoho ani nenapadlo vyzkoušet si to na vlastní kůži a jít to řídit. Všichni jen remcali - až na Čechy, kterým čekání v postkatastrofické době nepřipadalo jako uznatelný důvod ke stížnostem.

Mně rozdíl jednoho patra nepřipadal ani jako dobrý důvod k přivolávání kabinky »sádegu«. Nedaleko bylo jedno ze schodišť a seběhnout o patro výš nebo níž mě přece nezabije. Na zvýšenou gravitaci už jsem si zvykl.

Takže jsem ráno nabídl Hoxdiko doprovod do Technického Muzea. Ona tam půjde jako průvodkyně, já jako vědec, který tam hledá materiál pro své výzkumy.

Když ovšem pořádně nefunguje městská doprava a lidé na doporučení Rady zůstávají doma, pokud cestovat nemusí, žádné davy se do Muzea nehrnuly. Měl jsem dokonce dojem, že jsme tam jen tři - já, Hoxdiko a její parťáčka Tiluji. Nu - aspoň tam byl klid na bádání...

Vrhl jsem se na dokumenty z doby zavádění *mivedlitové* technologie. Tenkrát vedle sebe musely koexistovat oboje, stará i novější, než ta nová Vušigdy rychle opanovala. Kosmické lodě měly ještě staré technologie. Vystačily si s nimi, i když neměly telepatické ovládání. Ale doba přechodu musela být zajímavá. Už protože ta novější technologie nutně musela vznikat pomocí té starší a nějakou dobu se musely dělit o aplikace a řízené objekty. Později zákonitě převážila nová, už kvůli lepšímu, telepatickému ovládání. Ale i tu telepatii umožnily úpravy Vušigďanů! Člověk se s telepatii nerodí, ta se dětem implantuje až ve věku dvou let.

V počáteční době však vedle sebe žili lidé s implantovanou telepatii i bez ní. Všechno muselo být uzpůsobeno pro oba druhy řízení. Mě však teď nejvíc zajímalo, jak byly v té době vytvářené - nápovědy. Počítám, že byly společné, těžko předpokládat, že by se vedle sebe udržovaly dvě významově shodné sady. Znamená to, že novější nápověda vychází ze staré. Možná se časem mohla odlišit formátem, ale zpočátku bych si vsadil, že byly totožné. Telepatie jen zápisy jinak interpretovala a zpočátku neměla žádný vlastní formát. Dokumenty z té doby by tedy měly být čitelné starou technologií. Jde jen o to najít je.

A nejhodnější místo, kde má smysl staré archivy hledat, je samozřejmě Technické Muzeum, kde se nejlépe vyzná moje nová choť Hoxdiko, od které mohu očekávat plnou podporu.

A to nevypadá špatně!

Požádal jsem Hoxdiko, aby mi pomohla vyhledat ve starých archivech dokumenty z historického období přechodu na novou *mivedlitovou* technologii. Hoxdiko nadšeně předala své kolegyni Tiluji starost o návštěvníky a přiběhla za mnou. Seděl jsem právě v odděleném koutě

velké haly u obrazovky, hrabal se ve starých datech, ale moc mi to nešlo, řekl jsem si tedy, že ji zapojím do hledání. Víc hlav víc ví a čtyři oči vidí víc než dvě.

„Pomůžeš mi?“ zeptal jsem se jí. „Potřebuji najít nějaký starý program, který by si věděl rady s oběma formáty nápovědy. Já vím, staré formáty čteme běžně, ale ty nové jsou úplně jinak zakódované a zobrazují se jako nesmyslná změť znaků. A my je potřebujeme přečíst.“

„Myslíš, že to bude v programech pro starou technologii?“

„Musí!“ odvětil jsem. „V přechodném období museli vaši předkové používat přednostně *dratvipovou* technologii, tu novou ještě neměli. Museli mít něco, aby přečetli a upravovali tu novou, ale aby na ní nebyli závislí. V počátcích se jim jistě často zasekla a museli ji tou starou oživit.“

„Budeme to tedy hledat spolu...“ souhlasila.

Hoxdiko dokázala, že je opravdu odbornice na svém místě a že je dobře obeznámená s historií Vušigdy. Když za námi přišla Tiluji, její kolegyně, našla nás v soustředěné práci. Hledali jsme »chybějící článek« mezi *dratvipovou a mivedlitovou* technologií, který nám měl pomoci dostat se do bodu, od kterého se začala tato civilizace odvíjet jiným směrem než dosud.

Hoxdiko měla víc štěstí než já, ale já jsem zase lépe věděl, co vlastně hledáme. Upozornila mě na jeden - podle ní zajímavý - program, aniž by tušila, jak bude pro nás klíčový.

Přitom to byl poměrně jednoduchý konverzní program, měl podle popisek převádět starší formát nápovědy na nový a naopak a zobrazovat je. Hoxdiko zaujal, ale já jsem od první chvíle, kdy mě na tento skvost upozornila, dobře věděl, že právě tohle tak usilovně hledáme. Ten program znal oba, starý i nový formát, a dokonce je převáděl mezi sebou. A ve zdejším prostředí měl hodnotu Rosettské desky pro egyptology.

Konečně jsme mohli společně vyrazit do džungle novějších nápověd, nezobrazitelných programy *dratvipové* technologie. Zde totiž začínalo království *mivedlitové* technologie, choulostivější, jemnější, ale rychlejší a charakteristické paralelním prováděním tisíců programů a jejich podprogramů současně.

Byl jsem si jistý, že v těchto končinách muzea najdu něco, co starým Vušigďanům pomohlo vyvinout tu novinku.

Jenže tu byla hotová džungle všeho možného. Programy, databáze, konstanty, doprovodné texty, zdrojové soubory, spousty programů

i překladače. Bylo mi jasné, že tohle už není úkol pro jednotlivce ani pro dvojici, ale poháněla mě posedlost najít onen mýtický »chybějící článek«.

A nebylo snadné ho vůbec rozpoznat... Strávil jsem nad počítači v Muzeu několik dní od snídaně do večeře. Hoxdiko mi s tím pomáhala vždycky, když nebylo v Muzeu tolik návštěvníků, aby se o ně musely starat obě. Tiluji věděla, co my dva hledáme, ale někdo musel v Muzeu sloužit jako průvodkyně. Pomohla nám ale ráda, byly přece s Hoxdiko kamarádky a i Tiluji tušila, že to, co hledáme, může být velice důležité.

A pak se na nás opět usmálo štěstí - i když se právem říká, že Štěstěna přeje jen těm připraveným...

Tentokrát jsem to objevil já.

Byl to předchůdce konstruktérského programu »Gjylchán«, jenže jeho součástí byla velká databáze realizovaných polotovarů i hotových produktů.

Teď už jsem teprve věděl, že na to nestačím. Ale tohle byl správný okamžik přibrat do triumvirátu další členku - Cedchy. Mohla totiž využít svých známostí, neboť se jako členka Rady města Dichei znala s členkami Rady města Risipeja.

Cedchy k nám přivedla tři nejvyšší členky Rady, aby se na náš objev podívaly.

Jak řekl Caesar - Kostky jsou vrženy!

Nový úsvit civilizace

Členky Rady, to jim musím přiznat, jsou ve Vušigdy na výši nejen ohledně znalostí problémů města, ale i všeobecně. Ukázalo se to i tady. Předvedl jsem jim nejen předchůdce konstruktérského programu »Gjylchán«, ale hlavně databázi polotovarů i hotových produktů a s napětím jsem čekal, jak na to budou reagovat. Mohl jsem čekat celou škálu možností, ale když jsem viděl, jak sebou všechny tři trhly, když viděly tu databázi, bylo mi jasné, že moji nabídku ocení.

„Zdá se, že jsi našel, co jsme dosud neúspěšně hledaly,“ přiznala Felchy, zřejmě mluvčí Rady. „V současné době je naše největší odbornice Syred’ga na objížďce Vušigdy kvůli renovacím městských elektráren, takže to musíme svěřit partě Surti. Ukončí dosavadní tápání a vrhne všechny síly sem.“

„Umožníte mi s ní spolupracovat?“ zeptal jsem se.

„Chceš její partu vést místo ní?“ zeptala se mě Felchy.

„To ne,“ zavrtěl jsem hlavou. „Postačí mi, když mě nechají dělat s nimi.“

„Surti ti ovšem nabídne spolupráci,“ řekla Felchy. „I kdybys chtěl její partu vést, bylo by to oprávněné. Možnost připojit se k jejímu týmu je přece samozřejmá.“

„No, tak úplně samozřejmá není,“ řekl jsem. „Některé vaše odbornice mě považují za neschopného chlapa. Ale kupodivu to bylo pro dobro věci. Kdyby mě do týmu přijala už Syred’ga, jezdil bych teď s ní na okružní cestě po elektrárnách Vušigdy a neseděl bych tady. Pak bych ale na nic nepřišel. O této stopě už si myslím, že je dost dobrá, abych byl týmu Surti něco platný.“

„Proč by tě měla přijmout do týmu Syred’ga?“ zeptala se mě opatrně další členka Rady, Polde.

„Hned na začátku jsem trval na stanovisku, že *mivedlitovou* technologii můžete v elektrárnách nahradit starší *dratvipovou*,“ začal jsem. „Připustil jsem, že na Zemi nemáme ani *dratvipovou* technologii, ale naše technologie řídí atomové reaktory, které se ručně řídit nedají a když dokážete řídit vaše anihilační elektrárny ručně, uplatnila by se tam i *dratvipová* technologie. Když to urídí ručně operátor, musí na to stačit i pomalý procesor, neboť i ten je rychlejší než lidé. Řekl jsem, že se pohybujete v zajetí bludného

kruhu stereotypů a někdy může pohled nezúčastněného cizince přispět k nalezení jiné cesty. A podařilo se mi přesvědčit ji, aby to zkusila. Dokonce mě vzala s sebou do města Dichei. Tam se však rozhodla, že jim překážím a poslala mě obdivovat exponáty do tamního muzea - kosmické lodi.“

„Vážně?“ divila se Felchy.

„Jak to říkám,“ odvětil jsem. „Naštěstí dříve než se dostala k pořádným výzkumům, objevil jsem tam staré programy řízení anihilačních reaktorů, čímž se výzkumy velice zkrátily. Pak už to totiž byla hračka. Ještě před odjezdem jsem se nechal inspirovat fungujícím prastarým reaktorem kosmické lodě, abych Syred'ze navrhl zkonstruovat reaktor zamontovaný do kamionu, že by to všechno urychlil. Syred'ga mi ale nevěřila a odletěla. Měl jsem ale obrovské štěstí. Namontovat reaktor do kamionu napadlo vaše předky už dávno přede mnou. Jeden takový tam měli na pomníku. Dal se dokonce k mému štěstí spustit, takže jsem do Risipeji přivezl mobilní reaktor, který pak spouštění urychlil a Syred'ga ho chtě nechtě převzala do vybavení. Proto jí to spouštění reaktorů jde! Ale všimněte si, ani jednou mi nenabídla místo v jejím týmu. Není to zase až tak samozřejmé!“

„Jestli je to tak...“ zamyslela se Felchy, „pak se ti Syred'ga omluví, o to se postarám.“

„Ale proč?“ namítl jsem. „Pokaždé, když mě odstrčila, jsem objevil něco, co celou věc významně posunulo dopředu. Odmítání mé pomoci mělo vždycky svou dobrou stránku. Jen si nemyslím, že je správné zdejší pohrdání chlapy. My chlapi ze Země jsme se do záchranných prací zapojili všichni. Někteří jezdí s kamiony, já jsem hledal záchranu v archivech.“

„Jestli to vyjde... ale proč v archivech?“

„Protože to již před vámi vymysleli vaši předkové,“ opáčil jsem. „Nač dvakrát objevovat totéž, když je to v dokumentech?“

„My jsme zatím dělali zpětné analýzy...“ řekla Felchy. „No, napadnout nás mělo to co tebe... Polde, přivolej sem Surti!“

Zdá se, že mě tentokrát žádná neodstrčí...

Večer jsem se opět dal zlákat na schůzku »Českého spolku krajanů« v naší jídelně, ale tentokrát si místo vedle mě vymínila Raxdinka. Byla zvědavá, o čem tam spolu jednáme. Museli jsme kvůli ní přirazit ke dvěma stolům třetí, aby měla kde sedět.

To, že jsem se stal členem Surtina týmu, přijali všichni jako známku toho, že nás zdejší ženy začínají brát vážně. Také Vojta by rád změnil profesi řidiče kamionu za programátorskou. Jenže jsem ho nepotěšil.

„Nebudeš tomu rozumět,“ varoval jsem ho. „Zdejší kompy jsou přece jen jiné než naše pozemské.“

„Tak mi řekni, proč tebe vzaly a mě ne?“ hudroval Vojta.

„Mám kurs na zdejší konstruktérský program,“ upozornil jsem ho. „Pamatujete se snad všichni na strojové učení? Přece to, když vás zdejší libijantl učil Vušigd'anštinu. To ztuhnutí hlavy... a pak jste najednou uměli mluvit jako zdejší... Já jsem si sjednal programátorský kurs. Taky tak rychlý, ale díky jemu se ve zdejší technologii aspoň trochu vyznám. Doporučil bych vám totéž, ale v současné době to není možné, protože libijantly nefungují. Ale až je dáme dohromady a obnoví se možnost strojového učení, pak nezaváhejte!“

Moc jsem ho, ani ostatní, nepotěšil. Strojové učení vzdálené jako Země a trpělivě čekat? To nevypadá dobře.

Jenže jinak to teď prostě nejde...

Po večeři ve společné jídelně mě ovšem čekala ještě jedna, tentokrát doma. Byl to zdejší zvyk, do jídelny chodily z rodin jen zástupkyně s velkými taškami, kam naskládaly předem objednaný počet večeří, které přinesly domů a vystrojily společnou večeři až doma. Pro malé rodiny, jako byla ta naše, to mohla být skutečně slavnostní společná večeře, pro velké rodiny, které by se již těžko vešly k jednomu stolu, z toho bylo několik oddělených večeří.

Bylo to rozumné, neboť jedna či dvě dokázaly obstarat oběd i večeři pro všechny - i když většina žen obědvala poblíž svého pracoviště, domácí obědy se týkaly jen mužů a »hlavních žen«.

Tak proto jsme ve společné jídelně nikdy nespatriili jediného muže! Chlapi nejenže nebyli zaměstnaní, ale dali se obskakovat svými manželkami i doma!

Potíž byla, jako v mém případě, když jsem byl s Raxdinkou na večeři ve společné jídelně, ale ženy ji už připravily i doma. Vyřešily to jednoduše - Raxdinka tvrdila, že další celou porci už nesní, takže jí daly poloviční porci a přebytečné jídlo rozdělily mezi všechny.

„Tak to ne!“ řekl jsem. „Nejlepší porci musí mít Raxdinka. Čeká dítě, proto má nárok na vydatnější jídlo. Já už jsem večeřel v jídelně. Klidně

povečeřím i s vámi, ale jen symbolicky, třetinu porce. Rozdělte to znovu, jinak.“

„Já jsem přece taky najedená!“ namítla Raxdinka.

„Ale ty to potřebuješ,“ prohlásil jsem rozhodně.

„Odkdy se chlapi starají o to, která ženská bude mít dítě?“ podivila se Nijjatejja.

„Zdejší chlapi se o děti nestarají?“

„To přece není jejich starost,“ odvětila Nijjatejja.

„A to se snad chlapi o děti nesmí starat?“ zamračil jsem se.

„No... ne že by nesměli, ale obvykle se nestarají!“

„Tak vážené dámy!“ vstal jsem. „Takovému jednání, kdy se chlapi nestarají o své potomky, říkáme na Zemi »barbarské«.“

„Kdysi dávno na Zvórúhí, se muži starali o ženy a o děti,“ řekla Hoxdiko - no jo, v muzeu ty staré věci znát musely...

„Jenže dnes je jiná, moderní doba,“ dodala ještě.

„To jako chceš tvrdit, že barbarské je, když se chlap stará o svou ženu a děti?“ vyjel jsem si na ni. „Řekl bych, že kdysi, ale opravdu hodně dávno, byly i na Zvórúhí barbarské doby, kdy se chlapi o děti nestarali. Na Zemi to tak bylo a divil bych se, kdyby to v pravěku na Zvórúhí bylo jinak. Tomu období říkáme na Zemi barbarské. Později mezi lidmi vykrytalizovaly rodiny a chlap měl přímo povinnost starat se o ně. Kdo ji neplnil, tomu říkali *barbar*. A není nic krásného, že jste se v moderní době, jak říkáte vašemu stavu po katastrofě, vrátili k barbarství! A musíte se toho zbavit, jestli chcete časem obnovit ty původní rodiny.“

Trochu jsem se rozohnil, ale upřímně řečeno, zdejší rodiny, kde ženy obskakují chlapy a ti nic nedělají, mě už začaly vytáčet. Nejvíc tam, kde ve vyloženě nouzové, post-katastrofické situaci chlapi nejenže nepomáhali, ale ještě pro sebe vyžadovali výhody, jaké bych jim rozhodně nepřiznal. Post-katastrofická polygamie - no budiž, jinak to nejde. Ale když člověk upadne do bláta, tak vstane a jde se očistit. Ne že se v bahně začne rochnit jako vepř!

Dobře to zdejší ženy plánují! Vrátit se k rodinám typu jedna žena a jeden muž. Ale k tomu patří i symetrie vztahů. Třeba i to, že se občas přitočím k Raxdince a pohladím jí břicho.

I když to vůbec nespojuji s požadavkem na sex.

Ale i ostatní ženské by to měly brát vážně - neodkládat to až na dobu, kdy budou počty mužů a žen vyrovnané.

Mohlo by být pozdě.

Když Meloi našla v knihovně hotových produktů položku zvanou »*mivedlitový mozek*«, vyskočila radostí a svolala všechny, aby její nález ohodnotily.

Šlo ještě o to, jestli se dá tato položka vyrobit na výrobním robotu starší *dratvipové* technologie, ale když se recepturu zdařilo odeslat a výrobní robot začal pracovat, vypadalo to tak slibně, že jsme všichni jen čekali, jak to dopadne.

A dopadlo to už na první pohled dobře, takže se odbornice pokusily ten výtvar dát do libijantlu místo zničeného původního.

A libijantl ožil.

Chvilí trvalo, než naběhl. Neboli, jak to popsala Surti, než se trochu porozhlédl. Protože pak už to šlo samo jako po másle.

Libijantl okamžitě rozjel hromadnou dopravu na předchozí úrovni. Přestalo platit omezení jedné kabinky na jednu šachtu či tunel, šachtami začaly opět proudit šňůry kabinek.

Především se libijantl chopil vlády nad svými moderními továrnami a spustil hromadnou výrobu chybějících komponent. A pak nastal tanec, neboť členky našeho týmu musely vyrobené komponenty správně rozmístit po městě. Většinou šlo o detektory telepatie a o vysílače telepatického řízení kamionů a »dure« mimo území města. A na příkaz Surti začal vyrábět »*mivedlitové mozky*« i pro sousední města. Dalo se počítat s tím, že po opětném spuštění libijantlů dojde k velice rychlému vzkříšení civilizace na Vušigdy. Obr se po kosmickém knockoutu vzpamatoval a začal se starat o vzkříšení.

Surti to samozřejmě telepaticky sdělila Radě města, ale to snad ani nemusela, protože to Rada města pochopila z rozjezdu hromadné dopravy. Celá Rada města přijela za námi do Muzea Techniky, aby přijala od Surti oficiální hlášení o úspěchu. A stejně oficiálně Rada všem členkám týmu - i mně - poděkovala za naše úsilí vedoucí ke vzkříšení libijantlů.

A tím vlastně i celé civilizace...

Pohroma

Aby se vzkříšení civilizace týkalo i ostatních měst, rozhodla Rada města vyslat několik desítek »misionářek«, které rozvezou nově vyrobené »mivedlitové mozky« po celém světě Vušigdy.

Z »misijní činnosti« jsem ale ihned vypadl. I když už nikdo nezpochybňoval moji kliku při hledání důležitých komponent toho vzkříšení, ve struktuře libijantů jsem se prozatím nevyznal. A instalace klíčových součástí, »mivedlitových mozků«, byla přece jen příliš odborná záležitost.

Ani jsem to nezpochybňoval. Něco jiného je umět hledat ve starých dokumentech a něco jiného znát libijantly. To potřebovalo skutečné odbornice a k těm jsem nepatřil.

Zůstanu tedy dále v Risipeji a budu si hledat jiné uplatnění, neboť nikdo nemůže žít jen ze staré slávy.

Ukončením nouzového stavu přišli o zaměstnání i všichni »kamionáři« - či spíš »kamionačky«, protože našich sedm chlapů byla kapka v moři ostatních dobrovolnic. Ovšem seznámili se tam se spoustou zajímavých ženských. Po katastrofě se do potřebných míst přihlásily i odbornice - lékařky, spousta kuchařek, odbornice na zemědělství, zkrátka všechny, které se mohly uvolnit aniž by jejich výpadek způsobil horší problémy. Teď se většina dočasných brigádnic vracela na svá původní místa, ale navázaná kamarádství přetrvávala - nejvíc ta, která vedla až ke svatbám. A těch během post-katastrofického napětí bylo víc. Nikdo z nás pozemšťanů po tomhle období nezůstal svobodný a jen dva byli ženatí s jedinou manželkou - především Emil s Máňou a vedle něho Vojta, který si stačil vzít jen návrhářku domácích strojů Catoko, ve které objevil »spřízněnou duši«, když zjistil, že se i ona živí programováním.

A to se rozumí, jakmile se rozjel libijantl, objednal si Vojta nalít do hlavy všech kursů, které mu Catoko doporučila, aby byl konečně ve zdejší civilizaci »na výši«.

Bude tedy zdejším odborníkem...

Raxdinka mi slíbila, že mi zajistí přijetí ke Kosmickému Průzkumu a budeme častěji spolu. Jenže ona sama byla teď mimo hru a sám jsem se

do toho nehrnul. Co bych tam dělal bez ní? Tak jsem tedy řešení pořád odkládal...

Raxdince ale její rostoucí břicho nebránilo navázat na dávné kontakty. Bohužel, z té strany nepřišly zrovna povzbudivé zprávy. Jedna z Jobovek byla, že během katastrofy způsobené kosmickou vlnou přišla Vušigdy o spojení se Zemí.

Vyřazení *mivedlitové* technologie odřízlo všechna pozemská »hnízda« od tunelového spojení »dotary« s Vušigdy. *Mivedlitová* technologie kdysi znamenala nepochybný pokrok. Nové stanice přenášely nejen náklady, ale navíc získaly nerušený přenos zpráv. Díky tomu se propojily libijantly Vušigdy s libijantly postavenými skrytě na Zemi. Vušigd'anky modernizovaly novou technologií všechny stanice, jenže právě to teď nebylo výhodné. Pozemské »dotarové« stanice byly v pořádku, ale spojení s Vušigdy vypadlo a nešlo obnovit. Vypadalo to, jako kdyby se na Vušigdy odehrála zničující planetární katastrofa. Další chybou bylo, že se průzkumu a sledování Země věnovali jen na Vušigdy a posádky pozemských »hnízd« nenapadlo sklíčovat své stanice se stanicemi na druhém obydleném světě Ivilhoi.

Ztráta spojení s Vušigdy způsobila paniku u všech posádek na Zemi. Ne hned, zato zničující. Problém byl i v tom, že stanice na Zemi byly zvyklé na bezporuchové zásobování z Vušigdy. To však vysadilo také a na stanicích nebyl dostatek zásob. Kritické nebyly zásoby jídla a pití, nejrychleji klesaly zásoby vzduchu. Již po týdnu bylo všem jasné, že dlouho nevydrží.

Posádky se nakonec ve všeobecné poradě rozhodly všechny pozemské stanice opustit a zachránit si aspoň holé životy. Naštěstí byly v pořádku nejen »dotarové« stanice na Zemi, ale i podobné stanice v podzemní základně na Marsu, kde byla také uschovaná kosmická loď, schopná mezihvězdné cesty. Byla sice ještě z doby před »Velkým stěhováním«, ale byla již adaptovaná, aby zajistila životní podmínky bytostem z kyanovodíkové atmosféry.

Posádky se přesunuly na Mars, kde nastoupily do kosmické lodi a nepozorovaně opustily Sluneční soustavu. Před odletem na dálku vypnuly pozemské stanice. Vušigdské hvězdné lodi nelétají na raketovém principu, takže se neprozradí ohněm z trysek. Stopy po vesmírné návštěvě nezůstaly ani na Marsu. Otevřený hangár své kosmické lodi na dálku zavřely stejně jako před čtyřiceti tisíci lety, aby jim případně umožnil návrat - jako před pěti tisíci lety po ukončení Velkého Stěhování.

Bohužel, vypnuté stanice na Zemi znamenaly další chybu.

Kdyby je posádky nevypnuly, umožnily by pozemskému libijantlu navázat spojení s Vušigdy automaticky, jakmile se nám podařilo obnovit zdejší libijantly. A až by se mezi sebou libijantly domluvily, obnovily by i mezihvězdnou »dotarovou« dopravu.

Odbornicím z Kosmického Průzkumu se po stovce marných pokusů podařilo navázat spojení alespoň s opuštěnou základnou na Marsu, odkud si přehrály »palubní deník« základny. Velitelka pozemských základen tam nahrála rekapitulaci posledních týdnů. Byla to její povinnost, pojistka pro případ, že by kosmická loď cestou havarovala a beze stopy zmizela. Tak se na Vušigdy přece jen všichni dozvěděli, co se stalo na Zemi a na Marsu.

Bohužel se zde přidala další chyba.

Základna na Marsu neměla libijantl. Byla to jen pomocná základna pro případ vyložené nouze. Dokonce i »dotary« tu řídily staré automaty na bázi *dratvipové* technologie. Umožňovaly sice přenosy dat, ale jen v textové podobě. Nákladové dálkové spojení navíc pozemské posádky na útěku vypnuly.

Pozemské posádky částečně omlouvá panika. Domnívaly se - a ne bez příčiny - že na Vušigdy došlo k dalekosáhlé katastrofě, při níž byla planeta zničená. Neuvědomily si, že se zkáza mohla týkat jen nejcitlivější *mivedlitové* technologie. Chyby se zřetězily jedna na druhou - chybějící spojení s Ivilhoi, nedostatečné zásoby i chybný odhad situace. Výsledkem bylo, že posádky odletěly na dlouhou cestu, nejbližší století po nich nebudou žádné zprávy, ale hlavně, Země je v současné době nedostupná.

A ještě dlouho nedostupná bude.

Nejspíš několik staletí.

Takže jsme vlastně na Vušigdy ztroskotali.

Uvědomil jsem si, že své rodiče už nikdy nevidím. A oni už se nikdy nedozví, že budou mít na Vušigdy vnuka, jak to vyšlo Raxdince v testech. Jediný způsob, jak obnovit spojení se Zemí, bude vyslání hvězdné lodi na Mars, odkud se na dálku zapnou stanice na Zemi. Jenže cesta na Mars potrvá i z nejbližší vhodné základny skoro sto let a navíc musím připočítat i přípravu. Než se loď dostane na Mars, budou moji rodiče, všichni známí a vlastně i my tady na Vušigdy dávno po smrti.

Země je příliš daleko...

Přednesl jsem to na nejbližší společné krajaňské večeři. Nečekal jsem jástot a nemýlil jsem se. U stolu se rozhostilo přímo hřbitovní ticho. Každý si to musel nejprve v hlavě podle své nátury přebrat, ale ani pak nikomu nebylo do řeči.

„Tak jsme tu teda zkejsli,“ povzdychl si Ivan. „Nemusíš se omlouvat, není to tvá chyba. Tomu se zkrátka říká »*vis major*«, na vojně také »*vis podplukovník*«, neboli »vyšší moc«. Vejdeme se ke dvěma stolům, jak je nás tady málo.“

„Je nás málo,“ opakoval jsem po něm. „Ale na to jsme my Češi přece zvyklí. A tady se na nás aspoň nedívají jako na obtížné sousedy. Nikdo nás nevyhání. Nikdo se nepošklebuje, že obsadí české dvorečky a Čechům zbudou jen ranečky. Jsme tu v situaci trochu podobné situaci Čechů v Americe - taky přijeli do cizího světa, kde se museli starat, jak přežít. Na rozdíl od nich bych řekl, že je tu přežití snadnější.“

„Ty to vidíš snadné?“ podíval se na mě divně Vojta.

„Snadnější než v Americe,“ trval jsem na svém. „Uznejte, kluci. Prožili jsme tady kosmickou katastrofu. Být to v Americe, zhroutila by se tamní civilizace jako domeček z karet. Nastalo by násilí, rabování, lidi by se zabíjeli pro pár kilo mouky, usedlíci by se opevnili ve svých rančích a stříleli by bez vyzvání. Jak ale ta katastrofa proběhla tady? Žádné násilí, žádné rabování. Neříkám, že tu byla pohoda, ale obraz zdejší společnosti je prostě jiný.“

„To je pravda,“ přidala se paní Marie. „Já jsem si katastrofu zpočátku ani neuvědomovala. Zhaslo světlo - no bůž, to přece není problém, beztak se zase brzy rozsvítilo. Nevypadalo to na světovou katastrofu. A lidi jsou tu na sebe hodnější než u nás.“

„No vidíte!“ řekl jsem. „Takže tu zkrátka musíme zůstat, to je realita, kterou nezměníme. Co ale můžeme změnit, je postoj zdejších žen k nám. Říkal jsem vám už, že zdejší chlapi jsou lemplové, nechávají se obskakovat ženami, nehnou prstem a ještě jsou nestydatě drzí. Chlapi, uvědomte si, tak hluboko za žádnou cenu klesnout nesmíme! Za žádnou cenu!“

„Tak nám řekni, jak si to představuješ ty,“ vyzval mě Vojta.

„Jednoduše,“ řekl jsem. „Máme tu přece pomocnice, které nás ochotně seznámí se zdejšími poměry. Až na Emila s Marií, ale těm snad pomůže syn Ivan. Najdeme si tu každý nějaké místo, kde se můžeme uplatnit. Nenechte se zviklat, že to není třeba, že se o vás manželky postarají. To je cesta do pekel. Poslyšte, teď už asi nebudeme připravovat půdu pro další

lidi ze Země, ale docela by mě zajímalo, chlapi, jestli si troufnete na výrobu toho piva, co jsme tak jako tak chtěli zavést. Když ne pro naše následovníky, tak aspoň pro sebe, ne? Agronoma na ječmen máme. Chmel tu asi nebude, tak udělat výpravy za zdejšími rostlinami, jestli se mezi nimi nenajde náhražka. Dobrá, plzeň to nebude, ale pořád by to mělo dopadnout lépe než americké zázvorové pivo. Chcete?“

„Za pokus to stojí,“ přidal se ke mně Zdeněk. „Ale kdyby to nevyšlo, kousek odtud na jih jsou velké sady. Rostou v nich plody k nerozeznání od sladkých švestek. Mám to ještě rozvíjet?“

„Jestli budeš potřebovat destilační aparaturu, pokusím se ji vyrobit, už v tom mám trochu praxi,“ řekl jsem. „Domluv to ale s některou ženskou, která má ty sady na starosti. Tady se nekrade, ale když něco potřebuješ, obvykle to dostaneš.“

„A co budeš dělat ty?“ zeptal se mě Kája.

„Měl jsem doteď zásluk na Kosmický Průzkum, zejména na cesty na Zem. No, jak jsem právě zjistil, tudy cesta nepovede. Ale nechte mě, najdu si něco jiného. Já nikdy nebudu sedět v koutku.“

„Co budeš dělat do piva?“ pokračovat Kája.

„Už jsem to tu říkal,“ řekl jsem. „Na pivo nejsem ani fanda, ani odborník. Troufám si nejvýš na výrobu zařízení do pivovaru, pokud mi je někdo dostatečně srozumitelně popíše nebo načrtne. Víc ode mne nechtějte.“

„I to by možná bodlo,“ usoudil Kája.

„Máte někdo za manželku nějakou odbornici, který by nám mohla pomoci?“ vyzvídal jsem dál. „Já mám dvě zaměřené na vesmír - Raxdinka je z Kosmického Průzkumu a Nijjatejja zná astronomii. Hoxdiko je historička - podotýkám, byla velice platná při hledání starých, zapomenutých technologií - a Cedchy bývala členkou Rady města Dichei. Taky nám hodně pomohla, ale nevím jak se vyzná v zemědělství. Jak jste na tom vy?“

Raxdinka tu s námi tentokrát neseseděla. Očekával jsem spíš pohřební náladu a nechtěl jsem ji vystavovat stresům, takže jsem ji s sebou nebral s výmluvou, že budeme projednávat záležitosti nás chlapů tady na Vušigdy a to by ji asi nebavilo.

„Ryscuko je z oboru,“ odpověděl jako první Ivan. „Tvrdila, že nám na to pivo opatří pravý ječmen, stejný jako na Zemi. Ještě nevím, jestli se

vyzná v botanice dost na to, aby si vzpomněla na použitelnou náhražku chmele, ale zeptám se jí.“

„Výborně!“ přivítal jsem to. „A jestli vaše manželky nepatří mezi odbornice na zemědělství, pak se mohou znát s jinými, které by nám mohly pomoci. A i kdyby ani to ne, určitě nám pomohou najít si nějakou užitečnou činnost, aby se na nás zdejší šovinistky nemohly koukat jako na lemply a příživníky. Myslím si, že to je ještě důležitější než to pivo. My Zemi ostudu neuděláme!“

Takže jsme si nakonec všichni slavně slíbili, že se pokusíme neudělat Zemi ostudu, zařadit se tady na Vušigdy mezi ty užitečné a přitom nevzdáme ani naši společnou snahu zavést výrobu piva jako našeho spojovacího článku se Zemí.

A z počáteční hřbitovní nálady jsme se dostali až k nadšení pro náš další pobyt v tomto světě.

Není nad optimismus!

Ještě jsme se nerozešli a ozvala se mi v hlavě telepatická výzva, jakou jsem rozhodně nečekal.

Syreďga. Ta má být přece na okružní jízdě kolem Vušigdy za účelem zprovoznování elektráren! Ihned mi sice bleskla hlavou slova členky Rady města Risipeja Felchy: »Syreďga se ti omluví, o to se postarám.« Jenže to jsem přece odmítl. Řekl jsem, že mě každé odmítnutí naopak popostrčilo dopředu, neboť jsem se mohl soustředit na hledání záchrany v archivech.

„Bydlíš pořád na chodbě Hóhlašů, šesté patro Risipeji?“ zeptala se mě. „Mohl by ses se mnou sejít... dejme tomu v jídelně na Kruhu Hóhlašů? Je to kousek od tvého bytu...“

„Tam právě jsem,“ ujistil jsem ji.

„Dobře, tak ještě chvílku počkej,“ požádala mě. „Musím si s tebou promluvit osobně, po telepatii to není ono...“

„Beze všeho,“ ujistil jsem ji. „Jsem tu s přáteli od nás ze Země, obsadili jsme trojitý stůl kousek od vchodu...“

„Jo, už vás vidím,“ řekla. „Tak ještě chvílku vydržte sedět, už k vám jdu!“

Rozhlédl jsem se. Když nás vidí, to už bych měl vidět i já ji.

A taky že jsem ji hned spatřil. Spěchala směrem k nám, ale nebyla sama. Spolu s ní kráčely zrychleným krokem ještě další dvě, podle typických oranžových kombinéz energetičky. Jenom nevím, o čem se

budeme bavit, když je pro mě energetika už jen dávnou minulostí... Ale co, pokec mi ještě nikdy neuškodil...

Než dorazily k našemu stolu, stačil jsem ostatní kamarády upozornit, že dostaneme návštěvu, ale nestihl jsem popsat, odkud je znám a co tu asi chtějí. Beztak bych to popsal špatně...

„Máte tu volno?“ zeptala se nás všech Syred'ga, když došly až k nám. „Můžeme si přisednout? Chceme si něco probrat.“

Pan Emil jí mlčky ukázal na volná místa na konci stolu. Bez Raxdinky byl celý třetí stůl volný a příchozí se tam usadily, takže Syred'ga s jednou z těch dvou se posadily proti mně a třetí se posadila na moji stranu, ale až na konec, jako kdyby nechtěla sedět vedle mě.

„Tak povídej!“ vyzval jsem ji s úsměvem.

„Víš, že jsi nám zkazil triumfální cestu kolem Vušigdy?“ začala nečekaně Syred'ga.

„To tedy nevím,“ podivil jsem se. „Jak to?“

„Nebýt tebe, nastartovaly bychom kolem Vušigdy všechny městské elektrárny. Jenže ty jsi prý našel cestu k obnově libijantlů a rozeslali jste po všech městech kybernetičky, aby instalovaly nové »mivedlitové mozky«. A pochopitelně, kde je namontovaly, tam už nás nikdo nepotřeboval, protože »mivedlitové mozky« převzaly řízení elektráren hned a bez dalších změn. Takže nás tam nepotřebovali a naše velkolepá triumfální cesta skončila u dvou zavařených reaktorů, kde jsme ještě pomohly opravit škody, které byly nad možností »mivedlitových mozků«. Ale to už byla spíš jen běžná oprava, žádná mimořádk. A navíc jsme musely přiznat, že nám při těch opravách nejvíc pomáhal tvůj »reaktor v kamionu«, ten je přece také tvoje dítě.“

„To je snad dobře, že vám pomohl,“ řekl jsem. „Ale není to moje dítě, to už přeháníš. Sundali jsme ho s pomníku, kam ho dali vaši předkové. Ti ho přece zkonstruovali! Možná bude dobře ho na ten pomník vrátit, až splní svou současnou roli. Obdivoval jsem na něm tu solidnost a preciznost vašich předků - po takové době šel nahodit, to je obdivuhodné!“

„Ten se na pomník nevrátí,“ řekla Syred'ga. „Musely jsme ho zapracovat do nových předpisů pro případ živelných pohrom. Bude teď v pohotovosti třeba dalších pětadvacet tisíc let.“

„Ale to je přece nejlepší konec katastrofy, ne?“ namítl jsem. „Všechno se rychle vrátilo do starých kolejí, až na pár drobností shrnutých do

»Poučení z krizového vývoje«, vtělených do nových nebo jen změněných předpisů... To snad není chyba!“

„Chyba to samozřejmě není,“ odvětila Syred'ga. „Jen jste nám zkazili triumf. Dneska celá Vušigdy ví, že jakýsi chlap, navíc cizinec, objevil v našich archivech recept obnovy »*mivedlitových mozků*« a tím zachránil celou naši civilizaci. A skoro nikdo neví o naší cestě za obnovou elektráren, protože proti obnově libijantlů je to opravdu pouhá bezvýznamná prkotina.“

„Hlavní je, že ta katastrofa skončila,“ řekl jsem. „I tak při ní byly oběti, ale nebylo jich tolik, kolik jich mohlo být, kdyby se to rozsypalo ještě víc. Na energetičky nikdo nezapomene.“

„Jo, v tomhle směru to dopadlo dobře,“ připustila Syred'ga. „Jenže naše parta místo zaslouženého ocenění schytala výtku, že jsme tě několikrát odstrčily...“

„A nebylo to tak?“ opáčil jsem.

„...vlastně bylo,“ přiznala. „Ale kdo to mohl tušit?“

„Jednu chybu jste podle mě udělaly,“ řekl jsem. „Nemyslím si, že je správné zdejší pohrdání chlapy. My chlapi ze Země jsme se do záchranných prací zapojili všichni. Někteří v kamionech, já jsem hledal záchranu v archivech. Neměly jste nás podceňovat.“

„Ale kdo to měl vědět?“ opáčila Syred'ga. „Naši chlapi...“

„Já vím,“ mávl jsem rukou. „Vaši chlapi jsou lemplové. Už jsme si toho všimli. Zrovna dneska jsme o tom tady u toho stolu mluvili. Shodli jsme se, že se všichni musíme zapojit co nejlépe a nesmíme udělat Zemi ostudu. A bylo by dobré, kdyby se vaši chlapi zhlédli v našem přístupu. Jaké máte vy osobně zkušenosti s vašimi chlapy?“

„Ani se neptejte!“ mávla rukou Syred'ga. „Hrůza! Já jsem už byla vdaná, ale musela jsem od toho chlapa utéci. Nejenže to byl ...lemp, jak vy říkáte, ale nedalo se s ním vydržet. Nakonec po mně chtěl, abych se přestala zajímat o energetiku a »věnovala se výhradně jemu«. Přitom jsem byla jeho šestnáctá, ale po mně jich přibral do tovelozy ještě čtyřicet, některé už taky remcaly, že na ně kašle a vzal si je kvůli jedné pomíjivé chvílce... Tak jsem se sebrala a odešla od něho. Lépe je žít bez chlapa než s takovým jako byl ten můj... Jako energetičky si mě ostatní váží, dokážu spravit všechno od zkratovaného kabelu po reaktor, co vy o tom můžete vědět?“

„Nevím, jestli tě to potěší nebo ne, ale takoví chlapi jsou i na Zemi,“ řekl jsem s úsměvem. „Naštěstí je jich tam málo a tady mezi námi nejsou žádní. My si vás ženských umíme vážit. I do záchranných prací jsme se

zapojili všichni. Zeptej se našich manželek, co si o nás myslí, ale já doufám, že naše rodina je zatím v pohodě.“

„Zeptám,“ slíbila. „No - měla jsem se ti omluvit za to, že jsem tě nepřizvala na naše turné...“

„...nech toho,“ přerušil jsem ji. „Omluvu přijímám a taky se vám chci omluvit... za to zkažené turné... Prostě jsem na tyhle důsledky nepomyslel, měl jsem před očima jen vidinu rychlé obnovy civilizace... omlouvám se, ale myslím si, že jsem tak jako tak postupoval správně a neměl jsem jinou možnost, ale stejně jste se vy snažily co nejdřív uschopnit elektrárny, což bylo rovněž tak nutné... nemáme si tedy co vyčítat.“

V té chvíli mě ale napadlo něco kacírského. Zavola jsem si telepaticky Raxdinku a požádal ji, aby všechny čtyři ihned přišly diskutovat do jídelny, aby se mohly vyjádřit k něčemu, co se týká i jich. Raxdinka mi to ihned slíbila, odtrhla se ode mne a zdálo se, že si toho tady nikdo ani nevšiml.

Energetičky se mezitím staly středem pozornosti ostatních chlapů i paní Marie. Vyptávali se jich na podrobnosti oprav strojů po katastrofě, ale i proč Syred'ga odmítala moji pomoc, když už věděla, že sice nemám energetické vzdělání, ale mám nápady, jak se ukázalo předtím i později. Syred'ga jen připustila, že se na mě dívala stejně jako na svého bývalého lempla manžela, který by ji chtěl odtrhnout od zajímavé profese a sám neměl nic, co by jí za to mohl nabídnout.

Pak najednou přišly v družném houfu mé manželky a mířily přímo k nám. Syred'gu znaly, i když jen dvě z nich byly za mě vdané v době, kdy jsme jeli společně do města Dichei. Syred'ga také věděla i že jsem si Hoxdiko a Cedchy přibral do rodiny až na té cestě, takže mohlo odpadnout vzájemné představování.

„Rády vás vidíme,“ přivítaly se s energetičkami.

„A jejda!“ zpozorněla Syred'ga při pohledu na Raxdinku. „Holka, ty budeš chovat?“

Pravda, teď už to bylo znát, tenkrát to asi ještě přehlédla.

„Už to počítáme na dny,“ řekla pyšně Raxdinka.

„Kdo?“ zarazila se Syred'ga. „Ty to jistě počítáš, ale proč to množné číslo? To jste tak dobré kamarádky?“

„Se mnou počítá Honza,“ řekla Raxdinka a zamířila k volné židli vedle mne. „On to se mnou docela prožívá.“

Neodolal jsem, vstal jsem a pohládl Raxdince břicho, pak ode mě dostala pusu a až pak jsme si spolu sedli.

Syred'ga koukala překvapeně, její kolegyně také.

„U nás je zvykem, že se chlap o ženu stará,“ řekl jsem.

„Jste jiní než naši,“ přiznala Syred'ga. „Už jsem jednoho chlapa měla a když jsem od toho lempla utíkala, zařekla jsem se, že už nikdy... Ale vy jste jiní. A řekla bych, že lepší.“

„Hele, a nechceš si to vyzkoušet?“ vyhrkla náhle Raxdinka. „Jsme tu všechny, co když tě pozveme k nám?“

„Raxdi!“ zaúpěl jsem. „Vždyť už vás mám čtyři!“

„No jo, ale jen dvě jsou schopné sexu,“ namítla Raxdinka.

„Jak to, dvě?“ zavěťřil jsem.

„No... jsem v tom taky,“ zčervenala Hoxdiko.

„Nemohla jsi aspoň chvíli počkat?“ usmál jsem se na ni. „Vždyť sis toho sexu ani moc neužila!“

„Ale já jsem nejvíc chtěla dítě!“ trvala na svém Hoxdiko.

„Rozmlouvat ti to nebudu, beztak to nemá smysl. Chápu, že se o antikoncepci staráte vy, ale mohla jsi počkat, ne že ne. Která další má zájem o dítě?“

„Abych pravdu řekla, chuť na dítě máme všechny,“ řekla pomalu Nijjatejja. „Ale nebylo by taktické mít je naráz. Já klidně počkám a věřím, že Cedchy taky. Jak říkáš, chceme si nejdřív trošku užít. Ale časem... časem po tom touží každá, nebo skoro každá... Tak už je to na tom světě...“

„Takže víc překvapení snad už nemáte,“ vzdychl jsem si. „Až na to, co teď navrhuje Raxdi... poslyšte, děvy, takhle naráz to nepůjde! S tím musí všichni souhlasit!“

„My přece souhlasíme,“ opáčila Nijjatejja. „Jde jen o tebe a o Syred'gu. Jsi snad zásadně proti?“

„Zásadně snad ne,“ řekl jsem opatrně. „Já jen, že u nás je obvyklá jedna žena, čtyři jsou maximum u některých zaostalých kmenů. Chápu, že tady je to jiné, ale doufám, že nechcete, abych vás měl plný povolený počet - dvaadvacet. Vždyť si to neumím ani představit!“

„Největší sobci mají žen až sto,“ přisadila si Syred'ga. „Pak na ně nestačí, ale hlavně že je mají. Ale pět, to ještě není tolik!“

„Tvrдила jsi před chvílí, že když jsi utíkala od toho svého lempla, zařekla ses, že už nikdy...“ připomněl jsem jí.

„Už nikdy *takového*,“ přikývla. „Taky jsem jedním dechem dodala, že vy jste očividně jiní.“

Napadlo mě, že Syred'ga může být podstatně starší než já. Už byla vdaná, jako šestnáctá, ale pak si mužiček přibral dalších čtyřicet, to snad nestihl za jedno jaro! Jistě to taky chvílku trvalo, než se od něho odhodlala odejít... když se Raxdinka začala o mě zajímat, bylo jí třicet, ale vypadala na šestnáct. Ona ani teď s tím bříškem nevypadá na třicet, skoro abych se bál, že jsem pedofil...

Syred'ga na šestnáct nevypadá. Být to pozemšťanka, hádal bych jí čtyřicet. Takže jí může být klidně šedesát, ne-li víc. Kolik asi může být odborníci, jako byla na Zemi Zarcha? Sto padesát - když vypadala na šedesát?

Kolik může být svobodných žen ve městě jako je Risipeja? Tisíc? Deset tisíc? Všechny si beztak vzít nemůžeme. Uvítali nás tu ale jako pomocníky v návratu do normální rodiny, to znamená, že od nás očekávají děti, hodně dětí. Hlavně co nejvíc chlapečků, kterým by se také rodili kluci a holčičky v poměru jedna ku jedné. Ano, zaměstnávají nás tu... málem jako plemenné býky. To jsme ale věděli od začátku, pohoršování se nad tím je čiré farizejství.

Napadlo mě, že si Syred'ga taky zaslouhuje hodného muže, který by ji podporoval v profesním rozvoji a nedělal z ní služku. Teď je sice jedovatá jako zmije a zřejmě nenávidí muže, ale už připouští, že my jsme jiní. Nakonec - kdyby se jí to nelíbilo, tady může žena z rodiny »tavelozy« odejít poměrně snadno.

Akorát... jiná rada mého otce, kterého už nikdy nevidím, byla: neber si rozvedenou, nevíš, proč se rozvedla. Každá bude tvrdit, že rozvod byl stoprocentně z viny exmanžela, ale to bude tvrdit i kdyby mu předtím dělala ze života peklo. Máš zapotřebí zjistit, že tě napálila?

Jo, tati, dobrá rada nad zlato! Ale tati, nebral sis náhodou moji mámu jako rozvedenou? Taky se rozvedla - ale řekl bych, že to nebylo její vinou. Lepší životní družku bys těžko hledal. Tahle pravidla mají setsakra mnoho výjimek.

„Jsme jiní...“ opakoval jsem po ní. „Možná se těch pět žen snese, když jich místní chalani zvládnou i dvacet. Ale já si pořád manželství představuji po našem. Nemám rád experimenty toho druhu. Kdyby bylo po mém, spokojil bych se s Raxdinkou. Máte polygamií, dobrá, přizpůsobíme se. Ale ani tady by to neměl být jen nezávazný experiment.“

Na chvílku jsem se opět odmlčel. Ale Syred'ga mlčela také. Očividně čekala na mé vyjádření. Až pak řekne, co má na srdci - pokud chce vůbec

něco říci...

„No dobře,“ rozhodl jsem se. „Opravdu to chceš? Konec konců, kdyby to nevyhovovalo, jako ženská můžeš kdykoli odejít. Máš to snadnější než chlap.“

„Nemysli si,“ opáčila nesouhlasně. „Ženská, která odejde od chlapa, už nemá možnost vzít si jiného. Každý chlap požaduje pannu. Ale to o vás pozemšťanech neplatí, jak jsem pochopila.“

„Ale platí,“ nesouhlasil jsem. „Před několika generacemi to na Zemi platilo velice tvrdě a mnohde to platí dodnes. Poměry se ale změnily. Snadnost rozvodů ulehčila osudy mnoha lidí, kteří udělali chybný krok, ale současně rozklížila vztahy. Dneska - v těch zemích, které znám - cena panenství klesla úplně, protože orientace velké části žen je »zkusit všechno a zvolit to nejlepší«. Dívky pak často naletí zkušeným světákům a nakonec jsou rády, když po několika zklamáních najdou chlapa, který je ocení. Ten chlap ale nesmí vyžadovat panenství, o které dívky nerozvážně přišly při tom »poznávání«.“

„Takže tobě nevadí, když ženská, o kterou máš zájem, není zrovna panna?“

„Trochu mi to vadí,“ připustil jsem. „Nevadí mi to u vdovy, která o muže přišla při nějaké tragické nehodě. U všech ostatních je to znamení, že se nejméně jednou důkladně zklamaly, ale stejně se to dá vykládat, že je nezklamali muži, ale zklamaly ony. Co si budeme povídat, i na Zemi žijí potvory!“

„To chceš jako říct, že jsem potvora?“

„To přece neříkám,“ zavrtěl jsem hlavou. „I když se někdy chováš... zkrátka máš předsudky ke chlapům. Může jít - a nejspíš také jde - o špatné zkušenosti s některými chlapy. I mě vytočilo, když chlapi odmítali pomáhat v době katastrofy. Chyba je, že to zobecňuješ na všechny. Řekl bych, že některým křivdíš.“

„A vzal by sis mě?“ řekla trochu útočným tónem.

„Musí souhlasit i mé ženy,“ řekl jsem. „A jen když to chceš doopravdy a ne jen z hecu.“

„My předem souhlasíme,“ řekla rychle Hoxdiko. A ostatní jen souhlasně přikyvovaly.

„Já to tedy beru6,“ řekla rychle Syred'ga7.

----- Poznámky:
6 Já to tedy beru, šéfe...
7 Připomínám název této kapitoly...

Asimilace rebelů

Odešli jsme z krajanské schůze poněkud předčasně a mezi mými čtyřmi manželkami šla budoucí pátá - Syred'ga. Přece jen dostane druhou šanci. Spoléhal jsem se na své dosavadní čtyři, že by ji stačily umravnit, kdyby chtěla trojčit.

Krajanská schůze naším hromadným odchodem neskončila.

O další slovo požádaly shromážděné Čechy dvě energetičky a bez velkých cavyků se nabídly jako uchazečky o manželství. A šly na to chytře. Připomněly mým kamarádům, že Země je teď příliš daleko a bude pro ně lepší, když se přizpůsobí. A mít jenom jednu manželku, jako Vojta, se tady považuje za slibný začátek, ale mít jednu déle než rok je už chyba, ba dokonce - nemravnost. Už by si měl začít aspoň s druhou...

Vojta sice namítl, že do toho má co mluvit i jeho první žena Catoko, ale Viruo, jedna z energetiček, se s Catoko telepaticky spojila a požádala ji, aby manželka ujistila o svém souhlasu. Tím, že znala její telepatickou identitu, vyšlo najevo, že se s Catoko už nějakou dobu zná a jde jí jen o to, aby Catoko Vojtu přesvědčila. Toho tím natolik zaskočily, že Viruo přikývl, takže si ho ihned odvedla k Catoko, aby to všichni tři zpečetili.

Poslední z energických energetiček Epérde se obrátila na našeho agronoma Ivana. Také měla předběžně domluvený souhlas jeho současných žen Ryscuko a Erfóge, takže dobrák Ivan, přes nesouhlas své matky Marie, jen chabě znázorněný obracením očí k nebesům, slíbil manželství Epérde.

„Mami, tady je to normální,“ utěšoval matku. „Nech to plavat a připrav se radši na vnuka. Ryscuko bude mít kluka. Ještě to na ní není vidět, ale zdejší doktorky už to vědí.“

Tím se vyjevilo, že komunita Čechů bude mít už dva kluky, což bylo ve zdejší záplavě děvčat a děvčátek velice vítané.

Zbytek Čechů se shodl na tom, že by se to mělo zapít. Jenže ouha! Nebylo čím. Následovalo tedy formální založení palírny.

Švestky, nebo něco, co je plně nahradí, totiž Zdeněk nedávno objevil, takže jejich získání vypadalo nadějně. A Zdeněk se vyhlásil za znalce ve výrobě, protože jeho otec kdysi páčil švestky načerno a ukazoval mu, jak se to musí dělat.

Pro mě z toho vyplynul závazek vyrobit podle jeho náčrtu destilační soupravu. Proč ne, když to pomůže?

Mám na to přece knihovnu chemických komponent...

Ptát se ženy na věk je samozřejmě faux pas, ale někdy je to prostě nutné. Mezi manžely by to ale nemělo být tajemství, jako u cizích lidí.

Zeptal jsem se tedy a aby to bylo spravedlivé, zeptal jsem se všech, i když u Raxdinky jsem to už věděl.

Raxdinka byla ze všech nejmladší. Bylo jí - v přepočtu na pozemské roky - třicet. Měla odbornost lékařství a kosmickou biologii a byla zaměstnaná u Kosmického průzkumu. To, že mě vlastně »ulovila«, jí ostatní přičítali jako šikovnost. A že jsem se tomu ani nebránil? A proč, když návrat do normálního života na Zemi už nepřicházel v úvahu a Raxdinka je opravdu krásná jako nějaká nepozemská víla?

O pouhých pět (opět pozemských) let byla starší Hoxdiko. Jako kustodka v Muzeu Techniky byla zaměřená víc do minulosti a fascinovalo ji především období Velkého Stěhování. Trošku mě s Cedchy převezly, ale nelitoval jsem toho.

Cedchy bylo podle pozemského počítání pětáctyřicet, což je tady pořád ještě rané mládí, i když už byla členkou Rady města Dichei, takže měla velice užitečné kontakty. Chtě nechtě jsem musel ocenit, že se kvůli mně vzdala »politické kariéry« v Dichei, i když jsem očekával, že se v Risipeji brzy také vhodně »uchytí«. Rozhodně jsem nechtěl žádné z nich bránit, aby se upnuly na nějaké zajímavé povolání. Vyžadovat po některé, aby opustila vše co měla rozpracované a omezila se na domácí puťku, jako to po Syred'ze vyžadoval její ex-manžel, považuji za despotismus. Toho bohdá nebude, abych byl také takový omezenec!

Nijjatejji bylo pozemských padesát let, ale vypadala a cítila se na pětadvacet - s trochou nepřesnosti by se dalo tvrdit, že tady na Vušigdy všichni lidé vypadají na polovinu skutečného věku, ale neplatí to stoprocentně, nejvíc se to odchyluje u dětí, které tu rostou stejně rychle jako na Zemi. Opět s notnou nepřesností by se dalo tvrdit, že »zpomalování stárnutí« začíná kolem dvanácti let, takže osmnáctiletá vypadá jako čtrnáctka. Rozhodně to není lineární funkce - a co bychom také chtěli?

Jistým vodítkem je zde mezník zvaný na Zemi »plnoletost«. Ale i ten se na Zemi nebere všude stejně. V Čechách se tento věk počítá od osmnácti, jinde až od dvaceti, ale jinde se tato věková hranice posouvá i níž, stejně jako hranice, pod níž se v trestním právu hovoří o pedofilii. Tady na Vušigdy je jediná hranice, říkají jí »dospělost« a je to pozemských

dvaadvacet. Musím ale přiznat, že na Vušigdy neexistuje pedofilie. Chlapů je tu nedostatek, jsou obletováni víc než si zaslouží, osamělý chlap je tu vyhynulý tvor, takže nemají čas pošilhávat po nezletilých.

Syred'ga byla ve všech směrech extrémem. Svůj věk mi sice prozradila, ale s nechutí, i když asi uznávala, že by přede mnou takové tajnosti mít neměla. Sdělila mi, že jí je už dvaosmdesát, když to podělím dvěma, je to jednačtyřicet a to bývají na Zemi ještě hodně žhavé ženské.

Jenže u Syred'gy to neplatilo. Zeptal jsem se jí na rovinu, jestli chce ode mne dítě. Přikývla, ale spíš se mi zdálo, že jí je to jedno. Říkal jsem si, že v jejím věku má nejvyšší čas, ale to by platilo na Zemi, tady prý mají ženy bez problémů děti i do pozemské stovky, takže měla na rozmyšlenou ještě skoro dvacet let. Jen se mě na oplátku zeptala (kupodivu ne výhružně), jestli mi nevadí, když bude dál energetičkou. Na to jsem jí odvětil, že mi její odbornost imponuje a nevidím důvod, proč by nebyla tím, co ji baví. To ji uspokojilo a pak už jsme o tom nemluvili.

Když jsem Raxdince projevil zájem o účast v Kosmickém průzkumu, uspořádala na toto téma velkou poradou, které se kromě mne, Raxdinky a Nijjatejji účastnily i další tři odbornice z Centra Kosmického Průzkumu. Můj zájem shledaly podivuhodný hned z několika důvodů.

Předně bylo nezvyklé, že jsem chlap. Podle dnešních členek se kosmického průzkumu účastnili chlapi naposledy v období »Velkého Stěhování«, kdy byli dokonce v Kosmickém průzkumu hlavní silou. Pak se však struktura společnosti na Vušigdy rychle změnila, mužů začal být všude katastrofální nedostatek, musely je nahradit ženy, dokonce i v oborech jako hornictví, kde by se dřív uplatnili výhradně chlapi. Ti se brzy cítili vzácní a nepostradatelní především v nových rodinách, kde na jednoho chlapa připadalo až sto žen. Zpočátku si ještě vybírali atraktivní povolání, ale brzy se ze všech zaměstnání stáhli do role »multimanžel«. Tvrdili, že je to plně zaměstnává a že se tomu musí věnovat naplno, takže jim na jiná povolání nezbývá čas.

Tenkrát právě začínala éra *mivedlitové* technologie, umělá inteligence zabezpečila veškerou výrobu a dopravu, zrušila tím spoustu pracovních míst a zatímco ženy mezi sebou o zbývající místa soutěžily, chlapi se již úplně spokojili rolí »nad-manželů«.

Je jasné, že si ženy všechna zaměstnání vylepšily. Namísto řemesel používaly roboty, zajistily, aby se stavby úplně obešly bez řemeslníků,

objevily způsob, jak strojovou cestou dostat do hlav žáků vzdělání a následně zrušily celý obor školství.

Toho už se zdejší chlapi neúčastnili. Zpočátku si v rodinách usurpovali postavení králů a vládců, jenže to dlouho nevydrželo, otrokyně se vzbouřily a svrhly vládce do role otroků. Dokonce prý uvažovaly o úplném zrušení mužů. Radikální ženské tvrdily, že chlapa vůbec nepotřebují, neboť je nahradí spermabanky.

Chlap, ucházející se o místo v Kosmickém průzkumu, této bezesporu elitě lidstva? Odbornice ovládající češtinu by to mohly přirovnat k bílé vráně - na Vušigdy ale nebylo k čemu, neboť tu žádné vrány nežily.

A ke všemu se tento muž osvědčil už při obnově zhroucené civilizace, kdy naváděl ženské špičkové odbornice na neobvyklá řešení, založená na retro-technologiích. Málo platné, jeho nápady urychlily obnovu *mivedlitové* technologie a tím i návrat civilizace na Vušigdy podle některých odbornic až o několik staletí, které by byly jinak vyplněné zoufalou snahou mobilizované společnosti na udržení aspoň desetiny dosavadní úrovně, mnoha dalšími dílčími katastrofami - například »uvaření« anihilačních reaktorů jako ve městech Geližefy, Tynypyche i jiných a se škodami a dokonce oběťmi na životech ve chvílích, kdy člověk-řidič nezvládne svůj stroj a havaruje, ačkoliv *libijantly* tytéž stroje řídily spolehlivě a s obdivuhodnou lehkostí.

Odmítněte takového chlapa, když se i špičková energetička Syred'ga musela rozsudkem Rady města Risipeja omluvit za jeho dosavadní přehlížení!

Jenže je tu i druhá strana mince. Civilizace Vušigdy přišla během katastrofy o spojení se třemi kosmickými základnami. Na Zemi se podařilo pouze zjistit, že nevratně, ostatní snad nejsou ještě ztracené, ale jejich záchrana nevyžaduje začátečníky, ale bude klást hodně odborné požadavky. Nejprve se muselo obnovit spojení s Ivilhoi - kde zatím narůstaly obavy o osud Vušigdy, po obnovení spojení vystřídané radostí. Kosmická expanze ovšem po takové události musela počkat a odsunuli ji na vedlejší kolej.

Výsledkem bylo doporučení. Buď si mám zkusit najít něco jiného, nebo zůstat ve stavu nezaměstnaných - jako všichni zdejší muži - a počkat, až se uvolní místo vhodné i pro nováčky, pak mi z Kosmického průzkumu dají zprávu.

Potíž je, že o nováčky není zájem. Ostatní pozemšťané také přišli o dočasné zaměstnání řidičů kamionů, jakmile dopravu za ně převzal

libijantl. A také jsou všichni ve stavu nezaměstnaných. Obecně - ve městě, kde drtivou většinu práce řídí libijantl, není mnoho příležitostí k získání zaměstnání. A zdejší chlapi nikdy za celý život nikde zaměstnaní nebyli.

Měl bych počítat s trpělivostí...

Ochutnávka první čerstvě vypálené várky slivovice byla další příležitostí k setkání našeho »Krajanského spolku«. Bohužel měla nečekané vyústění.

Nečekali jsme, že pozvané ženy - všechny kromě těhotných - nejenže slivovici neocení, ale tvrdě proti ní vystoupí, stejně jako proti samotnému pálení švestek.

Některé se po ochutnání celkem předvídaně zakuckaly, ale jiné, všiml jsem si mezi nimi Epérde a Viruo, se stopečkami slivovice kamsi odběhly a vrátily se s několika členkami Rady města Risipeja, které na místě uspořádaly - soud.

Koncentrovaný alkohol totiž prohlásily za jed a obžalovaly nás, to znamená Zdeňka, Ivana a mě z travičství, neboť jsme se tento jed pokusili ve městě rozšířit.

Námitku, že přece nejde o jed, vždyť kvašení je v přírodě poměrně rozšířený jev, smetly jako smítko. V přírodě je takových jevů plno, například přírodním rozkladem masa vzniká smrtelně jedovatý »klobásový jed«, známý též jako botulotoxin! Alkohol je nejen jed, ale také droga, takže obžalobu z travičství operativně rozšířily o kombinaci se šířením drogové závislosti.

Zdeňkovu námitku, že na Zemi není alkohol trestný, smetly připomínkou, že jsme na Vušigdy, kde musíme dodržovat zdejší zákony. Radši jsem nepřipomínal, že pálení je trestné i na Zemi, pokud k tomu nemáš příslušnou bumážku, tady je to zkrátka jed a droga, bumážka - nebumážka a basta!

Částečně nás zachránilo pravidlo, že neznalost zákonů zde znamená polehčující okolnost, další polehčující okolností bylo, že jsme alkohol nemínili šířit mimo naši komunitu, ale tím všechny polehčující okolnosti skončily a soud vynesl rozsudek.

Obžalovaní okamžitě zlikvidují veškeré zásoby jedu a také destilační aparát, který sloužil k jejich výrobě.

Obžalovaní mají roční zákaz přístupu ke švestkám jakožto surovině k pokoutní výrobě drog.

Obžalovaní se zúčastní zdravotního školení zaměřeného na škodlivost drog, které jsou možná na Zemi tolerované, ale tady na Vušigdy jsou zakázané a co víc, přísně stíhané.

Vyčetly nám, že poslední případ soudu kvůli alkoholu byl na Zvóruhi před pětatřiceti tisíci lety, na Vušigdy nebyl potřebný nikdy a nemáme nárok zatahovat sem pozemské neřesti.

Zkrátka si nás podaly a nenechaly na nás nit suchou. Zdeněk jim musel s těžkým srdcem vydat veškerou slivovici, koš švestek a destilační přístroj, který poslaly k recyklaci materiálu. Obhajoba založená na netrestnosti alkoholu na Zemi nám nepomohla.

A to ještě netušily o našem záměru postavit tu pivovar!
Zkrátka jsme pohořeli.

Oslava

Další neúspěch jsem utrpěl, když Raxdinka beze mne odjela do zdejší porodnice. Když jsem to zjistil, telepaticky jsem ji zkusil kontaktovat, ale odpověděla mi, ať ji teď nevyrušuji, že mi zavolá, až bude po všem. Zlatá telepatie, ale co jsem mohl dělat? Vypravil jsem se tam za ní, ale zarazily mě ženské už ve dveřích.

„Tam muži nesmí!“ postavily se mi do cesty.

Marně jsem jim vysvětloval, že na Zemi je poslední dobou zvykem, aby manžel byl se svou chotí i u porodu, aby viděla, že s ní soucítí. Může jí být sice jen morální oporou, ale na Zemi se tvrdí, že to ženám pomáhá.

„Barbarské zvyky k nám netahejte!“ utřely mě. „Vraťte se domů a nepřekážejte nám tu!“

A bylo to neprůstředné jako předtím s alkoholem. Nezbylo mi nic jiného než se vrátit, čekat a přitom přecházet po bytě jako lev v kleci. To jsem dělal, ale co dál?

Takže mě překvapilo, když mě asi za půl hodiny Raxdinka telepaticky zavolala se zprávou, že Honzíček je na světě, mají se oba dobře a do večera je přivezou domů. Takovou rychlost jsem věru nečekal! Ze Země jsem si přivezl jakési mlhavé a spíš hororové povědomí, jak to vypadá na Zemi. Že by to šlo tak hladce?

A tak je obě večer přivezla na automatickém nemocničním vozíčku služba z porodnice. Přijela s ní ošetřovatelka pro první dny, než si dítě převezmou ženy z mé rodiny. Tady totiž platí, že ženy z rodiny si s dětmi pomáhají a ani nerozlišují, které dítě patří které mámě.

A budeme mít asi brzy doma minijesle, protože Hoxdiko už se taky pěkně kulatí břicho.

A samozřejmě co nejdříve přineseme Honzíčka ukázat do Klubu Krajanů Českých, aby se to první české dítě ve Vušigdy patřičně oslavilo. Nemusí to být přece slivovicí, zapíjet se dá ledasčím!

I když to nemusí být to pravé...

Ještě před Honzíčkem jsme však v Klubu Krajanů oslavili další svatbu, protože Zdeněk si do rodiny přibral ke svým dvěma chotím Fyčogi a Oruti třetí ženu a musel nám ji pochopitelně představit.

Jukažgu byla celkem nenápadná dívka, až jsem se divil, že si jí Zdeněk vůbec všiml. Měla takový... vilí půvab, skoro jako Raxdinka. A měla hodně neobvyklou specializaci, přinejmenším pro nás pozemšťany.

Chuťovkářka.

Proboha, co to je? pomyslel jsem si, když s tím Zdeněk před námi vyrukoval. Pochopil bych »kuchařku« nebo »cukrářku«, tato povolání máme i na Zemi, ale tohle? To jako že dělá jen nějaké »chuťovky«? Dumal jsem nad tím asi trochu nahlas, neboť Zdeněk mě hned setřel.

„Máš zastaralé představy,“ řekl. „Kdy mezi nás přinesete Honzíčka? Pak snad pochopíš, k čemu jsou chuťovkářky!“

Víc neřekl, tvářil se jako Pýthie. Jeho nová žínka se stydlivě na nás všechny usmívala, ale jak se zdálo, zapadla mezi nás jedna báseň. Uvědomil jsem si, že nás chlapů je tu sedm, s Marií osm, ale rodiny tvoříme s dalšími sedmnácti místními krasavicemi - od začátku nám bylo jasné, že v rodinách nás chlapů bude vždycky menšina, až na Emila s Marií, kteří už se jakožto rodina rozšiřovat nebudou, protože tak přišli už ze Země...

Ale jedno si zachováme.

Všechny naše nové zdejší manželky umí česky a budou tak učit mluvit i naše děti. Samozřejmě vedle společného jazyka, bez toho se tu nikdo neobejde, ale doma chceme mluvit česky.

Čeština nás drží pohromadě.

Na Zemi se zpravidla dodržuje šestinedělí. Jednak je třeba, aby se žena po porodu vzpamatovala, ale je to také kvůli malému tvorečkovi, který je v té době ještě příliš choulostivý. Dětské lékaři tvrdí, že v tomto období žena dítě vlastním mlékem imunizuje. To umělá strava nedokáže a proto neustále vřele doporučují kojení.

Raxdinka byla v tomto směru dobře vybavená. Víla nevíla, Honzíček hned bumbal jako o závod. Tady na Vušigdy nehrozí typické pozemské nemoci, takže by se řeklo, že imunizace je tu zbytečná, ale málo platné, kojenátko prospívají lépe než děti živené pomocí láhve s dudlíkem.

A tady jsem si dovilil prolomit prastaré zvyky Vušigďanů, týkající se zenanů, neboli oddělených částí domácností, určených především pro děti.

Zenan bývá na Vušigdy místo, kam muži zásadně nechodí. Ne že by nesměli, ale vyhýbají se tomu. Jednak tam bývá hlučno, děti občas křičí, brečí, či jen tak povykují, hrají si, nebo naopak je tam ticho, když děti

spinkají. Skutečností je, že kojenátka většinu dne prospí a budí se hlavně na krmení, takže zenan je v té době oázou ticha, kde se chodí po špičkách.

Zvykl jsem si chodit sem těšit se z Honzíčka. A hrnul jsem se do věcí, považovaných tady za čistě ženské záležitosti.

Tak například koupání miminka. Samozřejmě to tady dělaly ochotné pomocnice, neboť matka mezitím připravuje čistěoučké oblečení a chystá »večeři«, v tom jsem ji ovšem nahradit nemohl, ale koupání jsem docela ochotně převzal. Prohlašoval jsem, že miminko potřebuje při koupání pocit bezpečí a není chybou, když se otec angažuje do výchovy už zkraje.

Ženské kroutily hlavami, ale nechaly mě. Jen mě zpočátku opravovaly, když jsem podle jejich názoru držel dítě špatně. Ono se to musí umět, děcko je zpočátku příliš křehoučký tvoreček.

A tak, když jsme se konečně odhodlali přinést Honzíčka ukázat do Klubu Krajanů, jsem dítě slavnostně nesl já a Raxdinka hrdě cupitala vedle nás.

„Nádherný nový Čecháček!“ uvítal nás pan Emil. „Smím si ho taky pochovat?“

Označení »Čecháček« se na Zemi vžilo jako hanlivé, ale to jen díky zlomyslnému pohrdání některých kazisvětů, především z jiných etnik. Němci kdysi vyslovovali s pohrdavě nenávislným podtónem i slovo »Čech«. Takže »Čecháček« Honzíček šel z ruky do ruky a kdo chtěl, mohl si ho pochovat a pohoupat.

Pak Zdeněk postavil na stůl velkou láhev s jakousi bezbarvou kapalinou, naplnil stopečky a rozdával je všem okolo, abychom si mohli na nového člena Klubu Krajanů pořádně připít. I tentokrát dostaly stopečku ženy. Povšiml jsem si, že je dostaly i Raxdinka a Hoxdiko a chtěl jsem jim to odebrat, Hoxdiko je přece těhotná a Raxdinka kojí, a také mi blesklo hlavou, jakou asi bude mít to rebelantství dohru u Rady města, ale Zdeněk mě zarazil.

„Tohle smějí pít i těhotné, není v tom ani kapka alkoholu!“ ujistil mě.

Aha, takže jen symbolické připíjení čistou vodou, došlo mi.

Proto jsem se zakuckal, když jsem do sebe plnou stopečku otočil jako vodu. Teda - tohle pití mělo ale grády! Jak to? Není v tom alkohol? Vždyť to píše jako ruská vodka! A chutná to jako pravá slivovice...

K mému nevýslovnému překvapení zatím Jukažgu s Oruti donesly na stůl krásný dřevěný soudek zvaný štěně, už s pípou, a začaly všem točit a rozdávat püllitry piva.

To bylo teprve překvápko. No, já nejsem na pivo odborník, ale chuť piva to mělo bezvadnou a větší odborníci než já se jen blaženě usmívali, když znalecky ochutnali z prvních půllitrů. Kdo tohle dokázal?

„Tak co?“ přitočil se ke mně rozzářený Zdeněk. „Už chápeš, k čemu jsou na Vušigdy chuťovkářky?“

„Tohle...“ pozvedl jsem poloprázdný půllitr, „není skutečné pivo? A tamto...“ ukázal jsem k prázdné láhvi slivovice, „nebyla pravá slivovice?“

„Jistěže ne,“ řekl s převahou Zdeněk. „Podívej se - grog taky můžeš uvařit buď z pravého rumu, nebo z rumové tresti. Poznají to jen odborníci a někdy jen když to očekávají. Chuťovkářky jsou tady od toho, aby vytvořily chuť, jakou si přeješ. Obyčejná voda po přidání slivovičné tresti chutná přesně jako pravá slivovice, dokonce i ta chuť alkoholu je v tom. Pivo je složitější, to je nejprv uvařené s použitím ječmene, protože musí mít správnou barvu, viskozitu, pěnu a sto dalších vlastností, ale je uvařené bez chmele a bez alkoholu. Pak musí přijít chuťovkářka a dodat chuť pravého Gambrinusu, Prazdroje, Kozla a co si vzpomeneš. A Rada města nemůže říci ani *popel*, protože v tom alkohol prostě není!

Má to jen jednu nevýhodu. Slivovice můžeš vypít litr a piva do sebe najejt dvacet půllitrů a nebudeš opilý ani trochu. Jako bys pil Birell nebo Pito. Kdo nejvíc touží po pocitu ožralosti, bude asi zklamaný. Ale s tím se nedá nic dělat, alkohol je tady na indexu, můžeme si to jen trochu ochutit.

Ale řekni upřímně - stojí to za to?“

Uznal jsem mu to. Tohle ještě ujde.

„Ale jak to vlastně ta tvá čarodějka dělá?“ zajímal jsem se.

„No, jednoduché to teda není,“ zvažněl. „Podstata je předat libijantlu správně požadavek na výslednou chuť. Chuťovkářky to umí, ale tady byl největší problém předat správně ten požadavek chuťovkářce - tedy Jukažze. Já jsem si samozřejmě na správnou chuť vzpomněl kdykoliv, mně se předtím o pivu občas i zdálo, ale tady jsem pro ni neměl vzorek, nic, to vám byla bída! Naštěstí se můžeme telepaticky propojit nejenom při předávání slovních pojmů, ale i chuťových vzpomínek.

„Ale jak se to dělá?“ zajímal se Ivan.

„Tak jak to říkám,“ řekl Zdeněk. „Musím si pokud možno přesně vybavit jak to chutnalo. To není těžké, když se mi občas o pivu i zdálo. Když jsem telepaticky spojený s Jukažgou, vnímá tu chuť i ona, to dá rozum. Jak to ona posílá libijantlu, to se mě neptejte, já to nepochopil, ale výsledkem je flaštička se správnou trestí, kterou se napajcuje základ -

u slivovice je to obyčejná voda, u piva uvařený poloprodukt. Kdybych dal pivní trest' do čisté vody, chutnalo by to taky jako pivo, ale bylo by to bezbarvé, bez pěny a všichni byste mi to hodili na hlavu.“

„A nezkoušel jsi to i s něčím jiným?“

„Jo, zkoušel,“ přikývl Zdeněk. „Ale to si nechám na jindy. Máme s Jukažgou tresti pro červené víno Egri Bikavér, bílé víno, hruškovici, klasický tuzemák, ale taky - a to se podržte - když se správně pokropí pečené kuře, je z něj pečená husa nebo kachna, no co mám povídat, dočkejte času, i posvícenské hody budou!“

„Proč ne hned?“ vyjel si po něm Franta.

„Protože tyhle tresti se na jednom jídle nesmí míchat,“ řekl Zdeněk. „Na to si musíme dohodnout, aby nám ze zdejší kuchyně dodali jídlo nedochucené. Sakra, proč si myslíte, že pořád baštíme takové dobroty? Vždyť i rozpečený lišejník tu chutná jako dobře omajoránkovaný bramborák! Mixovat se smějí jenom pevná jídla a nápoje, pokud možno až v žaludku, kde už nás výsledná chuť nebolí. Naštěstí nikoho nenapadne zamíchat si džus do hlavního jídla, to by se divil! Jukažga se mi to snažila vysvětlit, ale já její odborné termíny nechápu, co byste řekli na »vektorové násobení chutí«? Nechápu to, ale využijeme toho. Jukažga je poklad, moje nejoblíbenější žena - i když i ty dvě dřívější jsou báječné kočky.“

To ovšem bylo slovo do pranice a nálada v Klubu Krajanů se prudce zvedla. Už jsme se ani nezlobili na zákazy městských Radní, teď to přece vypadalo úplně jinak.

No, myslím, že jsme to strefili...

Konfrontace

Sedět doma jako nezaměstnaný není žádná sláva. Já jsem to aspoň nesl dost těžce. Ještě že jsme měli Honzíčka, i když takové malé mrně není příliš zábavné - buď spí, nebo se krmí a mezitím občas kouká. Pohádky ještě nevyžaduje, ani jim nerozumí.

Začal jsem opět navštěvovat zdejší Muzeum Techniky, kde prováděla návštěvníky i Hoxdiko. Hrabal jsem se, byť obrazně, ve starých dokumentech. Kdoví, kolik tisíc let je přede mnou nikdo ani okem nespátral! Ale okamžiky největší slávy, kdy starodávná technologie slavila triumf, už byly očividně za námi. Pomohla, ale tím to skončilo. Reaktor v kamionu se vrátil na podstavec, jen dole přibyla nevelká doplňující pamětní deska. Jakmile naběhla *mivedlitová* technologie, civilizace na Vušigdy se otřepala a byla opět suverénní. Škody se rychle opravovaly a jediné, co se nedalo napravit, byly ztracené životy při všech možných haváriích. Také město Risipeja zaznamenalo několik ztracených životů, zejména při haváriích v kamionové dopravě, ale když se obnovily přenosy telepatie mezi městy, dozvěděli jsme se, že na několika místech to bylo podstatně horší. Tři města na opačné polokouli přišla o své elektrárny a tam to bylo drsné. Naštěstí jsme se o tom dozvěděli až teď - nebyly by to povzbuzující zprávy.

Odbornice uznávaly, že optimální využití retro-technologií zkrátilo návrat civilizace na Vušigdy až o pár století, které by byly jinak velice krušné. Civilizace Vušigdy už se na to připravovala. Mobilizovala síly k udržení alespoň základních funkcí - dopravy, energetiky, zemědělství. Rady všech měst už připravovaly obnovu školství, protože bez *mivedlitové* technologie neexistovalo strojní učení. Jenže s obnovením strojového učení ztratilo důležitost i mé umění samostudia z dokumentace. Bylo dobré je umět, pomohlo to obnově civilizace, ale tím jeho užitečnost pohasla. Nejvíce to ocenily děti všech věkových kategorií, kterým již hrozila »škola«, podle starodávných pověstí něco mezi otrokářstvím a torturou.

Vušigďanky to oceňovaly, ale člověk nemůže žít ze starých zásluh. I když - zdejší chlapi žili ze starých zásluh svých předků, což bylo podle mého mínění úplně zavrženíhodné. Pořád jsem zdůrazňoval, že my pozemšťané nesmíme klesnout tak hluboko za žádnou cenu. Ale mé znalosti ohledně konstruování nových věcí skončily zneuznanou destilační

aparaturou. Zdejší ženské to nakonec vyhlásily za slepou uličku pozemské civilizace, kterou nakonec skvěle nahradilo »chuťovkářství« a prokázalo nespornou přednost nad barbarskými zvyky pozemšťanů.

Nejvíce oceňovaly náš přínos v podobě Honzíčka, Tomíčka, Bedříška, Michálka, Rudíčka, Vojtíška a Zdeněčka. Honza a Ruda se už narodili, ostatní byli na cestě, ale už se vědělo, že to budou kluci a proto dostali jména už předem. Naše manželky souhlasily s českými jmény pro kluky a Vušigd'anskými pro děvčata, i když děvčátek budeme mít znatelně méně - údajně jsou na cestě teprve dvě.

To je snad dobrý »výkon« za první rok našeho pobytu!

Jenže s těhotenstvím našich žen vyvstala otázka jejich počtu na jednoho chlapa. Vušigd'ananky trvaly na tom, že jsme si založili ještě příliš malé rodiny. Podle nich by ještě ušla ta moje - pět žen už vypadá dobře. Dvě v jiném stavu, tři na sex. Ale ostatní chlapi měli podle obecného názoru příliš málo žen. Jakmile byly v jiném stavu dvě ze tří, ležel sex na jediné a to nebylo zdravé. A pouhé dvě ženy na chlapa? To vypadá skoro jako jeho ostuda!

Výsledkem bylo, že »naše« ženské přitáhly do svých rodin další »nevěsty« a tentokrát již nechtěly ustoupit, dokud chlapece nepřesvědčily, aby rodiny »trochu nezarovnali«. Chlapci si sice na dalších setkáních Klubu Krajanů postěžovali, že nechápou, proč je jejich ženské do dalších manželek vyloženě nutí, ale nakonec to dopadlo, jak se dalo čekat. Mezi manželky pozemšťanů přibylo osm dalších, rodiny měly po čtyřech ženách - jen já jsem s pěti pořád trochu vyčníval.

Teprve teď to bylo podle ženských »jakž takž v pořádku«.

A nám chlapům - to taky nevadilo. On takový harém může mít své výhody, zejména když vzniká přirozeně, nepoměrem žen.

„Tak to má být,“ pochvalovala si Raxdinka. „I když budou v každé rodině hned dvě v očekávání, u chlapa se mohou střídát aspoň dvě další a spokojenost může být na všech stranách.“

Zkusil jsem jí namítnout, že takovou »populační explozi« nikde kolem nevidíme. Tady jsou i dvacetičlenné rodiny, kde není v jiném stavu žádná. Proč právě my máme vytvářet takový nával ve zdejší porodnici? Vždyť ta jako by tu byla čistě jen pro nás.

„Vy snad nemáte z dětí radost?“ podívala se na mě. „Proč ses tedy tak hrnul k Honzíčkovi? Měla jsem skoro dojem, že tě koupání našeho miminka baví!“

„Baví,“ přikývl jsem. „I přebalování, oblékání... ale kdyby to tak mělo pokračovat dál, budeme mít v rodině dětí deset a to už se skoro nedá stihnout.“

„Na Zemi jste přece zvyklí i na deset dětí v jedné rodině,“ řekla s jistotou - uznal jsem, že o Zemi ledacos znala. „A když si představím, že všech těch deset dětí musela porodit jedna jediná ženská, skoro bych ji litovala.“

„To bývalo normální před více než sto lety,“ ujistil jsem ji. „Tenkrát byla podstatně větší úmrtnost a z těch deseti se obvykle většina nedožila dospělosti. Lékaři v Evropě dnes úmrtnost silně snížili, dětí už není potřeba tolik a rodiny v Evropě mívají kolem dvou až tří dětí. Dvě děti stačí vyrovnávat úbytky lidí stářím a tři dorovnávají rodiny, kterým se dvě děti nenarodí. Já jsem přece také jedináček, ale považuji to za chybu. Dvě mají být pravidlo.“

„U vás,“ podotkla. „Kdyby u nás měla každá dvě děti, pak se za chvíli nikam nevejdeme.“

„Dvě se myslí tak, že žena musí nahradit sebe i manžela,“ nedal jsem se. „Pak je to vyrovnané. Až přejdete na dvoučlenné rodiny jako máme my, bude to pravidlem i pro vás.“

„Já vím,“ připustila. „Ale teď jsme v situaci, kdy to nejde jinak než aby měl každý chlap více žen. Podle statistiky je to dnes kolem dvaadvaceti. To vy pořád nenaplňujete. Zatím máte docela překvapující převahu chlapců. Na Zemi je to přece vyrovnané!“

„Jak kde,“ odvětil jsem. „Říká se, že starověké harémy byly pověstné tím, že se v nich rodilo víc chlapců než dívek. Mohlo to být tím, že tam byla také převaha žen na jednoho muže. Příroda se to nejspíš pokoušela sama nějak srovnat. Podotýkám, že naše pozemské harémy nevznikaly přirozeně jako tady, kde je převaha žen daná genetickou chybou, ale tím, že si někteří muži prostě pro sebe zabrali více žen a na jiné chlapy se pak nedostalo. Týkalo se to starověku a zemí, kde kdysi harémy byly. My jsme z Evropy a u nás je už od starověku zavedená monogamie, tedy manželství jednoho muže a jedné ženy.“

„To by mohlo být vítané,“ zamyslela se. „Ovšem jen tehdy, kdyby se to po srovnání poměru mužů a žen samo srovnalo.“

„Na Zemi se to zatím většinou srovnalo,“ ujistil jsem ji.

„A víš, co je mi divné?“ vzpomněla si najednou, „že se vám většina žen vyhýbá. Zpočátku jsem myslela, že bude o vás velká tahanice, holky vám

budou ležet u nohou, až je budete muset překračovat, Česká enkláva bude mít zakrátko sto dvacet žen - jenže kde nic, tu nic.“

„Nám to přece nevadí,“ usmál jsem se. „Naopak. Vystačíme si i s jednou, jsme na to zvyklí.“

„Já to vím,“ opáčila. „Ale divím se.“

„Poslyš, já to nejspíš nezjistím, už protože se nám ostatní ženy vyhýbají,“ zvažněl jsem. „Zjistit byste to měly zkusit vy. Jste místní, spíš se vám podaří navazovat hovory s ostatními. Domluv se s ostatními a podívejte se na to!“

Raxdinka slíbila a tím jsme pro tento večer skončili.

Druhého dne za mnou Raxdinka přijela do Muzea Techniky.

„Kde máš Honzíčka?“ uvítal jsem ji.

„V dobrých rukou,“ odbyla mě. „Rozhodla jsem se nečekat až přijdeš domů, tohle bude pro tebe zajímavé. Víš, proč se vám pozemšťanům naše ženy vyhýbají?“

„Zkusím hádat,“ řekl jsem. „Dozvěděly se, že jsme »blenij« a že dokážeme zabít. A polekaly se toho. Strefil jsem se?“

„Skoro,“ vzdychla si. „Až na to, že vás považují rovnou za »wloty«, tedy za krvelačné šelmy, vraždící bestie. Šíří to převážně vdané, které varovali jejich manželé a z bezpečnostních důvodů jim zakázali přibližovat se k vám byť jen na dohled. No a vdané už to roznesly i mezi neprovdané, takže teď už se vás bojí skoro všechny. Samozřejmě až na nás, co vás přece jen trochu známe.“

„»Wlotové« jsou nějaké šelmy?“ zajímalo mě. „Kde bych je mohl vidět? Ať vím, k čemu nás přirovnávají!“

„Vidět je nemůžeš,“ zavrtěla hlavou. „Jen na obrázcích ze starých dokumentů. Byly to dravé šelmy, ale zůstaly na Zvóruhí. Naši předkové tam ponechali na pospas vybuchujícímu slunci většinu živočichů, včetně všech nemocí a parazitů. Přetahali na Vušigdy jen ty užitečné. Například ze všech milionů druhů hmyzu zachránili jen včely, které opylují květy. Nebylo tak jednoduché stabilizovat v novém světě přírodní rovnováhu. Například museli do moří vysadit řasy, aby udržovaly rovnováhu plynů v ovzduší, spolu s tím i různé ryby, aby řasy nevytvořily neproniknutelnou vrstvu jen na hladině... »Wlotové«, jedovatí hadi, komáři a jiný bodavý hmyz tam ovšem shořeli. Byla by hloupost zachraňovat i wloty, mor, žraloky, mouchy a komáry!“

„Aha!“ pochopil jsem. „»Wlotové« jsou tedy něco jako naši lvi nebo tygři... Ale zajímalo by mě, kdo jim tohle nakukal?“

„Chlapi z Risipeje o vás už nějakou dobu diskutují,“ řekla Raxdinka. „To znamená - nevystačí si s telepatií, to by asi příliš dlouho trvalo, ale scházejí se na porady, kam kromě nich nikdo nesmí, aby mohli jednat bezprostředněji.“

„Takže »spiknutí«?“ použil jsem českého slova, neboť se mi odpovídající slovo ve vušigdštině hned nevybavovalo.

„»Spiknutí«... »spiknutí«...“ opakovala po mně Raxdinka. „Aha - hned jsem nepochopila význam toho vašeho slova, musela jsem si je nechat *libijantem* vysvětlit... Ale vystihuje to podstatu věci, ano, takové malé spiknutí...“

„To bych už docela chápal,“ řekl jsem. „Představujeme pro ně nebezpečí. Přesněji - ne pro ně samotné, ale pro jejich pohodlí, sladký život bez práce a bez zodpovědnosti. Ukazujeme vám, že chlapi nemusí být jen nemehla a budižkničemové. Že můžeme být užiteční, že taky něco dovedeme a třeba i to, že vám pomůžeme starat se o děti. Vlastně jsme pro ně stávkokazi a nastavujeme jim nepříjemně pravdivé zrcadlo. Takže se rozhodli škodit nám, kde to půjde. Dobrá, budeme s tím počítat.“

„Oni prý chtějí, abyste se vrátili na Zem,“ řekla Raxdinka.

„Což, jak oba dva víme, není možné,“ pokrčil jsem rameny. „Měl by jim to někdo vysvětlit, aby se nesnažili o takové zázraky. Jen doufám, že jim vaše genetická úprava zabrání zacházet příliš daleko. To jejich přirovnání k »wlotům« má jednu chybičku. Brzy se ukáže, že je to nesmysl. Když nebudou žádní mrtví, přestanou jim to ženské baštit.“

„Ale do té doby tu budete jako nepřátelé!“ namítla.

„Proč?“ opáčil jsem. „Vás pětadvacet, co nás pěkně zblízka znáte, přece nikdo nepřesvědčí, že se nás máte bát. A vy můžete působit na ty ženské, co nás neznají. Vždyť nejsme ani despotové, jako někteří chlapi - Syred'ga by mohla vyprávět! Neomezujeme vás, naopak vás podporujeme. Stačí, když to občas těm ženským připomenete. Nemůžete si na nás stěžovat, naopak. Co ty na to?“

„Zkusíme to,“ řekla Raxdinka. „Ty ženské, které vás znají z doby krize, nám snad pomohou.“

„Pravda se ukáže,“ těšil jsem ji...

Rozhodl jsem se s Raxdinkou navštívit Muzeum Stěhování, kde jsme jediné mohli spatřit obrázky starodávných zvířat světa Zvóruhí, z nichž drtivá většina skončila v plamenech vybuchující hvězdy. Raxdinka měla pravdu, byla by hloupost zachraňovat vše co na tomto světě žilo. Však ona se i na Vušigdy vytvoří bohatá sbírka různých druhů, ale vznikne přizpůsobováním přenesených druhů a zaplňováním různých přírodních nik.

Muzeum Stěhování však bylo v Risipeji poměrně daleko od našich bytů i od Muzea Techniky. Chvíli proto trvalo, než jsme se tam dopravili. Ukázalo se, že v Muzeu je plno, hlava na hlavě. Co sem vlastně přilákalo tolik zájemců - pardon, zájemkyň?

Napadlo mě, že se všechny přijely podívat na to co my - jak vlastně vypadaly ty šelmy »wlot«?

A nemýlil jsem se!

Když jsme se davem žen protlačili k průvodci, zjistili jsme, že průvodcem je tentokrát chlap. Že by i zdejší chlapi chtěli být užiteční? Byl to vlastně první chlap, kterého jsem na Vušigdy spatřil. A byl to opravdu vazba, kulturista jako Schwarzeneger, bicepsy jako hrom, i když z obličeje mu příliš chytrosti nečišelo. Zaníceně davu žen vykládal, jak nebezpečné šelmy žily kdysi na Zvóruhí, a dokládal to plastickými obrázky v životní velikosti, které se za ním jeden po druhém objevovaly.

Nebyly to šelmy jako na Zemi, tyhle byly ještě horší, ledaže by je zobrazoval v nadživotní velikosti. Většina těchto šelem byla šavlozubá, s velice přerostlými špičáky.

Konečně ohlásil šelmu nazývanou »wlot«, abych si o něm mohl udělat představu. Nebyl to tygr v pozemském smyslu toho slova. Ta šelma byla cosi mezi lvem a medvědem. Jeho tesáky se zdály být opravdu nebezpečné a velikostí jsem ho odhadoval na půl tuny. Člověk by mu beze zbraní nebyl důstojným protivníkem a i se zbraní by to bylo hodně vyrovnané.

A průvodce o něm vykládal, líčil a přeháněl. Prý si ty šelmy odnášely do doupěte celé býky a krmily jimi mláďata, která už byla sama schopná zadávat býka. No, zdálo se mi to přehnané. Dobytek jsem už na Vušigdy viděl a nezdál se mi příliš odlišný od pozemských exemplářů, i když rohy zdejšího dobytka nevypadaly tak neškodně jako u českých stračen.

Vrcholové číslo nás ale teprve čekalo.

Průvodce začal líčit, jak lidé na Zemi tyto obrovské, velice nebezpečné tvory bestiálně vyhubili. Jak je likvidovali po celých stádech - i když tihle

tvorové na Zemi nikdy nežili a už vůbec ne celá stáda, šelmy bývají typy spíše samotářské než stádní, smečky tvoří spíš menší šelmy jako vlci a kojoti, úplně opominul, čím by se taková horda obrovských bestí živila, až by v okolí vyhubila všechno živé... no, plácal páté přes deváté, ale naslouchající ženy na něm visely obdivnými pohledy ve směsi se zděšením, zejména když barvitě popisoval, jak se lidé vzájemně vraždí po tisících.

Zčásti měl, samozřejmě, pravdu. Lidé na Zemi si dokázali způsobit spousty zla. Ve válkách se v lidech často probudí zvířata a dokáží si působit hromadnou bolest a smrt. Čím »pokrokovější« a »civilizovanější« společnost, tím vynalézavěji zlo užívá. Nejen otravné plyny, ale i biologické zbraně... Úplně na vrcholku se skvějí Hirošima, Nagasaki a Drážďany, zničené letadly.

Ale v tomhle přece jen celou pravdu neměl.

Jen část pravdy, jenže pouhá část pravdy může být horší než čistá lež. Čistá lež se dá odhalit, vyvrátit a přijde o přesvědčivost, jenže částečná pravda zůstává částečnou pravdou, nedá se vyvrátit ani odhalit jako lež a může tak působit silněji a déle. Už ministr propagandy Josef Göbbels neblahé paměti nám tvrdil, že zakrývání nepohodlné části pravdy je účinnější než přímá lež.

A tenhle chlápek tady balamutil celé davy posluchaček. Jak dlouho to už provozuje? Zdálo se mi, že má ten projev nadrnčený jako herec roli po sto padesáté repríze. Vlastně to byl herec, který tady předváděl své divadlo. A nejspíš úspěšně, protože mu tyhle ženy naslouchaly se zbožnou důvěrou. Mohl by být přesvědčivým knězem nové víry. Což vůbec nic nemění na skutečnosti, že jeho jednání bylo podlé a nečestné. Vždyť si vymýšlel zlovolnosti na někoho, koho vůbec neznal a kdyby došlo na důkazy, neměl by je ani co by za nehet vlezlo.

Mám ho nechat intrikovat? Vždyť už proti nám poštvál celé tohle město! Město, které nás již začalo uznávat v dobrém a teď věří těmhle lžím!

A proč se těm jeho lžím nikdo nepostaví? Kdo ho nechal tady tak bezuzdně žvanit a lhát? Vsadím boty, že tu nepůsobí jako profesionální průvodce, to by se o něm nejspíš už dávno mluvilo jako o čisté výjimce. Tady měly být průvodkyně - profesionálky, proč ho nechají žvanit?

Vlastně... to bych měl pochopit. Profesionální průvodkyně jsou nejspíš vdané. Když dostanou od manželka příkaz, zanechají své profese. Není mnoho žen jako Syred'ga, která v takové chvíli dala usurpátorovi kopačky

s rizikem, že zůstane do smrti sama. Nemusí to být tenhle géblsík, chlapi v tomhle městě přece drží spolu jako sicilská mafie.

Jaký mělo smysl snažit se pomáhat seč síly stačí a nechat se za to urážet chlapem, který byl celou krizí někde zalezlý, užíval si tvrdě vyžadovaného pohodlí a nehnul ani prstem?

Na druhé straně jsem chtěl nechtěl musel odhadnout poměr sil mezi námi dvěma. Nepočítám se mezi vazby, jsem spíš střízlík než halama. Mých svalů ani pěstí se bát nemusí. Je o hlavu vyšší a o dvě váhové třídy těžší, muskulaturu mu mohu jen tiše závidět a kdyby se do mě pustil pěstmi, nemám prostě šanci. Mohu jenom doufat, že jeho svaly jsou výsledek anabolik v posilovně namísto usilovného tréninku v nějakém ringu, i když vypadá tak trochu jako profesionální boxer. Kromě toho mu nechci ublížit, takovým činem bych mu dal leda zapravdu. Slovní souboj je naproti tomu výhodnější pro mě, neboť potřebuji pouze vyvracet jeho očividné lži. V pravdě je někdy netušená síla.

Samozřejmě se nesmím nechat zatlačit do kouta. Nesmím do diskuse připustit pojmy Hirošima, Oswietim, Guantánamo - pokud je ten halama zná a chtěl by je snad použít. Musím tvrdit, že jsme z národa Čechů, holubičí povahy. Na Vušigdy jsme nikdy nikoho neusurpovali, naopak jsme se snažili ze všech sil pomáhat, když udeřila kosmická přírodní rána. To je dokazatelná pravda, nedá se popřít a tím méně vyvrátit.

Argumentačně bych měl být ve výhodě. Ale jestli protivník neunes argumentační prohru a rozhodne se vítězit pomocí svalů, pak prostě dostanu na budku. Nemělo by k tomu dojít, rozhodně ne v civilizaci, pyšníci se úplným odbouráním násilí, ale zřejmě ani to vyloučit nemohu.

Takže - jeden krok přes Rubikon...

„Poslyšte, příteli, o vašich slovech by se dalo velice úspěšně pochybovat,“ oslovil jsem samozvaného kustoda, když jsme se s Raxdinkou protlačili až k němu. „Tak to přece není, ani nebylo! Kdo vám tyhle bludy nakukal?“

V první chvíli na mě vytřeštil oči, co si to dovoluji skákat mu do tak skvěle připravené řeči. Zatím mu tu nikdo neoponoval, všechny posluchačky braly jeho výklad za bernou minci.

Konečně si všiml, že nejsem jako ženské okolo mne. Chvíli mu trvalo, než si to v kotrbě srovnal, ale pak začal vřestět.

„Wlot ze Země je tady! Utíkejte!“ ječel.

„Co to plácáte?“ napomenul jsem ho. „Na Zemi přece nikdy žádní »wloti« nežili! Máte snad halucinace, pane?“

I když jsem se snažil o co nejmírnější tón, najednou bylo kolem mne prázdno. Nejbližší ženské - vyjma Raxdinku, která se mě držela co nejbliž - se odtáhly aspoň o tři metry. Dál jim to ale nešlo, sál byl plný, dav se opřel o nejbližší vitríny a ustupovat už nebylo kam.

„Ty mizerný »chexri«!“ vybuchl.

I na Zemi, kdo chce nejvíc urážet, přejde brzy na familiární tykání. Dobrá, řekl sis o to sám...

„Nedělej tu zbytečnou paniku, chlapče,“ napomenul jsem chlapa tak trochu otcovským tónem, ačkoliv jsem si nebyl jistý, zda není třikrát starší než já. Tady na Vušigdy se stáří odhadovalo špatně. Osmdesátiletá Syred'ga vypadala na žhavou pětatřicítku, holky co vypadaly na šestnáct měly třicet... a ten chlap nevypadal na nezralého mladíčka. Kolik mu je? Osmdesát? Sto?

„To, co tady vykládáš, do Muzea Stěhování nepatří,“ klidně jsem pokračoval. „Muzeum má být záležitostí ověřitelné vědy, ne lží, jaké se komu hodí. Nemáš právo tady tak pustě lhát!“

Chlap se však mezitím trochu vzpamatoval. Pochopil, že mu nebudu fyzicky nebezpečný, že ani neútočím jinak než slovy.

„Chceš snad tvrdit, že lžu?“ vykřikl nenávistně.

„Přál bych - nám oběma - aby ses jen nebezpečně mýlil,“ řekl jsem. „Ocenil bych to jako bujnou a bohatou představivost, jakou může vyvolat pohled do očí nebezpečné šelmy. Nesmělo by to být ale namířené proti mně. Takhle je to podlá, nečestná lež se vším všudy. Vymýšlíš si sice krásně, ale nic z toho není pravda. Na Zemi takové šelmy, jako je tahle, nikdy nebyly. Žily u nás sice také pěkně velké šelmy, ale takhle velké přece jen nebyly. Kromě toho jich nežila celá stáda, jak tady tvrdíš - takové stádo by rychle vyhubilo všechno živé široko daleko a vyhynulo by hlady, až by nemělo co lovit. Opravdu velké šelmy žily na Zemi - a pevně věřím tomu, že i na Zvórúhí - samotářsky, daleko od sebe, aby si nevylovily všechnu zvěř. A na Zemi žily takové větší šelmy hodně dávno, dříve než se tam objevil člověk.“

„Vy jste je vyhubili!“ zavrčel.

„Ale kdepák,“ mávl jsem rukou. „Ty šelmy žily na Zemi tak dávno, že se z nich do dneška zachovalo jen pár starých kostí. Tu a tam lebka se zuby, jinde jen kus páteře, našim vědcům dá hodně práce správně určit, ke

kterému zvířeti nalezený zbytek patřil. Ale to všechno se odehrálo příliš dávno. Člověk se na Zemi objevil až mnohem později, v posledním geologickém období.“

„Vy jste na Zem přišli z vesmíru?“ podivil se.

„Ne,“ zavrtěl jsem hlavou. „Naši předkové časem vyrostli z menších tvorů. Ale to už velké šelmy, jeskynní lvi i machairodi dávno vyhynuli. Příčina vyhynutí se už nedá zjistit. Předpokládá se, že hladem, když si kolem vyhubily všechnu zvěř. To je taková past příliš velkých šelem.“

Kruh kolem nás byl pořád prázdný, ale přihlížející ženy se už nesnažily utíkat, neboť mezitím zjistily, že tady žádné násilí nehrozí. Dva chlapi se tu navzájem obviňovali ze lži, ale jak se zdálo, ten z nich, dlouho označovaný za nebezpečnějšího, vypadal klidnější než jeho protivník.

„Vy lidé se na Zemi pořád zabíjíte!“ zaútočil chlap.

„Máme na Zemi různé kmeny,“ připustil jsem. „Některé se chovají násilnicky, protože jsou plné nenávisti - asi jako ty. Jenže jiné kmeny jsou naopak mírnější než vy Vušigd'ané. My, co jsme tady, patříme ke kmeni Čechů a ostatní kmeny o nás rozhlašují, že jsme až příliš mírní. Nenapadáme násilím sousedy, spíš se stává, že sousedé napadají nás. Ale ani k nim nechováme nenávist, jakou zrovna teď cítím z tebe.“

„Jak můžeš tvrdit, že k vám chovám nenávist?“ namítl.

„A proč bys o nás jinak roztrušoval takové nenávistné lži?“ opáčil jsem klidně. „Proč si vymýšlíš lži, že jsme nebezpeční, že zabíjíme jiné lidi a snad bychom zabíjeli i Vušigd'any... to jsou všechno nenávistné lži, které nechápu. Nedávno tady na Vušigdy proběhla menší kosmická katastrofa. Kdyby byli na našem místě příslušníci jiných kmenů, sobečtější a nebezpečnější, snažili by se urvat pro sebe co nejvíc potřeb. Nevím, co jsi během té katastrofy dělal ty, ale my jsme pomáhali odstraňovat následky. Někteří jako řidiči kamionů, já jsem se účastnil hledání způsobů, jak obnovit zničenou *mivedlitovou* technologii. A úspěšně, díky tomu je dnes na Vušigdy opět klid a pohoda. Ovšem nechápu, proč tady lžeš o vraždění. My takoví nejsme.“

„To lžeš!“ vykřikl chlap. „Naše výzkumy na Zemi dokazují, že jste vražedná cháska, zabíjíte se bez příčiny a nejhorší chyba byla vzít vás k nám na Vušigdy!“

„To ale hodně zkreslujete naše výzkumy, ctihodný!“ ozvala se za mnou Raxdinka. „Kdybyste si aspoň přečetl naše závěry, byl byste teď zticha

a byl by to menší trapas. Pravdou je, že naši hosté skutečně patří k mírnému kmeni. Nemíchejte všechny lidi Země do jedné skupiny! To není vědecké!“

„Co ty máš co kecat do vědy?“ obořil se na ni hrubě chlap.

„Patřím do Kosmického Průzkumu,“ nedala se Raxdinka. „Mám tedy jakési právo hovořit jeho jménem. Vy, ctihodný, ale do Kosmického Průzkumu nepatříte a vaše závěry jsou s pravdou ve velmi příkrém rozporu.“

Nechápal jsem jen jedno. Jak může Raxdinka oslovovat toho hulváta titulem »ctihodný« a v téže větě mu vyčíst lhaní. Ale dalo se chápat, že »ctihodný« je prostě zdejší zdvořilostní titul, podobně jako v kláštěrech »matka představená«. Umínil jsem si však, že slovo »ctihodný« použiji jedině tehdy, když bude dotyčný cti skutečně hodný. Tenhle to ale nebude.

Napadlo mě ale něco jiného. Zavolal jsem telepaticky do našeho bytu Hoxdiko a požádal ji, aby zjistila, kdo má oprávnění ke službě průvodců v Muzeu Stěhování. Případně jestli se neznala se zdejšími průvodkyněmi.

Když jsem jí ale řekl, co se tady děje, Hoxdiko vyskočila.

„Jedu tam!“ prohlásila. „Co já vím, žádný chlap nemá dost vzdělání, aby mohl dělat v Muzeu. Mohl by si mezitím potřebnou kvalifikaci získat, ale Nijjatejja se teď hned zeptá libijantlu, jestli v poslední době někdo požádal o obor »historie« - takových není tolik a libijantl si je bude pamatovat. Počkejte na mě, už nasedám do kabinky »sádegu!“

„Moment!“ pokusil jsem se ji zastavit. „Jsi těhotná a nemáš se namáhat! Co kdybys z toho předčasně...“

„Teď už by to ani nebylo předčasně,“ přerušila mě. „Však to ještě pár hodin počká. A kdyby něco, jede se mnou Syred'ga.“

„Aspoň tak!“ oddychl jsem si. Syred'ga by si jistě věděla rady při nějaké neočekávané komplikaci.

Musel jsem se ale vrátit do přítomnosti. Stojím tady proti chlapovi, který nás pozemšťany před spoustou zdejších žen osočil z nebezpečného chování. To by mu nemělo projít.

„Hele, a nejsi ty nakonec jedna z jeho ženských?“ vystihl konečně halama Raxdinčin vztah ke mně.

„Co by to měnilo na skutečnosti, že prokazatelně patří ke Kosmickému Průzkumu?“ pokusil jsem se vyrazit mu dopředu z rukou argument, že Raxdinka není zcela nezaujatá.

„Ať je u Průzkumu nebo ne, ženská přece musí vždycky pro svého manžela lhát!“ vyskočil chlap na toho pomyslného koně.

„Vy tady nutíte své ženy lhát?“ podivil jsem se schválně hodně okázale. „To u nás není zvykem! Naopak, my považujeme každé lhaní za nečestné a nutit ke lhaní někoho jiného, lhostejno zda svou manželku nebo jiné, je u nás dokonce trestné. Málokdo si to u nás dovolí, riskoval by přísný trest. Tady se takové jednání netrestá? To bych ztratil hodně úcty k vašemu národu! Zatím jsem věřil, že jste spravedlivější!“

„Ale lhát se opravdu nemá!“ ozvalo se z davu. Jak se zdálo, chlap právě začal ztrácet sympatie.

„My nelžeme!“ vypjal se chlap hrdě. „Ale o vás, bestiích ze Země, je to všeobecně známé!“

„Takže Vušigd'ané - podle tebe - zásadně nelžou?“ zaútočil jsem na něho otázkou, na kterou fakticky nemohl odpovědět. Buď by musel přiznat, že aspoň někteří Vušigd'ané občas lžou, nebo by se rychle dostal do rozporu s vlastními slovy.

„Ženské lžou!“ prohlásil chlap. „Kdežto my chlapi zásadně nelžeme. Samozřejmě až na vás - divochy, bestie a lháře!“

Jestli do této chvíle ještě nějaké sympatie měl, po tomhle se jeho přízeň převážně ženského publika asi podobala sněhulákovi v rozpálené troubě.

„O nás ze Země je všeobecně známé, že jsme za katastrofy pomáhali zvládat problémy,“ řekl jsem rozhodně. „To by asi měl vědět každý. Zajímali jsme se ale, co dělají Vušigd'ané - muži. Ani jeden nepomáhal. Seděli jste všichni doma, nehnuli jste ani prstem, i když ženy padaly únavou u řízení elektrárenských bloků a jiné za řízením kamionů. Nechápu, proč vás zdejší ženy titulují »ctihodnosti«, když ve vás není cti ani špetka. Tak honosný titul si zkrátka nezasluhujete.“

„Ty mizerný »chexri«!“ vybuchl.

Znenadání se rozpřáhl a než jsem stačil mrknout, schytl jsem parádní pěstí do obličeje. Úplně jsem cítil, jak mi vystříkla krev z nosu.

„Urážet nás nebudeš!“ stvrdil spokojeně svůj výkon.

„No - aspoň tady každý vidí, kdo z nás dvou je nebezpečný násilník, bestie, divoch a nakonec i lhář beze cti!“ odsekl jsem mu i když jsem byl po té ráně pořádně otřesený. „Ty jsi ta nebezpečná bestie a nedivil bych se, kdyby ses dal i na vraždy!“

Víc jsem ho asi urazit nemohl. Úplně jsem naši situaci otočil, teď byl on tím násilníkem! A všichni to viděli, to stálo i za tu bolest a trochu krve!

Chlapovi došlo, že argumentační souboj právě prohrál.

„Já tě snad v sebeobraně zabiju!“ zařval. Natáhl ke mně obě ruce jako lopaty a vrhl se ke mně, snad aby mě uškrtil, nebo co si v té chvíli představoval...

První ránu jsem ještě nečekal, ale tohle ano. Tím, jak se na mě bez rozmýšlení vrhl, mi umožnil nasadit mu zcela perfektně obranný chvat jiu-jitsu zvaný »tomoi-nage«. Je to chvat, kterým se nedá útočit, protože vyžaduje, aby se protivník vlastní silou rozpohyboval proti vám. Je to ale účinný chvat. Je zaznamenán případ, kdy drobný Japonec praštil o zem útočícím medvědem, který byl z toho tak vyplašený, že se pak dal na útěk. Je to ale také chvat, u kterého se v první chvíli zdá, že útočník vítězí, protože obránce úmyslně padne naznak, jen jednu nohu vzepře soupeři do břicha a tak ho přehodí přes sebe.

Chlap samozřejmě neměl o japonském způsobu boje páru. A samozřejmě - neuměl ani padat, zejména ne naznak, roztočený jako vrtule. Musel jsem ho dotáhnout až k zemi, jinak by si snad srazil vaz - ale náš trenér nás učil pomáhat v této chvíli soupeři i s »přistáním«, i když jsme nepadli na zíněnku »tatami«, ale na tvrdou podlahu.

Ozvalo se strašné žuchnutí. Chlap opravdu neuměl padat, takže si parádně vyrazil dech. Zato já jsem dokončil judo-pád nazad, který mne vymrštil opět na nohy, takže jsem stál nad svým ležícím soupeřem.

A pak můj soupeř udělal obvyklou chybu začátečnicků. Aby mohl snadněji vstát, otočil se nejprve na břicho - a už se nezvedl, neboť jsem mu nohy hbitě překřížil v kolenou a zaklekl na ně. Typická páka na dolní končetiny. Být to regulérní zápas, byl bych v této chvíli vítězem.

Chlap zařval znovu, tentokrát opravdu bolestí.

Zkoušel se vyškubnout, ale to by musel být jinší borec, jako začátečník neměl šanci. Seděl jsem mu na nohou a pozoroval, jak sebou zmítá. Rukama na mne nemohl dosáhnout a nohy jsem mu blokoval. Teď už by ho vysvobodil jen rozhodčí, kdyby ukončil zápas v můj prospěch.

„Takže se ti zachtělo zabíjet?“ pustil jsem se do něho opět, i když trochu udýchaně. „A v sebeobraně, jenže útočit? Lidi, kdo můžete zavolat Radu města? Ať nás rozsoudí!“

„Teče ti krev!“ upozornila mě Raxdinka. „Utři si ji aspoň, vypadáš hrozně zakrvácený!“

„To počká,“ ujistil jsem ji.

V té chvíli se sálem rozlehl šum a jakási skupina žen se k nám rychle propracovávala.

„Necháte toho nešťastníka!“ rozkřičela se na mě ta, která na čele razila ostatním cestu. „Jménem Rady města Risipeja, nechte toho nešťastníka a přestaňte ho mučit!“

„Nic zlého mu nedělám!“ opáčil jsem. „Jen ho držím, aby na mě nemohl opět útočit. Pustím ho, jakmile slavnostně slíbí, že přestane s násilím.“

Dokonce jsem si dovilil krátce ukázat představitelce Rady holé ruce, ale ne dlouho, musel jsem být připravený, kdyby sebou ten halama nečekaně mrskl.

„Vždyť je celý od krve!“ zděsila se »paní Radní«.

„To není jeho krev, ale moje,“ ujistil jsem ji. „Před chvílí mě napadl a zranil do krve, já ho teď už jenom držím, aby v tom nemohl pokračovat. Opakuji, pustím ho, jakmile slavnostně slíbí, že přestane s násilím.“

„Ale on přece nemůže páchat násilí!“ zastala se ho Radní. „My jsme proti násilí všichni geneticky upravení!“

„Tak se na mě podívejte, uvidíte výsledek toho, jak na mě zaútočil!“ pobídl jsem ji. „Sice něco vykřikoval o sebeobraně, ale útočil jen on, já jsem se jen bránil.“

„Opakuji, že je to nemožné!“ nevěřila mi Radní.

„Proč by to muselo být nemožné?“ podíval jsem se na ni. Sice zespondu, ale s úsměvem, který nejspíš pořádně kontrastoval s mým zakrváceným obličejem. „Opravdu té báji tak věříte? Ale vždyť i vy přece musíte vědět o výjimkách, které si vybíráte pro Kosmický Průzkum! Tohle je určitě jedna z nich, proč ne? Útočil na mě do krve, vyhrožoval mi dokonce zabitím...“

„Ale podle všeho vám teď neškodí!“ namítla Radní.

„Nemůže,“ přikývl jsem. „Naštěstí znám starou sebeobranu pozemského kmene Japonců, která se dá uplatnit i proti silnějším nepřátelům. Ten chlap je fyzicky mnohem silnější než já a držím ho jen protože umím využívat slabá místa lidského těla. Ale všichni tady viděli, jak to probíhalo. Nejprve mě silou udeřil do obličeje a pak se na mě vrhl se slovy, že mě »v sebeobraně« zabije. V takové chvíli mám přece právo na obranu, tu mi ani vy nemůžete odeprít.“

„Tak ho už konečně pusťte!“ požádala mě velitelsky.

„Nejprve ať slavně slíbí, že přestane s násilím,“ trval jsem na své podmínce.

„Nepoužívám násilí!“ vřeštěl chlap. „Ta bestie mě napadla, cožpak to nevidíte?“

„Kdo to viděl a může to dosvědčit?“ obrátila se Radní na přihlížející dav žen.

Nastalo nějaké strkání, ale pár žen se odvážilo svědčit. Ale neodvážily se lhát, takže jejich svědectví vyzněla v můj prospěch.

„Zdá se, že to není tak jednoznačné,“ začala Radní měnit svůj názor na naši bitku. „Slíbíš tedy, ctihodný, že přestaneš s tím násilím?“

Oslovila ho také »ctihodný«, i když musela tušit, že lže, až se mu od úst práší.

„S násilím musí přestat ta bestie!“ trval na svém chlap.

„Ale já s násilím vůči němu okamžitě přestanu, jakmile to slíbí i on,“ opáčil jsem. „Jde mi jen o to, aby se proti mně nevrhl s vražedným úmyslem, až ho teď pustím!“

„Já se za něho zaručím,“ řekla Radní. „Pust' ho!“

Vyskočil jsem na nohy, ale současně jsem odskočil dozadu, aby mezi námi byly aspoň dva metry. To by snad mohlo stačit, aby nemohl udeřit tak znenadání. Jestli se na mě vrhne, zopakuji na něho »tomoi-nage«. Ten chvat se sice dá poměrně snadno krýt, ale to by to musel umět.

Chlap už ale mezitím vychladl. To bezmocné ležení na břicho ho nejspíš přesvědčilo, že mě snadno neporazí, jak se mu zdálo zpočátku. Nejspíš pořád nechápal, jak se to vlastně mohlo stát, že byl znenadání pode mnou.

„Ať mě ta bestie nebije!“ kňučel ale, sotva se postavil.

„Nedostal ode mne ani jednu ránu!“ trval jsem na svém i já. „Bil mě jen on, krev tekla jen mně. On je zakrvácený jen zezadu, ale to je od mé krve, ne od jeho. Útočil jenom on. A ještě má tu drzost tvrdit, že jsem útočil já. Všichni tady přitom museli vidět, jak to bylo!“

„Co jste to ale tvrdil o pozemském kmeni Japonců, který se dovede bránit silnějším?“ chtěla vědět Radní.

„Je to užitečné umění proti silnějším protivníkům,“ řekl jsem. „Ale použil jsem proti němu výhradně obranný chvat, tím se ani nedá útočit. Pro úspěšné provedení je nutné, aby se na mě protivník vší silou vrhl - což se ovšem stalo. Jenže tohle umění dovoluje zkrotit i silnějšího protivníka, ale neublížit mu. Proto jsem to použil. Souhlasím s trestem za násilí, ale trestat se má především útočník. A to je tenhle pán, i když navíc lže. Balamutí tady všechny, jak jsme my lidé ze Země nebezpeční, ale pak sám použije násilí a vyhrožuje zabitím. Myslím, že by bylo správné něco s tím dělat, jinak se budeme cítit v ohrožení těmi násilníky.“

„Ale násilí tady používal jen on!“ ukazoval na mě chlap bez uzardění s nenávisť.

„Uvidíme!“ řekla Radní. „Odstupte, prosím trochu dál, ať je tu místo!“
Dav žen se opět odtáhl nejméně o metr.

V té chvíli mezi mnou a halamou vyvstal holografický obraz nás dvou. Pohyboval se zrychleně, ale bez zvuků. Zachytil naši slovní roztržku, ale pak bylo vidět, jak se chlap rozmáchl a dal mi pěstí do nosu. A vzápětí se na mě vrhl, ale neproběhlo to podle jeho očekávání, bylo jasně vidět, kdo se na koho vrhá i jak jsem ho přehodil přes sebe.

„Libijantl si to pamatuje takhle,“ řekla Radní suše, když se obraz opět rozplynul. „Je mi líto, ctihodný, ale svědectví libijantlu se zpochybňovat nedá. Lhář a násilník jsi ty. Bude zřejmě nutné podrobit tě opakované genetické proceduře proti násilí.“

„A tahle bestie ne?“ ukázal na mě vztekle.

„Násilí jsi používal jen ty,“ řekla Radní. „Tvůj protivník jen odvracel tvůj útok a pak tě už jen držel, abys mu nemohl škodit. To se nedá považovat za násilí.“

„Ale my víme, kde tyhle bestie bydlí!“ vykřikl nenávistně. „A mají tam děti, ty nebudou umět ty pozemské čáry!“

„A dost!“ rozkřikla se Radní. „To už vypadá jako otevřené vyhrožování násilím na dětech!“

„To jen tak nevypadá, to opravdu je vyhrožování násilím na dětech!“ opravil jsem ji. „Tihle chlapi si v Risipeji utvořili vlastní zločineckou bandu a obávám se, že násilníků mají víc. Budeme muset zajistit ochranu našich dětí. Ale předem říkám, že násilí na dětech považujeme za důvod k zabití násilníků. A jestli zákony Vušigdy nebudou na naší straně, byly by hodně špatné!“

„Podíváme se na ně,“ řekla Radní.

V té chvíli se opět kdosi snažil protlačit se co nejbliž. A nebylo to jen proto, aby lépe viděl. Když se konečně dostali blíž, poznal jsem Syred'gu, jak uvolňuje cestu Hoxdiko. Kdekoliv ženy viděly její obrovské břicho, samy jí uhýbaly s cesty, v tomhle tady byly všechny ženy příkladné.

„Kitlqadl! Co se ti stalo?“ vykřikla Hoxdiko, když spatřila můj pořád ještě zakrvácený obličej. Raxdinka se mezitím vytratila shánět mokry ručník, měl by být na kraji muzea u toalet. Mezitím mi sice krev dávno

přestala téci, ale pořád jsem vypadal jako nešikovný řezník, kterého zabíjené prase řádně pokropilo krví.

„Už jsem tady!“ vymanila se Hoxdiko z kruhu »šoferchy« neboli »čumilek«. „A jdu sem patřičně zpražit toho pána, co se tu vydává za průvodce po Muzeu. Ten pán totiž nemá na tuto funkci žádné vzdělání! Tady vůbec nemá co dělat! Mimochodem, proč tu nejsou pravé kustodky? Kde jsou?“

„Myslím, že to chápu lépe než ty,“ přidala se k ní Syred'ga. „Já totiž toho pána znám. To je přece Zigjéd, můj bývalý manžel. Lidi, to je ale rodinný diktátor! A Vondalki, zdejší průvodkyně, je jeho manželka. Zřejmě ji zavřel doma, aby mohl provádět místo ní návštěvníky po muzeu, ale to muselo vypadat!“

„Část jeho »odborného výkladu« jsem slyšel,“ usmál jsem se. „Tvářil se jako odborník, ale vršil nesmysl na nesmysl, hlavní část jeho projevu byly lži o nás, lidech ze Země.“

„To je mu podobné,“ řekla Syred'ga. „Tak se chová vždycky a běda, kdyby mu některá z jeho žen zkusila odporovat! Nedivím se, že tady Vondalki není! Určitě ji zastrašil!“

„A kdyby si aspoň nechal nalít do hlavy odbornost!“ přidala se Hoxdiko. „Vždyť on o ničem nemá ani páru! Přitom to není nic těžkého, požádat libijantl o patřičný kurs!“

„To víš, ty mizerná »chexri«!“ vybuchl Zigjéd. „Abych si kvůli tomu nechal zaplácat hlavu nesmysly!“

Takže to byl Syred'gin ex-manžel? To si tedy vzala kreaturu, ani se nedivím, že od něho utekla! Ale musím mu uznat, zpočátku působil docela důvěryhodně, než mu vztek a nenávist zatemnily mysl. A že si nedal nahrát do hlavy historický kurs? Nebude si přece »ubírat místo v hlavě« - buď si to šetří na důležitější obory, nebo - a to spíš - má hlavu úplně prázdnou, jen někde zaslechl, že těch vědomostí se do každé hlavy vejde jen omezené množství. A místo v jeho hlavě je přece vyhrazené pro vznešenější věci!

„Jenže on tady obelhával stovky a možná tisíce ženských!“ pokračovala Hoxdiko. „Uvádět lidi úmyslně do omylu je přece podvod! Omylem to nebylo, on dobře věděl, že lže!“

„To uvedeme na pravou míru mimořádnou zprávou,“ řekla na to paní Radní. „Jak se zdá, bude nutná, aby se lži nešířily dál.“

Mezitím se ke mně přihrnula Raxdinka s mokrým ručníkem a začala mi omývat obličej od krve. Syred'gina ex-manžela zatím popadly mezi sebe

dvě ženy z Pořádkové Služby a odváděly ho, většina davu se obrátila za nimi.

Vtom mě ale něco napadlo a pokusil jsem se telepaticky spojit s Nijjatejjou.

K mému znepokojení to - nešlo.

Tak tedy s Cedchy... také nic...

Už hodně znepokojeně jsem zkusil zavolat Ivana.

„Ahoj, co máš zase za lubem?“ ozval se mi.

„Poslyš...“ začal jsem trochu vážnějším tónem, bylo to jistě znát i v telepatii. „Měl jsem tady právě dost nepříjemný konflikt s jedním zdejším chlapem. To už je snad vyřízené, ale ten chlap má tady ve městě komplice a vyhrožoval, že si podá naše děti.“

„To je snad jen hec!“ zarazil se Ivan.

„Možná,“ připustil jsem. „Ale ten chlap mi dokázal rozbít ciferník. Rozumíš - i když tady všichni tvrdí, že to není možné, on mi dokázal, že to možné je. A vyhrožoval, že si on nebo někdo z jeho party podají naše děti.“

„Tak to už bych na lehkou váhu nebral,“ připustil Ivan.

„Tak prosím tě, vezmi si aspoň jednoho kámoše a skočte se podívat do našeho bytu. Měly by tam být jen Cedchy a Nijjatejja s naším Honzíčkem. Ani na jednu se nemohu telepaticky dovolat. Nezdá se mi, že by obě spaly. Prosím tě, vezmi je pro jistotu na návštěvu k vám, aby tam nebyly samy.“

„Jasnačka!“ řekl Ivan a telepaticky se odtrhl.

Po tomhle bych se ovšem nenechal ošetřovat ani kdybych měl v zádech kudlu, natož jen trochu natlučený nos. Rychle jsem svým ženám vysvětlil, co mě trápí. Ty výhrůžky našim dětem by nakonec nemusely být plané. Zigjéd má kamarády, kteří by to mohli provést, stačilo by, kdyby jim dal telepaticky pokyn.

Hoxdiko sice ještě trochu zapochybovala, ale Raxdinka i Syred'ga zvázněly. Sebrali jsme se a ostřejším krokem zamířili k nejbližšímu výtahu. Jenže většina žen právě z Muzea Stěhování odcházela a u výtahů bylo plno. I když se libijantl snažil a kabinky se jen míhaly, přece jen trvalo, než na nás došla řada.

„Jé - vy bydlíte kousek od nás!“ vykřikla na nás jedna žena ze zástupu.

„Pojeďte s námi! Do kabinky se jistě vejdem.“

Když se takto ukázalo, že předbíháním nebudeme nikoho zdržovat, nikdo neprotestoval, když jsme se připojili ke třem, co měly zamířeno stejně jako my.

Konečně jsme se nahrnuli do kabinky, zavřely se dvojitě dveře a jeli jsme dolů. Jenže v té chvíli se mi telepaticky ozval Ivan. A už z tónu jeho telepatie bylo jasné, že se něco děje.

„Poslyš, Honzo, kde vlastně jsi?“ zeptal se mě.

„V kabině »sádegu« na cestě domů,“ ujistil jsem ho.

„Tak si tam na něco sedni, ať tě to nesejme,“ hlásil mi. „Došli jsme s Kájou k vám... a našli jsme tam všechny v krvi. Nijjatejja, Cedchy i Honzíček. Někdo jim roztráskal hlavy o podlahu.“

„Volal jsi doktorky?“ vybuchl jsem.

„Jo, jedna je tady, ale tvrdí, že jsou... všichni tři... a nedá se nic dělat, nedalo by se nic dělat ani kdyby přišla pár vteřin po tom, natož až teď...“

Svět se se mnou zatočil...

Napadlo mě to správně, že by jim mohlo něco hrozit, ale... napadlo mě to příliš pozdě. Proboha, kam zmizely ideály nenásilí tohoto světa?

Trojnásobná vražda na Vušigdy!

Tohle snad není pravda!

Spravedlnost

Trojnásobná vražda na Vušigdy!

Něco, co tu nikdo nepamatuje! A to už pětadvacet tisíc let!

Tohle nemůže spadat pod pravomoc jedné městské Rady, na to musí být svolaná Rada celoplanetární. Pořádková Služba města Risipeja udělala, co musela a co také nikdo po celých pětadvacet tisíc let nepotřeboval - s použitím mimořádných pravomocí dala vyvolat záznamy libijantlu za poslední rok a osm nejzkušenějších členek Pořádkové Služby pozorně prohlédlo a vyslechlo všechno, co se na záznamech prohlédnout a vyslechnout dalo.

Výsledek se dal shrnout do dvanáctihodinového záznamu, který Celoplanetární Rada pečlivě shlédla a vyposlechla.

Výsledek byl vpravdě otřesný - a to tam ještě nemohly být záznamy telepatických spojení mezi členy gangu, protože nikdo z nich na krátkou vzdálenost nepotřeboval retranslaci. Bylo tam jen několik telepatických meziměstských hovorů, kdy se členové gangu radili se spřízněnými chlapy z okolních měst, ale když se ukázalo, že muži v okolních městech se nehodlají zapojit, neboť je existence »vetřelců ze Země« netrápila, meziměstské pokusy o získání spojenců ustaly.

Hnízdo těch hadů bylo tedy pouze v Risipeji. Ale bylo jich i tak více než dost. Jádro gangu tvořilo jen deset nejaktivnějších, kteří přísahali, že neustanou, dokud pozemské »vetřelce« z města nevyštvoú, případně jednoho po druhém nezabijí. Naštěstí si při tom morbidním plánování neuvědomili schopnost libijantlů vést záznamy ze všech místností města, tuto možnost ostatně znalo jen pět členek Rady, než ji - v rámci stavu nouze - uvolnily k použití vyšetřovatelkám. Záznamy, které po celých pětadvacet tisíc let nikdo nesledoval, udělaly gangsterům pořádný škrt přes rozpočet. Bez nich by se však celá tato zločinecká organizace nedala vůbec vysledovat. Neznalost této možnosti naštěstí způsobila určitou lehkomyšlnost gangsterů - když si mysleli, že jsou o samotě, vyjadřovali se přímočaře a prozradili tak na sebe všechno. Kdyby o této možnosti věděli a domlouvali se výhradně telepaticky bez retranslace telepatie, zůstala by jejich banda nevypátraná. Totéž platilo o tříčlenném vražedném komandu. Vybavilo se maskami, aby je přepadené ženy nemohly poznat a případně je telepaticky nahlásit. Když už si ale byli jistí, že je nikdo neprozradí, sejmuli

si klidně masky a tím se jejich totožnost na záznamech libijantlu uchovala. (Totožnost by se i tak dala zjistit sledováním gangsterů až domů, kde by si masky tak jako tak sejmuli).

Počty gangsterů však byly příliš velké. Kdyby na nás vtrhli všichni najednou, neměli bychom nejmenší šanci na obranu. Bylo jich na nás osm šestapadesát, tak drtivou přesilu bychom těžko přestáli, i kdyby šlo o boj holýma rukama.

Teď ale byli všichni ve velké dělené kleci podél jedné stěny improvizované soudní síně, proti nim jsme seděli v jedné lavici my poškození, to jest nás osm a našich třiadvacet manželek, které by byly na radě v příštím kole, kdyby Pořádková Služba města Risipeja gangstery nevypátrala a jednoho po druhém nezavřela.

Během zatýkání se sice navzájem varovali, ale marně.

Prvním krokem Rady města bylo totiž uvržení usvědčených darebáků na »černou listinu« libijantlu, takže jim libijantl odepřel poslušnost a nemohli ani otevřít dveře - zejména když nevěděli o jejich nouzovém otevírání. Ani v době kosmické katastrofy se totiž o nic nestarali a nechali se obsluhovat manželkami, což teď přestalo, neboť jejich ženy se neodhodlaly porušit přísný zákaz pod hrozbou spoluviny pomáhat jim, vydaný Radou města. Ale i kdyby je některá z jejich zstrašených manželek vyvedla z bytu, libijantl měl program, aby kabinky »sádegu«, v nichž by zjistil osobu z »černého seznamu«, dopravil místo do jimi určeného cíle nejkratší cestou až na křižovatku před sídlo Pořádkové Služby, která by tam již na ně čekala.

Utéci zkrátka nemohli. Snad leda pěšími chodbami a po nouzových schodech, ale Pořádková Služba měla proti nim stále příliš mnoho výhod.

Třetí stěnu soudní síně zaujímaly soudkyně.

Tentokrát byly z města Risipeja jen dvě, zbývajících třicet obsadily vylosované soudkyně z dalších měst. Jedna z nich byla z města Dichei a znala osobně Cedchy, ale nikoho ani nenapadlo chápat to jako podjatost. Soudnímu senátu předsedala staříčká, bělovlasá soudkyně Alétua z města Tynpyche, slyšel jsem, že už jí je sto padesát osm let a ostatní jí zřetelně prokazovaly úctu.

Čtvrtou stěnu soudní síně zaujímaly strážné - speciálně vybrané členky Pořádkové Služby Risipeje.

O Mimořádné zprávy ze soudní síně se staral celý štáb. Jeho úkolem bylo směřovat virtuální kamery tak, aby zachytily pokud možno všechno. Tento štáb se nenacházel v sále, ale měl k rukám dvacet řízených

virtuálních kamer po celém sále a právo střihače přepnout kteroukoliv z nich do Mimořádných Zpráv.

Mimořádné zprávy mohli sledovat nejen obyvatelé a hlavně obyvatelky Risipeje, ale všech měst planety Vušigdy. Pro většinu byl soud jedinečný, protože zločiny se na Vušigdy nevyskytovaly už pětadvacet tisíciletí.

Bude to zřejmě opravdu monstr-proces.

Mne soudkyně i mé ženy prohlásily za hlavního žalobce. Podle starých historických záznamů, pocházejících ještě ze světa Zvóruhí, jsem měl z tohoto titulu právo vstupovat do procesu jak s připomínkami, tak i navrhopat tresty. A každému bylo jasné, že tentokrát tresty padnou a nebude to pouhé pokárání.

Měl jsem naštěstí možnost shlédnout celý dvanáctihodinový záznam důkazů, sestavený vyšetřovatelkami. Na Vušigdy nebylo zvykem vyslýchat zúčastněné osoby - tisícileté zkušenosti ještě ze Zvóruhí říkaly, že na výpovědi lidí se nedá spoléhat. Jistotou byly pouze záznamy libijantlu. Snad jen kdyby se přišlo na nějaký zločin z období kosmické katastrofy, kdy libijantly nefungovaly a záznamy tudíž chyběly, by se vyšetřovatelky musely spolehnout na méně průkazné výsledky. Tady však záznamy byly. A byly dost průkazné. Dvěma soudkyním se při jejich shlednutí dělalo špatně, až zvracely, ostatní byly otřesené. My pozemšťané jsme přece jen ze Země trochu otrlejší, i když pohled na masakrování obou žen byl jen pro silné povahy.

Měl jsem i čas o všem přemýšlet.

A došlo mi, že to opravdu nebude jednoduché.

Soud zahájila staříčká Alétua.

„Domnívala jsem se, že žiji ve spokojeném světě,“ zahájila svou řeč. „Netušila jsem, že se dožiji takového zneuctění všech našich ideálů, celého desítky tisíciletého snažení našich předků. Ke všemu před zástupci cizí civilizace, kterou jsme do této doby - právem či neprávem - považovali za barbarskou.“

Považovali jsme naši genetickou úpravu, potírající agresi, za bezpečnou. Tito muži nám dokázali opak. Obávám se, že se ten problém netýká jen této úzké skupinky, ale nás všech. Budeme muset požadovat odbornice - genetičky, aby prověřily genetickou úpravu prakticky u nás všech. Nesmíme se za žádnou cenu vrátit do dob před ní a musíme zjistit, co vedlo

k narušení té původní genetické úpravy. Neměli bychom právo setkávat se ve vesmíru s jinými civilizacemi bez pocitu hrozné hanby.

Tito muži nás všechny zostudili. Nejen u nás, i ve vesmíru. Domnívám se, že nepostačí opakovat u nich prastarou genetickou úpravu, která jim měla bránit v páchání jejich odporných zločinů. Naši kosmičtí hosté tuto genetickou úpravu nemají. Přitom násilí v našem světě nepoužívají, vystačí si jen s lidským uvažováním, kterému jsme dříve říkali »morálka«. A přesně to mělo zabránit i našim lidem ve zločinech, když už selhala genetika.“

Přihlásil jsem se o slovo ještě v průběhu její řeči, ale pak jsem trpělivě čekal, až ji dokončí. Paní Alétua si toho všimla, ale nesnažila se svou řeč urychlit - ostatně ji neměla příliš dlouhou. Pak mi ale udělila slovo.

„Vážení přítomní - i ti, kdož tento proces sledujete,“ začal jsem. „Nebudu teď mluvit o tom, jak odporný zločin se stal. To už jistě všichni víte. Ale chci se dobrat příčiny, proč se stal.“

Nedomnívám se, že tady selhala genetická úprava, která má zabraňovat používání násilí. Domnívám se, že tato úprava nebyla zrušena ani poškozena a nemá smysl bádát, proč se tak stalo a co se má dělat s jejím opakováním.

Já se naopak domnívám, že ta úprava funguje. Protože i tato úprava dovoluje použít násilí v čisté sebeobraně. A to se stalo.“

„To není možné!“ vyskočila druhá nejstarší soudkyně. „Jak jsme všichni viděli, ti chlapi nebyli napadení, naopak sami vtrhli do cizího bytu, kde vraždili. Což je mohlo nějak ohrozit nevinné děcko, které tak brutálně zmasakrovali?“

„Nechte mě dokončit všechny myšlenky, které chci říci,“ požádal jsem soudkyni, která si raději opět sedla.

„Kdo jste si lépe všimli průběhu mého konfliktu s panem Zigjédem v Muzeu Stěhování, nemohli jste přeslechnout, jak tam na mne vztekle křičel: »Já tě snad v sebeobraně zabiju!« S těmito slovy se na mne vrhl a v té chvíli mi došlo, že mě chce opravdu zabít, jen jsem ještě netušil, jak brutálně. Domníval jsem se, že mě chce prostě popadnout za krk a uškrtit. Toho jsem se nebál, takovému počínání říkají Japonci »naivní škrcení« a mají proti tomu hned několik protichvatů, z nichž nejhorší končí zlámáním prstů na rukou útočnicka. Naštěstí jsem pochopil, že mě chce nejprve srazit na zem a použil jsem jiný chvat. Ale došlo mi, že pan Zigjéd je v té chvíli schopen zabíjet.“

Proč tedy tvrdím, že jeho genetická úprava není poškozená?

Klíčové je to slovo »v sebeobraně«. Vaše genetická úprava sebeobranu dovoluje. Můžete namítat, že on v té chvíli útočil, já jsem se nehýbal a neohrožoval ho. Důležité je tady něco jiného. On totiž *sám sebe* přesvědčil, že chce a bude jednat v sebeobraně a je mu tedy dovoleno i zabít mě.

Opět můžete namítnout, že jsem ho neohrožoval. Jenže on už byl přesvědčený, že ho ohrožuji pouhou přítomností. To mu dovolilo vrhnout se na mě a když neuspěl, dát telepaticky podnět svým komplicům zaútočit na mé ženy a dítě. A protože i oni byli pevně přesvědčeni, že jednají čistě v sebeobraně, chovali se, jak jste to viděli. Na záznamech je vidět i to, jak spolu hovořili, když zločin dokonali. »Dostali, co jim patřilo!« nebo »Tohle jsme měli udělat už dávno!«. Oni svůj čin považovali za správný, protože sami sebe přesvědčili, že jednají v sebeobraně.“

„Ale to je přece nesmysl!“ namítla nejstarší Alétua. „Čím jste je mohli ohrožovat, když jste si jich, jak vím, ani nevšímalí?“

„Ohrožovali jsme je dosavadním chováním,“ řekl jsem.

„Ale to přece ne!“ namítla Alétua. „Jak jsem se informovala z několika různých zdrojů, nikdy jste proti nim nic nepodnikli! Naopak, mám tu zprávy, že v době kosmické katastrofy jste našim ženám pomáhali. Někteří jako řidiči kamionů a vy sám jste měl prakticky největší zásluhu na obnovení libijantů. Povídají se celé ságy, jak jste zkrotil naši starodávnou technologii a nasměroval naše odbornice k jejímu použití při rekonstrukci libijantů. Přece mi nechcete tvrdit, že to tyhle muže ohrožovalo. Naopak, díky vám jsme katastrofu rychle překonali a návrat do normálu musel mít kladný vliv i na ně!“

„To nejspíš ano,“ připustil jsem. „Ale co se stalo po této katastrofě? Nás osm se snažíme pokračovat tak, abychom i my něčím přispěli vaší civilizaci a necítili se dlužníky. Zařadili jsme se nejvíc do vašeho zemědělství, já se cítím způsobilý zabývat se i nadále tou odstrkovanou, překonanou *dratvipovou* technologií, neboť si myslím, že je odstrkovaná neprávem a že ještě nevydala ze sebe všechno. To se také ukázalo, když *dratvipová* technologie pomohla obnovit *mivedlitovou* technologii. Co je však důležité? Nás osm, počítám i paní Marii, se snažíme aspoň něčím přispět. A právě tím zřejmě nejvíc ohrožujeme zdejší pány.“

„Vždyť jste ale proti nim nikdy neřekli ani slovo!“ namítla zdejší soudkyně, která to měla z první ruky.

„Neřekli?“ zpochybnil jsem to. „Není třeba. My jsme jenom dokazovali, že i chlapi mohou být něčím platní, když chtějí. Právě ten kontrast mezi námi a zdejšími chlapy hovořil proti nim, i když beze slov. My jsme tu zkrátka ukazovali, jak by se měli správní chlapi chovat. Nenechali jsme se obskakovat manželkami, hýbat se jen ve fitness-klubech - ty jejich mohutné svaly nevznikly při manuální práci, to je jen vnější fasáda k vábení naivních žen - ale snažili jsme se - a snažíme se - být užiteční. Zatímco zdejší páni se chovají jako alfa-samci, ale nic víc.“

„To je pravda, potvrzuji to,“ ozvalo se za mnou tlumeně, ale poznal jsem hlas Syred'gy.

„Nehnuli prstem ani když se vaše civilizace hroutila a byla každá ruka dobrá, naopak, nechali se obskakovat ženami a ještě jim občas bránili zapojovat se do záchranných prací,“ pokračoval jsem. „Místo pomoci ostatním v nouzi vyžadovali pro sebe další výhody, které se v dané chvíli daly jen těžko splnit. Tak to nebylo jen tady v Risipeji, stejný obraz jsem viděl i jinde, kde jsem měl možnost pomáhat - v Dichei i v Geližefy.“

Zpozoroval jsem, jak souhlasně pokyvuje soudkyně z města Dichei. Vzpomněl jsem si na ni. Ta se mnou jednala o sundání kamionu s reaktorem z pomníku, kam se vrátil, až obléтал všechny elektrárny planety Vušigdy.

„Všude se chlapi jen motali, vyžadovali pro sebe pohodlí, kde šlo do tuhého, tam museli být zachraňováni první - ne aby oni zachraňovali děti, ale malé děti musely počkat, až budou v bezpečí oni, kteří nehnuli prstem ani pro svou záchranu,“ dštil jsem dál síru na zdejší gangstery. „Považoval jsem takové jednání za nezodpovědné, odporné až hnusné - ale neřekl jsem proti tomu nic, považoval jsem to za tisícileté zvyky vaší civilizace.“

Jenže jsem nebyl sám, kdo si toho všiml. Ženské kolem nás viděly ten rozdíl nejvíc. A také to, že se chováme ke svým ženám jako k rovnocenným partnerkám. Nesnažili jsme se zabraňovat jim dělat jejich práci, ale spolupracovali jsme s nimi. Naše ženské překvapilo i to, jak s nimi spolupracujeme i při výchově dětí. Nic z toho zdejší chlapi nedělají. Zpočátku si tu zavedli otrokářský patriarchát - tedy vládu nad otrokyněmi v harému, ale pozvedli se i z opačného extrému matriarchátu do stavu nejvíc podobnému tomu původnímu otrokářskému patriarchátu. Jak se v Muzeu podřekl Zigjéd: »Ženská přece musí pro svého manžela i lhát!«

My se ale chováme jinak. Nezlobte se na mě, to my, barbaři, ukazujeme vám, dokonale vyspělým, jak by se měli k sobě chovat lidé navzájem. Nepřidali jsme se ke zdejšímu systému, i když je pro chlapy výhodnější.

Přistoupili jsme na mnohoženství, protože jinak to momentálně nejde, ale chováme se dál jako v rodinách na Zemi. Nechci moralizovat, ale tak se budete muset jednou chovat i vy, až se děti budou rodit jedna ku jedné co do pohlaví a rodiny se vrátí k monogamii a ke spolupráci mezi mužem a ženou.

A tím jsme vlastně začali zdejší chlapy ohrožovat.

Ne fyzicky, my je přece nechceme zabít, ani zotročovat. Jen zdejším ženám předvádíme, že rodina nemusí být otroctví, ale spolupráce. Ale tím zdejší chlapy ohrožujeme. Ohrožujeme jejich bezpracný život a postavení dominantních samců. Ukazujeme ne jim, ale ženským, jak to má vypadat. Že chlap nemusí pendlovat jen mezi fitness-klubem a postelí. A zdejší chlapi se samozřejmě cítí ohroženi. A to tak silně, že jsou schopní a ochotní ve jménu »sebeobrany« i útočit a vraždit. A když sami sebe přesvědčili, že »sebeobrana« dovolená je, budou vraždit, dokud je nezastavíte.“

No, přinutil jsem je aspoň zapřemýšlet...

Další kolo rozhovorů představovaly řeči obžalovaných.

Dost kysele mě pobavilo, jak se někteří ihned chopili mých myšlenek a snažili se budít dojem ohrožených nevinátek, které se pouze brání a k jejich jednání jsme je dotlačili my pozemšťané. S tou »sebeobranou« to ale opravdu mysleli od začátku - správně jsem je odhadl a odhalil, jenže předpokládali, že tím získají když ne obdiv, tak aspoň sympatie.

Hned prvního dne se pokusili telepaticky zorganizovat na nejbližší křižovatce a přilehlých chodbách demonstraci, vedenou svými manželkami, které přece »musí pro manžely i lhát«. Sice se jim to podařilo, ale Rada města Risipeja reagovala suše - nechala všechny účastnice automaticky zjistit pomocí libijantlu, zanést je na »černou listinu« a po dobu trvání procesu je zbavila podpory libijantlu. Ty, které na demonstraci ochotně přijely z vyšších pater a chtěly se vrátit domů, čekalo nepříjemné překvapení, když jim odmítly poslušnost výtahy a musely zpáteční cestu pěkně vyšlapat po schodišti. Patra jsou v Risipeji vyšší než je zvykem na Zemi a v silnější gravitaci si hodně polepšily fyzičku. V jídelnách je »nikdo neznak« a všichni jim nanejvýš radili: »jezte ve své jídelně a když chcete cestovat, včas se přihlaste. Teď pro vás nadbytečné jídlo nemáme.«

Všechny postižené navíc po návratu domů čekaly tvrdošijně zavřené dveře do jejich bytů. Otevřít jim musely jejich děti, nebo ty, které se

demonstrace neúčastnily, a stejně jim musely donést do bytu jídlo. Odepření civilizačních výhod, byť dočasné, může být i samo o sobě nepřijemné.

Soud obžalované vyslechl, ale tím to neskončilo. Soudkyně Alétua se obrátila na mě, abych soudu předložil svou představu vhodného trestu. Údajně se to kdysi dělalo u soudů na Zvóruhí, soud může k tomuto návrhu přihlídnout, ale nemusí.

„Podle starých protokolů můžete navrhnout tři tresty smrti,“ sdělila mi, ovšem cítil jsem, že jen protože opakuje nějaký starý případ z doby před třiceti tisíci lety, kdy se na Zvóruhí vraždilo.

„Tři tresty smrti...“ usmál jsem se kysele. „Zřejmě pro tři vrahy, jako pomstu za tři zmařené životy. Pravda, vrahové by to odnesli, ale teď mi vysvětlíte, kdo se na Vušigdy ujme role kata? Vždyť to není ani technicky možné! To chcete kata přesvědčovat, aby ty tři zabil »v sebeobraně«? Tím byste nebyli lepší než oni. Navíc by jádro zločinců vyvázlo bez trestu, i když přísahali, že budou pro svou věc i vraždit. V kritické chvíli to padlo jen na tři a ti by teď slízli trest za celou bandu. To by podle mého mínění nebylo spravedlivé.“

„Navrhněte tedy něco jiného,“ vybídla mě Alétua. „Máte na to plné právo.“

„Mám návrh, který se možná některým bude zdát krutější než smrt,“ řekl jsem sveřepě. „Ale podle mého mínění by to bylo spravedlivější. Nenavrhnu žádný trest smrti. Rozsudek nemá být pomstou, ale má delikventa zneškodnit, zabránit mu v opakování takového činu. A já požaduji zneškodnit všechny. Všechny stejně.“

Na úvod jste připomněla, že tihle zlosynové vaši - a teď už i naši - civilizaci zneuctili. Podle mě to vypovídá o tom, že si jí ani příliš nevážili. Odstříhňte je tedy od této civilizace. Nechte je na černé listině všech libijantů na Vušigdy. A aby nemohli dál zneužívat manželky a děti, odstříhňte je i od nich.“

„Máme pro ně zřídit něco jako vězení na Zemi?“ navrhla Alétua, zřejmě se nechala informovat o poměrech na Zemi.

„Kdepak,“ zavrtěl jsem hlavou. „To byste je museli hlídat strážnými a nosit jim jídlo, přece je nenecháte zemřít hlady... a oni by se měli skoro stejně jako dosud. Jen by místo ve fitness-centru trénovali svaly na mřížích... to by nebyl pořádný trest.“

Nechal jsem si v poslední době vysvětlit geografii Vušigdy. V jižních mořích je rozhozeno několik desítek nevelkých pustých ostrovů. Vaši

předkové je oseli rostlinstvem, stejně jako ty větší, i když nepočítali v tehdejší době s jejich osídlením. Dnes se tyto ostrovy podobají malým rájům - rostou na nich ovocné stromy, žijí tam jen malá zvířata, dá se tam zkrátka přežít. Když každého darebáka vysadíte na takový ostrov - a můžete mu tam do začátku postavit menší chajdu - bude se tam muset o sebe pěkně postarat sám. Ostrovy jsou mimo dosah telepatie, pomoci se nedovolají. Mohou se telepaticky bavit jen mezi sebou, z ostrova na ostrov. Nepusťte tam za nimi ani jejich rodiny - dokázali by si je rychle zotročit. Živit se mohou ovocem, rostou tam, tuším, nějaké sladké brambory, dá se tam žít - ale jen primitivně.

Navrhuji tedy trest: Odsuňte všechny na tyto ostrovy, ať se tam živí bez pomoci libijantlů, bez civilizace, kterou opovrhli.“

„Ale co když si postaví loď... nebo třeba jen dřevěný vor, na kterém se přeplaví přes oceán zpátky do civilizace...?“

„Ve chvíli, kdy se dostane do dosahu nejbližšího libijantlu, libijantl ho pozná a odešle ho nejrychlejší cestou zpět na ostrov,“ navrhl jsem. „Tím ztratí mořeplavecké pokusy smysl. Když je to bude bavit, ať se tím baví. Ale ať vždycky skončí u své chatrče.“

Takový trest nikdo nečekal. Přiznávám, na Zemi by byl asi neproveditelný. Na Zemi se dá uniknout i z vězení na Dábelských ostrovech, ale tady to asi bude horší. Na Zemi by takové pokusy znesnadnili i žraloci a jiné mořské obludy, ale hlavně, neseženete tolik neobydlených ostrovů daleko od civilizace.

Tady to ale vypadá reálněji. Vušigdy je větší než Země. Jsou tu i rozsáhlejší oceány. A cesta na voru přes Atlantik... poslužte si, ale u zhýčkaných nadsamců by to byl nadlidský výkon.

Soud si zpočátku očividně nevěděl rady. Nebylo divu, že po delším rokování přijal můj návrh, jak darebáky zneškodnit.

Ty ostrovy jsou něco jako tropický ráj.

Pro ně to může být peklo.

Volání dalek

Soud skončil trochu nečekaně. Darebáci zůstali naživu, jen je přemístili každého na jiný ostrov, aby si navzájem neškodili. Nikdo se nestal »mučedníkem za víru«, kterého by mohli ostatní pomstít. Postihlo to všechny stejně.

Teprve po rozsudku se mohli všichni právem cítit ublížení. Odtržení od svých harémů, museli se na ostrovech starat každý sám o sebe. Až snědí ovoce, kam až dosáhnou, musí přemýšlet, co dál. Manželky je tam obskakovat nebudou. Soud je prohlásil za »vdovy«, neboť jejich manželé »pro tento svět zemřeli«.

A to se ví, slibovali nám strašlivou pomstu. Dva si dokonce hned po příchodu na ostrov rozmlátili ze vzteku chajdy, které jim tam soud opravdu na můj návrh umístil. Nebyly to vlastně chajdy, ale prázdné kontejnery s jedním oknem, kam se mohli schovat před nepřízní počasí. Zanechali jim - opět na mou přímluvu - pár užitečných předmětů. Kotlíky, motyky, lopaty, sekyrky, vytištěný návod, jak se dá v divočině rozdělat oheň třením dřev, zkrátka něco, co by jim mohlo ulehčit život.

Je už jejich smůla, když se dva těch darů zřekli, rozmlátili chajdu a naházeli do moře nářadí. Mají teď tisíc a jeden způsob, jak si to pohnojit ještě víc.

Doporučil jsem všem městským Radám, aby si daly vyvolat poplach, kdyby je v dosahu telepatie objevil kterýkoliv libijantl. I malou sekyrkou se dá sroubit vor a vyplout na moře. Třeba to bude jediné, čím se tam mohou zabavit. Ať se tedy baví, ale ať po každém pokusu skončí u své chatrče - a Pořádková Služba ať se podívá, co všechno se na ostrovech ještě děje.

Nás ale zneškodnění darebáci přestávají zajímat. Nechceme už na ně myslet a nebudeme už na ně myslet. Zakazujeme si na ně myslet, nebudeme si to přece pořád připomínat. V čerstvé ráně se šťourá jen blázen masochista a na staré rány je lépe zapomenout.

Ten večer po soudu jsme si udělali »rodinnou radu«. Zbylo nás jen pět - já, Raxdinka, Hoxdiko a Syred'ga, přitom Hyneček nic nevnímal, spinkal v postýlce. Hoxdiko ho porodila v době, kdy členky Pořádkové Služby města Risipeja zatýkaly po městě členy »Zijgédova gangu«. Byla to pro nás malinká, ale miloučká náplast na ztrátu Honzíčka, kterého jsme oplakali

spolu s Nijjatejjou a Cedchy. Probrali jsme při tom všechno možné, ale hlavní bylo, že jsme opět začali plánovat, co dál.

Raxdinka navrhla přijmout do rodiny dvě až tři manželky a hned upřesnila, kde je hledat. Teď, když se rozhodnutím soudu rozpadlo ve městě padesát šest rodin, přibýlo tu skoro dva tisíce volných žen. Soud rozhodl, že nejsou »rozvedené«, ale »vdovy«, což by jim tolik nebránilo navazovat nové vztahy, nicméně pět set mladších svobodných dívek ve městě byla pro ně příliš velká konkurence. Co takhle vybrat si z nich?

Napadlo mě, že by to od nás pozemšťanů byla nebetyčná drzost, ucházet se o ruku vdovy po někom, kdo »pro svět zemřel« právě ve spojitosti s námi, ale všechny tři, Raxdinka, Hoxdiko i Syred'ga svorně tvrdily, že by to bylo právě u těchto obrovské vstřícné gesto. Veřejnost v Risipeji to jistě dobře ocení.

„Jo, ale já bych pak musel vydržet se ženskou, která mě bude srovnávat se svým kulturistickým ex-manželem,“ nesouhlasil jsem. „To nebude příjemné srovnávání! A když navíc víme, že největší lenoši a lemplové jsou nejohnivější milovníci, pak to srovnávání dopadne pro mě zákonitě špatně.“

„Copak jsem tě někdy srovnávala?“ usadila mě Syred'ga.

Měla vlastně pravdu. Mohla by mě přece také srovnávat - a zrovna s tím halamou Zigjédem!

„Jestli to chceš opravdu vědět, tak Zigjéd byl možná o něco lepší v posteli,“ řekla pěkně naplno. „Jenže to bylo vždycky sotva pár minut v roce a zbytek života s ním bylo takové menší peklo. Ve srovnání s ním jsi k ženám úžasně milý. Podle mě by sis měl vzít právě jeho »vdovy«. A převzetí jeho harému by byla skvělá pomsta za jeho intriky i za tvé napadení!“

„To tedy nepůjde,“ namítl jsem. „Kolik manželek měl pan Zigjéd ve svém harému? Zaslechl jsem něco o šedesáti. Nebylo by snadné převzít šedesát ženských, vesměs starších, zkušených a zvyklých na jiný styl rodiny. A proč? Jen kvůli pomstě? Vždyť by to byla Zigjédova pomsta na mně!“

„Nemusíš je snad převzít všechny,“ řekla Syred'ga. „Když nebudu počítat pana Emila, je vás pozemšťanů šest. Deset žen na jednoho chlapa by snad nebylo tak strašné!“

„Deset?“ zaúpěl jsem. „Pět vás na mě bylo až až!“

„Nedělej ze sebe takovou chudinku!“ namítl i Raxdinka. „Dejme tomu, že si vezmeš jen dvě. Mně a Syred'ze tím umožníš otěhotnět. Hoxdiko ještě

sex nemůže, takže by ty dvě musely od začátku převzít sex s tebou. Ale budou si muset hodně hlídat »své dny«, aby se v nich nesešly. Věř mi, na střídání v sexu jsou třeba aspoň tři. Dvě jsou málo.“

„A nebylo by lepší, kdybych si aspoň jednu našel sám?“ zkusil jsem protestovat aspoň v tomto směru. „Musíte mi všechny dohodit jenom vy?“

„Vždyť je to tak lepší,“ řekla Syred'ga. „Podívej - máš teď nás tři, ale sám uznáš, že je to málo. To bychom si ani nemohly dovolit mít s tebou dítě, nebo až kdoví kdy. A chceš si teď nějakou hledat? Chodit za nimi vrkat do jídelny? Na to nebudeš mít čas.“

„Na to opravdu nejsem,“ připustil jsem. „Já bych si hledal spřízněnou duši spíš na pracovišti. Dneska tedy v Muzeu.“

„Seženeme ti tak skvělé manželky, jaké by sis sám nikdy nenašel,“ slibovala Syred'ga. „Budou hodné, poslušné a budou tě mít rády stejně jako my. A nemusíš dodatečně řešit, zda se s námi shodnou, to nech na nás. Tak co? Bereš?“

„No...“ ustupoval jsem. „Ale jen dvě...“

„Tři!“ řekla Syred'ga. „Dvě jsou málo.“

„Jednu!“ došlo mi, že musím licitování přehnat na opačnou stranu, jinak mě ukecají na těch deset. „Pak se uvidí!“

„No dobře,“ ustoupila nečekaně Syred'ga. „Zatím jednu na zkoušku, pak se uvidí!“

Ale tušil jsem, že prosadí ty tři...

A tušil jsem to správně. Neuplynulo ani půl roku a v naší rodině jsme čekali tři další potomky.

Raxdinka čekala druhého kluka. Rodinná rada hned po tom zjištění schválila, že se bude jmenovat opět Honzíček, jakoby přišel na místo toho nešťastného prvního. Mám vzdálené tušení, že se to na Zemi nedoporučuje, neboť to přináší smůlu, ale to je jen pověra. Všichni Raxdince přáli, aby ho tentokrát vychovala bez dalšího podrazu osudu.

Syred'ga čekala také, ale holčičku. Už předem se přiznala, že by chtěla víc holku než kluka, i když odmítala zdůvodnit proč. Takže se jí to splní.

Než se mé dosavadní ženy tímto způsobem samy vyřadily z funkce »hlavní manželky«, dohodily mi tři další, Elatchy, Cyroi a Evéroi. První dvě byly donedávna manželkami Zigjéda, Evéroi byla jeho dcera. Takže jsem tomu hulvátovi vzal kromě manželek i jednu z dcer, i když už byla starší než já. Když se pak Hoxdiko vrátila mezi mé sexuální partnerky, Elatchy

přišla po dohodě mezi ženami úmyslně do jiného stavu. Nezasahoval jsem do toho, zejména když mě přesvědčily, že mi tři budou jistě stačit.

A to se ví, kamarádi z Klubu Krajanů mě poctili přezdívkou »Nejvyšší kanec«, i když každý už taky měl šest žen a nejméně dvě mimina v postýlkách, nebo aspoň na cestě. Málo platné, já jsem s tou polygamií začal, já jsem je přesvědčoval, že nám tady nic jiného nezbyvá. I když mě ochotně následovali.

Česká enkláva ve městě se zkrátka rozrůstala...

Raxdince ani narůstající břicho nebránilo navštěvovat své kolegyně z Kosmického Průzkumu, kam se ostatně chystala vrátit hned jak to bude možné. Na rozdíl ode mne tam měla své místo jisté. Kolegyně ji samozřejmě utěšovaly, když přišla o dítě, navíc tak hrozným způsobem.

Jenže jednoho dne, právě jsem jako obvykle seděl v Muzeu Techniky a studoval staré příručky, mě telepaticky vyhledala, aby mi sdělila úžasnou a ještě čerstvou novinku.

Ozvala se stanice na Marsu!

Tedy něco, s čím vůbec nikdo nepočítal. Když členové mise na Zemi opouštěli svá místa a odletěli z Marsu směrem k nejbližší vesmírné základně Vušigďanů, považovali všichni Průzkumníci stanice na Zemi i na Marsu za ztracené. Vzhledem k závažnějším problémům přímo na Vušigdy nebylo ani pomyšlení posílat na Zem v brzké době nějakou další výpravu. Země byla zkrátka na několik století ztracená a nám nezbylo než se s tím smířit.

Teď se však stanice na Marsu ozvala. Ukázalo se, že se tam objevil jeden ze zbloudilých hvězdoletů snad ještě z pradávnejší éry ze Zvóruhí. Podle hlášení posádky došlo na jejich lodi k poruše pohonných agregátů právě v době, kdy loď přelétala od hvězdy ke hvězdě rychlostí blízkou rychlosti světla, až se v ní zpomaloval čas, takže cílovou hvězdu minuli a řítili se kamsi do neznámého vesmíru. To se rozumí, nevzdali se a snažili se agregáty opravit, jenže když se jim to podařilo, byli příliš daleko od známých míst. Kromě toho za nimi explodovala jedna hvězda, sice je neohrozila, ale zatarasila jim zpáteční cestu. Museli se vracet oklikou, aby se vyhnuli oblasti, kde se rozpínaly zbytky explodující hvězdy.

Kladlo to samozřejmě velké nároky na navigaci, ale zvládli ji a když se objevili v trochu známé oblasti, rozhodli se přistát na nejbližší základně - a tou byla shodou okolností Marsická báze.

Jakmile ale uvedli do chodu mimoprostorovou vysílačku a navázali spojení s Vušigdy, daly se věci do pohybu.

Pro kosmonauty bylo všechno jedno velké překvapení. Na úvod se dozvěděli, že jejich domov Zvórúhí už neexistuje, spálilo ho jeho slunce. Současně se však dozvěděli, že obyvatelé Zvórúhí se před ohnivým peklem zachránili a obývají dnes dva jiné světy, Vušigdy a Ivilhoi. Jenže - a v tom byl další zakopaný pes - jsou dnes jiní než dřív a pro kosmonauty by bylo nejlepší přizpůsobit se a dát se také předělat na nové životní principy.

Kosmonautům se naštěstí podařilo podle pokynů z Vušigdy dálkově zapnout základny na Zemi. Tím je opět ovládlo Centrum Kosmického Průzkumu Vušigdy a umožnilo obsadit je čerstvými průzkumníky, doplnit zásoby a obnovit tak misi na Zemi.

A tím jsem se mohl vrátit do hry i já...

Návrat ztraceného syna

Vynořil jsem se ze sulcovité přechodové »zátky« a hned za sebou jsem telepaticky zavřel dveře. Kamenná stěna se okamžitě stala neprůchodnou, aby tam náhodou někdo nevlezl - jako se to kdysi podařilo mně.

A opět na Zemi...

Tentokrát jsem si přišel především pro své rodiče, doufal jsem, že je ještě zastihnu. Hodlal jsem je přemluvit, aby odešli na Vušigdy se mnou. Období, kdy byli nedostupní, mě jaksepatří vytrestalo a naučilo neodkládat důležité věci na jindy. Kdyby nic jiného, na Vušigdy nebudou stárnout, spíš naopak. Příklad pana Emila a paní Marie byl nepochybný - očividně na Vušigdy okřáli, vedlo se jim tam lépe. Celou dobu, co žijeme na Vušigdy, jsem si vyčítal, že jsem je už tenkrát nepřemluvil. I když připustím, že na Vušigdy během kosmické katastrofy panovala nejistota, pořád to tam bylo lepší než na Zemi.

U východu ze sklípku jsem se ještě raději rozhlédl, jestli se tu někdo nepotuluje. Nebylo by dobré, kdyby mě viděl vycházet na světlo denní - i když tady na Zemi bylo pět ráno a těžko bych mohl očekávat, že touhle dobou tu někoho uvidím.

Opatrně jsem tedy vyšel i ze mlýna. Nikde nikdo - zapnout antigravitační opasek a nízko nad zemí směrem k lesu... tam ať už mě vidí kdo chce, bude-li vůbec věřit svým očím, poskytne mu to jistě trvalou a nerozluštitelnou záhadu, co to vlastně viděl.

No a teď - nízko nad větvemi stromů vpřed! Musím se dostat k našim co nejdřív, mám na jejich přemlouvání necelý den, chtěl bych přitom najít a přemluvit ještě další dobrovolníky. Klub Krajanů na Vušigdy je pořád příliš málo početný... Letěl jsem nad Čechami a přemýšlel. Nebyl jsem tu déle než rok, co se tu za tu dobu změnilo? Na první pohled jsem žádné změny neviděl. Ale to není vůbec podstatné, pravdu se dozvím až potkám rodiče.

Na okamžik mě ale bleskla hlavou jiná možnost, ani tu bych nemohl vyloučit. Rodiče už mám starší, mohli by také onemocnět a kdoví... Na Vušigdy nejsou nemoci a díky bariéře prostředí se tam žádné ani dostat nemohou. Ale na Zemi lidé onemocní velice často a dá se umřít i na obyčejnou sezónní chřipku, natož na něco nebezpečnějšího. No, doufám, že

se zrovna mých rodičů nemoc jen tak nedotkne, mají zdravý kořínek a fakticky jsem nezažil, že by byli nemocní. Doufejme...

Konečně jsem začal poznávat známou krajinu a za pár minut už jsem přistával před naším vchodem. Konečně doma!

Ačkoliv - tady už vlastně doma nejsem... jsem teď doma na Vušigdy, tohle je můj *bývalý* domov! Ale... dokud tu žijí moji rodiče, je jejich domov tak trochu mým...

Zazvonil jsem u domovních dveří...

Koukali na mě divně oba. Nejprve otec, když mi musel přijít otevřít (klíče jsem už od minula neměl), pak matka.

„Kdes byl tak dlouho?“ vyhrkla na mě místo přivítání.

„Na Vušigdy, to přece víte,“ odvětil jsem. „Dřív jsem přijít nemohl, měli jsme tam problémy. Dokonce to vypadalo tak, že už se domů nikdy nepodívám. Naštěstí to všechno pominulo, takže jsem tady.“

Musel jsem jim povídat o tom, jak do světa Vušigdy udeřila kosmická vlna a pořádně pošramotila jejich civilizaci, především ztratila spojení na Zemi, nebýt náhody se zbloudilou kosmickou lodí, nikdy by mě už neviděli.

„Takže je ten svět vlastně nebezpečný!“ odvodil z toho otec.

„Někde poblíž - ovšem v kosmickém měřítku, kde ani sto světelných let neznamena mnoho - vybuchla nějaká hvězda, či co to bylo... A od toho výbuchu se šíří nebezpečná ničivá vlna. Asi za tisíc let dorazí i k Zemi, ale nás už z toho hlava bolet nebude. Jen je otázka, co to udělá s naší civilizací. Ono by možná stačilo, kdyby zahltila všechny radary falešnými cíli a pár debilů by na to zmáčklo červená tlačítka... taky by mohly předčasně vybuchnout všechny atomové bomby, co jich na světě je. Ani by nemusely letět na cíle, explodovat všechny, bylo by to šumafuk. Civilizace Vušigdy to zvládla ještě dobře. Měla pár stovek mrtvých, ale jen při haváriích kamionů.“

„Hlavně že se tobě nic nestalo,“ odhodlala se mě maminka konečně obejmout. „Už jsme se o tebe báli!“

„A já o vás,“ přikývl jsem. „Dneska jsem si pro vás přišel. Už vás nenechám tady na Zemi ani den zbytečně.“

Jak jsem najisto očekával, začali se oba vymlouvat, že to pro ně nebude lehké. Přijdou o všechny známé, o všechna známá místa, o vzpomínky z mládí... i o vlast.

„A kde bysme tam bydleli?“ starala se máma.

„Jestli na Zemi vypukne atomová válka, přijdete o všechno a navíc i o život,“ nedal jsem na jejich důvody. „A uvažte, co vás čeká tady na Zemi? Pár let důchodu, jen živoření. Vzpomínky na minulost, neustálé balancování nad bídou s nouzí... a to má být všechno? Vezměte si příklad z Janouchových! Šli tam se synem, dneska se těší ze dvou vnoučat, paní Marie vede školku, děcka jí říkají »bábrdle« a je mezi nimi šťastná. Pan Emil dělá v rostlinné výrobě. Nemusel by, ale je to starý sedlák a baví ho to. Proč se tomu bráníte? A to nejdůležitější - průměrný dosažitelný věk je tam sto osmdesát let a i když my, bývalí pozemšťané, toho věku podle všeho nedosáhneme, protože už jsme ze Země zanedbaní, nějaké prodloužení se týká i nás. Nejvíc je to vidět na manželích Janouchových, ti tam fakt mládnou.“

„Opravdu?“ podívali se na mě oba nedůvěřivě.

„Opravdu,“ ujistil jsem je. „Tak už se tomu nebraňte! Tady vás nic krásného nečeká. Tam se možná dočkáte v plné síle sto dvaceti a můžete se tam těšit z vnoučat. Hyneček už je na světě a tři další jsou na cestě, budou to dva kluci a dvě holky. Dohodli jsme se už i na jménech. Kluci budou mít česká jména Hyneček a Honzíček, děvčata Vušigd'anská Uronke a Coreaky a vychovávat je chceme česky i vušigd'ansky. Náš Klub Krajanů se tam pěkně rozrůstá. To je přece víc než jeden rodinný domek s výhledem do ulice! Jediná nevýhoda je, že tam nejsou vesnice, ale jako rodina dostanete bez hypotéky vlastní byt ve městě.“

Vytáhl jsem z brašničky holografickou promítačku a začal ukazovat dokumenty. Byli na nich všichni kamarádi, většinou na klíně se statným kojencem, prostě obrázky klidu a pohody. Videá, na kterých jsem byl s Hynečkem v náručí, jsem musel rodičům zvětšit do životní velikosti, aby si je mohli dobře prohlédnout. Je ovšem pravda, že jsem záběry určené k předváděčce pečlivě vybíral, aby na nich byli jen kamarádi, dětičky a u každého jen jedna z jeho manželek - u mě to byla Raxdinka. Nechtěl jsem pozemšťany od začátku provokovat mnohoženstvím, na to bude dost času zvykat si až na místě, kde to musí každý přijmout jako fakt. Nemusí se tím řídit, jako třeba manželé Janouchovi, kteří i na Vušigdy drželi klasickou pozemskou rodinu jedna plus jeden, ale musí to chápat a tolerovat u těch, kdo se chtějí přizpůsobit. Videá jsem ovšem musel podrobit barevné korektuře, aby obličejové působily lidsky, ale pro libijantl to byla snadná záležitost.

Mámě samozřejmě zvlhly oči, když viděla našeho cvalíka Hynečka. Nebyl ze všech českých dětí na Vušigdy nejstarší, ale byl jako rtuť a šli s ním všichni čerti. Myslím, že právě ten převážil vážky mých rodičů na stranu cesty do Vušigdy.

Otec se sice také potěšil vnoučkem, kritickým okem si též prohlédl Raxdinku, pyšnicí se již vyklenutým bříškem, slibujícím dalšího potomka, ale přece jen zůstal poněkud nedůvěřivým po ekonomické stránce. Nastražila ho totiž zmínka o možnosti získat vlastní byt ve městě i bez hypotéky.

„Je to podezřelé,“ řekl nakonec. „Jen aby to nebyla nějaká habadůra! Jak je něco zadarmo, tak to smrdí podvodem.“

„Ono to není zadarmo,“ ujistil jsem ho. „Akorát máte jako moji rodiče nárok na podporu ode mne. Péče o rodiče je přece legální. Vychovali jste mě, máte za to nárok na důchod. Nechci se moc chlubit, ale mám tam uznávané zásluhy, stejně jako Ivan pro své rodiče. Možná, až se tam trochu dáte dohromady a omládnete, najdete si i nějakou práci úměrnou svým možnostem, nemusíte se spoléhat na moji pomoc. Ale prosím vás, pojd'te tam už se mnou! Každý rok mám větší a větší výčitky, že jste ještě tady - a čím dál blíže krematoriu!“

„Myslíš?“ znejistěla matka.

„Já už ten rozdíl u Janouchů vidím,“ ujistil jsem ji. „A mrzí mě, že jsem vás tam nevzal minule. Taky byste dneska vypadali mladší.“

To bylo ovšem jiné a rodiče to uznali. Jistá nesnáz nastala, když došlo na zavazadla. Já jsem tvrdil, že si žádná brát nemají, neboť cokoliv si tam vezmou, to se v tamním prostředí rozpadne.

„Platí to i naopak,“ utěšoval jsem je. „Materiály našich světů se prostě nesnášejí. Ocel tam křehne a rezaví, látky tvrdnou a rozpadají se. Je to docela problém. Jen málo materiálů snese obě prostředí - jako můj skafandr. Neberte si tam proto nic.“

„To tady máme všechno nechat?“ zděsila se máma. „Aspoň album fotek...“

„Album nechte tady, papír tam nevydrží,“ řekl jsem. „Ale mohu celé album ofotit a převést do elektronické podoby, to by šlo. Ale jinak - jinak tu nechte všechno. Napište dopis strejdovi s tetou, že jim všechno darujete, snad je jednou v životě potěšíte, i když si to třeba nezaslouží. Zdeněk to udělal nejradikálněji - dům zapálil a nechal panu exekutorovi jen oči pro

pláč - i když jsem si jistý, že exekutor plakat nebude, může jen vzteky skřípat zubama. Ale majetkem se, prosím, nezdržujte.“

Přistoupili na to dost neochotně. Chápal jsem je. Nikdo se nerad vzdává té spousty maličkostí, které ho obklopují. Ale moje argumenty byly jasné. Nic tam nevydrží, všechno se rozpadne, brát si tam cokoliv je prostě nesmysl. Napadlo mě, že je to jako brát si s sebou něco do hrobu... ale nahlas jsem to tak neřekl. Ono to má opravdu cosi společného s hrobem. Říká se přece »na onen svět«, já se sem vracím »ze záhrobí«... jak to psal Erben ve »Svatební košili«?

»Křížek jí vzal a zahodil - a byli skokem třicet mil...«

„A co třeba naše snubní prsteny... a náušnice?“ nadhodila ještě máma.

„Ty si vezměte,“ přikývl jsem. „Zlato je stabilní kov, to se tam nerozpadne. Ale nemá tam žádnou cenu kromě památeční. Je to jiný svět, zlato tam není modlou, jako tady.“

Táta ale odskočil do ložnice a přinesl aspoň album. Chvíli jsem strávil listováním a prohlížením fotek, některé už byly dost zažloutlé, naše pozemské materiály nejsou zrovna trvanlivé ani tady na Zemi. Přitom jsem všechny fotky zaznamenal kamerami na přilbě, asi z toho potom udělám elektronické album. Dalo by se tam rekonstruovat i album na papíře, i když by to bylo na jiném materiálu... uvidíme! Táta zatím sepsal stručný dopis pro strejdu s tetou formou darovací smlouvy. Nesnášeli nás, ale vsadím se o cokoliv, že rodinným domkem nepohrdnou, i kdyby ho prodali a stržené peníze propili a probendili... to už bude jejich věc...

„Nedávala bych jim to,“ řekla máma. „Nikdy jsme jim ani za slovo nestáli... když jezdili na hřbitov, nikdy se tu nestavili...“

„Máti, zanech všechnu nenávist tady,“ objal jsem ji. „Když nás nemají rádi, ať nás nemají rádi, ale my na ně nebudeme nikdy vzpomínat ve zlém. Ať si toho nenadálého daru užijí!“

„Máš asi pravdu,“ řekl otec. „Nenávist bychom tam s sebou brát neměli. Ale upřímně - vzal bys je tam, kdyby se tady objevili a stáli by o to?“

„Vzal,“ přikývl jsem vážně. „Ale pod podmínkou nechat všechnu nenávist na Zemi. Kdyby se s vámi smířili tady na místě, vzal bych je tam taky. Lituji, že tam nemohu vzít lidí aspoň tisíc, tam bude lépe každému. Nejsou tam nemoci, nejsou tam mouchy ani komáři, ten svět je už z toho pohledu krásnější než náš. A nás Čechů je tam málo, musíme se sdružovat do »Klubu Krajanů«, abychom se tam necítili příliš osaměle. Až vás tam

ted' odvezu, vrátím se ještě na Zem přemlouvát další. Každého tam uvítáme!“

„Jak myslíš,“ pokrčil rameny otec. „Nás jsi přemluvil, ale nevím, jak uspěješ s ostatními.“

„Stačilo nabídnout to tady v hospodě a sedm dobrovolníků jsem měl hned napoprvé,“ řekl jsem optimisticky.

„Jen jestli to tak půjde pokaždé!“ sýčkoval táta.

A měl pochopitelně pravdu...

Bez zavazadel bylo samozřejmě balení krátké. Rodiče si mimo osobních šperků, což byly jejich snubní prsteny a matčiny náušnice, sbalili i památeční šperky, uchovávané jako památka na prarodiče. Prsteny si navlékli na prsty a náušnice po babičce si matka připnula ke svým náušnicím. Tím splnili podmínku, aby si vzali jen to, co mají na sobě.

Dopis pro strejdu s tetou zalepili, opatřili známkou a cestou ho otec vhodil do poštovní schránky. Bylo by asi lepší poslat tak důležitý dopis doporučeně, ale pošta ve vsi byla už dávno zrušená a nejbližší byla až ve městě, kam jsme už jezdit nechtěli. Dopis buď dojde, nebo ne, ještě to zkusíme pojistit v hospodě. Cestu do hospody jsem si neodpustil. Kde jinde najdu další dobrovolníky k cestě do Vušigdy? Rodiče šli se mnou, oba už trochu roztřesení cestovatelskou horečkou, ale poslední zastávku mi ještě ochotně uznali. Zejména když už měli na sobě antigravitační opasky, aby stačilo říct »ted'« a vzletět...

Do sálu jsme vešli ještě bez velké pozornosti, ale nedošli jsme ani k prvnímu volnému stolu a místní si nás všimli.

„Hele, zombík je tu zase!“ ozvalo se od sousedního stolu.

Trochu se mě to označení dotklo. Ten titul nevypadá zrovna laskavě a označit jím někoho má ke zdvořilosti hodně daleko. Ale nereagoval jsem na to - ani na další jízlivosti. Nechal jsem otce, aby jako hlava rodu vybral, kam si přisedneme. Táta tu měl přece jen pár známých, kteří by mě nečastovali nadávkami.

„Jen si přisedněte!“ pozval nás pan Mareš, který tu byl se svou paní, takže pochopitelně nebyl středem mého zájmu. Víc by mě zajímal jeho syn Ludva, byl už sice starší než já, ale minule byl ještě svobodný a právě takové jsem tu nejvíc vyhlížel.

„A co váš syn?“ zeptala se rodičů paní Marešová. „Ještě ho nepřešla ta mánie s mimozemšťany?“

Nahrála mi tím pěkně na smeč, nemusel jsem na to obracet hovor já. A to se ví, že jsem se té přihrávky chytil.

„Vy tomu ještě říkáte »mánie«?“ podivil jsem se schválně hodně okatě. „Vám minulé důkazy nestačily? Chcete další?“

Odmítnutí jsem samozřejmě nečekal a také nepřišlo. Zájem o další důkazy byl velký a nejen u našeho stolu. Takže jsem opět vytáhl z brašny holografickou promítačku a začal promítat přímo na stole mezi pùllitry. Holografickému obrazu nevadily, vypadalo to docela zajímavě. Tím jsem také předešel nedůvěřivým dotazům ohledně kamarádů, kteří tam minule odletěli se mnou. Všichni je tu mohli vidět šťastné a spokojené, včetně jejich mimozemských manželek a dokonce dětí, dokumentujících, že se tam žije docela normálně jako na Zemi, až na to, že tam není problém najít si pro další život opravdu hezkou a navíc obvykle vzdělanou partnerku.

V propagačním balíčku byly též nějaké letecké záběry nad krajinou ve Vušigdy, na zemědělské podniky a lány obilí, pohledy z hor, záběry karavan automaticky letících kamionů, které už zase neměly lidskou obsluhu a létaly proto bezpečněji.

A také záběry do městských chodeb, plných žen všeho věku a vzhledu, od vílího typu Raxdinky přes střední typy Hoxdiko až po robustní ženy ruského typu Syred'gy.

Kdo by si tam nevybral?

Žádný div, že ke konci předvádění byla skoro celá hospoda soustředěná kolem našeho stolu a nejen chlapi, i ženské se strkaly, aby lépe viděly.

„Ještě tomu chcete říkat »mánie«?“ zeptal jsem se všech, když jsem konečně vypnul promítačku. „A těm, co mi ještě říkají »zombík«, prozradím jednu věc. Dosažitelný věk na Vušigdy bývá kolem sto osmdesáti až dvou set let. Ještě v osmdesáti tam ženské vypadají jako zdejší čtyřicítky a dokonce rodí děti. Protože moje Raxdinka - to je ta, co chovala Hynečka - je lékařka a tvrdí, že i my pozemšťané tam máme naději na mnohem delší život než tady na Zemi. Takže vážení - až vám bude osmdesát, přijdu vám popřát k narozeninám. Jenže vy budete stařecci nad hrobem a já budu vypadat na čtyřicet. Pak si povíme, kdo je tady zombie!“

Posměváčkům asi trochu zamrzly úsměvy. Původně jsem to ani nechtěl zmiňovat, to by se zájemci dozvěděli až tam, byl by to pro ně jen další bonus, ale toho »zombíka« jsem nemohl nechat bez odplaty. Ano, povíme si to za půl století. Protože tenhle bonus se bude týkat jen těch, kdo půjdou se mnou.

„Hele,“ ozvala se jedna z dívčin, „berete tam taky holky?“

Tímto směrem jsem se však ubírat nechtěl. Na Vušigdy jsou nejvíc potřební chlapi, žen je tam přebytek. Kdyby se tam dostaly ženy, nejspíš by považovaly mnohoženství za podraz. A říci jim to předem? Pak by se tam nejspíš nehlásili ani chlapi. Ne že by se jim tam nechtělo, ale veřejné přihlášení k té cestě by automaticky znamenalo stát se na Zemi vyvrhelem. A toho se každý bojí, takže radši zůstane v pozadí - i když prošvihne svou životní šanci.

Největší argument proti odchodu chlapů na Vušigdy byl, že tím ochudíme Zemi. Ale je to opravdu tak? Stejně se dá tvrdit, že nás migranti ochuzují o ženy, ale tím se nikdo nevzrušuje. Proto jsem přistoupil na Raxdinčina slova, že je to mírně lepší varianta než ztráty v nesmyslných vojenských akcích.

Vzpomněl jsem si na jednu povídku. Zemřel v ní Američan a Stvořitel ho za jeho hříchy odsoudil do ráje k Manitouovi. Ráj беру, pomyslel si Američan - a náhle se ocitl v široširé prérii, ale než se rozkoukal, srazil ho někdo kyjem k zemi, klekl si na něho a začal mu nožem zaživa a bez umrtvení stahovat kůži z hlavy...

Byl to totiž ráj pro Indiány a ti tam podle své víry skalpují všechny své nepřátele... Napadlo mě to, když jsem si říkal, že co se může zdát rájem chlapům, nemusí být rájem i pro ženy...

Jenže i na tuto otázku musím odpovědět. Připravil jsem si už jinou odpověď, ale teď jsem se rozhodl jinak.

„Nebudu zastírat, že cesta do Vušigdy je určena především pro chlapy, schopné odpoutat se od zdejšího světa,“ řekl jsem. „Není to úplná procházka růžovým sadem, nemohu ji s klidným svědomím doporučit i pro ženy a dívky. Stejně bych nedoporučil účast žen ve vojenských akcích. Na Vušigdy sice nejde o život při ozbrojeném odporu místních obyvatel, ale podle mého mínění to pro ženy opravdu není vhodné. Snad jen v jednom případě - když tam chtějí doprovázet chlapa. Ale pokud je chlap citově vázaný na Zemi, pak ta cesta není ani pro něho.“

„Jsou na Vušigdy taky migranti?“ zeptala se dívčina.

„Jsou,“ přikývl jsem. „Momentálně jsme tam migranti my. Viděli jste to sami. Po úpravě jsme s Vušigďany natolik slučitelní, že s nimi můžeme mít i potomky. Myslím, že my Češi nebudeme mít problém splynout s jejich společností, ale čím nás tam bude víc, tím lépe pro nás. Dohodli jsme se, že u smíšených manželství se my Češi naučíme vušigďansky a naše partnerky

česky - k tomu podotýkám, jejich dokonalejší učební metody vylučují to klasické »lámání češtiny« obvyklé u cizinců v Čechách. Naše vušigd'anské partnerky umí česky tak dobře, že je podle řeči od pravých Češek nerozeznáte. A my - pochopitelně - mluvíme Vušigd'ansky. *Ened nupé fán, vuychrevóni8?*“

„Vždyť už ani tady skoro nejsme doma,“ posteskla si dívka. „Nám Čechům už v Čechách nepatří nic, dokonce ani ta voda ne. Spousta nás uvažuje o možnosti utéct jinam - jenže tady na Zemi už není kam. Na Zemi je všechno soukromé, ploty jsou dokonce i na tropických ostrovech. A když vidím, jak je to na Vušigdy... nikde jsem tam neviděla plot, nanejvýš ohrady pro dobytek...“

„To máte pravdu, slečno... nebo snad paní?“ usmál jsem se. „Vušigdy není rozparcelovaný svět jako Země. Na druhé straně to znamená, že si tam ani my nemůžeme ohradit něco jen pro sebe. V dobách kolonizace se na Vušigdy vytvořilo jiné uspořádání a to platí dodnes. Vušigd'ané museli kdysi opustit svět Zvóruhí, kde se již schylovalo ke zkáze výbuchem hvězdy. Našli si náhradní svět, Vušigdy. Jenže tamní přírodní střídání dne a noci jim nevyhovuje. Proto tam nemají vesnice a lidé žijí jen v obrovských městských megadomech bez oken, kde si zavedli vlastní časový rozvrh - jejich střídání dne a noci neodpovídá střídání dne a noci ve světě okolo. To je zkrátka daň za kolonizaci odlišného světa než byl jejich původní. Musíte si dobře rozvážit, kdy vyjít z města do přírody, aby v té přírodě nebyla právě noc. Opakuji, není to jen procházka růžovým sadem, má to i své nevýhody.“

„Může vás tam někdo vyhodit pod most?“ zeptala se.

„To ne,“ zavrtěl jsem hlavou. „Jednak tam nejsou mosty, silnice ani železnice, veškerá doprava se děje vzduchem. Nikdo vás ale nemůže vyhodit z bytu, protože byt patří městu a to je má pro lidi a ne na spekulace. Pamatujete se snad na Zdeňka Mareše? Měl tady na Zemi nějaké problémy s exekutorem. Na Vušigdy je to spokojený člověk, neboť tam nejsou exekutoři, bezdomovci, finanční úřady ani účetní a kontroloři.“

„Tam nejsou zločinci ani zločiny?“ zapochybovala dívčina.

„Nedávno tam objevili bandu, dokonce měla na svědomí pár vražd,“ zachmuřil jsem se při té vzpomínce. „Potrestali je tím, že je vyloučili ze společnosti. Rozvezli je po pustých tropických ostrovech, kde si najdou obživu, nechali jim každému přístřešek proti nepřízni počasí a nějaké drobné nářadí, ale už je nevezmou zpět. Je to takové lepší vězení. Nikdo je

tam nehlídá, ale sami se z ostrovů nedostanou a budou tam muset dožít o samotě. To jsou ale výjimky, ti darebáci měli na svědomí vraždy. Předtím se tam pětadvacet tisíc let nic takového nevyskytovalo.“

„Tak proč tam nechcete ženy?“ dorážela dál.

„Jak říkám, chlapi se tam snadněji přizpůsobí,“ trval jsem na svém. „Nejde jen o to střídání dne a noci, jde také o odlišnosti zvyků a celkového uspořádání společnosti. Přirovnal bych to spíš k životu na vojně - až na chybějící šikanu.“

„Opravdu si myslíte, že se chlapi lépe přizpůsobí?“ naštvála se dívka. „S takovými názory nás reprezentujete v cizím světě? Potěš pámbu! Přitom si tam, jak všichni víme, chcete vzít vlastní rodiče. Vaše máma snad není ženská? Měla by se za vás stydět!“

„Nechte moji mámu na pokoji,“ ztvrdl jsem. „Jestli tu máte svého kluka, přihlaste se oba. Manžele tam беру, i když třeba jen budoucí. Můžete si tam vzít i rodiče, jako já a Ivan Janouchů, ale ujišťuji vás, nevíte, do čeho jdete!“

„Co zvládnou chlapi, zvládne ženská levou rukou!“ trvala na svém. „Tondo, kde vězíš? Tady jde i o tvou čest!“

Jak chceš, pomyslel jsem si opravdu trochu škodolibě, to zvládnutí levou rukou ti, holčičko, jednou připomenu. A brzy! Ale kdo chce kam, pomozme mu tam...

„Klidně tam vezmu i holky, ale musí mít s sebou kluky jako ochránce!“ rozhodl jsem. „Kdo chce se mnou, ať teď hned přijde sem ke mně, dostane antigravitační opasek, protože poletíme jako minule vzduchem. Kdo není baba a má zájem?“

Na chlapy občas zabírá ono »kdo není baba«... vím, není to fér, ale tentokrát se jich moc nehlásilo. Kromě dívky a jejího trochu nesmělého chlapce se přihlásili jen tři další, vesměs mladší kluci. Řekl bych, že by to některým rodičům ještě nedovolili, ale kdo ví, možná právě to mohlo být pro ně pobídkou, aby se právě teď od rodičovských křídel odpoutali. Nehodlal jsem zjišťovat, kdo má jaké problémy tady na Zemi. Potřebuji jen rozdat dvacet antigravitačních opaseků, ale i pět bych mohl považovat za úspěch.

Jenže tentokrát to neprošlo tak hladce.

----- Poznámky:
8 A tak to má být, souhlasíte?

Ústup od Stalingradu

Během nasazování antigravitačních pásů těm několika málo dobrovolníkům včetně rásné Zuzky se zbývající osazenstvo naší hospody rozdělilo na dva rozdílné tábory.

Jedni by se možná rádi přidali⁹, ale včas si uvědomili, že po zájemcích požadují vzdát se všeho majetku a odejít do neznáma, i když se zdálo, že se v tom neznámu nežije špatně. Naopak dobře vypadalo, že se tam už všichni stačili oženit a pořídit si potomky. Teď jsem ale doplnil, že tam nelze »ohradit si nějakou zahrádku«, případně »záhumenek«, jak si to mnozí bez dalšího napovídání správně přeložili, což ale Čechy účinně odradilo. Málo platné, náš venkovan záhumenky miluje. Tihle se nemohli rozhodnout k tak rásnému kroku spojenému se spálením mostů, protože měli tady na Zemi ještě co ztratit.

Podobalo se to »verbování« prvotních křesťanů, když Ježíš prohlásil, že spíš projde velbloud uchem jehly než zbohatlík do království nebeského. Taky měl úspěch jen u těch nejchudších.

Ale co jsem měl dělat, když opravdu platilo, že majetek se do Vušigdy odnést nedá? Nanejvýš, jako u mých rodičů, několik zlatých tretek, a to ještě s vědomím, že nemají jinou hodnotu než vzpomínkovou, protože na Vušigdy si ze zlata modly nedělají? Ti první tedy sami couvli, ale se zájmem sledovali, jak se jiní na tu cestu chystají. Sami by zůstali u toho pozorování, pokud možno z bezpečné dálky.

Druhá, naštěstí menší část, by se možná také ráda přidala, jenže si také spočítala, že by mohla leccos ztratit. Včas si však na rozdíl od první skupiny uvědomila, že ti, kdo se k cestě odhodlají, se nejspíš budou mít lépe než ti, kteří zůstanou na Zemi. Nikdo tam nezbohatne ani nezchudne, už protože tam nejsou exekutoři, bezdomovci, finanční úřady, kontroloři, ba ani účetní. A je vidět, že nic z toho tam nikomu nechybí.

Dalším momentem byl vyšší dosažitelný věk na Vušigdy. To bylo jistě také lákavé, ale u mnoha to nepřekonalo nechuť ztratit všechno, co si na Zemi nastřádali. Vyšší věk pak vzbuzoval už jen závist a ruku v ruce s ní i její sestru nenávist.

Zatímco první, jistě větší skupina, nás sledovala se zájmem, tak jako lidé se zájmem sledují, když se někdo poblíž připravuje vzlétnout s podomácku dělaným aeroplánem, případně vylézt na strmou skálu, odkud

se také dá šeredně spadnout, i když se dnes zdálo, že se riskantní pokus podaří, menší skupinka si uvědomila, že příklady táhnou a příště by mohli následovat další, až v tomto teplém údolíčku zůstanou jen oni sami. Uvědomili si, že zůstat ve vsi bez podpory sousedů je rizikové a při nejbližší zimě se ukáže, jak jsou na ni připraveni.

A právě ta druhá skupinka asi pochopila, že by se proti nám měla postavit.

Přímo by to nešlo. Jakmile jsem těch pár přesvědčil, těžko už je od toho někdo odradí. Ale někdy stačí namydlit schody, aby si protivník - zdánlivě bez cizího zavinění - polámal nejen nohy, ale i jiné kosti v těle. A to by teprve bylo podívání!

Při první návštěvě jsem přemluvil jen sedm lidí, podruhé také jen sedm. Zářivý úspěch to samozřejmě nebyl, ale čtrnáct lidí z jedné vesnice není zas tak málo.

Navlékl jsem jim tedy antigravitační opasky a programoval formaci. Minule jsem volil »pevnou«, dnes jsem místo ní použil »řetězovou«. To znamená, až vzletím, v mých stopách poletí další pěkně v pětimetrových odstupech. Tak můžeme vletět i do lesa, kde já vyberu cestu a ostatní poletí za mnou, i kdybychom letěli tunelem pod převislými větvemi, jak to u lesních cest bývá. A hlavně, na místě všichni přistanou v kruhu kolem mne, nikdo nezůstane viset nad potokem, jako se to minule stalo Kájovi.

Znenadání se ale rozrazily dveře a dovnitř se vevalili čtyři maskovaní chlapi v černých kombinézách a spustili hrozivý křik: „Policieé! Všichni k zemi!“

Zásahová jednotka? Ale proč?

Včas mi ale došlo, že je sem nejspíš někdo přivolal. Někdo zdejší, kdo nesouhlasí s odchodem svých sousedů do cizího, byť spřáteleného světa. A je ochotný jít až do krajnosti.

V hospodě všichni strnuli. Tohle mohl čekat jen ten, kdo tu zásahovou jednotku přivolal. Zajímalo by mě, jakou záminku asi zvolil, aby je sem poslali. Kdo má na tom zájem a proč? Tady se přece nedělo nic nebezpečného ani nezákonného. Samozřejmě jen do chvíle, než do toho někdo zahrne »spolupráci s nepřítelem« - ale to by mělo být trestné jen za války a ne v míru!

Jenže ti borci sem vtrhli a jak víme, mají pravomoci, i když nejsou v právu. Je to sice jasný příklad jejich zneužití, ale to by musel rozhodnout

soud. A v Čechách soudy, jak je obecně známo, soudí občas protizákonně. A není to tak řídký jev.

Jenže pro mě by to byla katastrofa. Mám ve skafandru jídlo na tři dny a vzduch na pět. Tak rychle soudy nerozhodují, aspoň ne v Čechách, a i kdyby mi soud dal zapravdu, už by mi to nebylo nic platné. A o posmrtnou rehabilitaci nestojím. V tomto případě mi Vušigďané jistě uznají i násilnou obranu. Prostě nemám jinou možnost než použít proti lidem »fugyvyciv«.

Hospodou se rozezněl ostrý hvizd, po němž si všichni ihned zacpávali uši. Ani mně nebylo v té chvíli do smíchu, ale my jsme schytali jen odraženou vlnu a ta se dá snést.

Zásahová jednotka dopadla hůř. Policisté sice pustili zbraně a také se snažili zakrýt si uši, ale dostali to naplno.

»Pryséch« používali Zvóruhíané na Zemi před pětadvaceti tisíci lety. Dochovalo se to jen ve starých pověstech, kde to dnešní vědci vysvětlují jen jako básnickou nadsázku.

Není to pravda. »Pryséch« mohl ve vyšší intenzitě skutečně zabíjet a ve slabší intenzitě aspoň nepřítele odzbrojil. Zasažený člověk se okamžitě stal nebojeschopný.

Nejznámější dochovaná pověst o tom jevu zůstala v Rusku v postavě Slavíka Loupežníka, který svým silnými hvizdy zabíjel pocestné, pak je olupoval a snad dokonce holdoval i kanibalismu. Až podle pověsti narazil na bohatýra Ilju Muromce, který jeho hvizdu odolal a i když pod ním poklesl kůň, Muromcův luk a šíp ten souboj rozhodl.

U starých Řeků se tato pověst pozměnila. Jejich Sirény prý zpívaly tak kouzelně, že lodníci zapomněli na opatrnost, naráželi na útesy a Sirény je potom pojídaly. To se rozumí, kanibalismus vzbuzuje vždy větší odpor než pouhé lupičství.

U starých Germánů podobně lodníci ztroskotávali, když je okouzloval podmanivý zpěv krásné rusalky Lorelai a jako by toho nebylo dost, něco takového v Japonsku údajně dokázala i krásná dívka Itči-san. Tyto víly nepatřily mezi kanibaly, ale pracovaly se stejným výsledkem - jejich zpěv zabíjel.

Jak je zřejmé, tahle pověst bývala dřív rozšířená po celém světě, jen na ni už lidé na mnoha místech pozapomněli.

Nechtěl jsem však policisty zabíjet. V podstatě vykonávali jen svou »práci«, i když ji vykonávali s nadšením hodným lepších úmyslů

a evidentně jim dělalo dobře, že mohli uplatnit svou moc. Ani si nejsem jistý, že by malý generátor »fugyvycivu« postčil k zabíjení - i když jsem si ještě na Vušigdy v návodu přečetl, že »pryséch« neúčinkuje silou zvuku, ale rezonančně, naladěním se na citlivé lidské frekvence. Je přece známo, že frekvence tři hertz dokáže u slabších povah vyvolat epileptický záchvat a frekvence sedm hertzů - přízračně zvaná drůbeží smrt - zakrátko vyvraždí celou drůbežárnu.

Policisté sice nezemřeli, takovou hrůzu jsem na ně přece jen nepustil, ale postupně se všichni složili na zem hned za dveřmi.

Ostatní se teprv začínali otřepávat. Soudě podle sebe, nebyl to příjemný zážitek, ale přepadové komando to dočasně vyřídilo. Snad nám to umožní opustit spořádaně hospodu - a pak ať si nás někdo honí! Nedokázal jsem ale ovládnout a rozkřikl jsem se na celou hospodu.

„Kterej udavač je sem pozval?“

Nečekal jsem, že se k tomu někdo přihlásí, zejména když jsem ho naplno nazval udavačem. K mému údivu se viník beze stopy studu přihlásil.

„Já,“ řekl hospodský. „Spojili jste se s cizími agenty! Volal jsem to na Policii a slíbili, že sem pošlou hlídku Američanů!“

„Američanů?“ opakoval jsem po něm nedůvěřivě.

„Jo,“ řekl hrdě hospodský. „Ze základny! Už sem jedou!“

„Z jaké základny?“ vykřikl jsem našťvaně.

Takže jsem se dozvěděl, že v době mé nepřítomnosti naše vláda přistoupila na založení nové vojenské základny Američanů necelých třicet kilometrů od naší vesnice. Američané mají stejná práva jako naši policisté, až na to, že mnohem ochotněji střílejí. Když se někam nahnou, jde tam vždycky o život. Soudy je stíhat nemohou, protože podle dávné dohody nesmějí.

Cákryš, to to tady vzalo obrat! Ale co se divím? Dohodu o rozmístění vojsk US Army přece naši představitelé kdysi dávno podepsali v souvislosti s nakonec neuskutečněným megaradarem. Teď ji zřejmě Američané konečně využili a naplnili. Nemusím se divit, všechno je podle práva a zákonů, až na to, že se Američané nikde na světě nerozpakují střílet. Jejich přítomnost je podstatná změna k horšímu, horší než jsem čekal.

„Vy jste nás udal Američanům?“ obrátil jsem se výhružně na hospodského.

„Oznámil!“ opravil mě hrdě. „Je to občanská povinnost, to by měl udělat každý!“

„Slyšeli jste ho?“ obrátil jsem se na sousedy, kteří se různě tiskli ke stěnám, aby nebyli poblíž. „Občanská povinnost udávat vlastní lidi cizákům - to už tady kdysi bylo! A je to tu zas!“

V té chvíli se venku ozvaly motory a kvílení pneumatik. To přijížděli poslové míru... jenže s ostře nabitými zbraněmi. Podle zvuku to muselo být víc aut, tak tři, ne-li víc.

„Těm už neutečete!“ křenil se spokojeně hospodský. „Ti už jistě míří na všechna okna a dveře!“

„Myslíte?“ zašklebil jsem se na něho.

Byl si ale nějak moc jistý. Zřejmě to není první případ, kdy se Američané v Čechách angažují. Kdo ví, jaké zkušenosti dávají tomu kryšákovi jistotu? Jenže útěk dveřmi nebo oknem by neměl smysl ani u gestapa, ani u StB. Musíme na to jinak.

„To se ještě uvidí!“ odsekl jsem.

Položil jsem brašnu na podlahu a povytáhl »fugyvyčiv« ven z brašny, aby měl kolem sebe volno. Pak jsem se telepaticky soustředil na správné zadání příkazu.

»Mujážge« - vrtné pole na bázi »dzelduzí«.

Čeština nemá odpovídající slovo pro žádný z těchto výrazů.

Z přístroje vylétl nevelký kulový blesk - tak aspoň na první pohled vypadal. Oslnivě bíle zářící kulička velikosti husího vejce, která se však rychle zvětšovala, až dosáhla rozměrů medicinbalu. Pak se přestala zvětšovat a prudce sebou smýkla vzhůru. Proletěla stropem šenku, jako kdyby tam žádný strop nebyl - a opravdu za ní strop nezůstal, jen metrová díra jako ve Faustově domě, kde ji údajně vytvořil Mefistofiel.

„Tak vážení, je mi líto, ale musíme použít tuto neobvyklou únikovou cestu,“ rozloučil jsem se s tumpachovými sousedy, kteří to jen zděšeně pozorovali. „Vy, co letíte se mnou, připravte se, bude to jízda jako na kolotoči!“

Nasměroval jsem se do otvoru, který nekončil ve stropě šenku, ale pokračoval dál - přesněji výš. Prolétl jsem stropem, dírou skrz podlahu i s kobercí pokoje nad šenkem, poté i druhým stropem, zaprášenou půdou i rozbitým harampádím, které rovněž padlo za oběť prorážení únikové cesty a nakonec ostře vykrojenou dírou v klasické taškové střeše, která už nebyla tak přesná, jako vysoustružená, neboť některé tašky, zbavené uchycení, sklouzly po šikmé střeše dolů. Možná se zastavily o okap, nebo skončily až na zemi, to mi bylo v této chvíli jedno.

Vysoko nahoře, snad až pod mraky, se zatím zvolna do šířky roztahoval šedivý oblak jako nad sopkou v erupci - byl v něm jemně rozptýlený materiál, který »mujážge« vyrval z nešťastné hospody. Hospody mi bylo líto, ale hospodský si škodu zasloužil.

Neměl jsem ale čas kochat se mračnem. Spatřil jsem totiž černý vrtulník, přilétající ke vsi v malé výšce těsně nad střechami.

Američané dostali vzdušnou podporu.

Vrtulník zřejmě původně mířil stranou, ale sloup prachu, který vyšlehl ze střechy hospody, piloty zaujal a začali svůj stroj otáčet do mého směru. Ve večerním šeru jsem spatřil kulometné hlavně - nebo to byly kanóny? - mířily sice stranou, ale rychle se ke mně stáčely a jestli je ta helikoptéra americká, mohl jsem si být jistý, že střelec už odjíšťuje spouště.

V první chvílce mě napadlo prudce vyletět vzhůru a zmizet tak z dostřelu těch příšerných laufů. Jenže jsem si v témž zlomku vteřiny uvědomil, že s odstupem pěti metrů mě budou následovat další. Nejspíš bych se zachránil, ale ostatní za sebou protáhnu přímo před hlavními odjištěnými mašinkvérů. Kdyby to střelci zmáčkli, postříleli by všechny. A byla by to i moje vina.

Rozhodnutí prudce vzletět výš jsem tedy potlačil, ale pak mi nezbývalo nic jiného než odvrátit útok jinak. V tom kritickém zlomku vteřiny mě nenapadlo nic jiného než blesk »mujážge«. Zvedl jsem jeho směr trochu výš, aby neprošel čelně kabinou i s piloty, ale na výsledku to mnoho nezměnilo.

Do stran odlétlo několik zbytků listů rotoru. Složitá hlavice rotoru se změnila v rychle se rozplývající šedivý oblak, podobný tomu nad střechou hospody, jenže natažený stoupajícím směrem nad střechami vesnických domů do dálky několika kilometrů. Trup helikoptéry se bez nosné síly rotoru ihned propadl a vzápětí ztěžka žuchl na zem mezi venkovské zahrádky, kde podle všeho explodovalo palivo.

Nechtěl jsem zabíjet, ale neměl jsem na vybranou. Bud my nebo oni, tak to v podobných střetnutích bývá.

Druhý oblak, zpočátku zářící ohněm, ale rychle se měnící v černý, se vzeplal od místa dopadu helikoptéry směrem vzhůru. Skoro bych posádce vrtulníku přál, aby z toho ohně unikla, spadli z nevelké výšky, ale podle toho ohně se nezdálo, že mají velkou šanci na záchranu.

V té chvíli se ozvalo ostré štěkání automatických pušek. Pár kulek hvízdlo kolem mě a pocítil jsem palčivou bolest kousek nad pravým loktem. Američané po mně střílejí! Ale nemohl jsem než uznat, že mají ke střelbě dobrý důvod. Vždyť jsem právě sundal jejich vrtulník.

Poslal jsem vstříc šlehajícím plamínkům »pryséchem«. Střelba ihned utichla, ale rameno nad loktem jsem měl v jednom ohni, až se mi dělaly mžitky před očima. Pozor na to, pozemský vzduch je pro mě jedovatý, uvědomil jsem si. Chtěl jsem si ránu stisknout levačkou, ale zjistil jsem, že mi střela vyrvala pořádný kus masa a z rány stříká krev. To není dobré, došlo mi.

Telepaticky jsem nařídil vzletět do výše. Za mnou jako řetěz vylétli z díry ve střeše všichni ostatní, ale to už jsem se pohyboval dostatečně rychle, aby ani ostatní nedali čas ke střelbě střelcům, krátkodobě ochromeným »pryséchem«. Stočili jsme se potřebným směrem, ale to už jsem se plně soustředil na svou ruku. Pokusil jsem se použít popruh od brašny nad ránou jako škrtidlo a když se mi zdálo, že to pomáhá, neboť krev už nestříká, teprve pak jsem se začal více věnovat okolí a směru letu. Postupně jsem snižoval i výšku, abychom neposkytli obraz radarům, sledujícím vzdušný prostor nad Čechami.

Jenže v hlavě mi hučelo, nad ránou jsem si křečovitě držel škrtidlo, ale krev dál po kapičkách odlétala v proudu vzduchu, vyvolaného naším rychlým letem. Musím se teď co nejdříve dostat do naší základny pod starým mlýnem!

Antigravitační opasek dovoluje i vyšší rychlost, jenže lidské tělo klade ve vzduchu odpor a už rychlost dvou set kilometrů není příjemná. Ostatní si mohli zakrýt obličej dlaněmi, ale já jsem na to neměl volné ruce. Pravačka mi v proudu vzduchu bezvládně plandala a levačkou jsem držel škrtidlo, abych nevykrvácel. Teď už nešlo o to, aby mi do rány nevnikal pozemský vzduch, i když je pro mě nepřátelský!

Ale i dvoustovkou cesta ubíhala. Musím vydržet! Zavolal jsem telepaticky Raxdinku, vysvětlil jsem jí, co se nám přihodilo, připravil ji na to, že bude mít osm pacientů - sedm nováčků pro přeměnu prostředí a mě s roztráštěnou rukou.

»Mám ti letět naproti?« zeptala se ihned.

»Snad to ještě vydržím,« holedbal jsem se. »Ale připravte se, bude to velký fofr!«

Minul jsem městečko, o kterém jsem věděl, že je zhruba na půli cesty. Takže je za mnou teprve půlka, ale... v ráně mi čím dál víc škubalo. Vždyť by to měl být čistý průstřel, na to se neumírá! Ale nesměl jsem zapomínat ani na to, že ať dělám co dělám, teď na mě působí i okolní, pro mě vysoce jedovatý vzduch. Dýchám vlastní, uměle upravovanou kyanovou atmosféru, ale roztržený skafandr mě pořádně nechrání a ránu, na kterou se jinak neumírá, může komplikovat otrava! Už abych byl za rosolovitým špuntem, jenže k němu mám ještě daleko...

»Raxdinko!« volal jsem opět telepaticky. Dělán to krajně nerad, ale je mi příšerně zle. Vypadá to, že nedoletím.

»Jsem tady a čekám,« ujistila mě. Tón její telepatie je pro mě balzám, ale škubání v ruce je příliš silné.

»Polet' mi naproti!« vybídnu ji.

Raxdinka je v jiném stavu, ale je jediná, kdo to může vzít za mě. Připojí můj antigravitační pás do řetězce ke svému a sama snad doletí, nebude to poprvé, co navštívila naši Zemi...

»Je ti zle, vid'?'« pochopila. »Viděla jsem obraz z kamer. Už se vznáším nad lesem, za chvíli jsem u tebe!«

Letím zatím dál, poměrně nízko nad stromy, dvakrát jsem musel jít výš, abych se vyhnul vysokonapětovému elektrickému vedení, svět se mi míhá před očima, ale teď přece nesmím omdlít, za mnou letí sedm lidí, co jsou na mně závislí, mezi nimi jsou i moji rodiče, přece je nezklamou...

Ale to už držím směr jen intuitivně, začínají se mi míhat před očima mžitky, najednou vidím všechno strašně do modra, musím se telepaticky spojit s fugyvcivem, telepatickým vnitřním zrakem teď vidím jasněji než vlastníma očima, kompas ukazuje správný směr, jak daleko je Raxdinka? Podle fugyvcivu už jen pět kilometrů, to už bych ji měl vidět i očima, ale když vytřeštím oči před sebe, vidím jen hustou mříž mžitek...

»Raxdinko, pospěš si!« prosím ji. »Já asi omdlím...«

»Už tě vidím, vydrž!« povzbuzuje mě.

Jenže já už vidím jen rudá kola všude kolem sebe a v uších mi řve pneumatická sbíječka, s jakou jsme coby študáci pracovali na brigádě... podle fugyvcivu mám směr dobrý, ještě chvíli se musím udržet...

»Honzo!« slyším v telepatii zděšený výkřik Raxdinky, ale už se na ni mohu jen trochu trpce usmát...

----- Poznámky:

9 Viz Cimrman: Jedni by šli rádi domů, ale...a kromě toho zamykáme hlavní vchod.

Bilance

Probudil jsem se - a hned jsem věděl, že jsem opět doma. Zvýšená tíže, charakteristické světlo, vlahý vzduch Vušigdy. Zase je všechno v pořádku. Jen pravou rukou jsem nemohl zatím hnout a trochu se mi ještě motala hlava, ale když jsem si vzpomněl na závěr své poslední cesty na Zem, došlo mi, že to určitě bylo horší a teď už to jsou jen slabé ozvěny otravy. Roztržený skafandr, krev stříkající z rány... na základnu jsem nejspíš nedoletěl, naštěstí mi Raxdinka letěla vstříc, jistě mě dotáhla domů, holka moje zlatá! A to je v šestém měsíci, docela se divím, že ji velení Kosmického Průzkumu dovolilo objevit se na Zemi, natož si vzít skafandr a letět do té jedovaté atmosféry.

Konec dobrý - všechno dobré! *Finis coronat opus*, jedno z mála latinských hesel, které si pamatuji ze školy, používal je tak rád dějepisář Čížek. Konec korunuje dílo... ale upřímně řečeno, bylo to s velkou klikou. Být tam ve vsi lepší střelec, strefil by se lépe než jen do ruky! Hvízdaly kolem mě pěkně ostře nabroušené včeličky! Naštěstí mají Američané čarostřelce, kteří se strefí na sto metrů do vlašského ořechu, jen v Hollywoodu. Ti skuteční jsou rádi, když na těch sto metrů trefí slona.

A upřímně řečeno, nebylo mi volně, když se ke mně otáčela proskleným čumákem a zejména obrovskými hlavněmi ta létající černá obluda, co ji Američané vyslali na podporu svého komanda. Příliš jsem ale nechápal, proč helikoptéra, když je udavač šenkýř přivolával do hospody?

Jenže pak mi to docvaklo. K čemu může být dobrý vrtulník ve večerním šeru? Jedině kdyby nesl kameru termovize. Což tyhle vrtulníky samozřejmě mají. I kdyby se nám podařilo utéci do lesa, těmto obludám bychom neutekli. Američané jsou zkušení a mají to odzkoušené po celém světě. Nejlépe jim to jde proti civilistům. No, zklamal jsem je. Rovnocenného protivníka nečekali.

A ať jsou rádi, že nejsem jako oni! Být jako oni, smetl bych je všechny na jednu hromádku prachu. »Mujážge« by si je mohlo dát ke svačince všechny, ale použil jsem je jen dvakrát. Nejprve jsem si tím provrtal únikovou cestu z hospody, pak jsem sundal helikoptéru - měl jsem se snad nechat rozstřílet?

Hospodský tu škodu za své udavačství vyloženě potřeboval. Má ji tedy! Dva provrtané stropy, to bude výměna nosných trámů, zničená střešní

krokev, tašky, odborný posudek statika, práce zedníků, tesařů, pokrývačů... ta »občanská povinnost« ho přijde pěkně draho! Nemluvím o ztrátě štamgastů... hospodu by měl co nejdřív i se ztrátou prodat a odstěhovat se někam, kde ho neznají! Krysa jedna udavačská!

Nepříjemné je zjištění, že mají Američané v Čechách novou vojenskou základnu a z ní vysílají trestné výpravy. Česká Policie si je občas kolaborantsky přizve na pomoc a spolupracuje s nimi. A stačí, když jí nějaký udavač sdělí, že se v hospodě objevili cizí agenti či špioni. Nebo snad moji minulou návštěvu, když si Zdeněk zapálil dům, aby ho nezískal exekutor, vyhodnotili jako smrtelné nebezpečí pro demokracii a Českou republiku? To v Čechách přece žádná základna Američanů nebyla!

To to ale v Čechách vzalo obrat!

Ale teď už zase ležím pod chlupatou přikrývkou doma ve Vušigdy, je mi příjemné teplo a cítím se skvěle. Napadlo mě, že teď mohu směle a přitom pravdivě tvrdit, že jsem střelenej. A ke všemu zakázanou střelou dum-dum. Kdo to o sobě může tvrdit?

A teď se zachvěl vzduch, znamená to, že se právě otevřely dveře. Někdo přichází?

„Ahoj, Hoxdiko!“

„To je dost, že ses konečně probral!“ usmívá se moje milá muzeální kustodka.

„Hlavně že jsem tady!“ mohu si zhluboka oddechnout.

„Málem jsi už nebyl,“ řekne Hoxdiko vyčítavě. „Ti tě ale zřídili! Ještě že vás Raxdinka dovezla do základny! Ani nevíš, jaké proroctví jsi říkal, když jsi jim ohlásil »velký fofr«!“

„A to jsem ještě netušil, jak mě to sejme!“ doplnil jsem ji. „Vypadalo to dost zle. Ale na taková zranění se neumírá.“

„Na takovou ránu jsi mohl být i po smrti!“ opravila mě.

„Říkám - vypadalo to zle, ale vojáci ve skutečných válkách s takovými škrábanci dlouho nemarodili,“ nedal jsem se. „Hned je zase hnali na frontu.“

„Nebylo to tak nevinné!“ opravila mě Hoxdiko. „Ta kulka se ti zřejmě v ráně roztrhla a skoro ti utrhla ruku. Můžeš být rád, že tě vlastně jen lízla. Dostat ji do těla, byl bys na místě mrtvý.“

„Jsem ale tady, takže to dopadlo dobře,“ řekl jsem důvěřivě.

„Jenže ono to moc dobře nedopadlo,“ ujistila mě Hoxdiko, že to nebyla úplně snadná záležitost. „Nejenže ti ta kulka vyrvala pořádný kus svalů,

přítom se rozprskla na spoustu střepinek. Část jich byla z nějaké sloučeniny mědi, která ve tvé krvi začala rychle oxidovat a sloučeniny mědi jsou pro nás jedovaté. Ale horší než měď byly i další jedovaté prvky. Poslaly by k zemi i býka!“

„Takže - otrava olovem?“ došlo mi - ovšem chybně.

„Ne olovem, ale rtutí!“ opravila mě Hoxdiko.

Trochu mě to zmátlo. Jádrem projektilů bývá přece olovo! Ale pak jsem si vzpomněl. Vyráběly se přece i střely, obsahující místo olova rtuť, která se v těle při zásahu rozstříkne a způsobí tak mnohem těžší zranění než obyčejná střela. Jenže tyhle střely patří mezi dum-dum a jsou zakázané. Ve válce platilo, že zajatec, u něhož byly objeveny, ztrácí ochranu Ženevskými konvencemi a může být bez soudu na místě zastřelen, aniž to bude chápáno jako válečný zločin. Stačilo zdokumentovat nedovolenou municí. Jenže málo platné, tato munice je účinnější než »běžné« střelivo, takže se - samozřejmě neoficiálně - používá ve všech světových konfliktech. Údajně byl tou střelou zabitý i americký prezident J.F.Kennedy. To znamená, že zakázanou municí v Americe vesele vyráběli i po Druhé světové válce. A jak se zdá, nepřestali.

Ale jsem na Vušigdy, naštěstí živý - takže *Finis coronat opus*, neboli konec dobrý - všechno dobré.

„Ale teď už mi je líp,“ řekl jsem. „Nejvyšší čas vstávat!“

„To nebude tak snadné,“ zchladila mě Hoxdiko. „Ještě sis nevšiml, že ti chybí ruka?“

Vytřeštil jsem na ni oči. Cože? Co to povídá? Okamžitě jsem si chtěl levačkou ohmatat necitlivou pravou ruku, ale získal jsem jen strašlivé poznání. Z pravé ruky mi zůstal jen pahýl, ani ne k lokti. To ovšem strašlivě měnilo situaci. Jak je to ale možné?

„Vždyť to na Zemi tak zle nevypadalo!“ zaúpěl jsem.

„Ale vypadalo!“ spadly na mou nebohou hlavu další dva kýble ledu. „Ani si to neumíš představit, ale ty jedy ti rozežiraly ruku tak rychle, že ti ji musely lékařky ještě na Zemi odříznout. Potom ti ještě dodala cesta, víš přece, s jakými nárazy to bývá, zkrátka - na Zemi jsi o sobě nevěděl celou tu dobu, co tam trvala přeměna tvých krajanů, tady ležíš už druhý den a je načase, že ses probral. Ale na vyskakování z postele se moc nechystej. Budeš rád, když se s mou pomocí pomalu, opatrně posadíš a udržíš se na nohou. Nesnaž se dokazovat, že jsi frajer, nemáš na to.“

Dobrou náladu, jakou jsem měl krátce po probuzení, jakoby odfoukl vítr. Takže jsem *kripl*, nebo jak se dneska módně tituluje - handicapovaný. A to díky zakázané střele dum-dum, kterou po mně vypálil nějaký syčák z americké patroly. No - taky jsem se s nimi vlídně nebavil, ale bylo to buď já, nebo oni, jinou možnost mi nedali. České policejní komando jsem vyřídil bez krve a jen na nezbytně nutnou dobu, než jsme zmizeli z hospody. Po chvilce se všichni sami probrali, ale to už jsme byli dávno pryč. A stejně tak jsem krátkodobě vyřídil i Američany. Kdybych tušil, čím po mně stříleli, asi bych na ně poslal doopravdy vražednou sílu. A bylo by to oprávněné, používání střel dum-dum je ve válce dobrý důvod k postavení provinilého zajatce ke zdi. Musela to být střela tohoto typu. Klasická střela by prolétla svaly a pokračovala by dál, ani na kost nenarazila, měl to být čistý průstřel. Místo toho mi to vyrvalo pořádný kus masa a ke všemu ty střepiny a stopy rtuti...

Nedívím se, že vojáky s takovými náboji v brašně stavěli za války bez dalšího soudu ke zdi! Tahle tradice by se měla obnovit!

„Doufám, že se nic nestalo aspoň ostatním,“ zavrčel jsem.

„Nestalo,“ upokojila mě Hoxdiko. „Všichni ti přejí rychlé uzdravení. Ale Rada Kosmického Průzkumu rozhodla, že cesty na Zem jsou příliš nebezpečné a s okamžitou platností je zastavila. Naše základny už jen poslouchají rádio a zaznamenávají televizní vysílání, ale všechny průchody jsou trvale uzamčené.“

„A to už sem nebudeme vozit další dobrovolníky?“

„Ne, je to nebezpečné,“ řekla stroze Hoxdiko. „Podívej se na sebe, jak vypadáš! Ještě mi řekni, že bys tam šel zas - a rád?“

Vybavil se mi jen závěr Písně Neznámého Vojína...

Ale raději jsem mlčel.

Hoxdiko mi nakonec pomohla vstát a když jsem se udržel na nohou i bez její pomoci, doporučila mi přemístit se do našeho obývacího pokoje, kde bych měl sníst poněkud opožděný oběd. Čekají tam na mě jednak moji rodiče a hlavně zbytek naší košaté rodiny, aby se mnou uvítali můj návrat do života.

Napadlo mě, že to bude spíš pohřební sešlost. Nebude to sice úplný funus, ale radostný návrat do života také ne. Jednoruký invalida... to není důvod k radosti. A navíc jsem byl doteď čistý pravák, levou ruku mám

opravdu levou, tou se ani nenaobědvám, natož abych mohl dělat ještě něco navíc.

V takové náladě jsem přece jen přešel do našeho »obýváku« s velkým jídelním stolem, kde už na mě čekali. A nejen ti, které mi vypočítala Hoxdiko. Navíc tam byly tři neznámé ženy. Až po chvíli jsem si vzpomněl, odkud znám jejich velitelku, nebo spíš mluvčí. Byla to delegace z Kosmického Průzkumu.

Nechaly mě nejprve se přivítat s rodiči a s rodinou, ale hned poté mi sdělily příčinu své návštěvy. Měl jsem jim popsat, co se při mé poslední cestě na Zem stalo. Měly sice veškeré kamerové záznamy, které jsem přitom bezděčně pořizoval, ale požádaly mě, abych jim některé - pro ně zatím sporné - okamžiky vysvětlil.

Takže šlo o regulérní výsledky, i když konaný v přítomnosti rodinných příslušníků. Dobře, nemám co skrývat, o kamerách jsem věděl od začátku, jen nevím, co se jim na těch záznamech nezdá... Tak to prostě bylo!

Šéfku Kosmického Průzkumu však zajímal jen jeden jediný moment - to když jsem poslal »mujážge« proti rotorové hlavici helikoptéry, což mělo za následek smrt celé její posádky. Netajil jsem to, ale podotkl jsem, že se směrem ke mně otáčely dva těžké kulometry, schopné dávkou řezat na kusy i masivní dřevěné fošny, natož lidské tělo. Z tohoto hlediska nemohu posádku litovat.

„Nejen posádku,“ doplnila mě šéfka Průzkumu. „Zachycené zprávy se zmiňují o dalších šesti lidech, na které ten stroj dopadl, než vzplanul a shořel.“

„Myslel jsem, že spadl do některé zahrádky,“ opáčil jsem.

„Nespadl do zahrádky, ale vedle ní,“ ujistila mě šéfka. „Na tom místě stál jiný, pozemní stroj. Shořely oba i s posádkami, tím se k posádce helikoptéry přičetli i dva vojáci z automobilu a další čtyři v nejbližším okolí.“

„O těch autech vím jen to, že přijížděla,“ řekl jsem. „Někdo z těch aut pak po mně střílel. A jak vidět, úspěšně,“ zvedl jsem na důkaz pahýl pravé ruky.

„Tamti... Američané... dopadli mnohem hůř,“ řekla šéfka, jako kdyby je litovala.

„Dopadli,“ souhlasil jsem. „Jejich chyba, že nás napadli, my jsme se jen bránili. České policisty jsem krátkodobě ochromil pomocí »pryséchu«. Jenže ten by podle mého mínění nestačil na pancéřovanou helikoptéru

s uzavřenou, proti zvukům velice dobře izolovanou kabinou. Měl jsem příliš málo času na rozmyšlenou. Šlo o vteřiny.“

„Tak je to i na záznamech,“ uznala šéfka. „Nemůžeme tě obvinít z vraždy, byl to čistý akt »blenije«. Jen si říkám, že jsi byl až příliš rychlý. Naše průzkumnice by se rozmýšlely déle.“

„V tom případě by špatně dopadly,“ zahučel jsem. „Tyhle stroje jsou doopravdy zabijácké.“

„No právě!“ řekla šéfka. „To zase ospravedlňuje přerušení průzkumu Země. Je to tam příliš nebezpečné. Nu což, dej se teď trochu do kupy a přihlas se na »lihigileji«, ať jsi co nejdřív zase v pořádku.“

Všechny tři ženy z Průzkumu se jen lehce uklonily a odešly. Výslech byl u konce. Mohu si gratulovat, tu obranu mi uznaly. Rehabilitaci samozřejmě neodmítnu. A budu se muset přecvičit na leváka, když pravačku vzal čert - a rtuť v zakázané municí.

Nemusím si ale nic nalhávat. Budou to krušné časy.

Trochu mi spravili náladu rodiče. Zejména otec. Kdysi byl ještě na vojně a když teď jako všichni zájemci viděl videozáznam mých kamer, jen nadšeně komentoval sestřelení vrtulníku slovy »patří jim to«, i když se tím dopustil »trestného činu schvalování terorismu«. Naše sdělovadla totiž samozřejmě prohlásila akci naší Policie »v součinnosti« s Američany jako akci proti nebezpečné bandě dobře vyzbrojených teroristů, ve které policejní zásahová jednotka spolu s Američany slavně zvítězila.

Že to bylo trochu jinak? Jenže to jsou přece konspirační teorie, kterým nikdo nevěří!

A čemu se divíme, když většinu českých sdělovadel koupil za své miliardy jistý Američan maďarského původu? Všimli jste si, proti komu ti presstituti nikdy neřeknou ani slůvko, i když do vlády rýpají kde mohou a žádná pomluva jim není dost nechutná?

Naštěstí tátovi ve Vušigdy nehrozí, že ho zaujatý český soud semele. Může si dovolit nadávat na darebáky, kteří si to zaslouží a které na Zemi nikdo beztrestně »urážet« nesmí, i kdyby to bylo čistou pravdou, která se v Čechách už dlouho trestá. Vušigd'anky podle autentických záznamů shledaly, že se terorismu dopustili naopak Američané, kterým naše Policie dělala jen trapné »křoví«.

Matka naopak propukla v pláč, jen co mě spatřila. Mohla se sice dosyta vybrečet už předtím, když mě nakrátko spatřila hned po přistání u starého

mlýna a potom i během převozu ze Země do Vušigdy, jakož i dva dny, kdy jsem ležel už na Vušigdy jako Lazar a nevnímal okolí, ale když mě teď spatřila, rozbřečela se znovu.

Máma už je taková a bylo by asi špatné, kdyby nebyla.

Radost nám udělal i Hyneček, který udělal další pokroky oproti minule, stejně jako Raxdinka, Syred'ga a Elatchy, kterým pořádně narostlo břicho. Máma, když zjistila, že mám na Vušigdy celkem šest legálních manželek a k Hynečkovi budu mít v tomtéž roce ještě tři další legální děti, každé s jinou ženou, v první chvíli spráskla ruce nad tou »Sodomou Gomorou«. Jenže pak si ji vzala stranou paní Marie a šetrně ji připravila na to, že to je v tomto světě normální, nikdo se nad tím neodvážá pozastavovat a naopak, jednoduché manželství tu považují za výjimku, kterou zdejší lidé trpí pouze starším cizincům, jako jsou moji a Ivanovi rodiče.

Trochu jsem se obával, jak se s polygamií vyrovná Zuzka. Na Zemi měla silácké řeči, »Co zvládnou chlapi, zvládne ženská levou rukou«, akorát netušila, že jde o polygamií. Marně jsem se snažil ji odradit, ovšem nemohl jsem to říci naplno a nakonec sem tedy přiletěla. Bohužel jsem nebyl u toho, jak se tvářila, když se dozvěděla pravdu. K jejímu štěstí jsem jí dal podmínku, že sem přijde s mužským »ochráncem«. A Tonda se projevil přesně tak, jak jsem od něho očekával - ti dva se od příletu na Vušigdy drželi spolu, i když občas nedokázali údivem zavřít ústa, když potkávali ty starší, kteří si už na mnohoženství zvykli a nepřipadalo jim ani nemravné, ani zavrženíhodné.

Na Vušigdy jsou zkrátka poněkud odlišné podmínky než na Zemi. Nejen fyzikální, ale ještě víc společenské. Vušigd'ancky sice prohlašují, že jejich cílem je opět rovnovážná monogamní rodina, ale každý musí jasně vidět, že to je hudba vzdálené budoucnosti. V současné době je mnohoženství nutnost a původní monogamní rodina nemravnost, trpěná pouze cizincům. Nikdo tu nebude tlačit do polygamie ty starší, jako jsou moji a Ivanovi rodiče, ale na Tonda s Zuzkou asi nějaký nátlak přijde. Uvidíme, zda to Zuzka »zvládne levou rukou«! Když to uvážíte nestranně, polygamie je výhodná nejen pro chlapy, kteří v ní mají větší výběr. Může to být výhoda i pro ženy. Nesmí se ale zvrhnout v tyranii. Znamená to, že rodinu i sex řídí především ženy, tak aby si co nejlépe vyhověly.

Muž jim do toho raději moc nemluví...

Napadlo mě konečně, že bych mohl chybějící ruku nahradit vhodnou protézou. »Chytré protézy« už existují i na Zemi, tady by mohly být ještě dokonalejší. Ale ke svému zklamání jsem od libijantlu dostal zápornou odpověď. Pojem »protéza« v jazyce sice mají, ale to slovo považují za archaické a užívají je pouze v historických souvislostech - už jen ve spojení se Zvóruhí. Na Vušigdy je tedy ještě znají, ale nepoužívají.

Bylo mi to trochu divné. Že by se tu žádné úrazy nestávaly? Ale - je to možné. Nejčastější úrazy - ty pracovní - tady neznají, výroba se tu obejde bez dělníků. Ještě jsou možné nějaké úrazy v zemědělství, ale ani tam ženské nepracují ručně. Také dopravu řídí libijantly, které pojem »havarie« skoro neznají a kde ještě by tady mohl člověk přijít k úrazu? Leda doma v kuchyni, ale když si tady doma nikdo ani nevaří, nanejvýš si ohřívají jídlo donesené ze společné jídelny, kde by tu mohli přijít o ruku nebo o nohu?

Budu si to muset zase vyhledat v muzeu.

----- Poznámky:

10 Co mi to říkáte? Že šel bych zas - rád? Odpověď čekáte? Nasrat, jó nasrat!

Člověk se nesmí vzdát

Rozhodnutí Rady pro Kosmický Průzkum zastavilo veškeré zásahy na Zemi. Zůstalo »monitorování« radiového a televizního vysílání, ale dveře základen zůstávaly zamčené. A se mnou už Kosmický Průzkum ani nepočítal. Kosmický Průzkum potřebuje celé muže - tedy spíš celé ženy - a s »osekanou troskou« se nemá smysl zabývat. To jsem nakonec musel uznat i já.

Zbylo mi opět zaměstnání v muzeu. Konec konců, nechal jsem si »nalít do hlavy« i průvodcovské vzdělání, takže jsem ve volných chvílích - nebo spíš podle potřeby - prováděl po muzeu skupinky návštěvníků. Tedy přesněji - návštěvnic. Nepočítám-li kamarády z Klubu Krajanů, chlapa jsem tu ještě neviděl. Hoxdiko a Tiluji získaly třetího průvodce do počtu, »tabulkově« to »sedí«, v poslední době byl o muzeum větší zájem než dřív, ženské vědí, jakou úlohu sehrálo muzeum v obnově zdejší civilizace, zkrátka jsem mezi průvodkyně zapadl. Hoxdiko je přitom moje manželka. Někdy je dobré, když jsou manželé na tomtéž pracovišti a vědí o sobě všechno.

Tiluji byla vdaná a honosila se tím, že je »šestou ženou«. To znamená, že se do rodiny »tovelozy« dostala hned zkraje a to se tady - nevím proč - dost cení. Tím je ovšem jakékoliv flirtování vyloučené, na Vušigdy se nevěra nikdy netrpěla a když se některé manželce manžel znelíbí, může kdykoliv odejít, ovšem s rizikem, že už zůstane sama. Pracovní vztahy jsou však něco jiného, tady jsme se skamarádili poměrně rychle a ke všeobecné spokojenosti.

Zastavení Průzkumu Země se mě ale dotklo. Uznával jsem, že není bez nebezpečí, ale odkdy musí být průzkum cizího světa bezpečný? Náš původní úkol na Vušigdy byl připravit záchranu obyvatel Země před úplnou zkázou, k jaké by došlo při jaderné válce. Když to ale přeženu, posloužili jsme zdejší společnosti jen jako »plemenní býci«, možná trochu urychlující návrat k ideálům monogamní rodiny, ale prozatím naopak donucení přijmout zdejší polygamii.

Rozhodli jsme se aspoň udržet si naši českou svébytnost.

Zpočátku neuvědoměle jsme založili Klub Krajanů, později jsme pochopili, že ho musíme udržet stůj co stůj, nechceme-li se ve Vušigdy rozpustit jako kostka cukru v šálku čaje. Společnost Vušigďanů nám

nepřipadá stoprocentně správná. Přinejmenším - podle nás - selhala při výchově zdejších chlapů. Tak hluboko my klesnout nesmíme a proto výchovu dětí neponecháme na našich ženách, byť ji mají založenou na vědeckých základech. Není věda jako věda a ta zdejší právě zde selhala. Naši kluci musí vyrůst ve správné chlapy, ne v líné a namyšlené povaleče.

A s tím souvisí i čeština. Naše první ženy se samy nechaly naučit česky, aby se k nám přiblížily. Ty další už tuto potřebu tolik necítily, ale naučily se česky, aby vyhověly našemu požadavku. Na češtině zkrátka trváme, i když vušigďanštinu nezavrhuje. Říká se přece, že dvojjazyčné děti se lépe učí.

A nechceme se spoléhat na strojové učení. Strojové učení je pokrokové, ale může být i zrádné. Strojové učení umění výchovy dětí na Vušigdy těžce selhalo, neboť produkovalo muže - lemply. Zřejmě někdo špatně zadal počáteční podmínky, to se stává. Tím se dá ale zkazit vše. Budeme se ženám míchat do výchovy dětí, i když nemáme »správné školení«. A budeme se starat, aby naše děti byly jiné než děti z ostatních rodin. Pouze čas ukáže, co je lepší, ale věříme, že to bude naše výchova. Už teď můžeme porovnávat odlišnost výsledků. Je nás na Vušigdy směšně málo, ale musíme se snažit dát ostatním lepší příklad, než vůbec od nás očekávali. Jedině tak budeme mít šanci uspět.

Máme i další výhodu. V našem případě zřejmě zaúčinkoval »harémový efekt«, známý i ze Země. V pozemských harémech kdysi v dávnověku pozorovali vychýlení rovnováhy ve prospěch mužských potomků. U navracejících se kosmonautů zřejmě tento efekt nezapůsobil, ale u nás ano. Máme bezkonkurenčně nejvíc kluků ze všech okolních rodin. A všechny musíme vychovat lépe než okolní rodiny. Z našich kluků nesmí vyrůst lemplové, kteří neumí žít jinak než jako paraziti.

Sepsal jsem to v podobě přednášky, kterou jsem přednesl na jednom zasedání Klubu Krajanů. Setkala se s příznivým ohlasem, je vidět, že tak myslíme všichni, nejen já. Což je dobře, potvrzuje to naši jednotu. Češi se zkrátka na Vušigdy neztratí!

Když mi mé ženy přivedly lékařku Zisirugi, považoval jsem ji v první chvíli za lázeňskou »rehabilitační sestru«. Tak mi ji aspoň představili, abych neprotestoval, že se o mě chce privátně starat. Jenže už při prvním seznamovacím pohovoru jsem nestačil valit oči a měl jsem práci, abych vrátil pokleslou dolní čelist do původní polohy.

»Lihigilej« přeložili do češtiny jako »rehabilitace«. Jenže moje představa různých rehabilitačních cviků, případně nějaké léčebné koupele, byla od pravé náplně tohoto pojmu vzdálenější než Jupiter od Země.

»Lihigilej« se měla spíš přeložit jako »regenerace«. Bylo by to rozhodně přesnější. A když mi Zisirugi vysvětlila, o čem to asi bude, zůstal jsem dokonale pať.

»Lihigilej« totiž znamená dokonalé uvolnění regeneračních schopností, jaké se občas vyskytují i v přírodě u několika málo živočišných druhů. Nejznámějším z nich je nezmar. Toho můžete klidně překrojit na dvě poloviny a obě dorostou v celého jedince. I mnohem větší ještěrce doroste ulomený ocas. »Lihigilej« sice není tak důkladná, ale dovoluje doplnit chybějící orgány i u lidí. Když u mě lékařka Zisirugi tento proces zahájila, začala mi - a to dost rychle - dorůstat i chybějící ruka.

Proto Vušigďané nepoužívají protézy! I když to slovo znají, kdysi je měli, ale zvládnutí »lihigileje« znamenalo konec protéz. Krátkodobě se to dá vydržet a dlouhodobě nejsou potřebné.

A to se ví, když mi to pěkně polopatě vysvětlila, byl bych korunovaný vy-víte-co-asi, kdybych nesouhlasil, i když se tento proces musí neustále kontrolovat, aby se bujení nových buněk nezvrhlo do nádorů. To nebezpečí tam sice je, ale pod lékařským dohledem je zanedbatelné. Lékař - nebo lékařka - si v takovémto případě musí vědět rady, od toho tu přece je.

Vypěstovat novou ruku je údajně záležitost tří čtvrtin roku.

Ale i kdyby to trvalo pět let, dalo by se to vydržet. Bylo to sice trochu legrační, když jsem měl na úrovni lokte ručičku jako náš Hyneček, ale už jsem v ní měl, když už ne sílu, tak aspoň cit, už jsem se mohl podepsat a můj původní nápad dát se přeorientovat na leváka zmizel v propadlišti času.

Zlatá Zisirugi! A žádný div, že se přidala k mému harému. Zajistila si v něm místo opravdu nezapomenutelně. Co na tom, že za svou kariéru »lihigilejky« měla pouze jednoho pacienta - mě. A byla ráda, že to aspoň jednou účelně použije.

Později přiznala, že si dala profesi »lihigilejky« »nalít do hlavy« čistě kvůli mně s tím, že v celé Risipeji nemá tuto profesi žádná jiná. Jako »lihigilejka« měla příležitost dostat se ke mně. Původně byla »chuťovkářkou«, ale těch jsou v Risipeji stovky.

Upřímně řečeno, ani jako »chuťovkářka« se u nás neztratí...

Čekala nás velká série porodů. V jednom měsíci přišli na svět Raxdinčin druhý kluk Honzíček a dvě dívenky Uronke a Coreaky. V našem bytě bylo rázem živo jako v jeslích. Výhodou polygamie je, že se ženy mohou věnovat dětem střídavě i současně.

Škoda, že nám zabili prvního Honzíčka. Byl by teď nejstarší a asi by tuhle bandu vedl. Takhle byl nejstarší Hyneček, i když ani ne o rok před sourozenci. Počítal jsem, že tihle čtyři vytvoří partu s vlastnostmi demoliční čtyry.

Vzhledem k tomu, že mezitím přibyla Zisirugi, ohlásila svůj nárok na těhotenství Evéroí a také se zakrátko ze sexu vyřadila. Nevím, jak to holky dělaly, ale byly pokaždé těhotné kdykoliv si usmyslily. Jakoby jim stačilo vysadit antikoncepci. Mám dojem, že za to může právě ta antikoncepce. Jakmile přestane chránit, způsobí naopak velkou vnímavost. Tak jako tak jsme se brzy mohli začít těšit na dalšího kluka. Dohodli jsme se předem na jménu Oldřich neboli Oldříšek.

Než se Olda narodí, budu mít ruku v pořádku.

V muzeu bylo pořád co objevovat a brzy jsem se tam úplně zahrabal. V Risipeji mě vedli jako výzkumníka-historika, takže jsem byl vlastně vědeckým zaměstnancem města.

Raxdinka byla i nadále u Kosmického Průzkumu, takže mi zprostředkovala všechny kosmické novinky z první ruky. Jenže ke všeobecnému překvapení se největší kosmický objev podařil mně. Ukázalo se opět, že historie není ani zdaleka mrtvá.

Objevil jsem totiž dokument ještě z doby Zvóruhí, týkající se Země. Byla to její mapa z doby před pětadvaceti tisíci lety se zakreslenými základnami starých průzkumníků. Ukázalo se, že jich na Zemi bylo víc než současný Kosmický Průzkum spravuje. Jenže v dokumentech byly elektronické protokoly, jejichž pomocí se daly tyto dávno opuštěné základny aktivovat.

Některé základny na aktivační signál neodpověděly. Třeba základna v Egyptě poblíž bývalého chrámu Abu Simbel se dnes nachází pod vodou Asuánské přehrady, která ji zřejmě zaplavila. Další základna se měla nacházet na velkém ostrově mezi Indií a Afrikou, ale nebyla tam ani základna, ani ostrov. Nadhodil jsem, že se může jednat o dávno Platónovu Atlantidu a zdálo se, že to mnohé příznaky potvrzují. Pokud tam základna

skutečně byla, leží na dně moře a měla tedy osud shodný s osudem základny v Egyptském Asuánu.

Jedna ze základen však odpověděla okamžitě, nabídla jim spojení pomocí tunelové stanice »dotar« a krátce poté do ní po pětadvaceti tisíci letech průzkumníci vstoupili. Uvnitř se museli pohybovat ve skafandrech, protože byla vybavená pro kyslíkové obyvatelé Zvórúhí a ne pro současné kyanové Vušigdʼany, když však prošli zastaralým izolačním východem, ocitli se v nevelké jeskyni na svahu nepříliš vysoké hory a naskytl se jim nádherný pohled na širokou řeku v nedotčené lesnaté krajině.

Nižňaja Tunguska, Rusko, Sibiř.

Nižňaja Tunguska

Finis coronat opus

To už jsem se opět hlásil do Kosmického Průzkumu a nějak mi to nemohli odříci. Jednak jsem ty ztracené základny v archívu objevil - a nebyla to jen Tunguská, které se podařilo zprovoznit - a za druhé už mi úspěšně rostla ruka, nebyl jsem takový »kripl«, jako po útěku z Čech. Tvrdil jsem, že se s Rusy domluvíme i bez znalosti ruštiny, což nehrálo roli, bylo přece jednodušší nechat si ruštinu »nalít do hlavy«, zatím to pořád ještě šlo, i když už mi to oznámilo, že na některé obzvlášť složité obory už nemám v hlavě dost místa, takže budou pro mě nedostupné. Nikdo nemůže být znalcem veškerého lidského vědění, i když se to o Leonardovi da Vinci tvrdilo, ovšem úroveň vědění lidstva byla podstatně nižší.

Naopak jsem tvrdil, že moje zkrácená ruka bude mít kladný vliv při přesvědčování případných dobrovolníků. Stačí pravdivě prohlásit, že mi ruku ustřelili Američané, kdežto Vušigd'ané umí vypěstovat chybějící končetiny nové, což je vidět přímo na mně. Pochybovače to přesvědčí nejlépe.

Takže jsem - zase ve skafandru na míru, tentokrát s kratší rukou, ale s tím větším elánem prošel renovovanou »zátkou« do jeskyně a odtud jsem po svých nohou seběhl až k řece.

Nížňaja Tunguska, Rusko, Sibiř. Široká řeka v úplně pusté krajině. Široko daleko ani človíčka - sem ještě lidé nepronikli, je tu v zimě příliš velká zima i na Rusy.

Anebo pronikli? Když jsem se rozhlédl, spatřil jsem vyjet ze zatačky člun a uslyšel zvuk lodního motoru. Kdo to je? Blížil se, ale kolem mne by nevšímavě projel. Začal jsem poskakovat, mávat rukama a křičet. Chlap ve člunu, statný vousáč s rozevlátou hřívou na hlavě, oblečený v ušmudlané kožešinové bundě, kamsi sáhl, motor ztlumil obrátky a člun se stočil ke mně.

„Ej ty! Któ takój11?“ zavolal na mě.

„Daváj pogovorím12!“ odpověděl jsem mu.

„Minútočku!“ požádal mě o strpení. Nechtěl se přibližovat příliš rychle, asi se obával, aby nerozbil loďku.

„Stój! Ja pajdů k tibjé13!“ navrhl jsem mu.

Pak jsem vzletěl na antigravitačním opasku, přeletěl nízko nad vodou těch pár desítek metrů a opatrně jsem se snesl do jeho člunu a posadil jsem

se na lavičku proti němu.

„Ój, golúbčik!“ vydechl překvapeně. „Ty navěrně ně naš!14“

„Navěrně,“ souhlasil jsem. „Měšajet eto tibje15?“

Krátce se zamyslel, ale pak řekl, že mu to nevadí. Chtěl ale vědět, odkud jsem. Přiznal jsem, že z Čech a Rusovi se rozzářil úsměv. Dozvěděl jsem se, že jeho děd byl s Koněvem v Praze, otec s Brežněvem v Milovicích a sám by se tam taky rád podíval.

„Jenže já teď v Čechách nebydlím,“ zklamal jsem ho.

„Takže u nás v Rusku?“

„Já vůbec nebydlím na Zemi,“ ujistil jsem ho. „Setkal jsem se s lidmi z hvězd a bydlím na jejich planetě v kosmu.“

„Ty jsi rodnou Zemi opustil? Proč?“ divil se.

„Neměl jsem na výběr,“ řekl jsem. „Pomáhal jsem potom dalším našim lidem utíkat k lidem z hvězd, jenže naší vrchnosti se to nelíbilo. Teď už se do Čech vrátit nemohu, Policie mě chce arestovat. Zatoulal jsem se až sem.“

„A co dokumenty, máš?“

„Žádné,“ usmál jsem se. „Naštěstí mi lidé z hvězd umožnili létat, takže se žádné Policie ani Milice nebojím. A tak si létám po světě a občas pomáhám lidem, kteří se ocitnou v nejhroší nouzi, odejít jako já k lidem z hvězd. Lidem z hvězd to nevadí a chudým rád pomohu.“

„Daleko ses ale zatoulal, holoubku,“ ujistil mě. „Tady už je Sibiř, sem z trestu vzbouřence posílali. Car i bolševici!“

„Vím,“ řekl jsem. „Mně říkají Honza, jak zvou tebe?“

„Vladimir Nikitič,“ představil se mi chlap.

„Tak je to lepší, Volod'ó,“ přikývl jsem. „Vždy je lépe znát lidi jménem.“

„Poslyš, nebude ti vadit, když zase nastartuji a poplujeme dál?“ zeptal se mě. „Nemám to daleko, ale přece jen bych se rád dostal domů před večerem.“

„Jen pluj,“ souhlasil jsem.

Volod'a nastartoval motor a vypluli jsme. Divil jsem se, že má na sobě teď v létě kožešinovou bundu, ale pak jsem pochopil, že ji má kvůli - komárům. Každou chvíli se pleskal v obličej, na více místech měl rozmačkané krvavé skvrny. Komárů tu opravdu létala hustá mračna. Já jsem je naštěstí nevnímal, skafandr svými sosáky nepropíchl - a Volod'a se sice

divil, proč se nepleskám jako on, navíc jsem lehčeji oblečený, ale mohl to přičítat účinkům nějakého silného repelentu, takže se ani nedivil.

„Co tady u vás znamená »nědaleko«?“ zapředl jsem opět rozhovor. „Slyšel jsem, že v Rusku »nědaleko« znamená aspoň tři sta kilometrů. Ale touhle rychlostí by to trvalo den a noc.“

„Tyhle míry platí pro Jevropu,“ usmál se Volod'a. „Tady na Sibiři máme jiné. Nejsou tu silnice, takže buď loďkou po řece, nebo vrtulníkem vzduchem. V zimě to jde i na saních, ale tady už se koňům nedaří, takže jedině se psy. Anebo na saních po řece, ale s plachtami. Ale to je spíš pro mladé nadšence.“

„A kde ty bydlíš?“ zeptal jsem se. „Ve městě nebo na vsi?“

„Na samotě,“ odvětil Vladimír. „Jsem lovec. V zimě lovím soboly, dobré kožešiny ve městě prodávám, v létě ryby a taky si na pár rublíků přijdu. Poslyš, jsou u lidí z hvězd lovci?“

„Nejsou,“ řekl jsem. „Není tam zvěř. Ryby tam v oceánech žijí, ale loví je jen velké lodi. Ve hvězdách je všechno jinak. Lidé tam žijí ve městech bez oken, vesnice tam vůbec nemají...“

„Vesnice nemají?“ podivil se Volod'a. „A kdo tam pšenici pěstuje? A mají tam vůbec pšenici? A chléb?“

„Lidé z hvězd jsou velice milí lidé,“ řekl jsem. „Osídlili ale neobvyklý svět. Jejich původní shořel při výbuchu slunce, naštěstí se včas přesídlili jinam. Dovezli si tam ale jen nejnnutnější zvířata, byli rádi, že zachránili lidi. Proto tam zvěř nežije, ryb jen několik mořských druhů, i dobytek si tam vypěstovali, ale ta nová planeta se otáčí pomaleji, takže den i noc tam trvá dlouho. Proto nemají okna a ve městech si svítí přesně tak, jako se střídá den s nocí v jejich původním domově.“

„A do tak hnusného světa naše lidi lákáš? Není ti stydno?“

„Lákám,“ přikývl jsem. „V každém světě se dá najít něco krásného a něco hnusného. Tam jsou krásní lidé. Nebojují mezi sebou, neperou se, neválčí. Nemají rádi násilí. Nám, lidem Země, je dobře mezi nimi. Lákám tam ale jen ty, komu se tady na Zemi špatně žije. Kdo tu je v bídě, v hladu, strachuje se o život. Těm já pomáhám. U lidí z hvězd není bída, hlad, nikdo se nebojí o život. A jsou tam hezká děvčata. Šeredku tam nenajdeš. Kdo tam odejde sám, najde si tam i družku pro další život. A protože tam lákám nejvíc chlapy v nouzi, všichni si i ženy našli. Není mi stydno.“

„A co tam mezi nimi děláš?“ vyptával se mě.

„Na Zemi jsem byl inženýr,“ řekl jsem. „Jenže na jejich techniku bych nestačil. Vyučili mě tedy historikem archeologem, archivy se zabývám. Mají archivy staré, prastaré. Pětadvacet tisíc let do nich nikdo nenahlédl. Je to zajímavé a užitečné. Před těmi pětadvaceti tisíci lety navštívili jejich předkové Zemi. To tu ještě stála Atlantida a naopak nestály pyramidy. Zajímavé čtení, to mi věř. A něco z toho se dalo použít i dnes.“

„Co třeba?“

„Jejich předkové tady na Zemi zanechali základny. Tenkrát v nich žili jejich průzkumníci, ale dá se tam žít i dnes a i my tam občas žijeme, když jsme právě na Zemi.“

„I u nás na Sibíři?“

„I na Sibíři,“ přikývl jsem vážně. „Třeba i tady najdu lidi žijící v bídě, kterým by se u lidí z hvězd žilo lépe.“

„A nemohli by nám ti tvoji hvězdní lidé pomoci tady na Zemi? Aby se tu lépe žilo, aby tu nebyla bída...?“

„Možná mohli, ale jak by sis to představoval?“

„Třeba by mohli odnést do pekla naši věrchušku,“ napadlo ho. „Bez byrokratů by se nám i tady na Rusi lépe žilo.“

„To nepůjde,“ řekl jsem. „Jak je chceš do pekla odnášet bez násilí? Po dobrém nepůjdou a lidé z hvězd násilí nepoužijí.“

Volod'a se rozpačitě podrbal na nose.

„No jo...“ zabručel. „Bez násilí to nejde. A s násilím teprve ne, byrokrati mají Milici i armádu. Kdyby nám hvězdní lidé aspoň od komárů pomohli, taky by to bylo dobré. Mají něco účinného proti komárům?“

„Nemají,“ pokrčil jsem rameny. „U nich nejsou komáři, ani jiný hmyz. Když se stěhovali do nového světa, ze všeho hmyzu si tam přivezli jen včely, potřebovali je k opylování květů. Bez včel by se tam nedaly pěstovat ovocné stromy. Ale žádný jiný hmyz si tam ze starého světa nevzali. Takže tam nemají mouchy, vosy ani komáry, pavouky ani mravence.“

„Nemají tam komáry?“ ožil trochu. „To je příšerná svoloč. Ale když tam nemají komáry, tak nepotřebují postřík proti nim. Škoda, ten by se nám tady hodil. Ale města bez oken... to by mě nelákalo. My tady žijeme v přírodě, to je pohoda - teda, až na ty komáry...“

„S přírodou je tam problém,“ připustil jsem. „Jak říkám, žijí ve městech bez oken, kde osvětlení napodobuje jejich původní domov. Ale když odejdou do přírody, musí se přizpůsobit střídání dne a noci nového světa. A to není snadné, dělá to problémy. Nikdo to nevydrží dlouho, ještě rád se

vrátí do města, do střídání dne a noci podle starého světa. To je taková daň za záchranu před zkázou v ohni vybuchujícího slunce.“

„Chápu,“ řekl. „S tím se asi nedá nic dělat. Bez komárů by tam byl jistě ráj, ale to střídání dne a noci... nějak si to neumím ani představit.“

„Já už jsem to zkusil,“ řekl jsem. „Vyrazil jsem si jako jiní na daču, ale po týdnu jsem se rád vrátil. Spát za plného světla, to ještě jde, ale ty dlouhé noci... ve městě je lépe. Nejlepší je, když si vybereš vhodný den a vyrazíš jen nakrátko. Vykoupat se v řece, zaplavat si, projet se na loďce anebo si jen tak létat nad lesem... ale večer rychle zpátky, tak to tam někteří dělají. Přece jen příroda je příroda!“

„To bych řekl!“ přidal se. „Ale jinak... co tam může dělat lovec, když zvíře není? Co rybář, když ryby jen v moři plavou?“

„Musí si vybrat jinou profesiju,“ pokrčil jsem rameny. „Kdo chce být užitečný, vždycky si něco najde. Nevadí, když tam školy nemáš, všechno tě naučí. Nemají tam školy ani kantory, všechno ti rychle do hlavy dostanou. Mohl bys tam vědce dělat, vědu tě za jedno odpoledne naučí. Vyučili mě historikem archeologem za den, od té doby jsem historik archeolog. Dokonce i tady na Zemi - studuji tady starou základnu hvězdných lidí, kam pětadvacet tisíc let nikdo nevstoupil. Je to zajímavé a nestěžuji si, že o moji původní profesiju inženýra nikdo nestojí.“

„Archeolog... to by mě nebavilo. Já jsem lovec.“

„Lovec... to by tě asi víc bavil Kosmický průzkum,“ navrhl jsem mu. „Zkoumat daleké světy... pro Vušigďany je daleký svět i Země. Takže mám profese hned dvě. Historik archeolog a člen Kosmického průzkumu. Oboje uplatňuji na Zemi, kde zkoumám prastarou základnu Zvóruhánů. A ve svobodném čase si létám nad Sibiří. Pro mě je to vrcholně zajímavé.“

„Ale ty nejsi Vušigďan,“ podíval se na mě. „Jsi-li Čech, jsi ze Země a nebudeš úplně prostý násilí. Vždyť jsi snad vyrůstal na Zemi, ne?“

„Mám samozřejmě omezení,“ připustil jsem. „Nesmím na Vušigdy vpustit žádného násilníka. Ani drobné hospodské rváče, natož vojáky a jinou svoloč. Ale je problém poznat takové včas. Nedávno se na Vušigdy stala vražda. Jediná vražda za posledních pětatřicet tisíc let! Celou Vušigdy to nadzvedlo.“

„A jak to vyřešili?“ zeptal se Volod'a. „Trestem smrti?“

„To právě nešlo,“ pokrčil jsem rameny. „To by bylo násilí. Vraha odsoudili na doživotí do vyhnanství na pustý ostrov. Dali mu tam nůž, sekerku, kotlík a postavili chajdu - a od této chvíle nepatříš do naší

civilizace, starej se o sebe sám. Kolem souostroví jsou tisíce kilometrů oceánu, přeplout se to nedá.“

„To by pro našince nebyl žádný trest,“ mínil Volod’a. „Jsme na samotu zvyklí.“

„Ale můžete lovit zvěř,“ namítl jsem. „Na těch ostrovech se dá jedine sbírat ovoce. Na lov ryb nemají rybářské náčiní. Trudno jemu tam budět!“

„Sbírat ovoce... a co v zimě?“

„Tam není zima,“ opáčil jsem. „To souostroví je na rovníku. Čas od času tam prší, jinak je tam horko. Ovoce roste pořád, ale žít se celý zbytek života jen ovocem...“

„Jo, to asi bude trest,“ uznal Volod’a.

Mezitím jsme dopluli k nízké chajdě na nevelkém návrší u vody, Volod’ově obydlí. Vyskočili jsme na břeh, Volod’a uvázal člun a pozval mě dál.

„Zítř bych tě zavezl do vesnice,“ sliboval mi.

„Proč ne dnes?“ provokoval jsem ho.

„Protože poplujeme šest hodin, je to proti proudu,“ začal mi vysvětlovat. „Musíme vyplout ráno, jinak se do tmy nevrátíme.“

„Tak víš co?“ navrhl jsem mu. „Nepovezeš tam ty mě, ale já tebe. Nepoplujeme, ale poletíme vzduchem a budeme tam rychleji než vrtulníkem. Chceš?“

„No jo,“ začal se škrábat za uchem. „Já vím, ty umíš létat, ale já ne. Chceš mě tam snad nést na zádech?“

Nabídl jsem mu tedy antigravitační opasek. Nejprve si ho nechal opatrně ukázat, ale pak se odhodlal nabídku přijmout a za chvíli jsme letěli vedle sebe proti proudu řeky. Volod’a ukazoval směr, já jsem řídil za oba, ale za čtvrt hodiny jsme se snášeli na molo přístaviště člunů na okraji trochu větší dřevěné vesnice.

„To byl let!“ ocenil to Volod’a.

Chtěl si odepnout opasek, ale přemluvil jsem ho, aby si ho ponechal, máme před sebou ještě zpáteční cestu. Uznal to a vedl mě do vsi.

„Teď v létě jsou beztak všichni chlapi v »traktíre«,“ tvrdil. „Říkají jí sice »kulturní dům«, ale kromě knajpy tam už nic jiného není. Kdysi se tam pořádaly různé oslavy, zůstaly tam po nich už jen nápisy na stěnách, ale od té doby, co partajní »mér« utekl před lidmi, co ho chtěli zmlátit, je to už zase jen obyčejná »traktíra«.“

„Chtěli ho zmlátit?“ podíval jsem se na něho. „Víš přece, že Vušigd'ané nesnášejí násilí!“

„Kdybys tady žil delší dobu pod rudou partají, taky by sis do jejího náčelníka rád bouchl,“ řekl Volod'a. „Od té doby chlapi vychladli a ani v hospodě se mezi sebou neperou.“

„No proto!“ poznamenal jsem.

V hospodě, odlišné od českých hospod, a přitom v mnoha směrech podobné, probíhala zuřivá debata. Jak jsem pochopil po několika zaslechnutých větách, příčinou bylo nařízení zdejšího gubernátora o nových poplatcích za lov ryb, které místní chlapy zvedalo ze židlí. Nejvíc jim vadilo, že nemělo žádnou oporu v zákonech a jevílo se tedy jako čirá zvůle místního gubernátora. Ani jsem se nedivil, že to chlapy zvedlo. Skutečně to vypadalo jen na pokus gubernátora o něco víc si namastit svou soukromou kapsu a odřít lidi z kůže.

Se zájmem jsem si prohlížel nápisy na zdech. Takové byly i v Čechách, ale tam už dávno na ně nenarazíte. Obrazy Lenina a dokonce i Stalina, optimistické texty o žních... to budou mít na základně kamerový materiál!

„Přátelé!“ oslovil debatující Volod'a. „Máme teď mezi námi přitele zdaleka, opravdu z velké dálky. Slibuje pomoc všem, kdo už jsou úplně na dně bídy. To možná ještě nejsme, ale i tak jsou to zajímavé návrhy. Necháme ho promluvit, i když to nebude zrovna o našem oligarchovi gubernátorovi?“

„Gubernátor nás teď zajímá nejvíc!“ ozval se kdosi.

„Jistě,“ souhlasil Volod'a. „Ale gubernátor tady bude, pokud ho čorti neodnesou, i zítra i napřesrok. Tenhle přítel je z takové dálky, jakou si nedokážete ani představit a nebude tu příští rok, jako ta gubernátorská svoloč. Nevyposlechneme si ho raději? Nic po nás nechce, spíš nabízí.“

„Říkáš - z takové dálky, jakou si nedokážete ani představit? Chceš snad říci, že je až z Ameriky?“

„To si představit dovedeme,“ odpálil ho Volod'a. „Zkus ale podumat ještě dál. Mnohem dál. Odpoutejte se od přizemnosti!“

Shromáždění přestalo diskutovat o gubernátorském podrazu a obrátilo se k nám.

„To by musel být snad jen z Marsu!“ navrhl posměšně jiný.

„Přihořívá!“ zachytil to Volod'a. „Ale ještě dál!“

„Tak snad z Jupitera?“ přihodil kdosi.

„Přibližujete se pořád pomalu,“ promluvil jsem. „Nemá smysl přiřazovat světelné minuty ani světelné hodiny. Vušigdy, svět o kterém je řeč, je odsud sto dvacet pět světelných let.“

„To by mohl říci každý,“ namítl zamračený Rus. „Čím nám to můžete dokázat? Tím, že máte každou ruku jinou?“

„To mám na památku na jednu neshodu s Američany,“ řekl jsem. „Ustřelili mi ruku střelou dum-dum, já jim zato sestřelil vrtulník. Vušigďané mi nechávají narůst ruku novou, ale zatím ji mám příliš krátkou. Ještě půl roku bude trvat než mi doroste.“

„To má být důkaz?“ vrtěl chlap hlavou nesouhlasně. „Není to tak, že ti prostě nenarostla od mala?“

„To uvidíte za půl roku, ale teď na to není čas,“ řekl jsem.

„To se ví!“ řekl Rus. „Něco průkaznějšího by nebylo?“

Což o to, důkazů bych měl celou kupu. Ale který z nich by nedůvěřivé Rusy přesvědčil nejlépe? Antigravitační opasek? Ten by mohli prohlásit za nějakou pozemskou novinku. Promítnout jim nějaké holografické obrázky? Co kdyby upřeli mimozemský původ i holografii? Pak by moje obrázky snadno prohlásili za čistě pozemské, natočené kdekoliv na Zemi. Ale jedno by je snad přesvědčilo hned a bez diskusí.

„Chcete důkaz...“ řekl jsem pomalu. „Čekal jsem od vás nedůvěru, ale ne takovou. Nu dobrá. Ale musím vás na to nejprve trochu připravit.“

„Tak připravuj, ale rychle!“ požadoval další šťoural.

„Moc vás nezdržím,“ řekl jsem. „Tady Volod'ovi už jsem část mého tajemství řekl. Jsem původem ze Země, z Čech.“

„Tam byl můj otec!“ hlásil se kdosi. „Ale viděl z Čech jen kasárna v jakýchsi Milovicích. Tam i zpátky cestovali v noci.“

„Milovicemi se mi nechlub,“ obrátil jsem se tím směrem. „To bylo Brežněvovo darebáctví a my Češi si to pamatujeme jako okupaci. Nesetkal se tam váš otec s nápisem: »Otec osvoboditel - syn okupant«?“

„Ne, ale on se nikdy nedostal z kasáren,“ odpověděl mi Rus trochu zaraženě.

„Nechme staré zásluhy i křivdy spát,“ požadoval jsem. „To přece s věcí nesouvisí. Raději budu pokračovat...“

„Pokračuj - a nenech se rozptylovat!“ žádal zase jiný.

„Dobrá - dostal jsem se před několika lety k mimozemské civilizaci. Dnes mám bydliště ve městě Risipeja ve světě zvaném Vušigdy sto dvacet pět světelných let odsud. Mám tam už rodinu, děti... ale občas se vracím na

Zem. Má to ale háček. Souhlasil jsem, aby mě Vušigd'ané předělali na jejich životní principy, jinak bych na Vušigdy mohl pobývat jen ve skafandru. Jsem tedy nový Vušigd'an a mohu navštěvovat i jiné podobné světy, zato musím mít na sobě skafandr ve svém původním domově na Zemi. Něco za něco. Mám ho na sobě i teď. A to by mělo jako důkaz stačit.“

„Jaký skafandr?“ vyjekl Volod'a a celý překvapený se na mě podíval. „Ale to jsi mi přece neřekl!“

„Nepřišla na to řeč,“ přikývl jsem. „Ale teď je nutné, abych svůj původ dokázal. A tohle je přece důkaz nejlepší.“

„Ty že máš na sobě skafandr?“ zachechtal se jeden tlouštík. „Tak to mám asi vlčí mhu!“

„Ten skafandr není příliš nápadný,“ řekl jsem. „Není to nic podobného skafandrům pozemských kosmonautů. Je to jen tenká blána po celém těle. V přilbě na hlavě mám aparáty na podporu životních funkcí - Američané kvůli tomu měli na Luně na zádech celou velkou skříň. Kdo chce můj skafandr vidět, musí se velice dobře dívat. Dívejte se tedy!“

Prsty levé ruky jsem si nadzdvihl blánu skafandru na tváři. Ti nejbližší, kteří blánu konečně zpozorovali, se raději odtáhli.

„To červené že je skafandr?“ pochyboval pořád jeden.

„Ano, to je skafandr,“ trval jsem na svém. „Kdo využije mé nabídky žít na Vušigdy, bude se na Zem vracet už jen takhle. Ale na Vušigdy je svým způsobem krásně. Lidé jsou tam přímo skvělí a nemají rádi násilí. Nejsou tam rvačky ani války. Je tam spousta krásných žen, šeredku jsem tam ještě neviděl. Lidé tam žijí déle než na Zemi, slíbili nám, že i my tam můžeme žít déle. Ženy tam ve čtyřiceti vypadají na dvacet, v osmdesáti na čtyřicet a ještě ve sto šedesáti na pětadvacet. Neznají tam hlad, nemoci, mimo včel tam nelétá žádný hmyz a nejsou tam ani hadi. Všiml jsem si, že tu máte spousty komárů, u nás na Vušigdy nevidíte ani jednoho.“

„Ale říkal jsi, že to má i vady,“ připomněl mi Volod'a.

„K těm bych se tak jako tak dostal,“ řekl jsem. „Dobrá, tak k těm vadám. Ta hlavní je daná tím, že Vušigdy je kolonizovaný svět, na počátku dokonale pustý. Vušigd'ané žili původně ve světě Zvórúhí. Pak ale zjistili, že jejich slunce není stabilní a chystá se vybuchnout. Naštěstí už tenkrát měli kosmické lodě i dálkový přenos, našli si včas vhodnou planetu u jiné, stabilnější hvězdy a přestěhovali se tam. Tu planetu si však museli nejprve upravit. Dovezli na ni rostliny - ale pečlivě si je vybírali, do moří nasadili řasy, plankton i mořské ryby, nasázeli lesy, připravili pole a dovezli si tam

dobytek. Nedokázali však změnit pomalou rotaci Vušigdy. Den i noc jsou tam příliš dlouhé a lidem to vadí. Také jsem si to zkusil a také mi to vadilo, jenže Vušigd'ané to vyřešili. Postavili tam města jako jednolitě obytné megastavby, taková hranatá mraveniště bez oken, uvnitř si musí stále svítit - ale svítí si tam tak, aby den a noc byly jako v jejich původním světě. Dá se na to zvyknout lépe než na jejich dlouhé noci v přírodě. A totéž platí o dobytku... bylo by to ale dlouhé povídání. Nevýhodou je tam tedy to, že v přírodě mimo města dlouho nevydržíte. Ještě tak na skok, proběhnout se po trávníku, projít se lesem, zaplavat si v řece, ale do večera zpět do pravidelného denního rytmu města. To je zkrátka daň za to, že jim ta planeta umožnila přežít zkázu jejich domova.“

„A ještě řekni, že tam není co lovit!“ připomněl mi Volod'a.

„To je zase dané tím, jaké rostliny a živočichy tam prastaří Vušigd'ané dovezli. Ze živočichů jsou tam prakticky jen kulturní býložravá zvířata - krávy, něco jako ovce, pak cosi jako prasata, nějaká drůbež, ale nejsou tam šelmy ani divocí ptáci. Lovit byste tam mohli nanejvýš jejich krotké krávy, ale to by asi nebylo ono. A protože tam není hmyz, nejsou tam v řekách ryby. Jen mořské, které se živí řasami a planktonem, ale ty loví jako na Zemi velké oceánské lodě. Pro rybáře tam nic není. To je zase daň za to, že si tam dovezli jen užitečná zvířata a z hmyzu jen včely.“

„Pro lovce to tam tedy není,“ zhodnotil to Volod'a.

„Není,“ přiznal jsem. „Pro zemědělce je to ale ráj. Úroda je tam každého půl roku - rok se nedělí na roční doby, léto je tam pořád. Nejsou tam škůdci - od myší po plísň. Nejsou tam žádné nemoci lidí ani zvířat. Počasí je tam stálejší, žádné vichřice, mráz, povodně. Trvalé příjemné léto, jen s nevýhodou nevhodné délky dne a noci.“

„A ještě řekni, jak je to tam se školami!“ pobídl mě Volod'a.

„Školy tam v podstatě neexistují,“ pokračoval jsem tedy. „To neznamena, že by tam lidé nebyli vzdělaní. Jen se to neučí ve škole a z knížek. Oni to dokáží prostě zrychleně »nalít do hlavy«. Potřebuješ vzdělání? Vyber si obor a požádej o jeho »nalití«. Za čtvrt hodiny budeš odborníkem. Mě takhle učili víckrát. Mé první učení bylo vušigd'anskému jazyku, abych se s nimi dohovořil. Mé poslední vyučování byl ruský jazyk, abych se domluvil s vámi.“

„Češi dost často umí rusky,“ namítl kdosi.

„Možná,“ pokýval jsem hlavou. „Já jsem neuměl. Teď se tady domluvíme bez problémů. Tvrdili mi, že se do lidské hlavy vejde klidně

šedesát různých jazyků a ještě tam zbude místo na jednu odbornost. Já jsem tedy mimo jazyky odborník na historii, archeolog a inženýr návrhář. Chce to jen najít si obor, který bude dostatečně užitečný, požádat o jeho »nalití« a už můžete pracovat ve zvolené profesi.

„O tom bych pochyboval,“ prohlásil hřmotný chlap. „Moje řemeslo vyžaduje nejen nějaké ty znalosti, ale i fortel a ten se asi těžko dá nalejt do makovice!“

„Čeho ty jsi mistr?“ zeptal jsem se ho.

„Kovář!“ odvětil hrdě.

„Tak to máš pravdu,“ připustil jsem. „Kovářství je opravdu fortel, který se nedá nalejt do hlavy...“

Kovář se při těchto slovech hrdě narovnal a vítězoslavně se rozhlédl po ostatních.

„...jenže je v tom jeden háček,“ pokračoval jsem. „Kováře tam nemají. Nepotřebují je.“

„Jak to?“ vytřeštil oči. „Že tam nepotřebují kováře? A kdo jim tam ukove náradí?“

„Tam totiž všechno vyrábějí automatické továrny,“ doplnil jsem mu na vysvětlenou. „Ruční výroba tam prostě není. Nikdo se tím nezabývá. Kdo něco potřebuje, požádá o to »libijantl«, to je jejich nejvyšší robot, a dostane to. Libijantl se stará o objednání, výrobu i o dodání. Jedině kdyby někdo požadoval předmět, který ještě nikdo před ním nepotřeboval... ale v takovém případě půjde za programátorem, který dotyčný předmět naprogramuje a hotový program vloží do obrázkového katalogu, odkud si to vybírají další zájemci. Jenže to se dnes děje velice zřídka. Většinu předmětů do katalogu uložili někdy před pětatřiceti tisíci lety a od těch dob jich přibyla jen hrstka. Na Vušigdy bys neměl práci. Problémy bys měl i s dílnou... dovedeš si představit mít kovárnu ve dvacátém patře paneláku? A kde bys sháněl materiál? Nemají tam uhlí. Musel bys tam vzít s sebou i uhlíře, aby ti dělal uhlí ze dřeva, ale pak nevím, kde bys sehnal železo. To tam nepoužívají, protože strašně rychle rezaví. Než bys něco vykoval, zrezivělo by ti to pod rukama. Ba ne, kováře tam neuvidíš.“

„Příšerný svět!“ povzdechl si.

„Tak je to tam s většinou řemesel,“ utěšoval jsem ho. „Je to zkrátka jiná civilizace. Co tady na Zemi dělají řemeslníci, to tam dělají mnohem chytřejší stroje než jsou na Zemi.“

„Stroje aby dokázaly okovat koně?“ vzkypěl kovář.

„Problém je, že tam nejsou koně,“ zchladil jsem ho. „Když se tam stěhovali, brali tam především užitková zvířata a na koně se jaksi nedostalo. Uznávám, že je to škoda. Nejsou tam šelmy, tedy ani psi a kočky. Ale kočky by tam neměly co chytat, nejsou tam totiž ani myši. Jen býložravá užitková zvířata.“

„Takže bychom tam nejdřív museli dostat koně a teprve pak bychom je mohli okovat...“ rozumoval kovář. „A pak by se tam uživil i kolář, co dělají vozy a sáně...“

„Ti ne,“ zavrtěl jsem hlavou. „Nemají tam koně, nemají tam ani sáně. Co se sáněmi, když tam není zima a sníh? Ještě tak vozy a kočáry... jenže tam nejsou ani cesty, všichni tam létají, cesty nikdo nepotřebuje. Ale dalo by se na koních jezdit rekreačně... osedlat a jet... to by asi šlo, koně cesty nepotřebují, potřebovali by jen kováře. Podkovy by sami nedělali, ale objednávali by si je u »libijantlu«, jen by je přidělávali koňům na kopyta. Postavit hřebčiny nebude problém, ale potřeboval bys ještě štolby, aby se o koně starali... no, dalo by se o tom uvažovat...“

„A taky zaměstnáme sedláře...“ doplnil kovář.

„Sedláře ne,“ zarazil jsem ho. „Pamatuj si, předměty všeho druhu vyrábí automatizovaná továrna, tedy »libijantl«. Potřebuješ jen lidi, aby se starali o zvířata. To se těžko automatizuje. Štolby, podkováře, cvičitele... zkusím to navrhnout Radě, až se vrátím do Vušigdy.“

„Jaké Radě?“ zaškaredil se kovář. »Rada« se rusky řekne »sovět« a s tím mají v Rusku setsakra nepřijemné zkušenosti.

„Rady ve Vušigdy je prostě něco jako zdejší shromáždění,“ zkusil jsem zmírnit nepříznivý dojem. „Především tam nemají ani partaje, politruky, gubernátory ani oligarchy. Rada - to jsou prostě lidi. Rada energetiky se stará o elektřinu, tvoří ji odbornice přes elektrárny. Stravovací rady mají kuchařky a chuťovkářky. Rada města se stará o město, ale ani tu nevede žádný gubernátor, »mér« ani politruk. Takové tam nemají. Rozhodují si o všem sami, bez dohledu nějakých partají.“

„Slyšíte, chlapi?“ ozval se kdosi další. „Nemají tam partaje, armádu ani komáry! Zato plno ženských! Tam musí být krásně!“

Pak se shromáždění chlapi rozpovídali o tom, co je nejvíc bolí v současném Rusku. Na spoustu těch bolestivých témat jsem mohl s klidným svědomím odvětit, že na Vušigdy nic takového není, nikdy nebylo a bohdá nikdy nebude.

„Já bych tam šel třeba hned,“ prohlásil jeden mladík. „Co tady? Teď bych měl nastoupit do armády, na Vušigdy armáda není. A je tam prý spousta krásných děvčat. Naše holky jsou sice taky hezké, ale tady na Sibíři je jich málo. Proč nejít tam?“

„Já bych tam šel jedině když se tady drug zaručí, že se tam pokusí dostat koně,“ přidal se kovář.

„Pokusím se,“ slíbil jsem. „I když neručím za to, že je tam přijmou s otevřenou náručí. Rozhodně po mně nechtějte, abych tam prosadil zvířata, která by tam byla víc na obtíž než k užitku. Nechceme tam šelmy - soboly, lišky, vlky ani medvědy. Koně se ještě dají zdůvodnit, jízda na koni je zdravá a koně potřebují píci stejnou jako krávy, na to už jsou tam zavedení. Hřebčiny postaví roboti, jen je musí někdo naprogramovat, ale to není problém, programátorek je tam dost.“

„Hele - a jsou tam taky popi?“ staral se mladík, kterému se nechtělo na vojnu.

„Popi tam nejsou,“ řekl jsem. „Uvědomte si, bible je čistě pozemská záležitost. Na Zvórúhí ani na Vušigdy nic takového nikdy neměli a nemají. Pop, kněz, imám a papež jsou pro jejich vědce jen objekty studia na zaostalých planetách. Vědí o nich na Zemi, ale na Vušigdy je nemají. Ani jim tam nechybí.“

„Ale kdo tam lidi umravňuje, když tam popy nemají?“

„Proč by měl někdo lidi umravňovat?“ usmál jsem se.

„Když se můj děd vrátil z války s fašistami, bylo v Rusku málo chlapů. Příliš mnoho jich padlo a doma zbylo plno ženských bez manželů. U děda žily nakonec tři. Babuška a její kamarádky. Krásně si žili pospolu, ale náš pop je pořád napomínal, že žijí v hříchu... Popy ani cítit nemohu, nechtěl bych, aby byli i tam...“

„Uklidním tě,“ řekl jsem. „Nejenže tam nejsou popi, ale je tam tak mnoho žen a tak málo mužů, že tam nikdo nikoho nekárá, když si vezme žen víc. Dokonce tam mají rodinu s jednou ženou za nemravnou, když to trvá déle než rok. Povinností první ženy je proto najít svému manželovi druhou manželku. Nám ze Země ale uznávají výjimky. Kdo z nás chce, může se spokojit s jednou. Ale chceš-li tři, vezmi si tři. Anebo deset, pořád ještě hodně děvčat pro jiné zbude. A není to tak, že by sis vzal jednu a ostatní by tam s tebou žily jen tak. Pěkně si je vezmi všechny, budou se v pozici »hlavní ženy« spravedlivě střídat.“

„Jak je to ale možné?“ nechápal kovář.

„Není tam všechno lepší než tady,“ připustil jsem. „Kdysi dávno, před nějakými pětadvaceti tisíci lety, při experimentování chybu udělali. Začaly se jim zkrátka rodit skoro samé holky. Když už bylo na jednoho chlapa sto žen, na tu chybu přišli a odstranili ji, ale to už bylo pozdě. Nepoměr žen k mužům se začal snižovat jen zvolna. Za pětadvacet tisíc let poklesl na dvaadvacet žen na jednoho muže. Chlapi ze Země jsou tam dnes vítáni. Rodí se nám tam víc kluků než holek, pomáháme to srovnávat do normálu. Ale i tak bude dlouho trvat, než mnohoženství skončí.“

„Takže to mají jako v Rusku po Velké Vlastenecké válce?“

„Tak nějak, jenže za to nemohla válka,“ přikývl jsem. „Více žen tam není protizákonné, ale zcela legální.“

„To beru!“ hlásil se mladík, kterému hrozila vojna.

„Já taky!“ přidal se jiný.

„Já jen když tam budou koně,“ podmiňoval to kovář.

Zkrátka jsem, měl dvaadvacet dobrovolníků, tedy víc, než antigravitačních opasků. Nezbylo mi než ukončit nábor a ostatní odkázat na příště.

„Ale mám ještě něco,“ řekl jsem. „Na Vušigdy vás všechny naučí jejich jazyk - vušigd'anština je jednotná na mnoha světech, bez ní se tam nedomluvíte. Ale my, lidé ze Země, hovoříme mezi sebou česky. Je to tím, že jsme tam až dosud všichni z Čech. Kdo chce vstoupit do našeho »Klubu Krajanů«, musí si dát nahrát do hlavy češtinu. I naše manželky, pokud to jsou Vušigd'ananky, umí česky. Vytvořili jsme tam Krajanskou Obec.“

„Ale čeština je strašně těžká,“ namítl chlap, jehož děd byl s Koněvem v Praze a otec s Brežněvem v Milovicích.

„Atomová fyzika je jistě těžší a i tu dokáží »nalít do hlavy« za pár minut,“ ujistil jsem ho. „Stačí požádat o češtinu a v minutě budeš mluvit jako my Češi. Na tohle je strojové učení báječné, to jistě brzy oceníte. Mimochodem, vušigd'anština je obtížnější než pozemské jazyky, vyvíjela se zcela odděleně, takže nemá s našimi společné ani slovo. Přesto i ji zvládnete za pár minut.“

„Oni dokáží naučit i atomovou fyziku bez vysoké školy?“

„Nejen tu,“ odvětil jsem. „Neříkal jsem vám, že tam vůbec nemají školy? Všechno učí strojově. A klidně i víc oborů. Já mám školu pro historiky archeology, navíc pro programátory návrháře, kromě češtiny umím i vušigd'anštinu a ruštinu... v tom světle již není čeština žádnou zátěží. A Krajanská Obec má spoustu výhod, nadarmo jsme ji nezakládali.“

Můžete si založit i svoji Krajanskou Obec, ale my už ji máme zaběhanou, přidejte se k nám! Čím nás bude víc, tím lépe! V jednotě je síla!“

„O tom by se dalo uvažovat,“ mínil kovář, i když jsem ho musel odkázat na příště.

Nebyl ještě ani večer a z hospody vzletěl řetěz jednadvaceti postav, zakroužil nad dřevěnou vesnicí a zamířil podél řeky k mé jeskyni. To byl tedy úspěch! Rázem bude na Vušigdy více Rusů než nás Čechů! Budu muset prolomit zákaz cest do Čech. Postačí vyhýbat se oblasti s Americkou vojenskou základnou a verbovat dobrovolníky jen ve zbytku Čech, to snad půjde.

Rusové se nám jistě brzy přizpůsobí. A když ne, budou tam Kluby dva. Náš a Ruský. Ale raději bych viděl jen jeden.

V jednotě je síla!

KONEC

----- Poznámky:
11 Hej ty, co jsi zač?
12 Pojďme si popovídat!
13 Zastav! Přijdu k tobě!
14 Oj, holoubku, ty jistě nejsi náš!
15 Vádí ti to?

Slovník:

- amarouny** = fiktivní univerzální rosolovité jídlo budoucnosti
- aťochů jimeni** = naučit řeč Vušigdy
- baljurók** = odolný polymerový materiál pro automatickou výrobu
- bishibil** = mýtické bytosti ze Zvórúhí, schopné psychicky ovládnout člověka a vysát jeho vzpomínky
- blenij** = tvor schopný v sebeobraně i zabít
- chexr** = nactiutrhačná nadávka
- dotar** = tunelové cestování vesmírem
- dratvipy** = starší, odolnější technologie elektroniky
- dure** = meziměstský dopravní prostředek (podobný »sádegu«)
- dzelduzí** = silové pole rozvolňující mezimolekulární síly, používané k nehmotnému vrtání materiálů
- fugyvyziv** = pohotovostní počítač v brašně
- Gézut** = knihovna návodů
- gjylchán** = program »Konstruktér« pro přípravu výroby automatizovaných továren
- Ivilhoi** = Druhý hlavní svět po Vušigdy
- kitlqadl** = hodně hrubé zaklení
- lazin** = klíč telepatického přenosu
- libijantl** = CMV – centrální mozek Vušigdy (po vzoru CML)
- lihigilej** = obnova funkcí, náprava vad, rehabilitace
- lukyach** = vyšší územně správní celek na Vušigdy (mezi našim krajem a státem)
- mivedlit** = novější technologie elektroniky – základ libijantlů
- muhru** = méně hrubé zaklení
- mujážge** = vrtné pole na bázi dzelduzí
- odchi** = zpětvzetí posledního příkazu (příkaz)
- pryséch** = rezonančně ochromující zvuk – psychologická zbraň Vušigd'anů
- Raxdí** = civilizace rozumných bytostí – lidé (Raxdinka = Lidka)
- v reglóži** = v prdeli, v háji, spláchnuté...
- šoferchy** = přihlížející, divák, čumil (tvar v ženském rodě)
- sévid** = antigravitační opasek k individuálnímu létání
- sádeg** = transportní kabinka místní dopravy
- tovelozy** = vyšší (tzv. »široká«) rodina

tricagirca = zaklení (asi jako všechno-špatně)
týmic = nápoj z výtažků modrých plodů »týmiců«
Vušigda = jméno hlavního světa civilizace Raxdí
wlot = zákeřná šelma – zabiják (zůstaly na Zvórúhí)
zenan = oddělená dětská část domácnosti
Zvórúhí = původní, nyní zničený svět Vušigd'anů

Poznámky:

1 Tohle je podle skutečnosti. Ty střely mám ještě někde doma schované...

2 Betrizace v knize »Návrat z hvězd«...

3 Clifford Simak - »Když ještě žili lidé...«

4 Seriál »Návštěvníci«

5 Pohádka Járy da Cimrmana...

6 Já to tedy беру, šéfe...

7 Připomínám název této kapitoly...

8 A tak to má být, souhlasíte?

9 Viz Cimrman: Jedni by šli rádi domů, ale...a kromě toho zamykáme hlavní vchod.

10 Co mi to říkáte? Že šel bych zas - rád? Odpověď čekáte? Nasrat, jó nasrat!

11 Hej ty, co jsi zač?

12 Pojd'me si popovídat!

13 Zastav! Přijdu k tobě!

14 Oj, holoubku, ty jistě nejsi náš!

15 Vadí ti to?

KONEC